

Előterjesztő: Dr. Faragó Péter
polgármester

Készítette: Lukács Vivien
pénzügyi referens

Előterjesztés Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv elfogadására

Tisztelt Képviselő-testület!

Sajószentpéter Városi Önkormányzat „Aktív pihenőparkok kialakítása barnamezős területek rehabilitációjával” című TOP-2.1.1-BO1-2016-00002 azonosító számú pályázatát, valamint a „Zöld város kialakítása Sajószentpéter Kertváros városrészén” című TOP-2.1.2-15-BO1-2016-00003 azonosító számú pályázatát a Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága pozitív döntésben részesítette.

A projektek előkészítő szakaszában az első mérföldkö teljesítéséhez a pályázati felhívások előírják a zöld infrastruktúra hálózat rekonstrukcióját, kialakítását megalapozó fejlesztési- és fenntartási akcióterv készítését és benyújtását a támogató felé.

Sajószentpéter Városi Önkormányzat az akcióterv elkészítésére -beszerzési eljárást követően- a STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.-t bízta meg, melynek forrása a „Zöld város kialakítása Sajószentpéter Kertváros városrészén” című TOP-2.1.2-15-BO1-2016-00003 azonosító számú nyertes pályázat költségvetésében rendelkezésre áll.

Az elkészült Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv a település egészét átgondoló, ökológiai szemléletű, a zöldfelületeket, zöldterületeket integratív módon kezelő akcióterv, amely megalapozza az akcióterületeken létrejövő közterületi beruházások fenntarthatóságát, valamint kiterjed a település fejlesztésére, a klímavédelmi és klímaadaptációs intézkedésekre, a természeti erőforrások hosszú távú megőrzésére, az ökológiai kapcsolatok fenntartására és fejlesztésére, a zöldfelület fenntartás műszaki és foglalkoztatási területére, a zöldfelület-gazdálkodásra, a zöldfelület-finanszírozásra, a csapadékvíz-gazdálkodásra, valamint a szabadterei rekreációra. A Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv keretén belül a település közterületein található fák digitális térképi helyének meghatározásához fakataszter készült, amely minden felmért fáról külön fényképes adatlapot tartalmaz.

Az akcióterv partnerségi egyeztetése, társadalmasítása a város honlapján bemutatva, valamint lakossági fórum keretében megtörtént.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztett határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Sajószentpéter, 2017. november 16.

Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testületének ...../2017 (XI. 23.) határozata Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv elfogadásáról

Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testülete az előterjesztést megtárgyalta és az alábbi döntést hozta:

A Képviselő-testület Sajószentpéter város **Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akciótervét** a határozat melléklete szerint elfogadja.

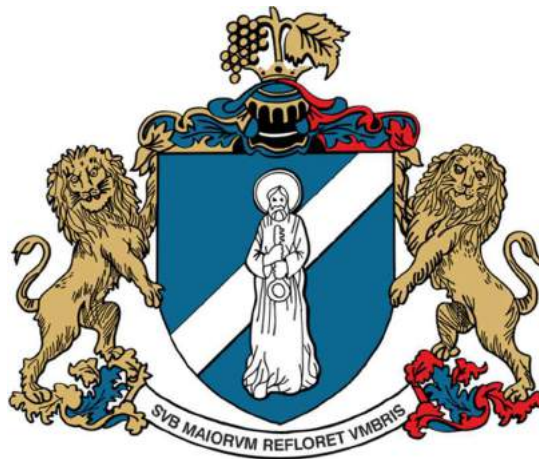
Felelős: polgármester

Határidő: azonnal

SAJÓSZENTPÉTER ZIFFA

ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV

1. KÖTET: AKCIÓTERV

FŐVÁLLALKOZÓ ÉPÍTÉSZ:
STÚDIÓ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI TERVEZŐ KFT.

TÁJÉPÍTÉSZ TERVEZŐK:
TÁJ - CONSULT BT.
4D TÁJÉPÍTÉSZ IRODA BT.

TÉRINFORMATIKA-KATASZTEREZÉS:
MINDIGIS TÉRINFORMATIKAI IRODA KFT.

2017. SZEPTEMBER

SAJÓSZENTPÉTER**ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV****ALÁÍRÓLAP**

MEGREDELŐ:

SAJÓSZENTPÉTER VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4.

FŐVÁLLALKOZÓ ÉPÍTÉSZ:

STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.

3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

Pirity Attila

okl. építészmérnök, vezető tervező - É/1 05-0100

TÁJÉPÍTÉSZ GENERÁL TERVEZŐ:

TÁJ - CONSULT BT.

1131 Budapest, Gyöngyösi út 23.

Karádi Gábor

okl. tájépítész mérnök, vezető tervező – K1 01-5031

TÁJÉPÍTÉS SZAKKONZULENS:

ÉLETTÉR TERVEZŐ, SZOLGÁLTATÓ BT.

3534 Miskolc, Hajdú utca 7.

Dobos Sára

okl. táj- és kertépítész, vezető tervező - K/1 05-0018, TK-05 0018/08

TÁJÉPÍTÉS TERVEZŐ:

4D TÁJÉPÍTÉS IRODA BT.

1093 Budapest, Vámház krt. 11.

Balogh Andrea

okl. tájépítész mérnök, vezető tervező - K 01-5202

Terpó Veronika

okl. tájépítész mérnök

Szende András

okl. tájépítész mérnök

TELEPÜLÉSTERVEZÉS:

STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.

3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

Pirity Attila

okl. építészmérnök, vezető tervező - É/1 05-0100

KÖZLEKEDÉS- ÉS KÖZMŰTERVEZÉS:

NÓVIA MÉRNÖKI IRODA KFT.

3529 Miskolc, Perczel Mór u.4.

dr. Vincze János

okl. építőmérnök, városi forgalomtervezési szakmérnök
KÉ-K, VZ-T, TV-T, VZ-TEL, K1d-1/05-0506

**TÉRINFORMATIKA-KATASZTEREZÉS
MINDIGIS TÉRINFORMATIKAI IRODA KFT.**

1027 Budapest, Frankel Leó út 6.

LEVEGŐTISZTASÁG VÉDELEM:

STE-FE KFT.

1122 Ráth György u. 24.

Steiner Ferenc

okl. környezetvédelmi szakmérnök, műszaki és igazságügyi szakértő
kamarai nytsz.: 01-0885 szkv. 1.1.-1.4.

Pirkner Zsuzsanna

okl. környezetvédelmi szakmérnök
kamarai nytsz.: 13-13235 szkv. 1.1.-1.2.-1.3.

SAJÓSZENTPÉTER

ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV

TARTALOMJEGYZÉK

1	TELEPÜLÉSTERVEZÉS	10
1	TELEPÜLÉS TERVEZÉSI ÖSSZEFÜGGÉSEK: TELEPÜLÉSHÁLÓZAT, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK.....	10
1.1	Településhálózati összefüggések.....	10
1.2	A település helye a településhálózatban.....	11
1.3	Térségi kapcsolatok	11
1.4	Társulások.....	12
1.5	A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	13
1.6	Sajószentpéter 290/2014. Korm. rendelet szerinti helyzete.....	13
1.7	Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	13
1.8	A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program területfejlesztési igényei és feladatai	15
2	TÁJÉPÍTÉSZET	23
2.1	BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK	23
2.2	A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV CÉLJA	23
2.3	DEFINÍCIÓK	23
2.3.1	ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FOGALMA	23
2.3.2	ZÖLD INFRASTRUKTÚRA A TELEPÜLÉSEKEN	24
2.3.3	A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI CÉLJAI.....	25
2.3.4	ZÖLD INFRASTRUKTÚRA ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSAI.....	25
2.4	ELŐZETES VIZSGÁLAT.....	27
2.4.1	TELEPÜLÉSTERVEZÉS	28
2.4.2	MEGLÉVŐ ERŐFORRÁSOK	50
2.4.3	KÖRNYEZETMINŐSÉG	55
2.4.4	KLÍMAVÁLTOZÁS.....	69
3	KATASZTEREZÉS	71
3.1	A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FELMÉRÉS RÖGZÍTÉSE TÉRKÉPES ÉS SZÖVEGES DOKUMENTUMBAN, ADATBÁZIS KÉSZÍTÉSE (FIZIKAI ELEMEN KATASZTERE).....	71
4	HELYZETÉRTÉKELÉS.....	73
4.1	STRATÉGIAI DOKUMENTUMOK ELEMZÉSE	73

4.2	TÁRSADALMI RÉSZVÉTEL	76
4.3	FIZIKAI RENDSZER ELEMZÉSE.....	77
4.3.1	FAKATASZTER	77
4.3.2	FELMÉRT FIZIKAI ELEMEL KIÉRTÉKELÉSE – KERTVÁROS.....	80
	KÖLCSEY FERENC UTCA	80
	ARANY JÁNOS UTCA	81
	TOMPA MIHÁLY UTCA	82
	MÁJUS 1. UTCA.....	83
	DAMJANICH UTCA	84
	BEM JÓZSEF UTCA	85
	BETHLEN GÁBOR UTCA.....	86
	BOCSKAI UTCA (beépített szakasz).....	87
	BOCSKAI UTCA (Harica-patak menti, beépítetlen szakasz)	88
	PATAK UTCA	89
	TÁRNA UTCA.....	91
	BÁNYÁSZ UTCA	93
	BÜKKALJA UTCA.....	95
	PÉCH ANTAL UTCA.....	96
	PÉCSI SÁNDOR UTCA	98
	KASSAI UTCA – RÁCZ ÁDÁM UTCA	99
	BORSVEZÉR UTCA	100
	HARICA UTCA.....	101
	HARICA UTCAI PARK	103
	TIZESHONVÉD UTCA	104
	ALKOTMÁNY UTCA	105
	DÉRYNÉ UTCA	106
	GAGARIN UTCA.....	107
	IRINYI JÁNOS UTCA.....	108
	KURUCZ UTCA.....	109
	VÖRÖSMARTY UTCA.....	110
	BAROSS GÁBOR UTCA	112
	KINIZSI UTCA.....	114
	POZSONYI UTCA.....	115
	ZÓJA UTCA (SAS UTCA).....	116

RÓZSA UTCA	117
PETŐFI SÁNDOR UTCA.....	119
BENEDEK ELEK UTCA, MAJOR KÖZ	120
KODÁLY ZOLTÁN UTCA – KÖNYVES KÁLMÁN UTCA – HARMAT UTCA – PÁZSIT UTCA - TOBOZ UTCA –KANDÓ KÁLMÁN UTCA ÁLTAL HATÁROLT TERÜLET.....	122
ÉLMUNKÁS UTCA.....	124
LABDARÚGÓK UTCA	125
SPORT UTCA ÉS BÁNYÁSZSEMLÉKMŰ PARKJA.....	126
VÁROSI SPORTPÁLYA.....	129
DEÁK FERENC UTCA.....	131
4.3.3 HÁLÓZAT-ELEMZÉS.....	132
4.3.4 A TELEPÜLÉS EGÉSZÉNEK ELEMZÉSE	134
4.3.5 TELEPÜLÉSRESZEK ELEMZÉSE	135
4.3.6 AKCIÓTERÜLETEK ELEMZÉSE	147
5 STRATÉGIAI TERVEZÉS.....	152
5.1 HELYZETÉRTÉKELÉS, LEHETŐSÉGEK ÉS KORLÁTOK.....	152
5.2 PILLÉREK	158
5.2.1 Közterületek felújításának stratégiai jelentősége	158
5.2.2 Közterületek felújításának ütemezése, komplexitása	158
5.2.3 A közterületek felújításának speciális, helyi szempontjai	158
5.2.4 Fasorok ápolása és pótlása, fasorok telepítése, parkolófásítás, egyéb fásítás, növénytelepítés.....	159
5.2.5 Inváziós növények visszaszorítása	160
5.2.6 Zöldfelületi hálózat fejlesztése	160
5.2.7 Zöldfelületek funkciói	160
5.2.8 Fenntartható zöldfelületek, korszerű öntözési formák és csapadékvíz-kezelés	161
5.2.9 Parkolási helyzet rendezése, fásított parkolók kialakítása.....	161
5.2.10 Növényvédelem, zöldhulladék gyűjtése, kezelése	161
5.3 PRIORITÁSOK.....	162
5.3.1 Pécsi Sándor tagiskola fejlesztése	162
5.3.2 Harica utcai zöldterület- és a Harica-patak menti rekreációs park fejlesztése	163
5.3.3 A Pipiske-hegyre vezető tanösvény megépítése, kilátó építése, pihenőpark kialakítása a Pipiske-hegyen.....	163
5.3.4 A volt üveggyári lerakó területén tervezett barnamezős rehabilitáció.....	164

5.3.5	A Területi Szociális Központ és Bölcsőde épületegyüttes területének fejlesztése.....	165
5.3.6	Magánszemélyek előkertjeinek, udvarainak zöldfelületi fejlesztései	166
5.4	TÁRSADALMI EGYEZTETÉS.....	167
5.4.1	Intézmények, egyházak, magánszemélyek bevonása a zöldfelületi stratégiai tervezésbe	167
5.4.2	Környezeti nevelés - a lakosság bevonása.....	167
5.5	EGYSÉGES ARCULATI STRATÉGIA KIDOLGOZÁSA	167
6	HÁLÓZAT-FEJLESZTÉS	168
6.1	AKCIÓK VAGY INTÉZKEDÉSEK	168
6.2	PROGRAMOK, PROJEKTEK.....	168
6.2.1	Önkormányzat által megvalósítható programok, projektek, feladatok	168
6.2.2	Közösségi szint.....	168
6.2.3	Magántulajdont érintő program	169
6.3	AKCIÓTERÜLETEKEN TERVEZETT BEAVATKOZÁSOK.....	169
6.3.1	Pécsi Sándor tagiskola fejlesztése	169
6.3.2	Harica utcai zöldterület- és a Harica-patak menti rekreációs park fejlesztése	170
6.3.3	A Pipiske-hegyre vezető tanösvény megépítése, kilátó építése, pihenőpark kialakítása a Pipiske-hegyen.....	172
6.3.4	A sajoszentpéteri 1755/1-5 helyrajzi számú belterületi ingatlanok (volt Üveggyári lerakó) tekintetében a TOP-2.1.1-15 kódszámú „Barnamezős területek rehabilitációja”	173
6.3.5	Piactér rekonstrukció.....	174
6.3.6	Területi Szociális Központ és Bölcsőde épületegyüttes területének fejlesztési terve.	175
7	FENNTARTHATÓSÁG.....	176
7.1	FENNTARTÁSI TERV	176
7.1.1	PARKFENNTARTÁSI FELADATOK.....	176
7.1.2	JÁTSZÓTEREK FENNTARTÁSA (ELLENŐRZÉSE, KARBANTARTÁSA).....	185
7.1.3	FÁK KEZELÉSE.....	186
7.2	TERVEZÉSBE VALÓ INTEGRÁCIÓ	187
7.3	TÁRSADALMASÍTÁSI ESZKÖZÖK	187
7.4	MONITORING RENDSZER KIDOLGOZÁSA, FEJLESZTÉSE	187
7.5	FENNTARTHATÓSÁG.....	188
7.5.1	ÖKOLOGIKUS ZÖLDFELÜLETEK VÁROSI ALKALMAZÁSA	188
7.5.2	ALTERNATÍV GYEPGAZDÁLKODÁS	190
8	MŰSZAKI („SZÜRKE”) INFRASTRUKTÚRA RENDSZEREK VIZSGÁLATA.....	192

8.1	SAJÓSZENTPÉTER KÖZLEKEDÉS-FÖLDRAJZI HELYZETE	192
8.1.1	KÖZÚTI FORGALOMNAGYSÁGOK	193
8.1.2	AZ ÁTMENŐFORGALOM HATÁSAI.....	194
8.2	A VÁROS ÚTHÁLÓZATÁNAK SZERKEZETE	194
8.3	AZ UTAK LÉGTÉRARÁNYA, AZ ÚTTERÜLET FELOSZTÁSA.....	195
8.4	PARKOLÁS.....	196
8.5	JÁRMŰVEK, KÖZFORGALMÚ KÖZLEKEDÉS - FELKÉSZÜLÉS A KORSZAKVÁLTÁSRA.....	196
8.6	KÖZMŰVESÍTETTSÉG	197
8.7	CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS	197
8.7.1	A VÍZMEGTARTÁS ÚTÉPÍTÉSI ESZKÖZEI, BURKOLATOK.....	198

**SAJÓSZENTPÉTER
ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV**

TELEPÜLÉSTERVEZÉS

1 TELEPÜLÉSTERVEZÉS

(forrás: *La-Urbe Kft* által készített *Sajószentpéter Város Településfejlesztési Konceptiója és Településrendezési Eszközeinek felülvizsgálata/HELYZETFELTÁRÓ-HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ*)

1 TELEPÜLÉS TERVEZÉSI ÖSSZEFÜGGÉSEK: TELEPÜLÉSHÁLÓZAT, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

1.1 Településhálózati összefüggések

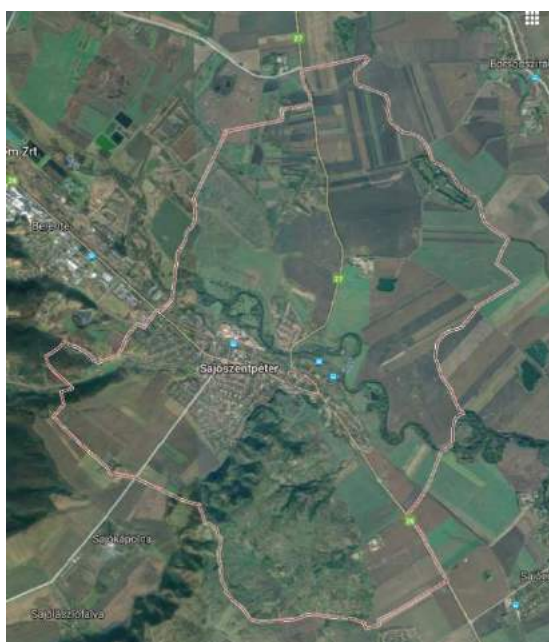
Sajószentpéter a Sajó-völgy Miskolctól északra eső szakaszának egyik kiemelkedő, városi rangú, történelmi települése. A miskolci agglomeráció északi határát képezi, de még Miskolc vonzáskörzetéhez tartozik

Sajószentpéter az M3-as autópályáról leágazó, Miskolcot elkerülő autóútról megközelíthető, Szlovákia felé haladó a Sajó völgyét feltáró fő artéria, a 26. számú Miskolc-Bánréve másodrendű főút két oldalán és a 92. számú Miskolc-Bánréve-Ózd vasútvonal mellett fekszik, Miskolc és Kazincbarcika között félúton.

A településen ágazik el a szintén Szlovákiába irányuló 27-es számú útvonál.

ALAPADATOK

Nemzetiségi név:	–
KSH-kód:	16054
Jogállás:	Város
Régió:	Észak-Magyarország
Megye:	Borsod-Abaúj-Zemplén
Járás neve (kódja):	Kazincbarcikai (058)
Járás székhelye:	Kazincbarcika
Községi önkormányzati hivatali kód:	1
Községi önkormányzati hivatal székhelye:	–
Nemzetiségi önkormányzat:	lengyel, német, roma
Távhívó körzetszám:	48
Vasútállomás:	Sajószentpéter (0,0 km)

1.2 A település helye a településhálózatban

Sajószentpéter a Sajó-völgyi városi-ipari-agglomeráció egyik kisvárosa, a Pittypalatty-völgy kapuja, 1873-tól nagyközség, 1950-től önálló tanácsú község, 1970-től újból nagyközség, majd 1989-től város lett.

A város a 26-os számú főközlekedési út egyik csomóponti elemeként a Miskolc-Ózd tengelyen elhelyezkedve jelentős tranzitforgalmat bonyolít le. Az Edelény irányába ágazó 27-es főközlekedési útvonal, illetve az ebből adódó csomóponti helyzet olyan térszervező hatású, melynek minél jobb kihasználása kedvező a város számára. A város, mint a Pittypalatty-völgy kapuja jelentős szerepet tölt be az itt lévő hat település társadalmi, gazdasági életében, elsősorban közigazgatási, hatósági, humán-infrastrukturális, lakossági és intézményi szolgáltatások biztosításával.

Sajószentpéter város - a térségközpontot nem számítva - a miskolci kistérség legnagyobb lélekszámú települése, A város a kistérség északi területén fekszik, földrajzilag közvetlenül határos a kazincbarcikai és edelényi kistérségekkel. A miskolci kistérség az ország kistérségei között a fejlődő kistérségek csoportjába van besorolva. E statisztikai besorolás nagymértékben a kistérségi központ – Miskolc – húzóerejének, illetve kedvező gazdasági, társadalmi, infrastrukturális, és egyéb jellemzőinek köszönhető, de sajnos ez Sajószentpéter esetében nem mutat valós képet.

1.3 Térségi kapcsolatok

Sajószentpéter, mint a miskolci kistérség térségközpontú települése 15 km-re fekszik a kistérség központjától, Miskolctól. Miskolc az Országos Településfejlesztési Konceptióban rögzítettek szerint a régió fejlesztési pólusa, mely az Ungvár-Kijev nemzetközi fejlesztési tengelyen helyezkedik el és egyben kiindulópontja a Sajószentpétert is érintő Kassa-irányú regionális fejlesztési tengelynek.

Sajószentpéter a kazincbarcikai járás második legnagyobb lélekszámú városa, mely számos területközpontú feladatot lát el. E térségközpontú feladatok társulási megállapodásokon (egészségügyi, szociális-ellátási) alapulnak, ezen túlmenően a további térségközpontúság a város földrajzi elhelyezkedéséből is adódó tradíciók (kereskedelmi, szolgáltatási, kulturális, sport) eredménye.

Sajószentpéter az Alacska, Kondó, Parasznya, Radostyán, Sajólászlófalva, Sajókápolna, Varbó településeket magába foglaló sajószentpéteri mikrokörzet központja.

A város e térségközpontú feladatokat 7 község vonatkozásában teljesíti, mely további 4949 fő lakos ellátását jelenti. (2017.01.01 KSH adatok alapján: Alacska/757 fő), Kondó/601 fő, Parasznya/1155 fő, Radostyán/560 fő, Sajólászlófalva/437 fő, Sajókápolna/ 392 fő, Varbó/1047 fő)

A város hat községet magába foglaló Pittypalatty-völgy kapuja.

Sajószentpéter térségi kapcsolataiban jelentős változás következett be 2015. január 1-től: a területfejlesztési struktúrában a korábbi kistérségek helyébe lépő járási rendszerben a kazincbarcikai járás részévé vált.

1.4 Társulások

Miskolc Kistérség Többcélú Társulása

A miskolci kistérség települési 2004. júniusában önálló jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati többcélú kistérségi társulást hoztak létre. A Miskolc Kistérség Többcélú Társulása 2004. június 29. napján jött létre 39 település részvételével, majd Varbó település későbbi csatlakozásával 40 település alkotta. A Társulás Alapdokumentumát, a Társulási Megállapodást a 29/2011. (IV.29.) határozatával fogadta el a Társulási Tanács.

A Miskolc Kistérség Többcélú Társulása keretein belül Sajószentpéter Városi Önkormányzat gesztori feladatokat látott el a szociális alapszolgáltatások esetében a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, valamint a gyermekjólét és családsegítés feladatokban.

A közoktatási intézményeket intézményfenntartó társulás keretében működtették, mely szintén kapcsolódott a Kistérségi Társuláshoz, így mind az iskolába, mind az óvodába bejáró gyermekek tanulók után kistérségi kiegészítő támogatásban részesült a város.

A Sajószentpéteri Egységes Pedagógiai Szakszolgálat megalakulása után szintén kistérségi szerepet vállalva (logopédia, gyógytestnevelés, nevelési tanácsadás, pályaválasztási tanácsadás feladatok esetében), a Kistérségi Társulás keretein belül működött.

Tekintettel a társulási rendszer 2013. évi átalakítására Sajószentpéter Városi Önkormányzat – a képviselő-testület döntése alapján – 2013. július 1. napjától nem tagja a Miskolc Kistérség Többcélú Társulásának.

Miskolc Környéki Rekultivációs Önkormányzati Társulás

A Miskolc Környéki Rekultivációs Önkormányzati Társulás 2010. május 4-én aláírta a Támogatási Szerződést a területén található 12 db TSZH-lerakó rekultivációjára.

A Társulás által pályázott valamennyi rekultivációs projekt kivitelezési munkái 2012. éven befejeződtek.

A Támogatási Szerződésben vállaltak szerint a Társulás: „Fenntarthatósági tervvel vagy programmal (Local Agenda 21) rendelkezik.

A Local Agenda 21 a települési és egyéb - a lehetőségekhez mérten aktuális - adatbázisok feldolgozásának segítségével létrehozott komplex, egységes, egyúttal világos képet ad Sajószentpéter város fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségéről.

Sajószentpéter Környéki Önkormányzati Társulás

Sajószentpéter város és 9 társult település – Alacska, Kondó, Parasznya, Radostyán, Sajóbábony, Sajókápolna, Sajókeresztúr, Sajólászlófalva, Varbó – 2013. július 1. napjával határozatlan időre a Sajószentpéter Környéki Önkormányzati Társulást.

A társulás célja a társult önkormányzatok a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényben, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvényben meghatározott feladataik hatékonyabb, célszerűbb ellátása.

Észak-magyarországi Regionális Hulladékkezelési Önkormányzati Társulás

Sajószentpéter Város Önkormányzata döntött arról, hogy a hulladékgyűjtési közszolgáltatás ellátásával kapcsolatos feladatainak ellátását az Észak-magyarországi Regionális Hulladékkezelési Önkormányzati Társulás útján kívánja biztosítani, melynek társulási megállapodását 186/2013. (X.11.) határozatával fogadta el.

1.5 A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

A nemzeti és a területi szintű fejlesztéspolitikai dokumentumok adják a keretét a helyi fejlesztési programoknak. A helyi szintű tervezéskor elengedhetetlen a magasabb szintű programok, koncepciók áttekintése, a kapcsolódási pontok feltárása.

1.6 Sajószentpéter 290/2014. Korm. rendelet szerinti helyzete

Az egyes járások fejlettségének mérését a 290/2014. Kormányrendelet új paraméterek alapján végezte el, amely szerint a járások területi fejlettség alapján történő besorolásánál a társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerő-piaci, valamint infrastruktúra és környezeti mutatókból (négy mutatócsoport) képzett komplex mutatót kell figyelembe venni.

A komplex mutató alapján a 65.024 lakosságú Kazincbarcikai járás 198 járásból – emelkedő sorrendben – a 95. kedvezményezett besorolású járás.

1.7 Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

A nemzeti és a területi szintű fejlesztéspolitikai dokumentumok adják a tervezési keretét a helyi gazdaságfejlesztési programoknak. A helyi szintű tervezéskor elengedhetetlen a magasabb szintű programok, koncepciók áttekintése, a kapcsolódási pontok feltárása.

Az alábbiakban az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció Sajószentpétert érintő fejezetei kerülnek bemutatásra.

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

A területfejlesztési politika megújításáról, az új Országos Területfejlesztési és az új Országos Fejlesztési Koncepció kidolgozásáról szóló 1254/2012. (VII. 19.) Korm. határozat alapján 2013-ban készült Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Ezek alapján kijelöli a 2014–2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait.

A Nemzeti Reform Programban (NRP) rögzített nemzeti vállalások az EU 2020 stratégiához kapcsolódóan

- A 20–64 évesek foglalkoztatási rátájának a jelenlegi 60 %-ról legalább 75%-ra növelése.
- A kutatás-fejlesztési ráfordítások bruttó hazai termékhez viszonyított szintjének 1,8 %-ra növelése.
- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának legfeljebb 10 százalékos növekedése a 2005. évi szinthez képest; a teljes energiafelhasználáson belül a megújuló energiaforrások részarányának 14,6 százalékra növelése; 10 százalékos energia megtakarítás elérése.
- A felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának 30,3 százalékra növelése a 30–34 éves népességen belül; az oktatásban, képzésben nem részesülő, legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkezők arányának 10 százalékra csökkentése a 18–24 éves népességen belül.
- A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának csökkentése 450.000 fővel, amely 5 százalékpontos csökkentést jelent

Új közép szint: új megyei szerepek

Az önkormányzati és területfejlesztési rendszer legutóbbi átalakításával a területi közép szint új főszereplőivé a megyék váltak. A megyék egyik legfontosabb feladata a területfejlesztés lett, és a megyéken kívül tulajdonképpen nincs is más szereplő a közép szinten (kivételesen a Balaton kiemelt térsége).

A megyei területfejlesztési szerepköröknek **két fontos irány** lehet a jövőben. E funkciók ellátásában a megyei önkormányzat szakmai segítséget kaphat a magasabb szintű területi és kormányzati hivataloktól és ügynökségektől.

A megyék egyrészt tervezhetnek és végrehajthatnak fejlesztéseket központilag kialakított – a kormányzati és a helyi szinttel összefüggésben meghatározott – megyei fejlesztési tárgykörökben. A tárgykört úgy kell kialakítani, hogy a megyék komplex, sokszínű tematikát integráló fejlesztéseket valósíthassanak meg a gazdaság-, közlekedés- és közszolgáltatás-fejlesztések terén. Ezekben a megyék előre ismert forrásnagyságra központilag koordinált módon, de önállóan terveznek és a terveiket saját felelősségben, kormányzati ellenőrzés mellett valósítják meg.

- Másrészt a megyéknek kell koordinálni a helyi szintű fejlesztéseket: azok lehatárolását, összehangolását, nyomon követését és értékelését. Ez természetesen jelentheti megyehatáron átnyúló helyi szerveződések (pl. várostérségek) közös kezelését is. A sikeres fejlesztésekhez a megye koordinációs támogatása mellett aktív helyi/térségi fejlesztési partnerségek működtetésére van szükség (non-profit, kormányzati, önkormányzati, for-profit szereplőkkel).

1.8 A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program területfejlesztési igényei és feladatai

Pozicionálás

Borsod-Abaúj-Zemplén területét és népességét tekintve is Magyarország második legnagyobb megyéje 358 településsel, változatos természeti adottságokkal. A megye jelentős ipari, energetikai, erdőgazdálkodási és turisztikai potenciállal rendelkezik, gazdaságának szerkezete azonban korszerűtlen, fejlődési pályája az elmúlt húsz évben divergált.

A komoly társadalmi és gazdasági elmaradottság különösen a nagyobb városokban és a periférikus térségekben okoz feszültségeket. Lakossága az utóbbi 5 évben az országos átlagot meghaladóan csökkent (- 5,7%), ebben kulcsszerepet játszott a kvalifikált fiatalok elvándorlása. A munkanélküliek száma tartósan magas. A munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag másfélszeresét és a foglalkoztatás is jelentősen elmarad az országos átlagtól. Kiemelkedően magas a halmozottan hátrányos helyzetű – ezen belül a roma lakosság – aránya és koncentrált jelenlétük miatt egy-egy térségben a társadalmi problémák hatványozottan jelentkeznek.

Fejlesztési irányok

- *A minőségi munkaerő foglalkoztatásának növelése érdekében a gazdasági potenciál bővítése, magas hozzáadott értékű termelő tevékenységek letelepítése. Az információs technológia fejlesztése. Speciális gazdasági övezetek kialakítása.*
- *A foglalkoztatás növelése, a meglévő kkv-k megerősítésével, új vállalkozások indításának és letelepedésének ösztönzése.*
- *A képzetlen munkaerő foglalkoztatása korszerű, környezetbarát bányászati, energetikai technológiákkal, amelyek illeszkednek a fenntartható erőforrás-gazdálkodáshoz.*
- *A halmozottan hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, mobilitásának elősegítése.*
- *A lakosság egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek és az esélyegyenlőség megteremtésének fejlesztése.*
- *A minőségi alapoktatás és a vállalati igényekre rugalmasan reagálni képes szak- és felnőttképzési tevékenységek továbbfejlesztése.*
- *A gazdasági- és társadalmi igényekhez illeszkedő, magas színvonalú oktatási és K+F+I tevékenységek megteremtése a Miskolci Egyetemen.*
- *Miskolc fejlesztése, különösen a tudásigényes, magas hozzáadott értéket képviselő tevékenységek telepítése (infokommunikáció, járműipar, mechatronika), a táji környezeti szempontok figyelembevételével.*
- *Az elővárosi kötőpályás közösségi közlekedés fejlesztése Miskolcon.*
- *Turisztikai fejlesztés (világörökség, bor-, kulturális-, gyógy- és termálturizmus).*
- *Komplex, légi közlekedéssel érintett logisztikai centrum kialakítása Mezőkövesden.*
- *Integrált zöldség- és gyümölcstermesztési rendszerek kialakítása energia- és hulladékhasznosítással.*
- *A megújuló energiaforrások hasznosítása a decentralizált energiatermelő, tároló, elosztó és integráló rendszerek létrehozásával.*
- *A karsztvízkészlet, mint fontos ivóvízforrás védelme a környezetminőség javításával.*
- *Az egészségügy/népegészségügy releváns elemeinek komplex fejlesztése.*
- *Integrált állattartási rendszerek kialakítása.*
- *Szlovák-magyar gazdasági együttműködés és az infrastruktúra fejlesztése.*

Célrendszer összefoglalása a koncepció alapján

A megyei fejlesztésének stratégiai céljait az átfogó célokhoz illeszkedve kerültek meghatározásra. Az egyes stratégiai célok több átfogó cél elérését is támogathatják. A stratégiai célokon belül részcélokat, illetve tervezett beavatkozásokat is megfogalmaz a dokumentum.

Területi célok az alábbi térségekre kerültek megfogalmazásra:

- **Borsodi tengely: Miskolc (Tiszaújváros és Kazincbarcika) térsége és Ózd térsége**
- *Mezőkövesd-Tiszaújváros térsége*
- *Tokaj-Hegyalja-Zemplén térsége és kapcsolódóan a Taktaköz és a Bodrogköz sajátos kezelése*
- *Abaúj-Cserehát*
- *Miskolc, mint high-tech kutatás-fejlesztési-innovációs zóna*
- *Szlovák-magyar határon átnyúló együttműködések*

Fejlesztési célrendszer meghatározása a megyén belül különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre

A megye fejlesztési céljai eltérő mértékben relevánsak az egyes meghatározó foglalkoztatási térségekben, melyek a következők:

A „Borsodi-tengely” részként:

Miskolc (Tiszaújváros és Kazincbarcika) térsége, ahol meghatározó a gépgyártás és a vegyipar, illetve jelen vannak informatikai és szolgáltató vállalkozások. Ezen tényezőkre alapozva ösztönözni kell a magas hozzáadott értéken alapuló, innováció-orientált termelést, illetve a szolgáltatásnyújtást és a kapcsolódó magas színvonalú szak- és felsőoktatási képzés működését. A települések között jól működő közösségi közlekedési rendszer kialakítása, amely biztosítja a munkába való eljutást és a vállalkozások közti kapcsolatot. Ezt szolgálja a megyei főutak hálózatának továbbfejlesztése, a települések belterületeinek elkerülése, szolgálva a települési környezeti állapot javítását az alábbi főutak mentén:

- "a 26-os útnál Sajószentpéter és Berente, Kazincbarcika (fejlesztés folyamatban van), Vadna, Dubicsány és Putnok elkerülése és a Miskolc északi elkerülő út II. üteme. "

A városfejlesztést célzó Operatív Programok

A TOP, azaz a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program fő küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. Fejlesztései között helyet kapnak a közvetlenül a közsférára, a helyi társadalomra és környezetre irányuló fejlesztések is.

Sajószentpéter Város részére jelentős fejlesztési lehetőséget és forrásokat a Terület- és településfejlesztési Operatív Program (TOP) biztosít a 2014-2020 közötti tervezési időszakban. A tervezési folyamat keretében készítette el a megyei önkormányzat a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Programot, mint az Operatív Program részprogramját. Az Operatív Program 93 milliárd forint forrást biztosít a megyei fejlesztések megvalósítására.

Ennek keretében a 1831/2013 (XI.14) kormány határozat alapján a Borsod-Abaúj-Zemplén megye járási részprogramjainak teljes költségvetése a Területi Operatív programban: 27 238,6 M Ft, melyből a Kazincbarcikai Járás 3 042,7 M Ft forrásban részesülhet.

A kormányhatározat alapján a Borsod-Abaúj-Zemplén megye járási részprogramjainak teljes költségvetése egy indikatív keret, mely a tervezési folyamat zárásaként válik véglegessé.

Területi szereplők bevonása az OP megvalósításába

Terület- és településfejlesztés (TOP) és prioritásai					Vidékfejlesztési (VP)			
Gazdaság-fejlesztés (beruh. támogatás)	Megegy és helyi emberi erőforrás fejlesztés; társadalmi befogadás és foglalkoztatás-teremtés	Energetikai beruházások (pl. önkormányzati tulajdonú épületek), kisebb közösségi közlekedési infrastruktúra	Települési környezet (oldaterület-fejlesztés, csapadékvízbevezetés, egyéb köztisztviselési fejlesztés stb...)	Alapellátást nyújtó és szociális intézmények fejlesztése, szociális célú településszabályozás	Községi önkormányzat helyi fejlesztések CLLD (leader típusú program) (pl. kisebb gazdaságfejlesztési programok)	Közfelújított helyi fejlesztések (CLLD) vidéki gazdasági és szociális fejlesztés	egyéb vidékfejlesztés (munkavállalás, kisebb területi támogatások, közösségi tér, stb...)	Agrirozás és öntözés beruházások
BAZ megyei program 44 195,7 mFt (ERFA)	BAZ megyei program 5 314,0 mFt (ESZA)	BAZ megyei program kistérségi megvalósítás: 27 238,6 mFt			kb. 40 000 mFt országosan (néhány megyei leosztás)	VP 5%-a országosan kb 55 mrd Ft (néhány megyei leosztás)	170 mrd Ft országosan	kb 1020 mrd Ft országosan
Mikolc MJV városi program 30 mrd Ft					CLLD programok kistérségekre (városok és falvak együttműködésében)			

7 évre a TOP részeként a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzatok tervezési jogkörében készülő megyei szintű gazdaság- és kapcsolódó humán témájú operatív jellegű fejlesztési program forrásainak indikatív összege: ERFA 44 195,7 mFt; ESZA 5 314,0 mFt; összesen: 49 509,7 mFt.

A TOP részeként a megyei önkormányzat koordinálásával történő járási projektszomogok költségvetése a következő:

1.9 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

Sajószentpéter város képviselő testülete **2015 évben** elfogadta a jogszabályi kötelezettség alapján elkészült **Településfejlesztési Konceptiót**. A koncepció az alábbi fejlesztést szolgáló célokat, részcélokat tartalmazza:

A/Átfogó gazdasági cél a gazdaság élénkítése, a helyi gazdaság erősítése, a foglalkoztatás bővítése

• A gazdaság élénkítése, a helyi gazdaság erősítése, a foglalkoztatás bővítése

- Iparterületi kínálat növelése
- Barnamezős iparterület rekonstrukciója és fejlesztése
- Hulladéklerakó kármentesítése

• A helyi gazdaság erősítése

- Vonzó üzleti környezet megteremtése, befektetés ösztönzés
- Szabad vállalkozási zóna kialakítása
- Mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása
- Helyi őstermelői piac megteremtése

• A foglalkoztatás bővítése

- Munkahelyteremtés elősegítése
- Helyben lakók helyben foglalkoztatásának elősegítése
- Közfoglalkoztatás megtartása

B/Az életminőség javítása

• Demográfiai egyensúly javítása

- Népeségmegtartó képesség javítása
- Családbarát környezet további fejlesztése

• A lakosság egészségügyi állapotának javítása

- Betegségmegelőzés kiemelt kezelése
- Idősellátás fejlesztése, kínálat bővítése
- Sportolási lehetőségek bővítése
- Egészségügyi intézményrendszer és szakellátás bővítése

• Hagyományőrzés, identitáserősítés

- Helyi értékvédelem megteremtése
- Közterületek fejlesztése
- Városi élővízfolyások környezetének rendezése
- Értékes táji elemek megőrzése

• Társadalmi befogadás, szociális biztonság erősítése

- Térségi kapcsolatok és a városi szerepkör erősítése
- Közösségépítés
- Szociális ellátás fejlesztése, közmunkaprogram fenntartása
- Közbiztonság növelése

C/Az épített környezet fejlesztésével megújuló városszerkezet vonzó települési környezet kialakítása**• Közlekedési infrastruktúra fejlesztése**

- Elkerülő út kiépítése
- Belső elkerülő utak, hiányzó hálózati kapcsolatok kiépítése
- Úthálózati, rendszer és csomópontok fejlesztése, korszerűsítése

• Városrészek arányos fejlesztése

- Városközpont és történeti településrészek arculatának javítása
- Szegregátumok helyzetének javítása
- Lakóterületek fejlesztése, meglévő lakóterületek megújulásának elősegítése
- Pincés és zártkerti területek fenntartható fejlesztése

• Intézményi infrastruktúra fenntartható fejlesztése

- Oktatási, kulturális infrastruktúra fejlesztése
- Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése
- Szociális, sport és szabadidős infrastruktúra fejlesztése Városüzemeltetési intézmény fejlesztése

D/Fenntarthatósági környezetbarát és energiatudatos elvek érvényesítése a településfejlesztésben**• Összefogott beépítésre szánt területek**

- A beépítésre korábban javasolt területek mérséklése
- Településszerkezeti rendszer felülvizsgálata
- Elérhetőség javítása

• Zöldfelületek fejlesztése

- Közösségi zöldfelületek minőségi javítása és zöldfelületi rendszer kialakítása
- Tájszerkezet megtartása
- Utcák fásítása
- Erdősítési program

• Energiatudatos változások

- Energia hatékonyság növelése
- Megújuló energiahasználat elterjesztése
- Környezetbarát közlekedési módok támogatása (kerékpárút)

• Környezetterhelés csökkentése

- Belvíz és árvízvédelmi biztonság növelése
- Környezeti elemek állapotának javítása (a környezetvédelmi program alapján)
- Élővízfolyások ökológiai állapotának javítása
- Környezetkárosítással érintett terület kármentesítése

▪ **GAZDASÁGI STRATÉGIA, ÉS PROGRAM**

Gazdasági program 2007

Sajószentpéter város **2007. 05. 24-i** képviselőtestületi határozatával elfogadta a város 2006-2010 évekre vonatkozó **Gazdasági Stratégiáját és Programját**, valamint a 2007-2008 évekre vonatkozó **Akciótervét**, erre alapozták az elkészített Integrált Városfejlesztési Stratégiát, és az elkészült akcióterületi terveket

A 2006-2010-es gazdasági-városfejlesztési program a Településfejlesztési koncepció fejlesztési céljait vette figyelembe

Gazdasági program 2015-2019

Jogszabályi keretek

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezései alapján a képviselő-testület át nem ruházható hatásköre a gazdasági program elfogadása.

A gazdasági program – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – a **képviselő-testület megbízásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.**

Az önkormányzati törvény rendelkezései alapján a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

- *településfejlesztés, településrendezés;*
- *településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);*
- *a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;*
- *egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;*
- *környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);*
- *óvodai ellátás;*
- *kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadóművészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;*
- *gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;*
- *szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;*
- *lakás- és helyiséggazdálkodás;*
- *a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;*
- *helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;*
- *hónvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;*
- *helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;*
- *a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;*
- *sport, ifjúsági ügyek;*
- *nemzetiségi ügyek;*
- *közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;*
- *helyi közösségi közlekedés biztosítása;*
- *hulladékgazdálkodás;*
- *távhőszolgáltatás;*
- *víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.*

A Törvény alapján a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más helyi önkormányzati feladatok is megállapíthatóak.

▪ **Sajószentpéter gazdasági programjának stratégiai céljai**

A gazdasági program a jelenlegi -2014 – 2019 - választási ciklus idejére szól, mely az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban és a gazdasági, környezeti adottságok figyelembevételével készült. A program összeállításának fontos szempontja volt a város biztonságos működtetése, meghatározza mindazon stratégiai célokat és feladatokat, amelyek az önkormányzat által végzendő feladatok magasabb színvonalú biztosítását, fejlesztését szolgálják.

A program alapvetésnek tekinti a törvényekben előírt és az önként vállalt közszolgáltatási feladatok teljesítését, az intézményi rendszer fenntartását, hatékony működtetését, a városi értékek megőrzését, fejlesztését, ezáltal biztosítva a helyi lakosság szükségleteinek, igényeinek kielégítését. A városi önkormányzat az előző években jelentős erőfeszítéseket tett az önkormányzat alapfeladatait kiszolgáló intézményhálózat korszerűsítése, a városi alpinfrastruktúra felújítása érdekében. Működési költségeit minimalizálta, szervezeti rendszere letisztult, takarékos.

Mindezek alapján jelen **gazdasági program stratégiai céljai** az alábbiakban fogalmazódtak meg:

- városfejlesztés, a helyi igények és lehetőségek összehangolása,
- az önkormányzati feladatellátás minőségének fejlesztése,
- a külső források, önkormányzati bevételek további feltárása,
- hozzájárulás a foglalkoztatás növeléséhez, bővüljön Sajószentpéteren a munkahelyek száma, nőjön a munkaerő iránti kereslet és a munkaerő értéke a munkaerőpiacon, növekedjenek a jövedelmek és emelkedjenek a helyi önkormányzat adóbevételei.

Városi szintű, 15-20 éves átfogó cél

Sajószentpéter város jövőképeinek középpontjában a térségközpontú területfejlesztési koordinációs feladatainak erősödése, gazdasági fejlődésének fokozása áll, melynek következtében a fő cél, hogy a településen élők életkörülményei, így

- a lakosság foglalkoztatási és megélhetési viszonyai,
- a komfortosság, a települési intézményi és egyéb infrastruktúra,
- az esztétikai minőség, a városiasodási folyamatok,
- az egészséges környezeti feltételek jelentősen és tartósan javuljanak.

Cél továbbá az, hogy javuljon a város gazdasági és tőkevonzó képessége, infrastruktúrája és vonzereje.

Mindezek alapján erősödjön a város népesség megtartó ereje, valamint a város üzemeltetése gazdaságosabb legyen, a fenntartható fejlődés érvényre juthasson, és megszűnjenek a szegregációs gócpontok.

**SAJÓSZENTPÉTER
ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV**

TÁJÉPÍTÉS

**SAJÓSZENTPÉTER
ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV**

**TÁJÉPÍTÉSZET
MUNKATÁRSAK**

Karádi Gábor

Okleveles tájépítész mérnök, vezető tervező – K1 01-5031

Dobos Sára

okl. táj- és kertépítész, vezető tervező - K/1 05-0018,TK-05 0018/08

Balogh Andrea

Okleveles tájépítész mérnök, vezető tervező - K 01-5202

Terpó Veronika

Okleveles tájépítész mérnök

Szende András

Okleveles tájépítész mérnök

Steiner Ferenc

Okleveles környezetvédelmi szakmérnök, műszaki és igazságügyi szakértő
Kamarai nytsz.: 01-0885 szkv. 1.1.-1.4.

Pirkner Zsuzsanna

Okleveles környezetvédelmi szakmérnök
Kamarai nytsz.: 13-13235 szkv. 1.1.-1.2.-1.3.

2 TÁJÉPÍTÉSZET

2.1 BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK

Hazánkban a ZIFFA megvalósításának kereteit a biológiai sokféleség megőrzésének 2015-2020 közötti időszakra szóló nemzeti stratégiájáról szóló 28/2015. (VI. 17.) OGY határozat¹ (továbbiakban: Biodiverzitás stratégia) adja. Az OGY határozat II. stratégiai területe, azon belül elsősorban a 6. célkitűzés definiálja a 2020-ig megvalósítandó feladatokat. A Biodiverzitás stratégia rávilágít, hogy” szükség van egy olyan tájértékelési eszközre, amely elősegíti a fejlesztések biodiverzitás alapú területválasztását”.

A ZIFFA olyan tartalommal kerül kidolgozásra, amely alkalmazható a 2014-2020-as programozási időszakban a TOP 2 prioritása és 6.3 intézkedése keretében meghirdetésre kerülő városi területek infrastruktúrájának megújítását célzó felhívások keretében, a zöld infrastruktúra-fejlesztést és belterületi csapadékvíz-elvezetést szolgáló támogatható tevékenységek tartalmának kialakítása során is.

2.2 A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV CÉLJA

Szükség van a város egészét átgondoló, ökológiai szemléletű, a zöldfelületeket, zöldterületeket integratív módon kezelő tervre, amely megalapozza az akcióterületeken létrejövő közterületi beruházások fenntarthatóságát.

A Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA) célja, hogy a települések zöldfelületi, barnamezős és egyéb zöld fejlesztési projektjeit támogassa elsősorban azzal, hogy egy települési szintű rendszerbe helyezi azokat, segítve a hatékonyság növelését, valamint a helyi önkormányzatok forrásteremtését és költségvetési megtakarításait. Teszi ezt úgy, hogy egyben elősegíti az EU zöld infrastruktúra stratégiájának települési szintű megvalósítását, fejleszti településeink integrált stratégiai tervezési készségeit. A támogatást adó Európai Unió a Zöld Város Programban elsődlegesen a környezetminőség javítását szándékozik ösztönözni az egészségesebb, klímabarát környezet kialakítása céljából. E beavatkozások egyben a vonzerő és a zöld gazdaság fejlesztésének, a népességmegtartás fontos eszközei is.²

2.3 DEFINÍCIÓK

2.3.1 ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FOGALMA³

Zöld infrastruktúrának nevezzük azokat a természetes és félig természetes területeket, valamint egyéb növényzettel fedett és ökológiai funkciót betöltő területek stratégiaiilag megtervezett **hálózatát**, amelyet úgy terveztek és irányítanak, hogy széleskörű ökoszisztéma szolgáltatások nyújtására legyen képes. A zöld infrastruktúra gerincét a zöldfelületek/zöldterületek („zöld” elemek) és a vízfelületek („kék” elemek) adják. A zöld

¹ Az Európai Unió Zöld Infrastruktúra Stratégiája:

http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/index_en.htm

² Módszertani útmutató a Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv készítéséhez, 2016. május

³ A 28/2015. (VI. 17.) országgyűlési határozat A biológiai sokféleség megőrzésének 2015-2020 közötti időszakra szóló nemzeti stratégiája alapján.

infrastruktúra kiegészítheti vagy esetenként kiválthatja a műszaki, azaz „szürke” infrastruktúra-elemeket (utak, csatornák, vezetékek és berendezések, épületek stb.). A zöld infrastruktúra – akárcsak más infrastruktúrák – anyagok és energiák áramlását és az ezekkel való ellátást biztosító hálózatként működik.

A zöld infrastruktúra más megközelítésben egy **konceptcionális szemléletmód**, amely célja, hogy – az ökoszisztéma elemeinek és kapcsolatainak védelmével és fejlesztésével – integrált módon biztosítsa az ökoszisztéma javakat és szolgáltatásokat, csökkentve a környezeti és klimatikus kockázatokat, ezáltal segítve a népesség helyben tartását. A zöld infrastruktúra számos funkciót lát el egyszerre, mint ahogy azt az alábbi ábra szemlélteti.

2.3.2 ZÖLD INFRASTRUKTÚRA A TELEPÜLÉSEKEN⁴

A zöld infrastruktúra olyan rendszer, amely sokoldalú támogatást nyújt a települések számára: mérsékli az egyre gyakoribbá váló szélsőséges időjárási jelenségek hatását, ezáltal hozzájárul a klímavédelemhez és a hatékony, kiszámítható erőforrás-gazdálkodáshoz. Aktív teret biztosít a társadalmi részvételre, a választópolgárok bizalmának erősítésére. Rekreatív, kikapcsolódási lehetőségeket biztosít, hozzájárul a település lakóinak fizikai és mentális egészségének javulásához. Mindezzel vonzóvá teszi a települési környezetet és erősíti a polgárok kötődését, a népesség megtartását. Ez a komplex, rugalmas, fenntartható rendszer tehát ökológiai, társadalmi és gazdasági előnyöket is hordoz. Az említett hatások – vagy azok hiánya – városi környezetben hatványozottan érzékelhető.

⁴ Módszertani útmutató a Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv készítéséhez, 2016. május

2.3.3 A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI CÉLJAI⁵

A településeken – a biológiai sokféleség megőrzésén és javításán túl – a zöld infrastruktúra három alapvető cél megvalósítását szolgálja:

- a **lakosság megtartása** az életminőség javítása (egészségmegőrzés/jóllét, helyi identitás erősítése, közösségfejlesztés, munkahelyteremtés stb.) által;
- a **klímavédelem**, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás segítése, a klimatikus szélsőségek mérséklése, környezeti kockázatok csökkentése (városklíma javítása, hősziget-hatás csökkentése);
- a **hatékony erőforrás-gazdálkodás**, a pénzforrások, a víz, a föld, a levegő stb. felelős, takarékos hasznosítása mellett hangsúlyosan az élőlények és élőhelyeik védelme, a változatosság (diverzitás) és a folytonosság növelése, ezáltal a környezeti értékek és stabilitás növelése.

További helyi célok bővíthetik a célrendszert.

2.3.4 ZÖLD INFRASTRUKTÚRA ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSAI⁶

Az ökoszisztéma szolgáltatások mindazon javak és hasznok, amelyeket az ember és a közösség az ökoszisztémából (a környezeti rendszerből) nyer. Három típusát különböztetjük meg:

- **ellátó szolgáltatások:** kézzelfogható javak, amelyeket az ökoszisztémák szolgáltatnak, és amelyek közvetlenül vagy közvetetten forgalmazhatók, fogyaszthatók, például: növényi- és állati eredetű élelem, nyersanyagok és rostok; biomassza alapú és állati eredetű energiaforrás;
- **szabályozó és fenntartó szolgáltatások:** magába foglal minden olyan módot, amellyel az ökoszisztémák szabályozzák vagy módosítják a biotikus és abiotikus környezeti tényezőket. Ezek közvetlenül nem fogyaszthatók vagy felhasználható javak, például: bio-remediáció⁷, árvízvédelem, erózióvédelem, beporzás, kártevők és betegségek elleni védekezés; talajképződés és talajszerkezet; klímaszabályozás;
- **kulturális szolgáltatások:** immateriális (nem anyagi) javak, amelyeknek szimbolikus, kulturális vagy intellektuális szempontból jelentőségük van, például: hagyomány, örökség, esztétikum, kikapcsolódás, rekreációs lehetőségek; oktatási-kutatási tevékenységek.

⁵ Módszertani útmutató a Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv készítéséhez, 2016. május

⁶ Módszertani útmutató a Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv készítéséhez, 2016. május

⁷ szennyezés felszámolása mikroorganizmusok vagy növények segítségével

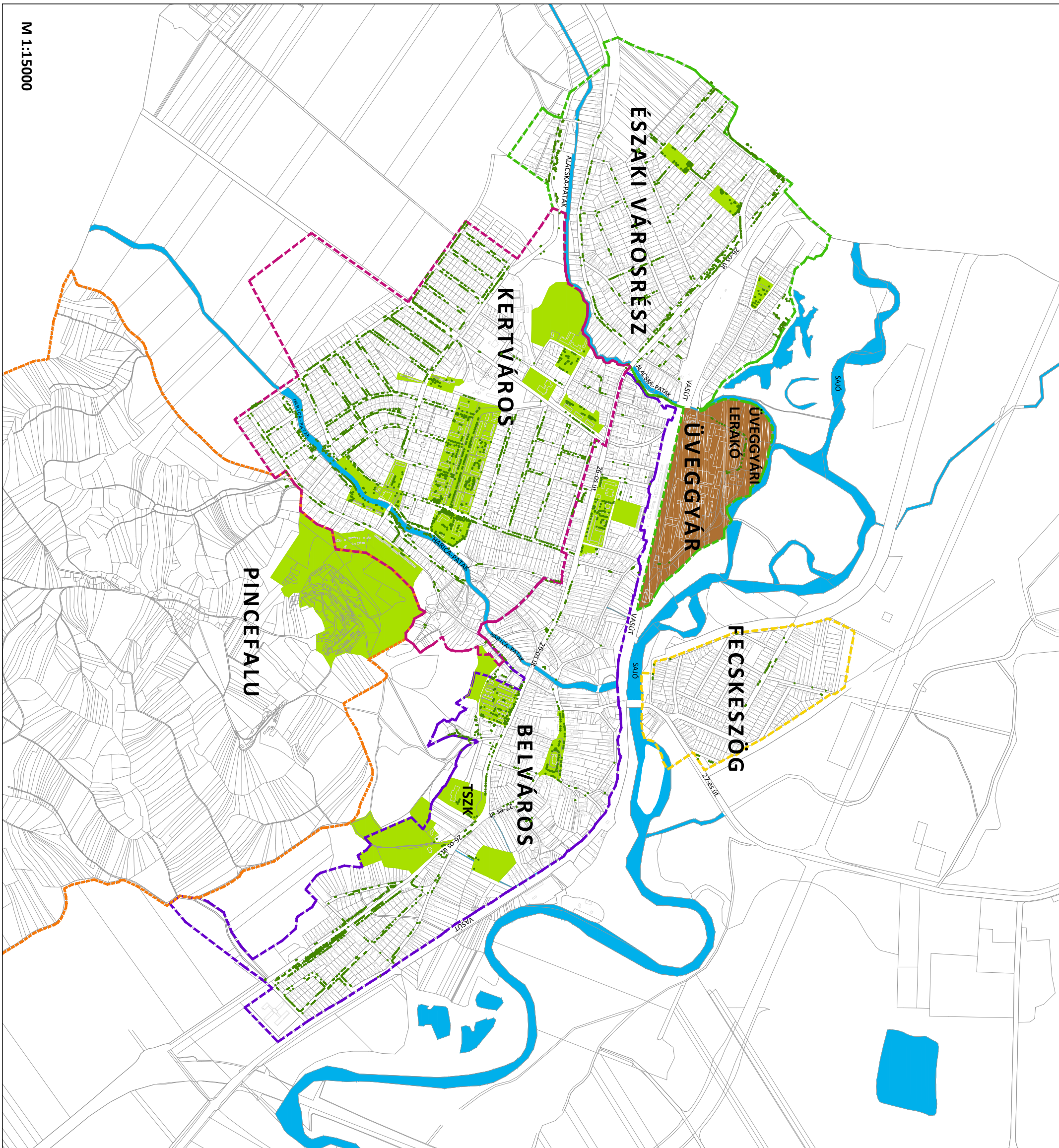
Az alábbi táblázat a lehetséges **ökoszisztéma szolgáltatásokat** mutatja be, **melyeket a zöld infrastruktúra biztosít.**

Ellátó szolgáltatások	Élelem	Biomassa (szántóföldi növények, háziállatok, vadon élő növények és állatok és az azokból származó javak) Ívóvíz (felszíni és felszín alatti vizek)
	Nyersanyagok	Biomassa (növényi és állati eredetű rostok, nyersanyagok) Nem ivóvíz céljára szolgáló vizek (felszíni és felszín alatti vizek pl. ipari vagy háztartási használatra)
	Energia	Növényi- és állati forrásból származó (bio)energia
		Mechanikai energia (állati munkavégzésből eredő energia)
Szabályozó és fenntartó	Hulladékanyagok kezelése, ártalmatlanítása	Élőlények általi ártalmatlanítás (mikroorganizmusok, növények, állatok)
		Ökoszisztémák általi ártalmatlanítás (filtráció, megkötés, tárolás)
	Áramlás-szabályozás	Szilárd anyagok áramlása (erózióvédelem)
		Folyadékok áramlása
		Gáz- és légnemű anyagok áramlása
	Fizikai/kémiai/biológiai adottságok fenntartása	Életciklus (folyamatok), élőhely és genetikai állomány megőrzése
		Kártevők és betegségek elleni védekezés
Talajképződés és talajszerkezet		
Vizek állapota		
	Légköri összetétel és klímaszabályozás	
Kulturális szolgáltatások	Fizikai és szellemi kölcsönhatás élőlények és ökoszisztémák között	Fizikai és szellemi interakciók (tudományos, oktatási, hagyomány, kultúra, kikapcsolódás, esztétikum)
		Spirituális és jelképek (identitás, szent helyek, szent növény- és állatfajok)
	Spirituális és szimbolikus kölcsönhatások élőlények és ökoszisztémák között	Spirituális és emblematikus javak
		Egyéb kulturális javak

2.4 ELŐZETES VIZSGÁLAT

Ebbe a fejezetbe kerültek összegyűjtésre olyan, zöld infrastruktúra szempontjából releváns adatok, amelyek a meglévő települési dokumentumokban szerepelnek.

M 1:15000

JELMAGYARÁZAT

- ZIFFA akcióterület határa
- Zöldterület
- Barnamezős terület
- Faállomány
- Vízfelület

1. MEGBÍZÓ:
SAJÓSZENTPÉTER VÁROSI ÖNKORMÁNYZATA
3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4.

FŐVÁLLALKOZÓ:
STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.
3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

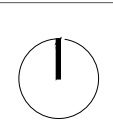
SAKÁGI TERVEZŐK: TÁJÉPÍTÉSZET:
TÁJ-CONSULT BT.
4D TÁJÉPÍTÉSZ IRODA BT.
STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.

TELEPÜLÉSTERVEZÉS:
KÖZLEKEDÉS- ÉS
KÖZMŰTERVEZÉS:
LEVÉGŐTISZTASÁG VÉDELME:
NÓVIA MÉRNÖKI IRODA KFT.
STE-FE KFT.

1131 Budapest, Gyöngyösi út 23.
1093 Budapest, Vámház krt. 11.
3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

3529 Miskolc, Perczel Mór u.4.
1122 Ráth György u. 24.

**SAJÓSZENTPÉTER - ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI-
ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV
ÁTNÉZETI HELYSZÍNRAJZ
M 1:15000**

2.4.1 TELEPÜLÉSTERVEZÉS

2.4.1.1 Általános összefüggések

A XXI. század városfejlesztés szemlélete, irányai alapjaiban kezdenek megváltozni. Ezek az irányok egyre inkább a város eredeti értelemben vett jelentése felé mozdulnak el. A fejlesztési irányok, trendek olyan „trendköteget” alkotnak, amely a környezeti állapot és ezen belül az emberek közérzetének javítására koncentrálnak; nemcsak hosszabb távú strukturális átalakításokban gondolkodik, de rövid távon is eredményeket kíván felmutatni a városi életminőség átalakításának terén (például: J. Gehl⁸ és közösségi terek tervezése, J. Lerner és a városi akupunktúra⁹). Mára bebizonyosodott, hogy a fizikai – az épített és természeti – környezet fejlesztését és az emberek életminőségének javítását közvetlenül is össze lehet és össze kell kapcsolni. Leegyszerűsítve az ember létfeltételei (tiszt levegő, víz, megfelelő élelmiszer), a megfelelő életminőséget szolgáló lakó- és munkakörnyezet, a hatékonyabb szolgáltatások szorosan összekapcsolódnak a települési környezet alakításának kérdéseivel. Az emberi tevékenységek épített környezete nem választható el a természeti környezettől. A zöldfelületek mennyisége és minősége mellett a zöldfelületek megoszlása, térbeli szerkezete is lényeges tényező, amint a domborzati viszonyok és a táj morfológiai adottságai is. A városok történeti területeinek általában sűrű, alacsony zöldfelületi arányú, de kulturális szempontból értékes beépítése évszázadok alatt kialakult adottság. Ezeken a területeken és környezetükben általában felértékelődnek a közterületi és telken belüli zöldfelületek is, rávilágítva a zöldfelületek hálózatának szerepére. A zöldfelületek rendszerébe beilleszthetők az aprócska udvarok, kertek, a közterületi fasorok, a kisebb-nagyobb parkok és az élő környezet további területei, a várost övező szőlőktől, a mezőgazdasági területeken keresztül az erdőkig és más természetközeli területekig. Ezt a hálózatot egészítik ki a vízfelületek, patakok, tavak.

A „Zöld Infrastruktúra”¹⁰ legfontosabb elemei:

A vizenyős területek (rétek), a patakokat, felszíni vízelvezető árkokat, vasutakat kísérő zöldfelületek, a beépített területeken fekvő kertek, a tetőkertekkel, zöld homlokzatokkal kialakított épületek („green buildings”), az erdők, legelők, rétek hálózata, a gyalogos és bicikli (esetleg lovas) utak, valamint a parkok, szabad területek, fasoros utcák láncolata.

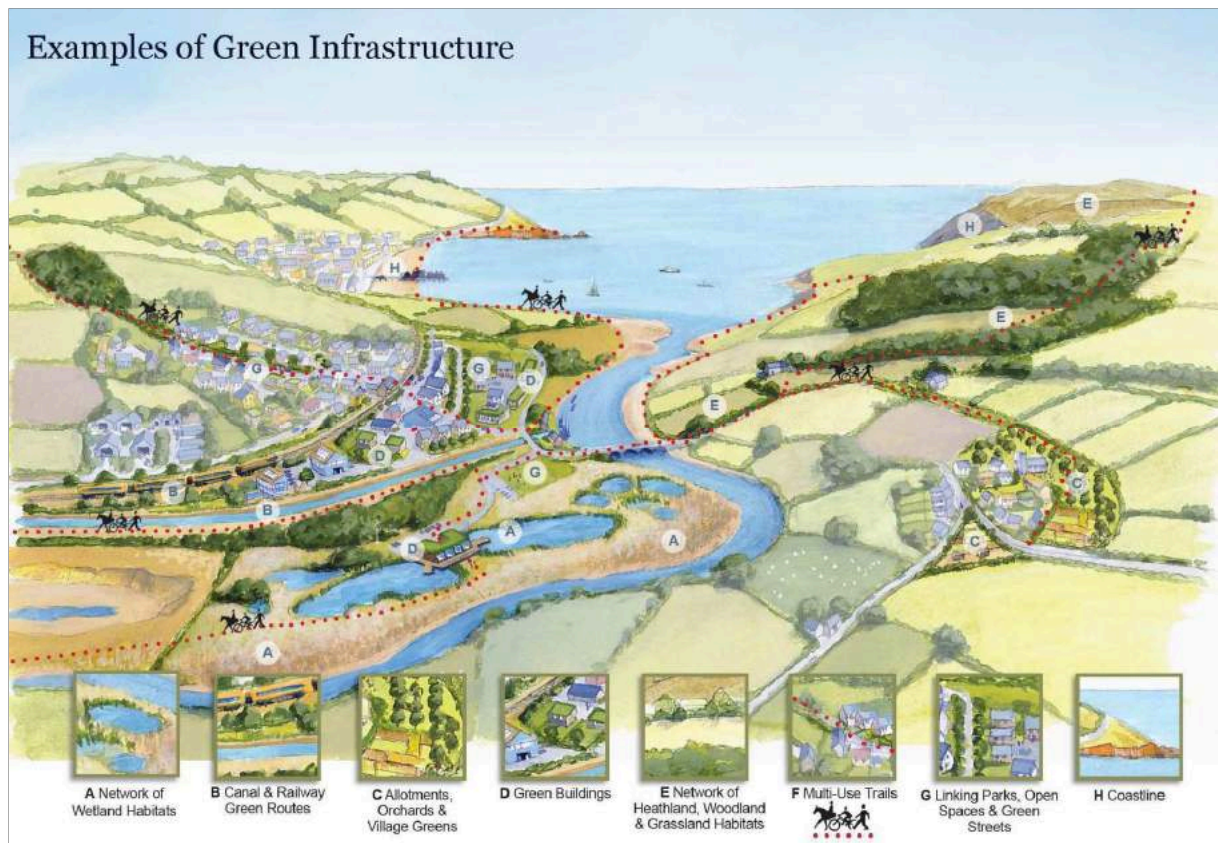
⁸ Jan Gehl (1936-) dán építész, várostervező.

A városi életminőség javítása, különösen a gyalogos központú várostervezés elméletének és gyakorlatának kidolgozása. Főbb művei, több más mellett: „Life between buildings” (1987), „Cities for People” (2010).

⁹ Jaime Lerner (1937-) brazil politikus, építész, várostervező, Parana (Brazília) kormányzója, többször töltötte be Curitiba város polgármesteri pozícióját, a „városi akupunktúra” elméletének kidolgozója.

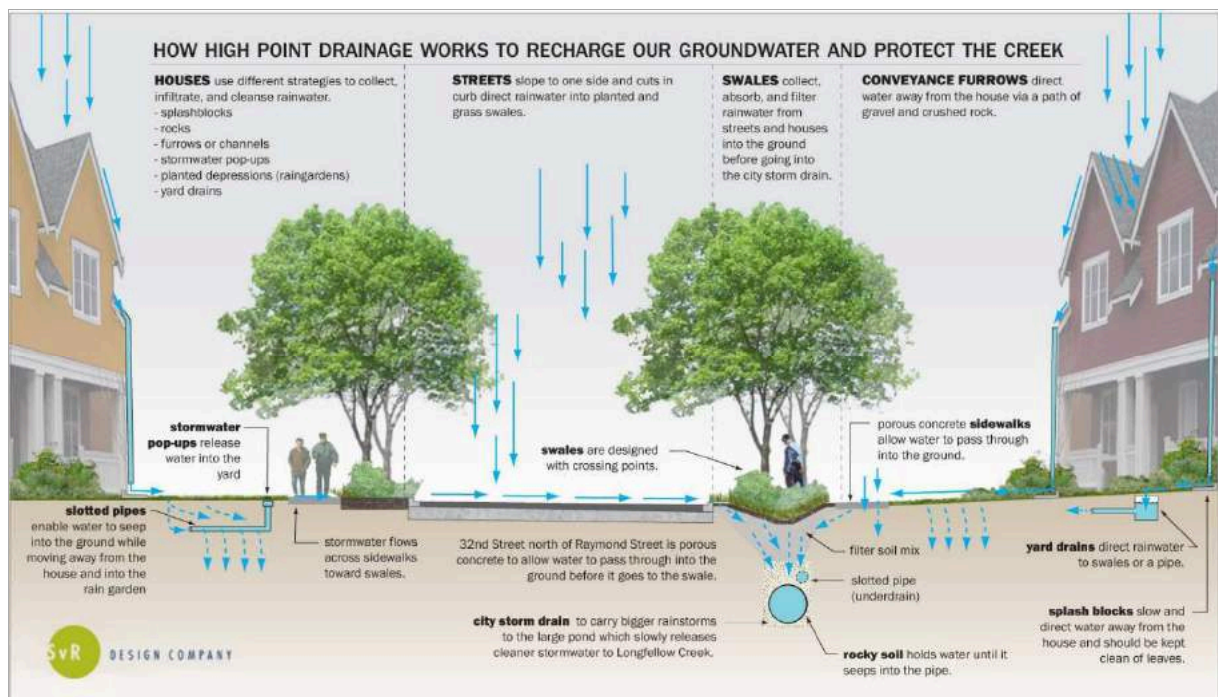
Lerner nevéhez fűződik a megállapítás: „City is not a problem, it's a solution”

¹⁰ <http://constantine.typepad.com/.a/6a0120a7fc3be9970b01b7c8cc4453970b-pi>

Példák a „zöld infrastruktúra” elemeire

<http://constantine.typepad.com/.a/6a0120a7fc3be9970b01b7c8cc4453970b-pi>

A közterületek kialakításának egy lehetősége a felszíni vizek hasznosításával

<https://s-media-cache>

<ak0.pinimg.com/originals/53/12/ee/5312ee83b93c21d0bf1198877465b3a8.jpg>

2.4.1.2 A Stratégiai dokumentumok vizsgálata (koncepciók, tervek)

A magyar terület- és településfejlesztés és –rendezés rendszerét számos jogszabály határozza meg. Ezek együttes alkalmazásával bonthatók ki a nagyléptékű, országos, regionális és kisebb térségi fejlesztési és rendezési döntések, amelyek a települések terveibe épülve rögzíthetik a megvalósítás kereteit, építésjogi követelményeit.

Sajószentpéter város fejlesztését és rendezését megalapozó legfontosabb dokumentumok az alábbiak:

- Országos Területrendezési Terv
az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. Törvény 2003
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója (BAZmTFK) 2013
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Integrált Területi Programja (2014-2020).....2015
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program 2014
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területrendezési Terve (BAZmTRT) 2009
- Sajószentpéter Város Településfejlesztési Konceptiója (TFK) 2015
- Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS).....2016
- Sajószentpéter Város Településszerkezeti Terve (TSZT) 2016
- Sajószentpéter Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve (HÉSZ/2009 | SZT).....2016
- Sajószentpéter Város Zöldterület-fejlesztési Konceptiója 2015
- Sajószentpéter Város Települési Környezetvédelmi Program felülvizsgálata 2013

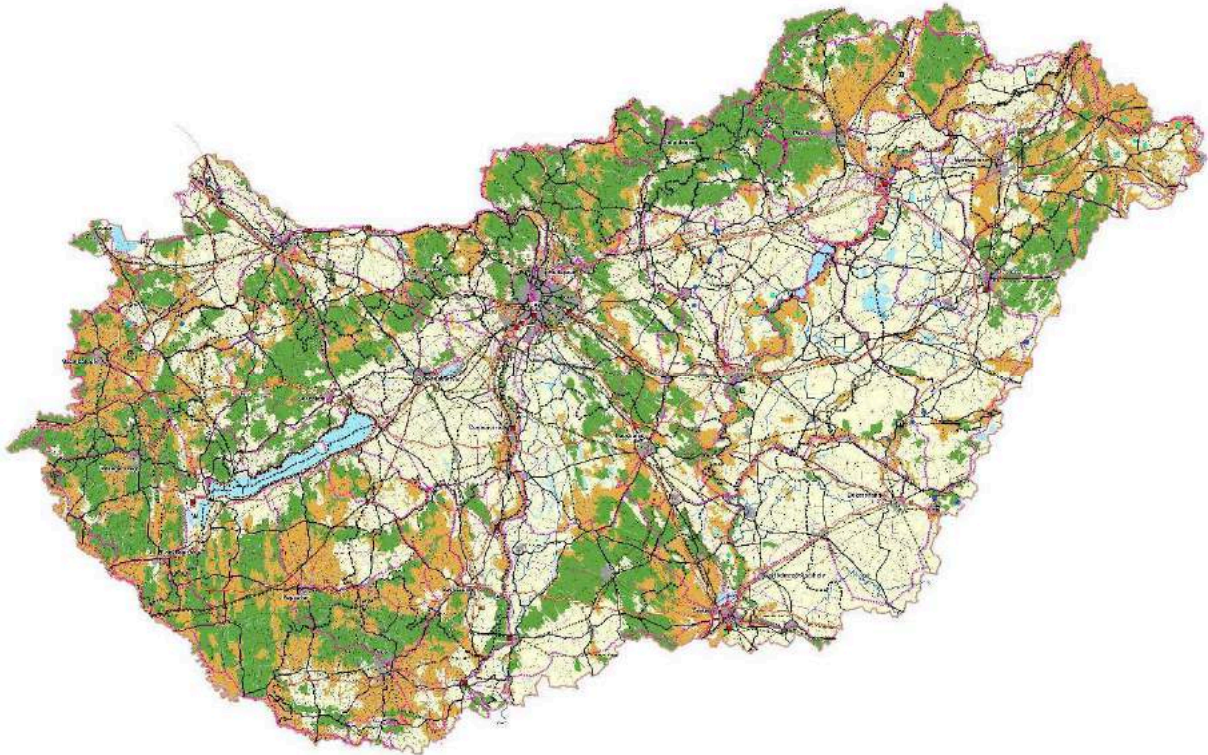
Összefoglaló értékelés

Megállapítható, hogy Sajószentpéter településrendezési eszközeit a tervhierarchia minden lépcsőjén hatályos koncepciók, programok, stratégiai dokumentumok és tervek támasztják alá. Ennek megfelelően a térségi beágyazottsága biztosított, úgy a terület- mint a településfejlesztés, és -rendezés területén. A tervek felülvizsgálatára és amennyiben szükséges, indokolt, akkor módosítására folyamatosan sor került.

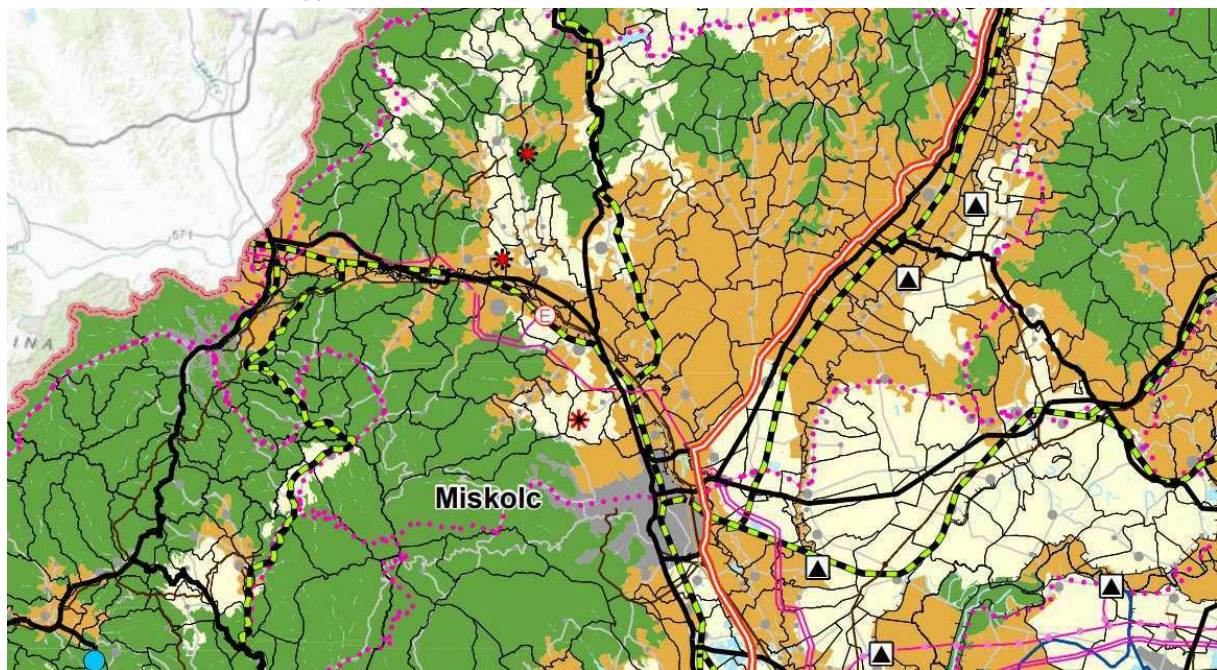

2.4.1.3 A Stratégiai dokumentumok főbb megállapításai

Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2003

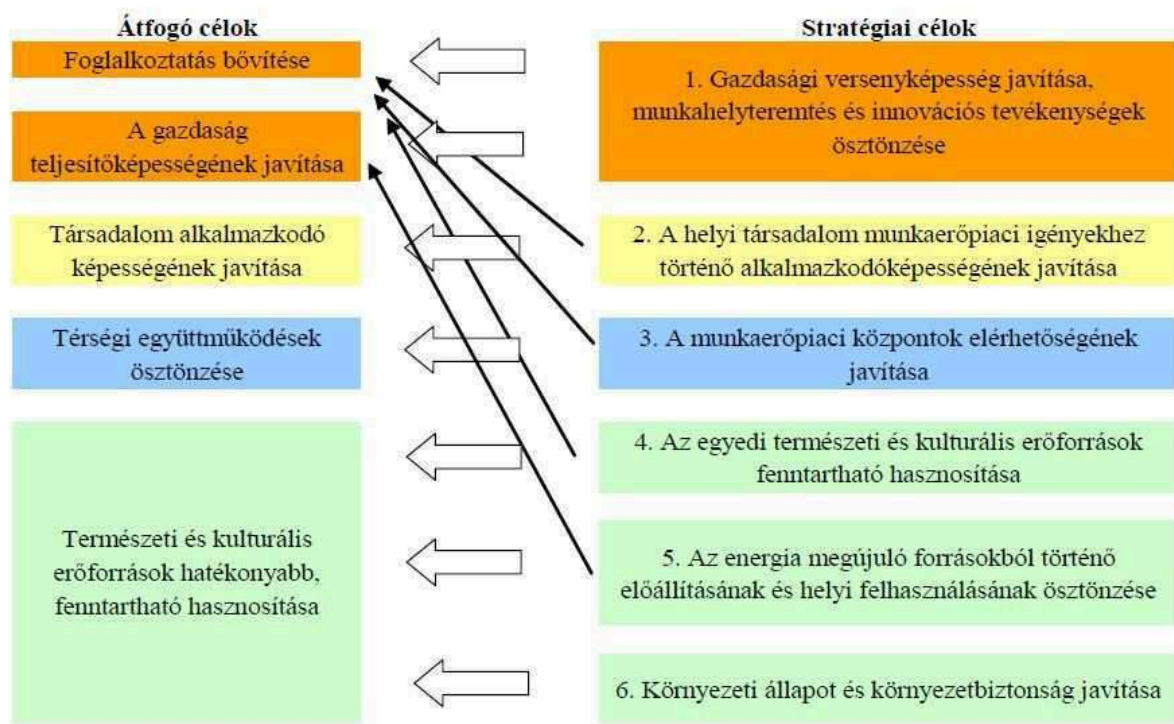
Az OTRT szerkezeti tervlapja

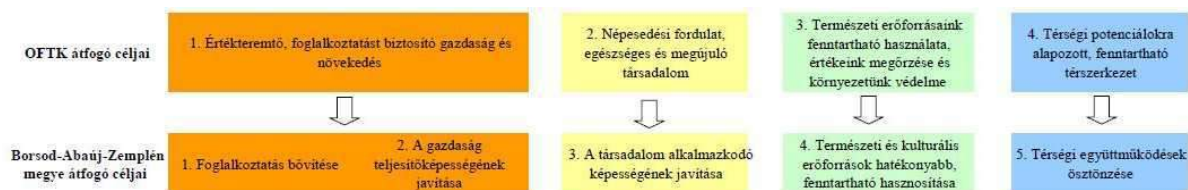
Az OTRT szerkezeti tervlapja (részlet)

Az Országos Területrendezési Terv átfogó javaslatait a kisebb térségekre kidolgozott koncepciók, tervek részletezik (megyei és kistérségi koncepciók, stratégiai dokumentumok, rendezési tervek).

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója (BAZmTFK) 2013

Kivonat: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója - Javaslattevő munkarész (2013.12.) A célrendszer

Kivonat: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója - Javaslattevő munkarész (2013.12.) A célrendszer koherenciájának vizsgálata:

A Megyei Területfejlesztési Konceptiójában megfogalmazottak szerint a megye 2030-as jövőképe:

- a lakónépesség csökkenése megáll
- a gazdaságilag aktív lakosság növekszik
- a foglalkoztatottság szintje bővül
- fejlődnek a tradicionális iparágak (vegyipar, gépgyártás, energiaipar)
- a k+f együttműködések, mint sikertényezők
- jó megközelíthetőség
- hatékonyan dolgozó és jól képzett munkaerő
- növekvő feldolgozóipar
- a természeti erőforrások magasabb szintű fenntartható hasznosítása
- bővül a megújuló energiaforrás
- foglalkoztatási körzetek alakulása és együttműködése
- a roma lakosság felzárkóztatása
- vonzó befektetési helyszín (feldolgozó ipar számára elsődlegesen)
- a vonzó természeti és kulturális értékek látogatottsága nő
- megújul a társadalom

- javul a környezeti minőség
- a települések szolgáltatásai növekedésével párhuzamosan fejlődik a gazdaság
- a településkép rendezetté és vonzóvá válik

A fentebb említett tényezők eredményeként Borsod-Abaúj-Zemplén megye célja egy dinamikusan fejlődő, jövőorientált ipari térség képének kialakítása.

Stratégiai célok és prioritásai:

- Kutatás- fejlesztés- innováció, KKV-k támogatása és foglalkoztatás ösztönzése
- Oktatás, szakmai képzés, társadalmi felzárkóztatás, egészség-fejlesztés
- Közlekedés: A munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása
- Energetika: Megújuló energiaforrásokból történő energia előállítás és helyi felhasználása
- Természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása
- Környezetfejlesztés

Horizontális célok:

- Fenntartható környezet- és tájhasználat
- Barnamezős területek hasznosítása
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok fejlesztésekbe való bevonása
- Korszerű információs és kommunikációs technológiák alkalmazása (ICT)

Térhasználati elvek:

- a zöldmezős beruházásokkal szemben a barnamezős fejlesztéseket előnyben részesítő területhasználat
- a közkinccet képező természeti és kulturális értékek megőrzése, az értékek és a közszolgáltatások értékmegőrző elérhetősége, hozzáférhetősége, akadálymentesítése
- a fejlesztések megfelelő hely kiválasztása, mely szolgálja a fenntarthatóságot, az értékmegőrzést és a biztonságot
- az utazásra fordított idő csökkentése, az utazás biztonságos és fenntartható módjának, akadálymentesítésének biztosítása
- a helyi környezettudatosság, a táji értékek iránti felelősség kialakítása
- a közlekedés és az áruszállítás környezeti, műszaki, közbiztonsági károkozásának és kockázatának csökkentése
- a fejlesztéseknek a meglévő területekhez kapcsolódása, a települések közti területek lehetőség szerinti természet-közeli állapotban tartása, fenntartható mezőgazdasági hatása

Összefoglaló értékelés

Összességében a megye kitűzött átfogó célja, hogy ipari hagyományaira, potenciális munkaerő-kínálatára, kiváló természeti adottságaira és erőforrásaira fenntartható módon építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig dinamikusan erősödjön.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program (2014)

A stratégiai célrendszerben meghatározott fejlesztési stratégiai célok prioritásokra, a prioritások pedig intézkedésekre tagolódnak. Ezek közül kiemelhető a környezettel legközvetlenebbül összefüggő 6. stratégiai cél: „Környezeti állapot és környezetbiztonság javítása”.

2.4.1.4 Prioritás: környezeti állapot és környezetbiztonság javítása

A környezet minősége, illetve biztonsága alapvetően határozza meg a megye fejlődési lehetőségeit, ezért fontos, hogy a környezet állapota megóvásra kerüljön és biztosítottak legyenek a fenntartható fejlődés szempontjai.

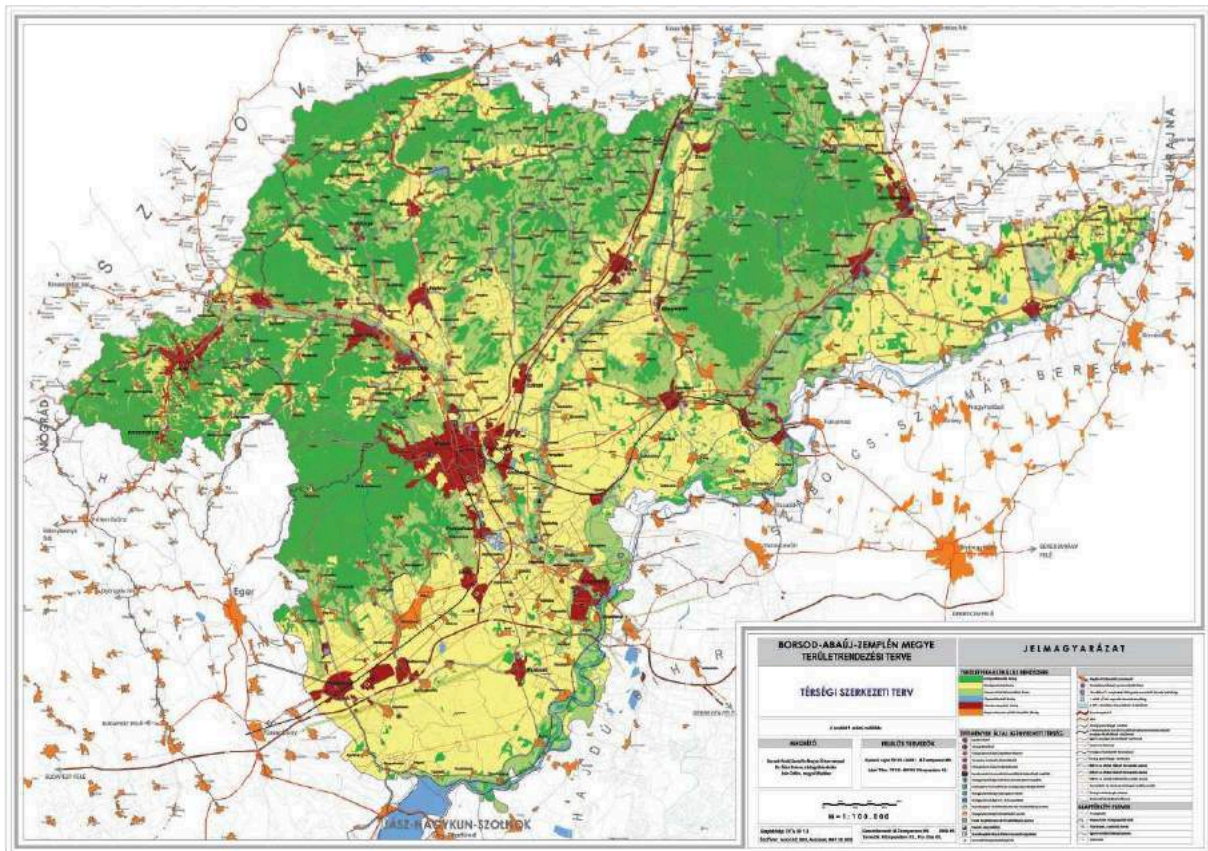
1. intézkedés: Ár- és belvízvédelmi beavatkozások
2. intézkedés: Hulladékgazdálkodás
3. intézkedés: Szennyvízkezelés
4. intézkedés: Ivóvízrendszerek korszerűsítése
5. intézkedés: Természeti, táji és kulturális örökség értékek megóvása
6. intézkedés: Tájrehabilitáció
7. intézkedés: A levegő- és zajszennyezettség csökkentése

Összefoglaló értékelés

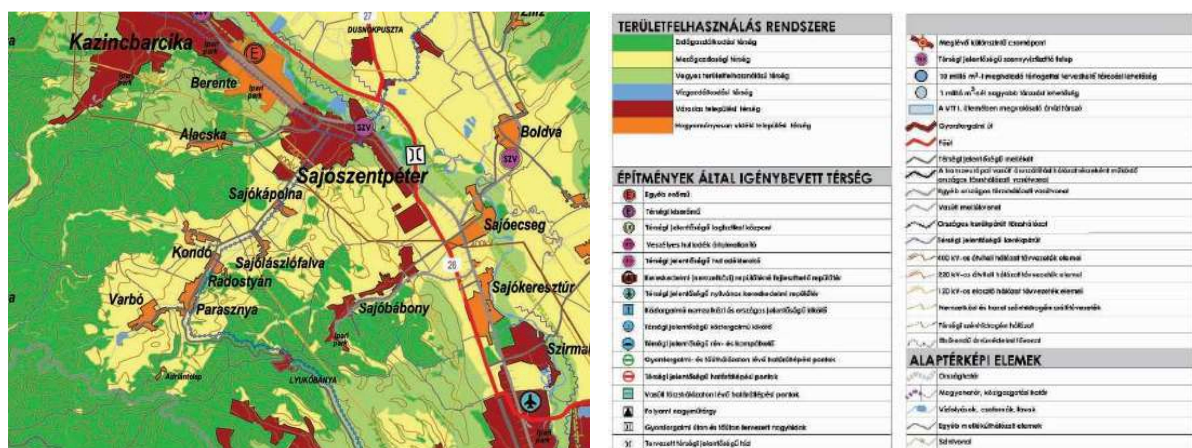
Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja (2014) a fejlesztések központi elemeiként az „környezeti állapot és környezetbiztonság javítása” összekapcsolását jelöli ki. Ebbe kiválóan beilleszthetők Sajószentpéter zöldfelületi rendszerének fejlesztési és rendezési vonatkozásai.

2.4.1.5 Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési terve, 2009

Térségi Szerkezeti Terv

Térségi Szerkezeti Terv (részlet)

A tervlap részlete

Kivonat a jelmagyarázatból

A város szűkebb és tágabb fizikai (épített és természeti) környezete meghatározza a város fejlődési lehetőségeit, irányait.

Ökológiai hálózat

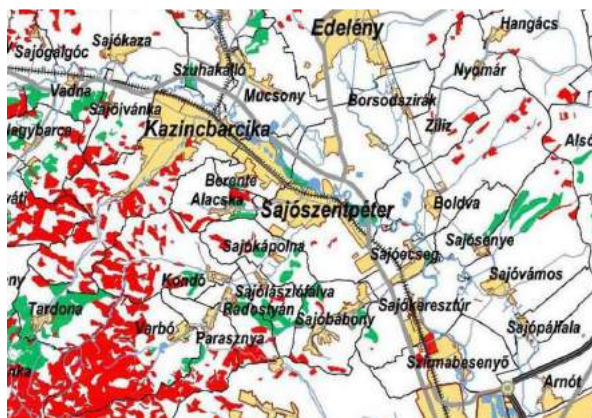
A tervlap részlete

	Magterület
	Pufferzóna
	Ökológiai folyosó

Kivonat a jelmagyarázatból

A város déli része „pufferzóna övezetéhez”, nyugati része „magterület övezetéhez”, északi része pedig „ökológiai folyosó övezetéhez” kapcsolódik.

Az erdő- és szántóterületek

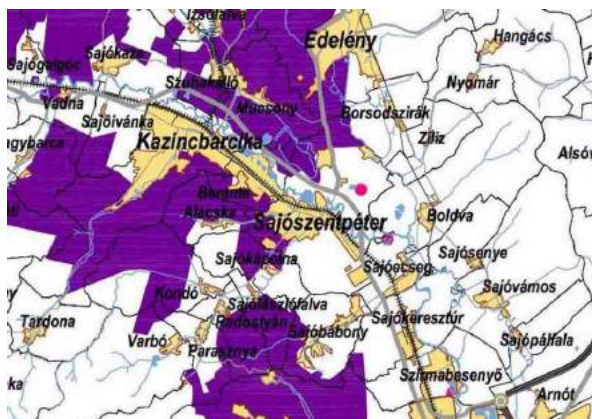

A tervlap részlete

	Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek
	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek
	Erdőtelepítésre alkalmas terület övezetei

Kivonat a jelmagyarázatból

Országos és komplex tájrehabilitációt igénylő területek

A tervlap részlete

	Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete
	Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek övezete

Kivonat a jelmagyarázatból

Tájképvédelem

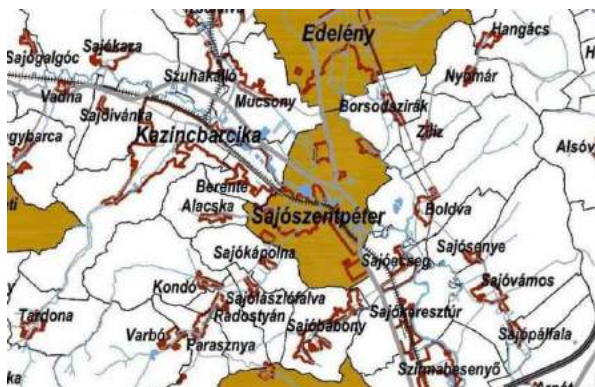
A tervlap részlete

	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete
	Térségi jelentőségű tájképvédelmi területek

Kivonat a jelmagyarázatból

A város dél-délnyugati környezete térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozik.

Történeti települési térség

A tervlap részlete

	Világörökség és világörökség várományos terület övezete
	Történeti települési terület övezete

Kivonat a jelmagyarázatból

A város és néhány kapcsolódó település (Edelény, Miskolc) a történeti települési térségbe tartozik.

Nagyvízi meder

A tervlap részlete

	Nagyvízi meder övezete

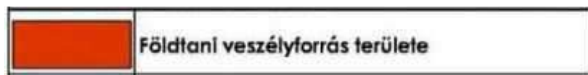
Kivonat a jelmagyarázatból

A várost a Sajó-völgyében érinti az övezet.

Földtani veszélyforrás területe

A tervlap részlete

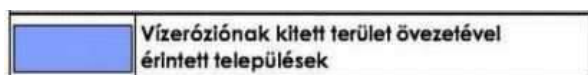
Kivonat a jelmagyarázatból

A város és környezete földtani veszélyforrás területe alá esik.

Vízérózióknak kitett terület.

A tervlap részlete

Kivonat a jelmagyarázatból

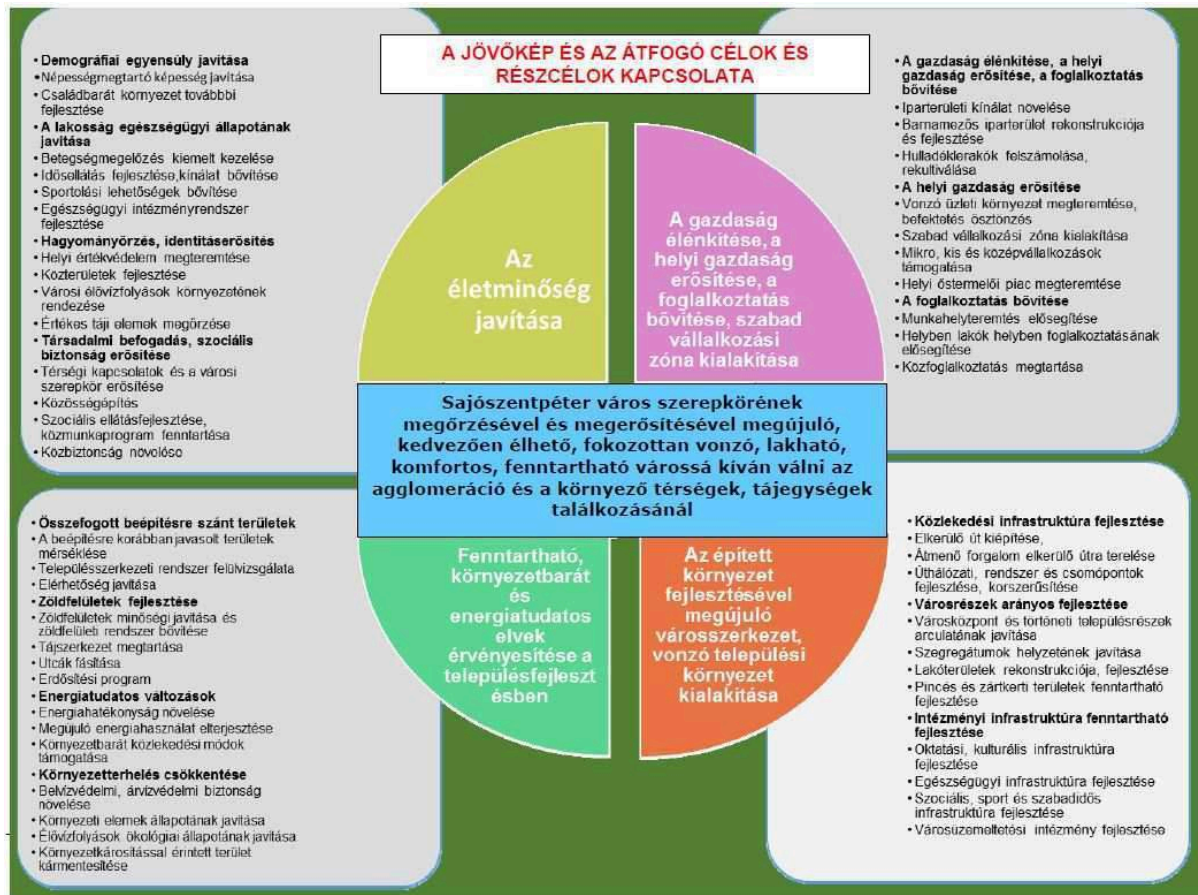
A város és környezete vízérózióknak kitett terület, tekintettel a domborzati viszonyokra is.

Összefoglaló értékelés

Az Országos Területrendezési Terv térségi övezeteit a megye szintjére lebontó terv kijelöli a települések fejlesztésének területrendezési irányait, korlátait. Ez a terv megfelelő hidat képez az országos és a helyi tervezési szintek között. A terv Sajószentpéter környezetére vonatkozóan megerősíti a fizikai (épített és természeti) környezet azon értékes elemeit, adottságait, amelyek a régiók munkamegosztásában a város és környezete fejlesztésének kereteit alkotják (természeti adottságok, kapcsolatok).

2.4.1.6 Sajószentpéter Város Településfejlesztési Koncepciója, 2015

ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK

A település fejlesztési céljai közül kiemelve a fenntarthatósági környezetbarát és energiatudatos elvek érvényesítése a településfejlesztésben témakörét, a dokumentum az alábbiakat határozza meg.

3. Fenntarthatósági környezetbarát és energiatudatos elvek érvényesítése a településfejlesztésben

3.1. Összefogott beépítésre szánt területek

3.1.1. A beépítésre korábban javasolt területek mérséklése

3.1.2. Településszerkezeti rendszer felülvizsgálata

3.1.3. Elérhetőség javítása

3.2. Zöldfelületek fejlesztése

3.2.1. Közösségi zöldfelületek minőségi javítása és zöldfelületi rendszer kialakítása

3.2.2. Tájszerkezet megtartása

3.2.3. Utcák fásítása

3.2.4. Erdősítési program

3.3. Energiatudatos változtatások

3.3.1. Energia hatékonyság növelése

3.3.2. Megújuló energiahasználat elterjesztése

3.3.3. Környezetbarát közlekedési módok támogatása (kerékpárút)

3.4. Környezetterhelés csökkentése

3.4.1. Belvíz és árvízvédelmi biztonság növelése

3.4.2. Környezeti elemek állapotának javítása (a környezetvédelmi program alapján)

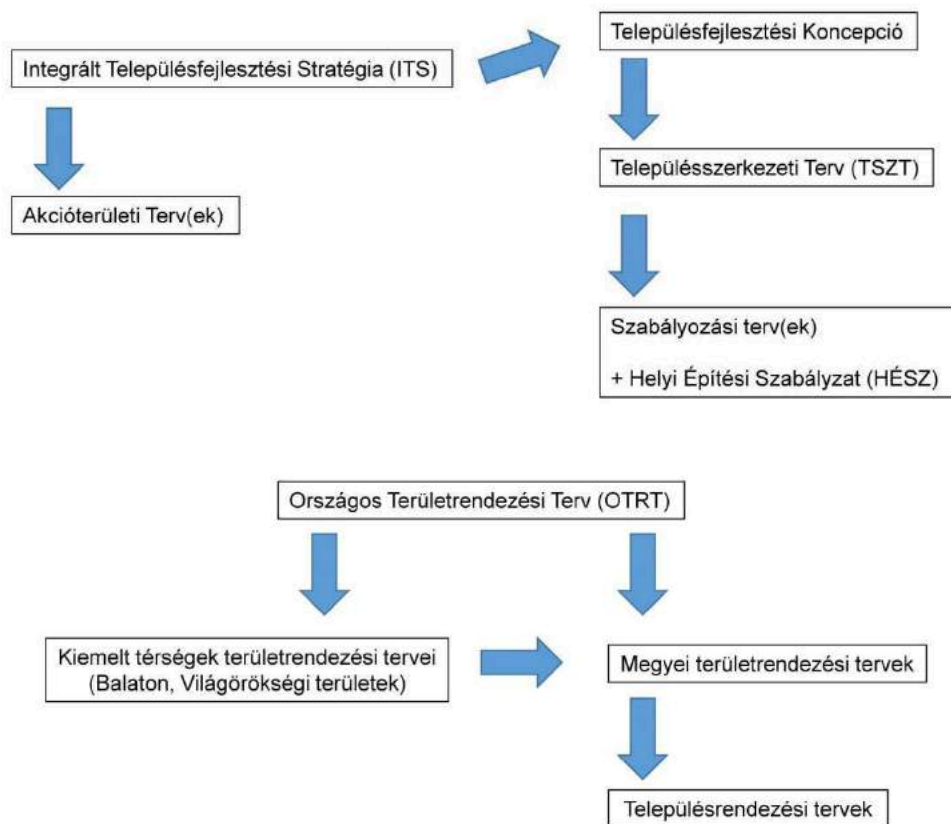
3.4.3. Élővízfolyások ökológiai állapotának javítása

3.4.4. Környezetkárosítással érintett terület kármentesítése

Összefoglaló értékelés

Sajószentpéter Város Településfejlesztési Konceptiója, 2015 (TFK) kiemelten kezeli a város általános környezeti állapotának és ezen belül a zöldfelületi rendszer fejlesztésének kérdéseit, a fejlesztési célokhoz közvetlenül kapcsolódó környezet minőségének folyamatos javítását, fejlesztését igénylő célt.

2.4.1.7 Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia helye a tervrendszerben

A településrendezési eszközök különböző típusait, szintjeit és hierarchiáját, egymással való kapcsolatait, illetve az ITS helyét ebben a tervrendszerben a fenti ábrák mutatják be. Minden alacsonyabb szintű terv a célrendszerét a felette álló – magasabb szintű – terv célrendszerét figyelembe véve, azokhoz igazítva alakítja, így az alacsonyabb szintű tervek egyre részletesebben dolgozzák ki a kitűzött célokhoz vezető konkrét megoldásokat, javaslatokat.

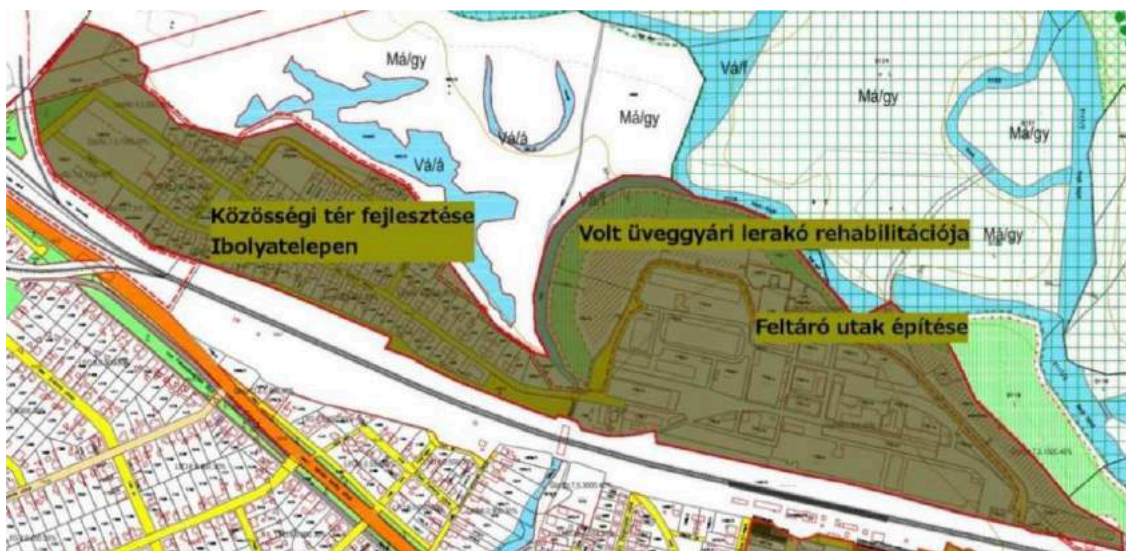
2.4.1.8 Az akcióterületi tervek

Az ITS több akcióterület lehatárolásával kijelöli a városfejlesztés rövid és középtávú irányait. Ezek között a ZIFFA célterületet az 1., 3., 4. akcióterületek érintik.

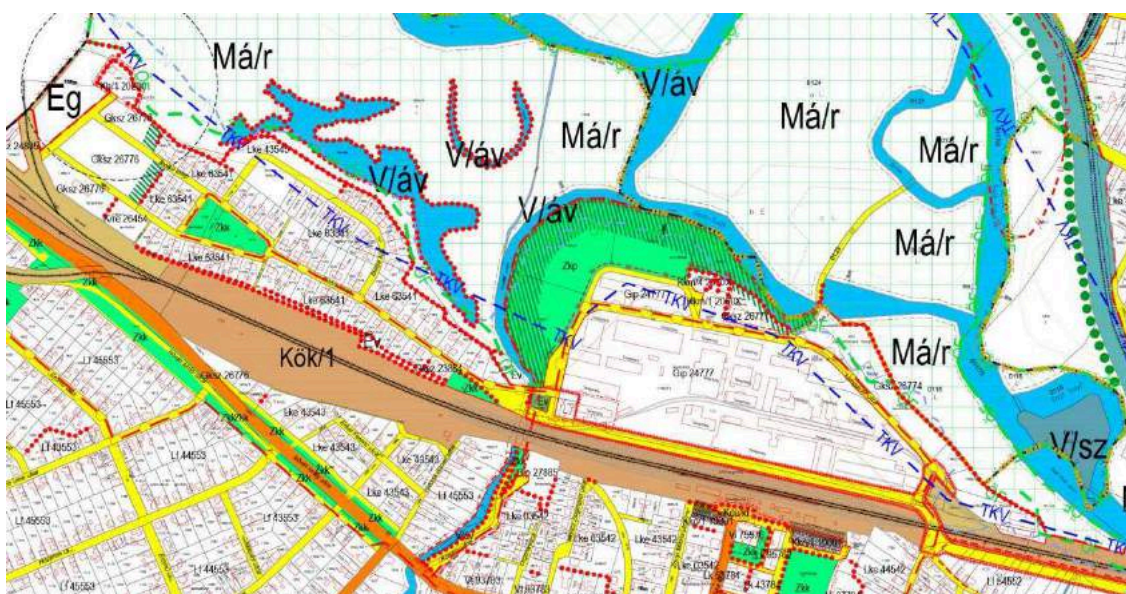
1. akcióterület

Akcióterületi program:

- Volt üvegyári lerakó rehabilitációja (barnamezős terület fejlesztése)
- Feltáró utak építése
- A barnamezős területre eső csapadékvíz-védelmi létesítmények rekonstrukciója.
- A területet magába foglaló telektömb déli oldalán lévő önkormányzati közúthálózat (Üvegyári út) felújítása, járda felújítása, közvilágítás korszerűsítése, kerékpárút kijelölése.
- Közcélokot szolgáló sport- és szabadidős létesítmények kialakítása.

forrás: ITS, 2015

A szabályozási terv részlete

3. akcióterület

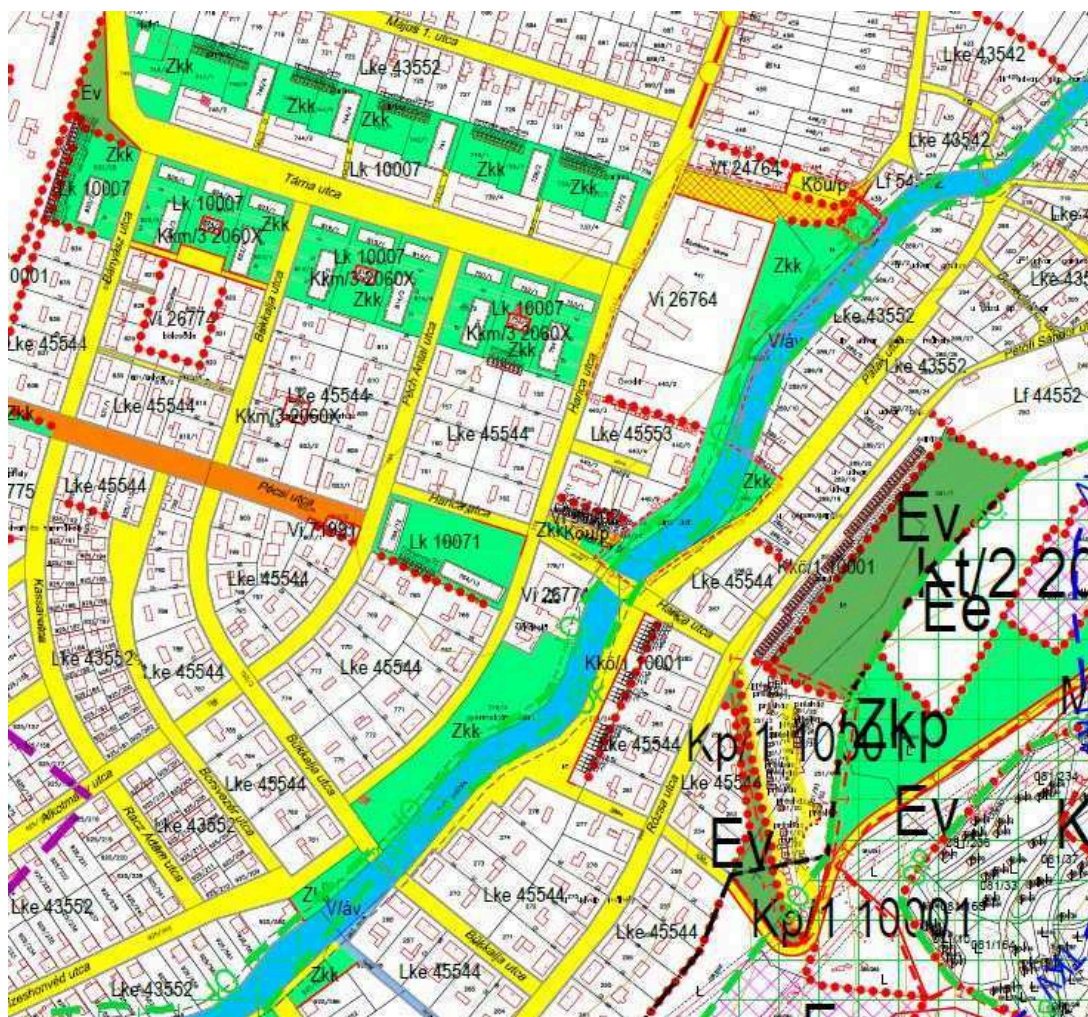
A kertvárosi városrész, Harica-patak környezete

Akcióterületi program:

- ATP1 Szolgáltató központ kialakítása
- ATP2 Közösségi terek létesítése
- ATP3 Tanösvény létrehozása

forrás: ITS, 2015

A szabályozási terv részlete

4. akcióterület:

forrás: ITS, 2015

Akcióterületi program:

- Közösségvezérelt zöldfelület-fejlesztés
- Körforgalmú csomópont kialakítása

A szabályozási terv részlete

Összefoglaló értékelés

Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) részletes, területi bontásban adott javaslatai az egyes akcióterületeken javasolt változtatásokat foglalja össze, konkrét célokat és ezek megvalósításához szükséges feladatokat megfogalmazva.

A konkrét akcióterületi szándékok megvalósítását esetenként közvetlenül szolgáló, más esetekben a fejlesztések környezetét alkotó zöldfelületek rendszerének fejlesztése önálló alrendszer.

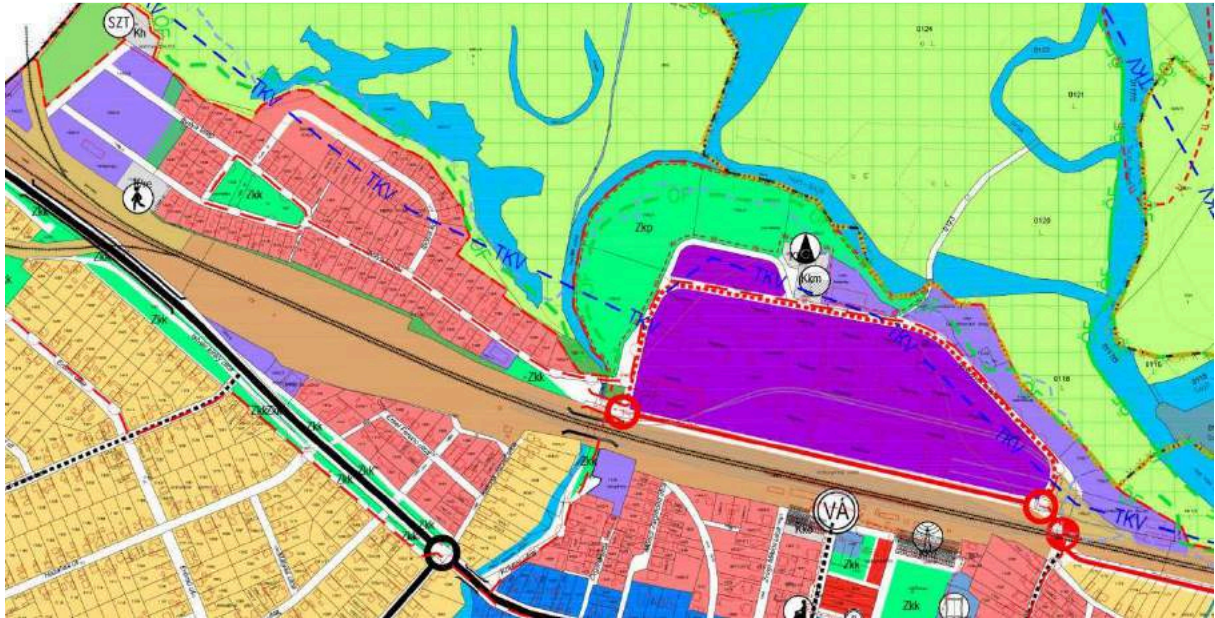
Ez az alrendszer a zöldfelületi rendszert „zöld infrastruktúraként” kezelve önállóan is értelmezhető zöldfelületi hálózatot képezve jelentősen javíthatja a környezet állapotát, minőségét.

2.4.1.9 Sajószentpéter Város Településszerkezeti Terve (TSZT)

Sajószentpéter Településszerkezeti Tervét a 143/2016.(VII.27.) Képviselő-testületi határozattal hagyták jóvá.

1. akcióterület

Volt üvegyári lerakó rehabilitációja (barnamezős terület fejlesztése)

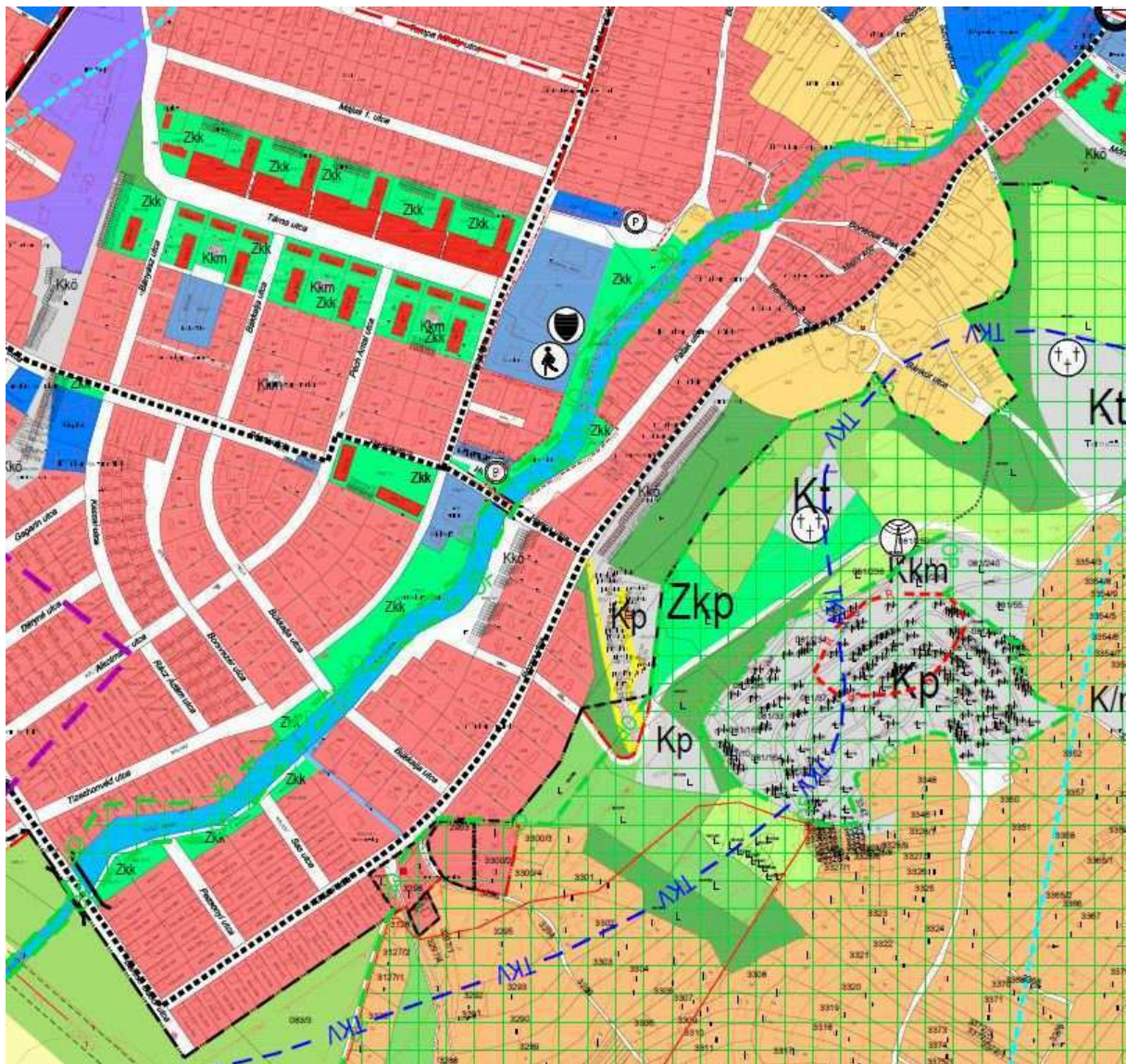

forrás: Településszerkezeti Terv

3. akcióterület

Kertvárosi városrész, Harica-patak környezete

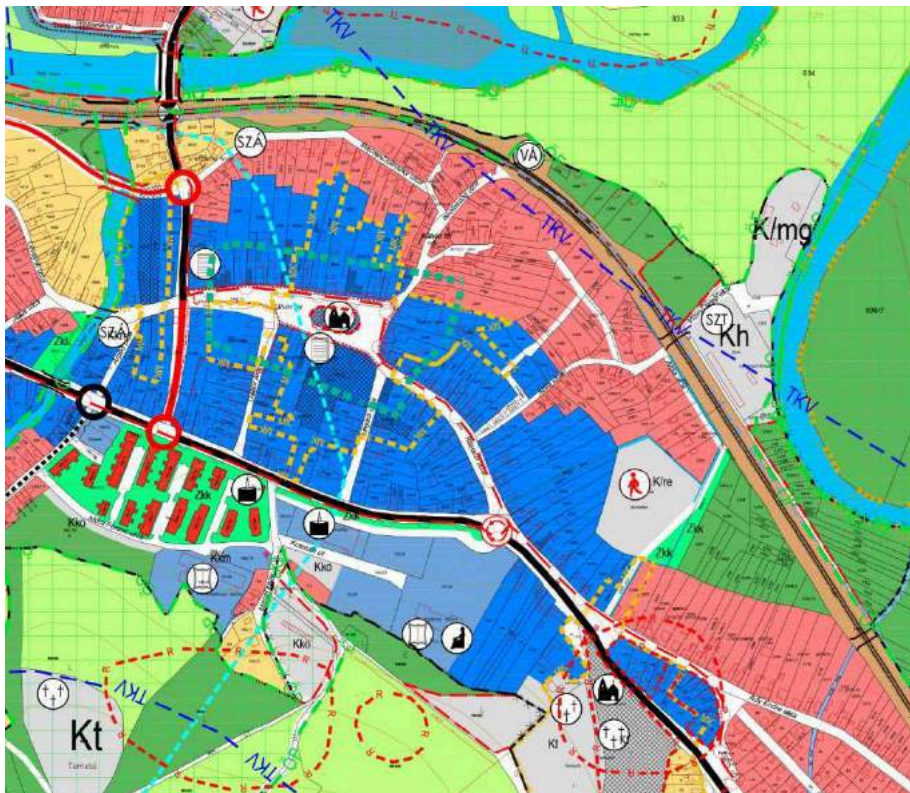

forrás: Településszerkezeti Terv

A célterületnek a kertvárosi városrész területét magában foglaló része a Harica-patak mentén helyezkedik el. A patak mentén ökológiai folyosó húzódik, mely az országos ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű része.

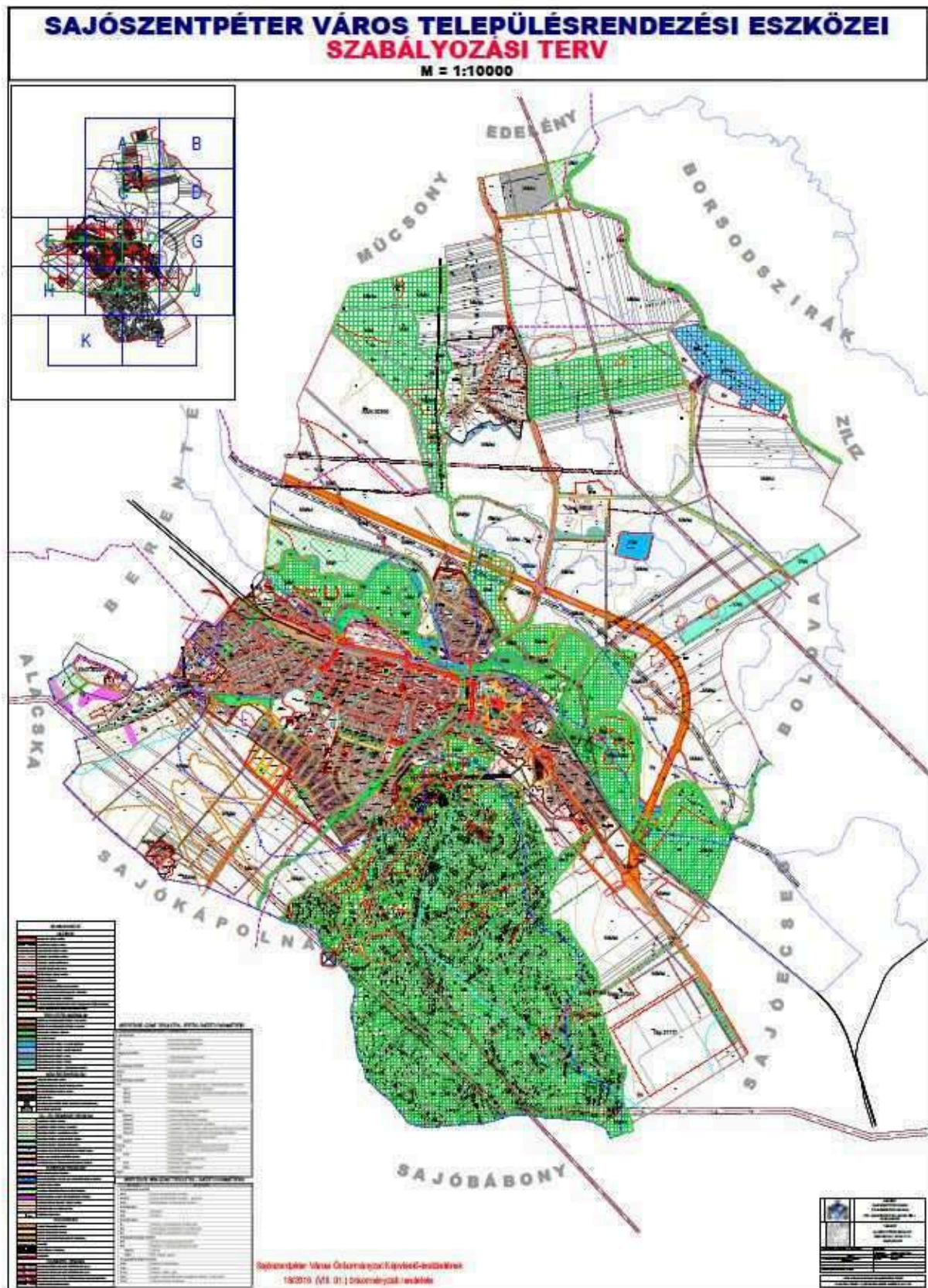
4. akcióterület

- Közösségvezérelt zöldfelület-fejlesztés
- Körforgalmú csomópont kialakítása

forrás: Településszerkezeti Terv

2.4.1.10 Sajószentpéter Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve (HÉSZ | SZT)

MEGLÉVŐ ZÖLD INFRASTRUKTÚRA ESZKÖZÖK

Különböző erőforrások alkotják a zöld infrastruktúra-hálózatot, mint a táj karaktere, a biológiai sokféleség, a zöldfelületek, a zöld- és kék infrastruktúra kapcsolatok, történelmi jellemzők. Ezen kulcsfontosságú eszközök támogatják a zöld infrastruktúra működését, ezért védelmük, hozzáértő kezelésük elengedhetetlen. Az alábbi fejezetben az akcióterületek erőforrásai kerülnek bemutatásra.

BIODIVERZITÁS- ÉS GEODIVERZITÁS ESZKÖZEI

***Biodiverzitás:** biológiai sokféleség. Az élet változatosságát jelenti a Földön, mely magában foglalja a növény- és állatvilág genetikai variációját, továbbá a természetes rendszereket, melyek támogatják őket.*

***Geodiverzitás:** az élettelen környezeti tényezők sokfélesége. Ez a kőzetek, ásványok, fossziliák, tájak, felszínformák, felszínalakító folyamatok, talajok és a vízrajzi elemek változatosságát jelenti.*

2.4.2 MEGLÉVŐ ERŐFORRÁSOK

2.4.2.1 VÍZFOLYÁSOK

Sajó

Vízgyűjtője

A Sajó vízgyűjtője a Kárpát-medence É-i részén a Dunajec, a Bodrog, a Tisza, az Eger, a Zagyva, az Ipoly, a Garam, a Vág vízgyűjtőterületei által közrezárt trapéz alakú terület. A Földtörténet során kialakult vízgyűjtőterületnek mintegy 4 %-a a tenger szintje felett 1000 m-nél magasabban fekszik. Legmagasabb pontja a még középhegységi jellegű Szepes-Gömöri Érchegység (1480 m) Stolica csúcsa, legalacsonyabb pontja a torkolatánál, a Tiszánál (93 m) található. Átlagos tengerszint feletti magassága 425 m. Ezen a területen futnak össze a Vepor délkeleti, az Alacsony Tátra keleti tagjának, a Király-hegynek, a Branyiszkó-hegynek dél-délkeleti, az Északi Középhegység Eperjes-Tokaji (Zempléni) hegységének nyugat-északnyugati, a Bükknek északkelet-észak-északnyugati, Szlovák Érchegység, a Dél-Szlovákiai Karszt az Észak-Borsodi Karszt, valamint a Cserehát lejtőin eredő vizek.

A Sajó a Szlovák Érchegységben ered Stolicától északra, körülbelül 1300 m magasságban. Völgyének hossza 173,6 km. Egyre fokozódó szélessége az élesebb tektonikai határoknál összeszűkül. Főbb mellékvízfolyásainak felvétele után esése törésszerűen csökken.

Síkságát, a Nagy Alföld északi részét alkotó hordalékkúpján képződött rónát, ma már éppen hogy csak érinti északkelet felől. A Tisza addigi vízgyűjtőterületének 24 %-át képezi a torkolatánál.

Folyómedre 32 %-kal hosszabb a völgyhosszánál (223 km), melyből 98 km esik szlovák területre. A folyó középszakasz jelleggel kanyarog, esése viszonylag nagy (0-70 cm/km) egészen a Hernád torkolatáig, onnantól a torkolatig fokozatosan csökken.

Jelentősebb mellékága a Kis-Sajó, mely a Bódva torkolatától 15 km hosszan kíséri a főmedret Felsőzsolcáig. A főmeder a Bódva és a Hernád torkolatánál fölhalmozott törmelékű bomlik fel és válik sekély mélységűvé. A Sajó vízgyűjtőterületét főképp fakó és barna erdőségi-mezőségi, redzina vörös terra-rossa, továbbá szürke réti öntés és lápi tőzegmocsaras talajféleségek borítják. A fedetlen karszt mindössze 4 %-a a területnek.

A talaj eróziós lepusztulása az elmúlt évszázadokban igen nagymértékű volt. A talaj erodálásának megakadályozására a kisvízfolyások 60 %-át rendezték, a termőföld és a táj védelmének biztosítására a vízmosásokat nagyrészt megkötötték.

Flórája

A növénytakaró a karsztokon bokor-erdők, melyek gyér legelők formájában jelentkeznek. Az erdők többnyire lombhullató gyertyános-tölgyesek és bükkösök, nagyobb magasságokban a hűvösebb északi kitettséggű lejtőkön pedig tűlevelű állománnyal bővülnek. A növénytakarások a Carpato-Pannonica flórákörzetébe tartoznak. A mezőgazdasági kultúrnövényzet arányában kevesebb területet foglal el, és többnyire szántóföldi művelésű.

Vízrendszere

A felszíni vizek megjelenési formái a Sajó vízgyűjtőjén: a lápok, vizenyők, tavak, valamint a patakok és folyók. Az Észak-Borsodi karszton található a Keleméri-patakra felfűződő Mohos-tavak lápi vegetációja, pleisztocén reliktum, amely az Országos Természetvédelmi Hivatal kezelésében van.

A völgyekben a természetes lefolyás nélküli mély fekvésű területeken hóolvadás-árvízlevonulás után visszamaradó vizek vizenyőket hoznak létre, melyek később ligetesen beerdősülnek. Ezek elvéve, főleg a Bódva K-Ny irányú völgyében, a Sajó völgyének felső szakaszain, a kavicsbányák körzetében fordulnak elő, mintegy 100 km² kiterjedésben.

A természetes kanyarfejlődés során a lefűződés és néhol a mesterséges mederátvágás számos morotva-tavat hozott létre. Ezeken a természetes eredetű szabad, nyílt vízfelületeken kívül több mesterséges tóval is találkozhatunk: tanácsi-, termelőszövetkezeti kezelésű építési anyag lelőhelyek bányagödrei, hűtő- és halastavak, fürdők, tározók, melyek egytől-egyig 1 km²-en aluli kiterjedésűek.

A Sajó vízgyűjtőterületének felépítésére jellemző, hogy az országhatár feletti szakaszán csak a jobbparton vannak patakok, folyók. Az országhatártól lefelé mindkét parton található vízfolyások. A bal parton, Ónodnál ömlik a Hernád a Sajóba, melynek vízgyűjtőterülete közel azonos a Sajóéval.¹¹

¹¹ <http://users.atw.hu/sajo/altal.html>, Sajó

Harica-patak

A Tardonai-dombságban eredő Harica- és Nyögő-patakok Radostyán és Sajólászlófalva között egyesülnek. A Harica-patak Varbó feletti szakaszán alakították ki a Varbói-tavat az 1980-as években. Sajólászlófalvát elhagyva a településre érve a patak a kertvárosi városrész délkeleti részén halad keresztül, majd a belvárosi városrészben, a történelmi városközponttól nyugatra ömlik a Sajóba. A patak sajoszentpéteri szakasza szabályozott, a belterület jelentős részén épített rézsús parttal. A patakon hét híd ível át (ebből kettő gyalogos, egy pedig vasúti), a településszerkezeti indokolt helyeken. Néhány szakaszt leszámítva (pl. a Benedek Elek utca és a Kossuth utcai híd között) a patak szűkebb-tágabb zöldsávban fut, egyfajta ökológiai folyosót képezve. Ez jelentős zöldfelületi potenciált jelent. Bizonyos, a javaslati fejezetben részletezett beavatkozásokkal a patak mind ökológiai mind zöldfelületi-használati értéke jelentősen növelhető.

A Sajoszentpéterrel foglalkozó korábbi dokumentumok vegyesen használják a Harica- és a Nyögő-patak elnevezést. Az alábbi információk szerint e dokumentumban a Harica-patak megnevezést használjuk.

A Nyögő-patak a Tardonai-dombság területén ered, Varbó településtől nyugatra, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, mintegy 380 méteres tengerszint feletti magasságban. A patak forrásától kezdve keleti-északkeleti irányban halad Radostyánig, majd itt éri el a Harica-patakot.¹²

A Harica-patak a Tardonai-dombság területén ered, Varbó településtől nyugatra, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, mintegy 500 méteres tengerszint feletti magasságban. A patak forrásától kezdve keleti-északkeleti irányban halad, majd Kondó településnél délkeletnek fordul, Radostyán és Sajólászlófalva közt magába fogadja a Nyögő-patakot, majd Sajókápolnát útba ejtve Sajoszentpéternél éri el a Sajót.¹³

Jókai Mór utca (Belváros)

Benedek Elek utca (Kertváros)

¹² <https://hu.wikipedia.org/wiki/Harica-patak>

¹³ <https://hu.wikipedia.org/wiki/Nyögő-patak>

Benedek Elek utca (Kertváros)

Bocskai utca (Kertváros)

Baross Gábor utca (Kertváros)

Baross Gábor utca (Kertváros)

Alacska-patak

A patak a névadó településtől nyugatra lévő völgyben ered. A völgyből kiérkezve érkezik Sajószentpéterre, itt az Erzsébet-telep mellett, majd a Szepesi Gusztáv Városi Stadion mögött halad el. A városközpontot elhagyva keresztezi a vasútvonalat, majd az Ibolya-telepet elhagyva az egykori üvegyári lerakó mellett éri el a Sajót. Az üvegyári lerakó hosszú távú sport-szabadidőpark célú fejlesztése, a patak torkolatának környezeti veszélyeztetettségét is megszünteti, és egyidejűleg lehetővé teszi a patak, mint zöldfelületi elem használatát.

Kökény utca

A városi stadion kerítése mentén

2.4.2.2 ZÖLDFELÜLETEK

Sajószentpéter kedvező természeti adottságú területen fekszik. A település különböző jellegű tájegységek találkozási pontjába, vizekben gazdag területen, fő közlekedési útvonalak mentén települt. Területén gazdag legelők, jó adottságú szántóterületek valamint szőlőművelésre alkalmas dombvonulat található. Fában gazdag hegyoldalak is találhatóak a település közelében. A vízfolyásokat szabályozták, gátakkal vették körül, az öntésterületeket leszűkítették, ezért a vízjárta területek, rétek, puhafaligetek helyét a szántóföldi művelés vette át.¹⁴

A város jelentős, nagy kiterjedésű zöldfelületekkel rendelkezik. A településen a kertés, laza családi házas beépítés az uralkodó. Valódi, több emeletes házakból álló lakótelepe kevés van és azok is legfeljebb 4 emeletesek és kiterjedt zöldfelületek veszik körül őket. A várostól északra lévő Sajó, és a beletorkolló patakok, az Alacska- és a Nyögő-patak, összefüggő ökológiai folyosót alkotnak. A város az elmúlt években komoly összegeket fordított a zöldfelületek fejlesztésére, több területen is játszóterek és közösségi terek létesültek. Azonban több zöldfelület alulhasznosított maradt a korábbi évek jelentős fejlesztései ellenére, a folyó- és patak völgyek pedig nem kellő mértékben tudják ellátni ökológiai folyosó funkciójukat.¹⁵

A település hálózati- és területhasználati rendszerében visszatükröződnek a települést formáló tájszerkezeti elemek; a Bükk-hegység (Pipiske), a vízfolyások (Sajó-folyó, Alacska-, és a Harica-patak), a hegy és a síkság találkozási vonalának a helyzete, égtáji irányultsága.

A települési zöldterületek sávosan, lineárisan és szigetesen helyezkednek el az épített környezet hálózati és területhasználati rendszeréből következően. Legnagyobb kiterjedésű zöldterületek a sávos elhelyezkedésű kertek, melyek zöldfelületi fedettsége városrészenként eltérő. A településen a lombtömeg fedettség eloszlása, és ebből következően a biológiai aktivitásuk nem egyenletes.

Jelentős nagyságú zöldterületek a lineáris helyzetű utcai zöldsávok, melyek fasor ellátottsága jellemzően spontán létesült és többnyire gyümölcsfákból áll, melynek legnagyobb részét szilvafák teszik ki. A fasorral ellátott utcai zöldsávok mozaikos helyzetűek, térben összefüggő rendszert nem alkotnak, ezért nem tudják ellátni a rendszerszervező feladataikat a településen belül, és a határos természeti környezettel sem.

A közcélú, és a közhasználat elől elzárt zöldterületek, eltérő területnagysággal szigetesen helyezkednek el a város területén. A városrészenkénti ellátottságuk egyenletes, de a zöldterületek használati és biológiai értéke változó. Emiatt nem kellő mértékben tudják ellátni a közösség formáló szerepüket, és a lakosság esztétikus életterének a biztosítását.

Az épített környezet zöldterületi elemeinek mivel térben szerves egységet kell alkotni a táji környezettel, figyelemmel kell lenni mindazokra a természeti adottságokra is, melyek a várost körül veszik. Így a Sajó menti természet közeli zöldfelületekre, a bányatavakra, a Pipiske kertés, pincés tájára, melyek napjainkban még számos kiaknázatlan használati és zöldfelületi értékkel bírnak. A cél, mindezek feltárása a természeti és tájvédelmi elvekkel összhangban.¹⁶

¹⁴ Sajószentpéter Város Településfejlesztési Konceptiója, 2015. szeptember

¹⁵ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 2016. december

¹⁶ Sajószentpéter Város Zöldterület-fejlesztési Konceptiója, 2015. október

2.4.3 KÖRNYEZETMINŐSÉG¹⁷

2013. februárban készült Sajószentpéter Város Települési Környezetvédelmi Program felülvizsgálata, mely részletesen vizsgálja a domborzati, földtani, éghajlati viszonyokat, a közlekedési hálózatot, a vízfolyásokat és a talajtani jellemzőket. Továbbá foglalkozik a város hulladékgazdálkodási és szennyvízkezelési állapotával, elemezi a zaj- és rezgésvédelmi viszonyokat.

2.4.3.1 LEVEGŐMINŐSÉGI JELLEMZŐK

Sajószentpéter területe levegőminőségi szempontból 4/2002 (X. 7.) KvVM rendelet alapján a „Sajó völgye” zóna területén található. E rendelet alapján a város levegőminőségét leginkább jellemző két komponens, a nitrogén-dioxid komponens esetében C csoportba és szilárd (PM₁₀) komponens esetében a B csoportba tartozik.

B csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tűréshatárt, meghaladja.

C csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a tűréshatár között van.)

Sajószentpéter település környezeti állapotát alapvetően a Sajó völgyében kialakult ipar, közlekedés, háztartási tüzelés, valamint a térségben található dombvidék és a Bükk heglábi részeinek légáramlásra gyakorolt hatásai határozzák meg. A város levegőminőségi helyzetét leginkább befolyásoló paraméterek a közlekedés növekedése (áthaladó gépkocsiforgalom), a fűtés (lakossági és intézményi) és kisebb mértékben az ipar. Napjainkban egyre inkább az ipari kibocsátások csökkenése, a lakossági és intézményi fűtésből és közlekedésből származó kibocsátások növekedése tapasztalható.

Sajószentpéteren a téli hónapokra tehető a PM₁₀ túllépések döntő része.

A város levegőtisztaság-védelmi állapotának, a jellemző szennyezők koncentrációjának bemutatására az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (Országos Meteorológiai Szolgálat üzemeltetésében) automata mérőhálózatának Sajószentpéteri mérőállomásán mérhető adatok és azok értékelése alkalmazhatók.

A Sajószentpéter mérőállomás elhelyezkedése:

A Sajószentpéteren üzemeltetett állomás közepes beépítettségű lakóterületen helyezkedik el. Közvetlen közelében iskola és alacsony forgalmú mellékutca található. A forgalmas főúttól kb. 300 méter távolságra telepítették. Az állomás városi jellegű.

A mérőállomáson mért légszennyező anyagok koncentrációi alapján az OLM 2016 évi értékelése szerint Sajószentpéter település levegőjének 2016. évi szennyezettsége az éves átlagok alapján a légszennyezettségi index szerint kén-dioxid, ózon és szálló por (PM₁₀) komponensek esetében jó, nitrogén-dioxidra kiváló minősítésű.

---

¹⁷ Sajószentpéter Város Települési Környezetvédelmi Program felülvizsgálata

Figyelembe veendő tény azonban, hogy 2016 évben a szállópor kibocsátás éves átlaga Sajószentpéteren 36 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) volt, (az éves határérték 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) a határérték túllépések darabszáma ugyanezen évben Sajószentpéter esetében országosan a legmagasabb volt: 76 db. (A vonatkozó szabályozás szerint a 24 órás határérték a naptári év alatt 35-nél többször nem léphető túl.)

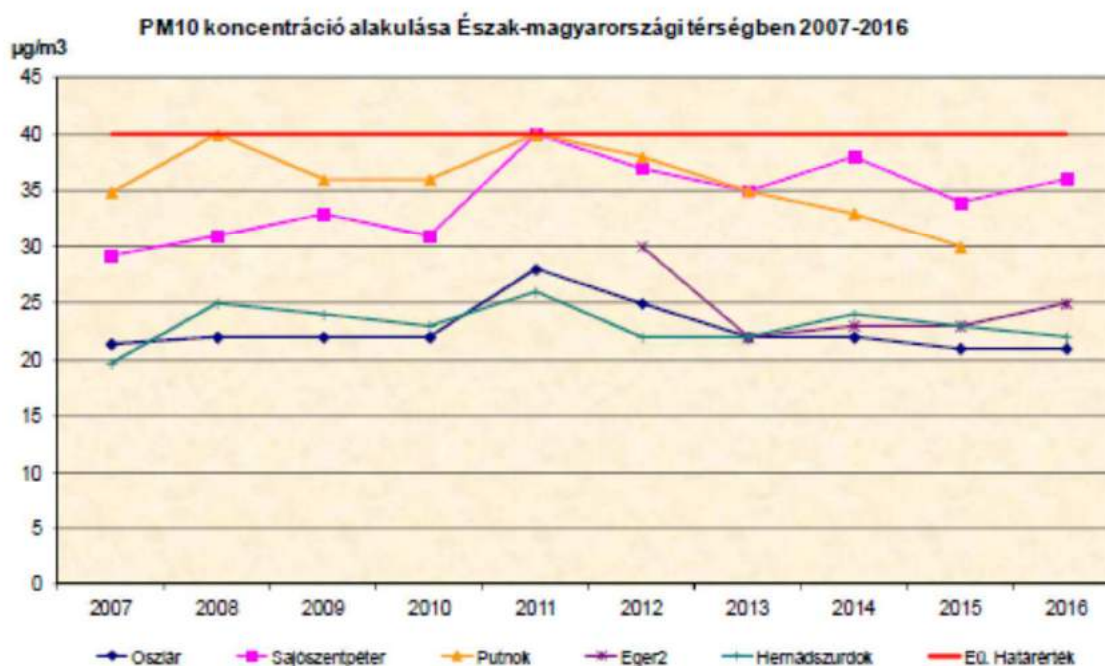
Az Észak-magyarországi Környezetvédelmi Felügyelőség, 2004. április 30-án kiadta a „Sajó völgye” Intézkedési Programját, a kijelölt zóna levegőminőségének javítására.

2008. évben került sor az Intézkedési Programban foglaltak első felülvizsgálatára, majd 2013-ban a második felülvizsgálatára, amely tartalmazta az előirányzott intézkedésekre vonatkozó értékelést, a végrehajtás állapotának megjelölésével, valamint kiegészült a PM₁₀ csökkentési programmal.

A következő diagramok az OLM Automata Mérőhálózat levegőminőségi értékelését tartalmazzák az elmúlt 10 évben.

Az Észak-magyarországi Környezetvédelmi Felügyelőség „A „Sajó völgye” kijelölt zóna levegőminőségének javítására készült Intézkedési Program Felülvizsgálat” c. dokumentáció vonatkozó megállapításait ezt követően ismertetjük.

Az alábbi diagramok a fő légszennyező komponensek koncentráció változását mutatják az elmúlt 10 évben.

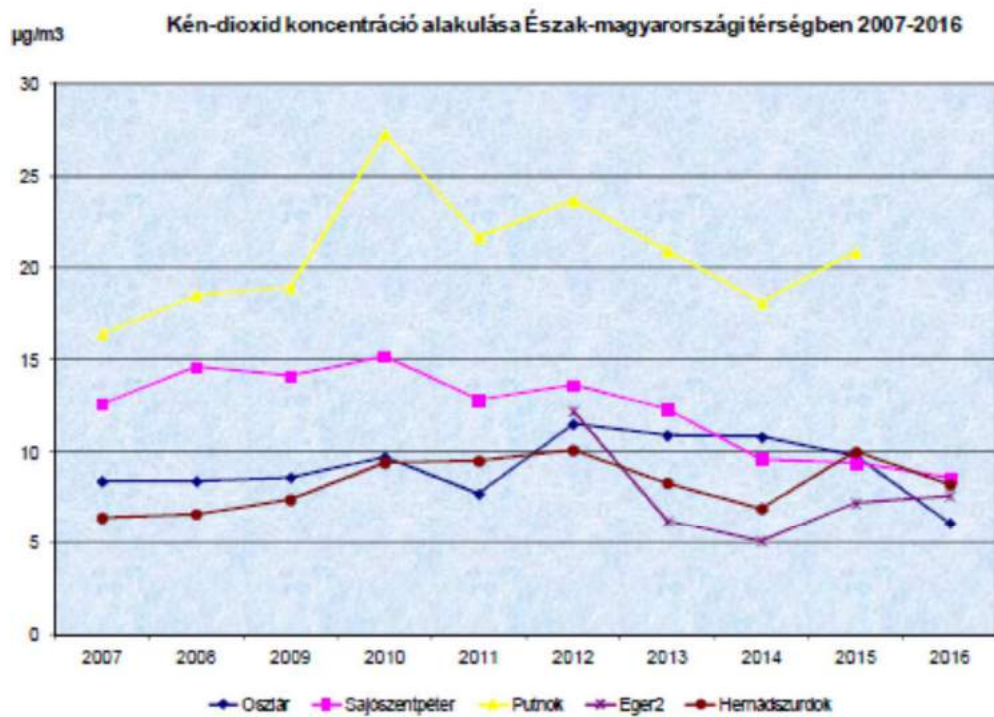

1. ábra A PM₁₀ koncentráció változása (Forrás: OLM 2016 évi értékelés)

A PM₁₀ koncentrációk éves átlaga Sajószentpéter településen 2011 évben elérte a határértéket, ezt követően csökkent, majd ezt követően a határérték alatt ingadozik.

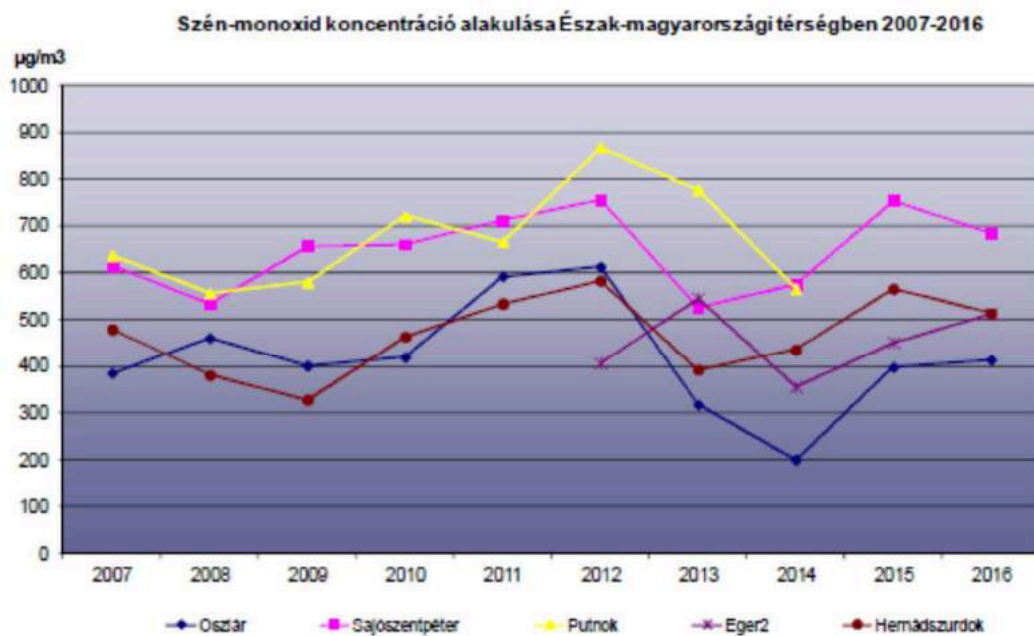
Látható, hogy a koncentrációk éves átlaga 2008 óta nem ment 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ alá.

Megfigyelhető az Észak-magyarországi térségben regisztrált adatok közül a Sajószentpéteri mérőállomáson tapasztalható emelkedett koncentráció.

Éves egészségügyi határérték: 50 µg/m³

2. ábra A kén-dioxid koncentráció változása (Forrás: OLM 2016 évi értékelés)

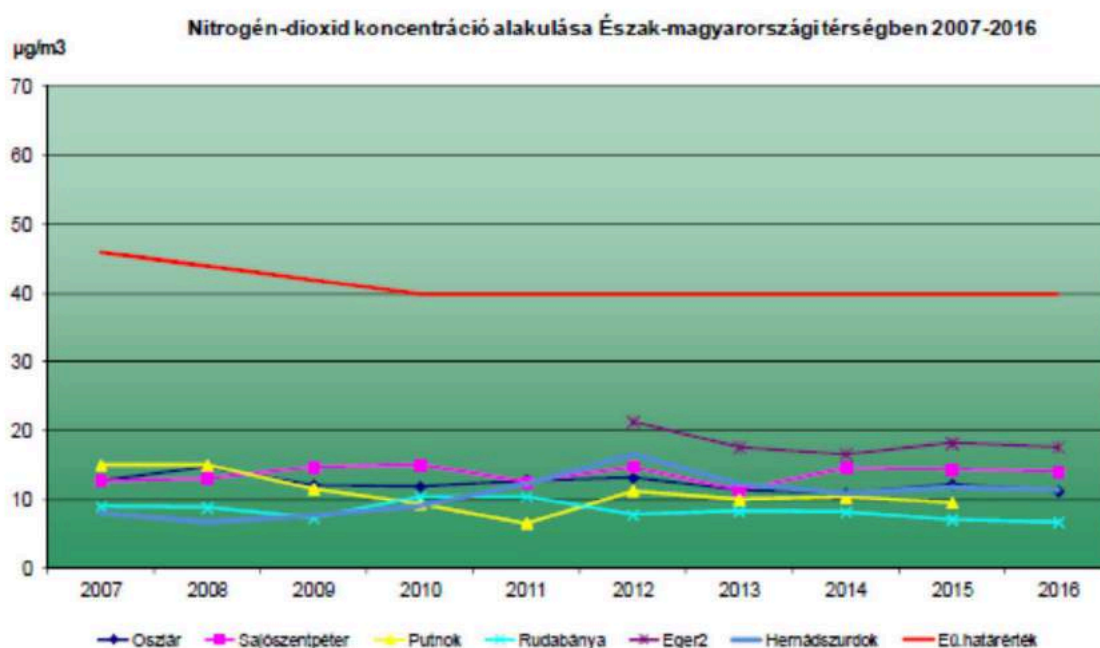

Éves egészségügyi határérték: 3000 µg/m³

3. ábra A szén-monoxid koncentráció változása (Forrás: OLM 2016 évi értékelés)

A kén-dioxid és szén-monoxid koncentráció utóbbi 10 évben történt változása alapján elmondható, hogy a koncentrációk lényegesen a vonatkozó határértékek alatt maradtak. A kén-dioxid koncentráció folyamatos csökkenést mutat Sajószentpéter esetében, a szén-monoxid koncentráció 2013 évben volt a legalacsonyabb azóta enyhén emelkedett.

Mind az SO_2 , mind a CO a tüzelési módokra jellemző komponens, a lakossági és ipari tüzelőberendezések kibocsátásaira jellemző, mértéke a tüzelőanyagok fajtáitól függően változik.

4. ábra A nitrogén-dioxid koncentráció változása (Forrás: OLM 2016 évi értékelés)

Az NO_2 koncentráció változásához elsősorban a közlekedés és a tüzelőberendezések kibocsátása járul hozzá. Látható, hogy a Sajószentpéter mérőállomáson mért koncentrációk éves átlagai viszonylag egyenletesen határérték alatt vannak. 2014 óta enyhe emelkedés tapasztalható.

A légszennyezettség okairól az Észak-magyarországi Környezetvédelmi Felügyelőség „A „Sajó völgye” kijelölt zóna levegőminőségének javítására készült Intézkedési Program Felülvizsgálat” c. dokumentáció (2013 év) a következőket állapítja meg:

„Az utóbbi évek mérési adatai azt mutatják, hogy a korábbi tendenciával ellentétben a közlekedés, mint fő PM_{10} forrás domináns szerepe megszűnt és a lakossági kibocsátások léptek előtérbe. Egyre több háztartás tér át a szilárd tüzelésre (szén, fa, biomassza), illetve nagyon sok helyen hulladékot (PET palack, gumi, műanyag) használnak a háztartási tüzelőberendezésekben.”

Az Intézkedési Program megállapításai között szerepelt, hogy az ipari eredetű NO_2 és porkibocsátás csökkentése érdekében elegendő az erőművekre korlátozni az intézkedéseket. Mivel ezek az Erőművek 2011-ben bezárásra, a zagyterek rekultivációra kerültek, ezért az ipari emissziók korlátozása a továbbiakban nem volt indokolt.

Ugyanezen dokumentáció a közlekedési és lakossági emissziókkal kapcsolatban a következőket állapítja meg:

Közlekedésből származó emissziók:

„A nitrogén-oxid kibocsátás szintje az elmúlt években számottevően nem változott 1995 és 2007 között 190-204 kt. körül mozgott. Ennek a szennyezőanyagoknak a fő forrása a közlekedés, ezen belül is elsősorban a közúti közlekedés.”

„Jelenleg a közlekedés kibocsátásai növekvőek. A közúti járművek állományának és futásteljesítményének elemzésével megállapítható, hogy bár a személygépkocsi állomány, és ezen belül a dízelüzemű gépkocsik száma is – a gazdasági helyzet változásait követve, változó intenzitással – folyamatosan növekszik, mégis továbbra is összességében mintegy 70%-ban részesednek a tehergépkocsik és az autóbuszok a közúti gépjárművek részecske kibocsátásából.”

Lakossági emissziók:

„Az országos statisztikai adatokat figyelembe véve csökkent a gáz tüzelőanyag felhasználása, a lakosság egyre nagyobb hányada tér át a fa- vagy széntüzelésre, ami kedvezőtlenül befolyásolja a levegőminőséget.”

A LEVEGŐMINŐSÉG JAVÍTÁSÁRA IRÁNYULÓ LEHETSÉGES INTÉZKEDÉSEK

A levegőminőség további javítása érdekében az Intézkedési programban 2004-ben javasolt általános intézkedések az alábbiakkal egészültek ki 2013-ban az „Intézkedési Program Felülvizsgálat” c. dokumentációban:

Lakossági kibocsátások csökkentése, ellenőrzése:

Meg kell szüntetni az avar- és kerti hulladékok égetését, be kell vezetni ezek szervezett begyűjtését, elszállítását és komposztálását, valamint ki kell dolgozni a lakossági tüzelőanyag felhasználás ellenőrzését. (Csak kereskedelmi forgalomban kapható tüzelőanyag felhasználása engedélyezhető).

A közlekedési eredetű emissziók csökkentése:

A városok központjából a nagyobb autóbusz pályaudvarok kitelepítése, intermodális csomópont kialakítása.

Kerékpárút hálózat fejlesztése.

Ipari kibocsátások csökkentése:

Az ipari kibocsátások csökkentése érdekében előnyben kell részesíteni a tüzelőanyagváltást, amennyiben bizonyított, hogy alkalmazása emisszió csökkenést eredményez. (pl. szenes erőmű fatüzelésre történő átállítása)

Törekedni kell a megújuló energiaforrások felhasználására.

A ZIFFA PROGRAM VÁRHATÓ HATÁSAI A LEVEGŐMINŐSÉGRE

Az automata mérőhálózat által vizsgált komponensek értékelésének 10 éves tendenciája alapján (Isd. előző fejezet) megállapítható, hogy a főbb légszennyező anyagokat tekintve a CO, NO₂, NO_x, komponensek vonatkozásában a koncentrációk folyamatosan határérték alattiak. PM₁₀ komponens esetében a koncentrációk közelítik a határértéket.

A légszennyező anyag koncentrációk csökkentése alapvető cél a jövőben is, különösen a PM₁₀ és ózon koncentráció csökkentése.

Mindezen célok eléréséhez jelentősen hozzájárulnak a városi klíma javítására tervezett intézkedések és a városi zöldfelületek arányának növelése.

Sajószentpéter város levegőminőségét befolyásoló természeti tényezők a következők:

Hőmérséklet

A terület éghajlata hűvösebb és csapadékosabb az országos átlagnál. A Hernád és a Bódva folyók völgyében pl. a tenyészidőszak középhőmérséklete 16 -17°C körül van, a Sajó-medencében még hűvösebb, csak a déli részek melegebbek. Az év leghidegebb hónapja általában a január, a legmelegebb a július.

Szélviszonyok

A helyi szélviszonyok kialakulásában az általános légcirkuláció által meghatározott zonális alapáramlás, ill. az adott hely környezetének a helyi földrajzi-domborzati viszonyaiból eredő módosító hatás játszik szerepet.

A légszennyező anyagok transzmisszióját elsősorban az uralkodó szélirány befolyásolja.

A területre jellemző leggyakoribb széladatok irodalmi adatok alapján: szélesség: 0,1 – 1,2 m/s, a szél iránya és sebessége a területen rendkívül változatos, ami a tagolt domborzati felület következménye. Az észak-északkeleti szelek a leggyakoribbak. A völgyek irányába eső, szélcsatornaszerű áramlás a legjellemzőbb.

Csapadék

Az átlagos évi csapadékmennyiség 125 év megfigyelései alapján 590 mm. Az éven belüli megoszlás jellegzetesen kontinentális típusú, a csapadék maximuma nyár elején, júniusban, minimuma télen, februárban alakul ki.

Meteorológiai adatok

A légtérbe kibocsátott szennyező anyagok terjedését mennyiség és minőségi paraméterein kívül a térség meteorológiai és domborzati viszonyai befolyásolják. A Sajó-völgy három oldalról, ÉK-ről, ÉNY-ről, NY-ről és DNY-ről a Cserehát, az É-Borsodi-hegyvidék és a Bükk-hegység ÉK-i lábánál elterülő dombokkal és kisebb hegyekkel határolt, míg a K - DK-i oldalon az Alföld E-i sík vidéke felé nyitott. A talajszinttől mért 40 –60 m-es magasságig egyértelműen a Sajó völgy irányú légmozgás tapasztalható, ami Sajószentpéter szempontjából kedvezőtlen, mert a kazincbarcikai kibocsátások első számú hatásviselőjévé válik.

A ZIFFA PROGRAM CÉLKITŪZÉSEINEK LEHETSÉGES HATÁSAI A LEVEGŐMINŐSÉG ÁLLAPOTÁRA

Sajószentpéter településen a beépítettség, a levegőminőséget kedvezőtlenül befolyásoló tüzelés, a kevesebb biológiailag aktív felület a légszennyezettség, ezen belül a kritikus PM₁₀ szennyezettség stagnálása, esetleg növekedése irányába hat. A kevés biológiailag aktív felület megmutatkozik a sugárzási egyenlegben, a szélviszonyok alakulásában, a páratartalom és a hőmérséklet változásában. A városi fák és zöldfelületek szerepet játszanak ezeknek a tényezőknek a szabályozásában mind lokális, mind regionális szinten, befolyásolják a városi mikroklímát és az energiaegyenleget.

Várható kedvező hatások: Hatások a levegőszennyezettség alakulására:

- A fásszárú növények kedvezően járulnak hozzá a szálló por koncentráció csökkentéséhez, mivel levélfelületükön jelentős mennyiségű (gyakran nehézfémeket is tartalmazó) port képesek megkötni. Ez a hatás irodalmi adatok alapján a facsoportok, illetve a tűlevelűek esetében a legjobb határfokú.
- A szennyező anyagok megkötése arányos a zöldfelület nagyságával.
- A levegő hőmérsékletének csökkenése irodalmi adatok alapján gyakran az illékony szerves vegyületek koncentrációjának csökkenését is eredményezi. Az illékony szerves vegyületek részt vesznek a városi hősziget kialakulásában, az üvegházhatás és az ózon termelődés növelésében. Fontos közvetett tényező ezek komponensek csökkentésében a városi növényzet illékony szerves vegyület felvevő képessége is.
- A növényzet környezetjavító hatása a szennyezőanyagok mennyiségének mérséklésén kívül a szaghatások enyhítésében is szerepet játszik.

Hatások a mikroklímára:

- A zöldfelületek párologtatással növelik, javítják a városi levegő páratartalmát. A párologás emellett hőt von el a környezetből, és kedvező légáramlást okoz. A városok növényzettel fedett részei csökkentik a városi hősziget intenzitását. Akár 4-5°C-kal is hűvösebb lehet a levegő a növényzettel fedett felszínek környezetében a vízzáró burkolatú felületekhez képest.
- A fák lombozata korlátozza a besugárzás mértékét.
- Csökkenhet a város energia felhasználása, mivel az árnyékoló hatás következtében, egyes kedvező fekvésű épületekben kisebb időtartamban kell működtetni a légkondicionáló berendezéseket. Ez közvetve csökkenti a légszennyezettség mértékét is.
- A növényzet az oxigéntermelése és CO₂ megkötése következtében képes az üvegházhatás csökkentésére.
- Javul a csapadék megtartása, az ideálisabbá válik a vízháztartás.
- A növényzet befolyással van a szélre is a magas házak közötti áramlás erősségének mérséklésével. A városi szél hatására éjjel a növényfelület kisebb hőmegtartó tulajdonsága következtében a lehűlt levegő szétáramlik a melegebb városrészek felé, a kedvező légáramlás közvetve javítja a levegőminőség állapotát. A légáramlás hatása függ az aktuális széliránytól, és a zöldfelületek méretétől.
- A növényzettel borított felszín hatására csökken a talajfelszínen a direkt sugárzás és nő a diffúz sugárzás aránya.

Fotó dokumentáció a ZIFFA Program keretében fejlesztésre javasolt egyes területekről

2.4.3.2 TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET¹⁸

Települési környezet tisztasága

A közterületek tisztasága relatíve kielégítő, azonban az elhagyatott, beépítetlen területek rövid időn belül illegális hulladéklerakó helyként kezdenek funkcionálni. 2007-ben a Város képviselő-testülete megalapította a Városgondnokság intézményét alapvetően két nagy tevékenység végzésére: az egyik a város mindennapi életével kapcsolatos üzemeltetési feladatok, a másik a városi intézményhálózat gazdasági-pénzügyi feladatainak végzése.

A Városgondnokság gondoskodik:

- a helyi közutak fenntartásáról
- a részben önálló intézmények pénzügyi-gazdálkodási feladatainak ellátásáról
- a vízrendezésről és a csapadékvíz elvezetéséről
- a helyi közterületek fenntartásáról, mint a park- és a zöldterületek fenntartásáról
- a közutak, járdák, hidak fenntartásáról és felújításáról
- a településtisztasági szolgáltatás biztosításáról
- közreműködik a közhasznú- és közcélú foglalkoztatás megvalósításában

Közreműködik a katasztrófavédelmi feladatok és polgárvédelmi feladatok ellátásában.

Települési környezet tisztaságának védelme

Célállapot elérése érdekében szükséges intézkedések:

- településtisztasági helyzet javítása (lakossági szemléletformálás, településtisztasági feladatok ellátási színvonalának fejlesztése)
- vonatkozó jogszabályok hatékonyabb betartása, betartatása (települési szilárd hulladék, állattartás)
- közterületi hulladékgyűjtők mennyiségének növelése

---

¹⁸ Sajószentpéter Város Települési Környezetvédelmi Program felülvizsgálata, 2013. február

Jelenlegi állapot, megvalósulás:

A város képviselő-testülete 2007-ben megalapította a Városgondnokság intézményét, amelynek feladata többek között gondoskodni a településtartási szolgáltatás biztosításáról.

Feladat:

- a korábban meghatározott és nem, vagy csak részben megvalósult célok elérése
- közigazgatási helyzet javítása
- köztisztasági szabályok hatékonyabb betartása, betartatása

Hulladékkezelés

A területen, a hulladékgazdálkodással kapcsolatos hatósági feladatokat az Önkormányzat jegyzője, ill. az Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Miskolci Járási Hivatala, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály látja el.

A települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről a 16/2002. (IV. 10.) EüM rendelet rendelkezik. Az említett rendelet 4.§-a értelmében a települési szilárd hulladékot zárható, a közszolgáltató szállítóeszközéhez rendszeresített gyűjtőedényben kell gyűjteni, míg a 6. § (1) bekezdés értelmében a települési folyékony hulladék begyűjtése és szállítása kizárólag erre a célra engedélyezett, zárt rendszerű, gépi üzemelésű, csepegés- és szóródás-mentes, bűz- és szaghatást kizáró célgépjárművel végezhető.

A hulladékok szelektív gyűjtéséhez szükséges hulladékgyűjtő szigetekre, valamint hulladékgyűjtő udvarokra vonatkozó előírásokat az 5/2002. (X. 29.) KvVM rendelet a települési szilárd hulladék kezelésére szolgáló egyes létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól tartalmazza.

A város területén 3 db szelektív hulladékgyűjtő sziget található:

- Harica utcai parkoló
- Kölcsey utcai parkoló
- Spar áruház mellett szervízúti parkoló

A hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről rendelkezik a 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet. A rendelet tartalmazza a hulladéklerakó rekultivációjával, utógondozásával kapcsolatos követelményeket is.

Célállapot elérése érdekében szükséges intézkedések:

- szilárd települési hulladékgazdálkodási regionális rendszer tagjaként a városra háruló feladatok elvégzése
- lakosság intenzív felvilágosítása, tudatformálása a hulladékmennyiség csökkentése érdekében

Jelenlegi állapot, megvalósulás:

Sajószentpéter Városi Önkormányzat a hulladékgazdálkodási közszolgáltatással kapcsolatos feladatok ellátásáról az ÉMRHK Társulás útján gondoskodik. A város területén 3db szelektív hulladékgyűjtő sziget található.

Feladat:

- a korábban meghatározott és nem, vagy csak részben megvalósult célok elérése, kibővítése
- szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése
- lakosság intenzív felvilágosítása, tudatformálása a hulladékmennyiség csökkentése érdekében

Kommunális szennyvízkezelés, gyűjtés, elvezetés, tisztítás

A 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet (a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról) 2. melléklete tartalmazza a Program szennyvízelvezetési agglomerációinak részletes jegyzékét. Sajószentpéter a melléklet 2. táblázata alapján a Sajószentpéter központú agglomerációba (15 000 LE-nél nagyobb szennyvízterheléssel, normál területen) tartozik, ahol a települési szennyvizek közműves szennyvíz- elvezetését és a szennyvizek biológiai szennyvíztisztítását, illetőleg a települési szennyvizek ártalommentes elhelyezését legkésőbb 2010. december 31-ig kellett kiépíteni.

Az agglomeráció települései: Alacska, Kondó, Parasznya, Radostyán, Sajókápolna, Sajólászlófalva, Sajószentpéter, Varbó szennyvízterhelése: 17 790 LE

Sajószentpéter Város közigazgatási területén a vezetékes szennyvízelvezetéssel megbízott Közszolgáltató az Észak-magyarországi Vízművek Zrt.

A hálózatba bekapcsolt ingatlanok száma a KSH 2011. évi adatai alapján 3 297, ami az összes lakáshoz (4 593 db) viszonyítva 72 %-os ellátottságot jelent.

A nem rákötött háztartások a szennyvizet szippantadják vagy fizetik a talajterhelési díjat. Az Önkormányzat megalkotta a talajterhelési díjjal kapcsolatos helyi szabályokról szóló 7/2015 (IV.27.) rendeletét, továbbá a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó helyi közszolgáltatásról szóló rendeletét, 19/2014. (XI. 12.). A talajterhelési díj 2003. évi LXXXIX. törvény (a környezetterhelési díjról) alapján azt a kibocsátót terheli, aki a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem köt rá és helyi vízgazdálkodási hatósági, illetve vízjogi engedélyezés hatálya alá tartozó szennyvízelhelyezést, ideértve az egyedi zárt szennyvíztározót is, alkalmaz. Ezzel az intézkedéssel, szabályozással ösztönözhető a szennyvízcsatorna hálózatra való rákötés. A településen 2 db szennyvíztisztító telep található, amely az elvezetett és összegyűjtött szennyvizet fogadja:

- Attila úti szennyvíztisztító telep
- Ibolya telepi szennyvíztisztító telep

Célállapot elérése érdekében szükséges intézkedések:

- csatornázott területek arányának növelése
- nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz gyűjtésére vonatkozó helyi közszolgáltatásról szóló önkormányzati rendelet megalkotása, előírásainak hatékony betartása, betartatása

Jelenlegi állapot, megvalósulás:

A település közműhálózaton keresztül elvezetett és összegyűjtött szennyvizet 2db szennyvíztisztító telep fogadja (Attila úti és Ibolya telepi szennyvíztisztító telep) A város közműellátottság 72 %-os (2011. évi adat). A nem rákötött háztartások a szennyvizet szippantatják vagy fizetik a talajterhelési díjat. Az Önkormányzat a talajterhelési díjjal kapcsolatos helyi szabályokról rendeletet alkotott (7/2015 (IV.27.).

Feladat:

- a korábban meghatározott és nem, vagy csak részben megvalósult célok elérése
- csatornázott területek arányának növelése
- előírások hatékony betartása, betartatása

Csapadékvíz elvezetés

A településen zárt csapadékcatornák és csapadékvíz elvezető árkok vezetik el a csapadékvizet.

A 26. sz. főút átkelési szakasza (Petőfi utcától a Móricz Zsigmond utcáig) korszerűsítésre került, amely során zárt csapadékcatorna is kialakításra került.

A csapadékvíz szennyvízcsatornába való bejutásának megelőzése továbbra is fontos. A szolgáltatott vízhez képest elvezett szennyvíz mennyisége a statisztikai adatok alapján kevesebb, amiből arra lehet következtetni, hogy csapadékvíz a szennyvízcsatornába való bevezetése csökkent. A rákötések megelőzése továbbra is fontos intézkedés.

Az árkokat a Városgondnokság tisztítja közfoglalkoztatottak bevonásával.

A "Sajószentpéter történelmi városközpontjának rehabilitációja" című projekten belül a Kálvin tér északi részén az újonnan megvalósuló csapadékcatornába a templom mély fekvésű telkének drainsöves talajvíz elvezetése is bekötésre került.

Megvalósult a belváros közlekedéshálózat-fejlesztése, a közúti hid és egy új csomópont építése valamint a Kálvin tér térburkolása, parkrendezése is.

Célállapot elérése érdekében szükséges intézkedések:

- csapadékvíz-elvezető rendszerek folyamatos karbantartása, működőképességük biztosítása
- csapadékcatorna-hálózat és elvezető rendszer bővítése
- szennyvízcsatorna hálózatba történő csapadékvíz elvezetések megszüntetése

Ivóvízellátás

A város területén az Észak-magyarországi Regionális Vízművek Zrt. látja el mind az ivóvíz, mind a szennyvíz ellátásra vonatkozó közszolgáltatást. A Társaság székhelye 3700 Kazincbarcika, Tardonai út 1.

Az ÉRV Zrt. a vezetékes ivóvizet Sajószentpéter vonatkozásában a kondói víztermelő telepről (Harica kút) és a Borsodszirák I. vízműtelepről biztosítja.

A vízművek kapacitás: Kondó (Harica kút): 100-120 m³ /d (kút karsztvíz megcsapolás) Borsodszirák I.: 15 000 m³ /d (talajvízdúsítós technológia, a dúsításra kerülő víz rapid koagulációs gyorszűrése, 41 db termelő kút.

A KSH 2012. évi adatai alapján az összes lakásszám 4 593 db. A hálózatba bekapcsolt ingatlanok száma alapján az ellátottság 97 %-os.

Célállapot elérése érdekében szükséges intézkedések:

Intézkedések a meglévő vízkészletekkel történő gazdálkodás, a szolgáltatási színvonal emelése, továbbá a biztonságos vízellátás érdekében (ivóvízhálózat műszaki állapotának felmérése, hibák okának meghatározása kritikus szakaszokon, felújítások ütemezése pénzügyi lehetőségek függvényében, vezetékekben lejátszódó folyamatok monitorozása, a vízminőség biztosítása érdekében szükséges intézkedések megtétele)

A lakossági és közszolgáltatási (vendéglátás, településüzemeltetés, kiskereskedelem) eredetű zaj-, rezgés- és légszennyezés elleni védelem

A lakossági és közszolgáltatási tevékenységből származó zaj városi szinten nem domináns, azonban hatásuk nem elhanyagolható.

A városon keresztül a 26. és 27. sz. főutak mentén jelentős a közlekedési eredetű zajterhelés. A legfőbb problémát a jelentős teherforgalom okozza, ezáltal az út menti házak fokozott zaj- és rezgésterhelésnek vannak kitéve. A vizsgált közutak forgalmát a személy- és a tehergépjármű forgalom teszi ki, amelynek jelentős hányada átmenő forgalom. Az átmenő forgalom csökkentésére az elkerülő (tehermentesítő) út megépítése lehet megoldás. Az út megvalósulásával csökkenne a település levegőterhelése, valamint a főutak melletti épületek zaj- és rezgésterhelése.

Célállapot elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A vonatkozó központi rendeletek fokozottabb betartása (mezőgazdasági hulladék, avar és kerti hulladék, tarló és nádas égetés helyi szabályozása gumi és kábelégetés tiltása).
- A zajvédelmi és a levegőtisztasági követelmények érvényre juttatása (szabályozási tervben szabályozott).

Jelenlegi állapot, megvalósulás:

A lakossági és közszolgáltatási tevékenységből származó zaj városi szinten nem domináns, azonban hatásuk nem elhanyagolható. A közlekedési eredetű zajterhelés a főutakon átmenő forgalomból adódik. Csökkentésére az elkerülő (tehermentesítő) út megépítése lehet megoldás. Az út megvalósulásával csökkenne a település levegőterhelése, valamint a főutak melletti épületek zaj- és rezgésterhelése

Helyi közlekedésszervezés

A Sajó-völgy kistáj csomóponti közlekedési hálózati helyzetű terület. K-Ny-i forgalmi tengelye a 26. sz. másodrendű főút és a Miskolc – Ózd közötti, Miskolctól Kazincbarcikaig kétvágányú, villamosított fővonal. Ebből ágazik ki a kistáj K-i részén (Sajószentpéternél) a 27. sz. főút, illetve ettől D-re a Miskolc – Tornanádaska egyvágányú vasúti mellékvonal. E két artéria Miskolc és Kazincbarcika, ill. Edelény irányában biztosít kedvező elérhetőségi feltételeket.

2006-ban felújításra, korszerűsítésre került a 26. sz. főút Sajószentpéteri átkelési szakasza (Kossuth u.), a Petőfi utcától a Móricz Zs. utcáig. A felújítás során új járdák, kerékpárút, kanyarodósávok is kialakításra kerültek. A kerékpárút az Ady E. úttól a parasznai elágazásig kiépített.

A "Sajószentpéter történelmi városközpontjának rehabilitációja" című projekten belül megvalósult a belváros közlekedéshálózat-fejlesztése, a közúti híd és egy új csomópont építése valamint a Kálvin tér térburkolása, parkrendezése is.

A városban a helyközi járatokat az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. biztosítja.

A városon keresztül (a település É-i részén) több vágányú vasútvonal halad át, a 92 MiskolcBánréve-Ózd vonal. A MÁV Zrt. a városban 2 db vasútállomást üzemeltet:

Sajószentpéter-Piactér

Sajószentpéter

Energiagazdálkodás

Az Önkormányzat költségvetését terhelő közvilágítás vonatkozásában a beépített teljesítmény a mérvadó, melyet energiatakarékos fogyasztók beépítésével csökkenteni lehet.

2008-ban megtörtént a közvilágítás korszerűsítése, amely során a világítótestek lecserélésre kerültek. Olyan korszerű izzók kerültek felhasználásra, amelyek nagyobb fényerőt biztosítanak, de teljesítmény/energiafogyasztás aránya kedvezőbb a korábban használatnál.

Az elmúlt időszakban több önkormányzati épület esetében megtörtént a korszerűsítés, illetve új épületek, épületrészek kialakításánál figyelemmel voltak az energiahatékonyságra.

Környezetkárosodás csökkentésének településre vonatkozó feladatai és előírásai

Sajószentpéter Város közigazgatási területén nincs felső küszöbértéket elérő veszélyes üzem. Korábban a településen működött egy üvegyár, amely termelő tevékenységét 1999. februárjában megszüntette. A kármentesítés keretén belül az érintett területen 6 db vízminőség figyelő monitoring

kút került kialakításra. Az Önkormányzat tulajdonában lévő terület kármentesítésére a tulajdonos pályázatot nyújtott be, melynek megvalósulására 2017-2019 közötti időszakban kerül sor.

Sajószentpéteren már nincs üzemi szennyezőforrás, azonban a szomszédos Kazincbarcika Város közigazgatási területén több létesítmény is található, amely veszélyes üzemként van besorolva (pl.: Borsodchem Zrt.).

2.4.4 KLÍMAVÁLTOZÁS

A klímaváltozás széles körűen érinti a települések természeti-, társadalmi- és gazdasági viszonyait, ezzel együtt pedig az önkormányzat működését is. Az egyik leghangsúlyosabb terület a települési energiagazdálkodás, amelyben szükséges a részletes vizsgálat és elemzés az önkormányzati intézmények-, a lakosság-, illetve az ipari létesítmények fogyasztásáról, valamint a település épületállományának állapotáról.

A klímaváltozás és annak hatásai enyhíthetők és enyhítendőek, de a jelenség maga nem kerülhető el teljes egészében a múltbeli és jelenlegi üvegházhatású gáz kibocsátások miatt. Tekintettel erre, fel kell készülni az élet minden területén (pl. a mezőgazdaság, egészségügy, városüzemeltetés stb.) a várható kedvezőtlen hatásokra, erősíteni kell az alkalmazkodás eszközeit és intézményeit, valamint meg kell tenni mindazokat az intézkedéseket, ami előrelátható módon a változások káros következményeinek enyhítését szolgálják.

Az adaptáció lényegében az éghajlatváltozással összefüggő károk mérséklését és az érzékenység csökkentése érdekében megtett lépéseket jelenti. Nagyon fontos, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelemben az adaptációs és mitigációs intézkedések egymás hatását segítsék, támogassák. Ugyanis az adaptációs eszközök és a mitigációs lehetőségek között szoros szinergiák léphetnek fel, melyek lehetnek negatív és pozitív hatásúak is. A negatív hatásra példa, hogy a magasabb hőmérsékletre való alkalmazkodás jegyében többet használjuk a légkondicionáló berendezéseket (adaptációs eszköz), mely ilyen módon megnöveli az energiafogyasztást, ami a kibocsátás-csökkentés ellen hat. A pozitív kölcsönhatásra példa, hogy erdőt telepítenek egy degradált felszínű területre, mely a CO₂ elnyelését segíti elő (mitigáció), ugyanakkor a talajeróziót csökkenti, megszünteti (adaptáció).

Jól látható tehát, hogy az eszközöket, célokat körültekintően kell megválasztani. A pozitív kölcsönhatások, szinergiák esetében a tervezett intézkedések költség-hatékonysága nő. Elsődlegesen olyan adaptációs lehetőségeket kell előmozdítani, melyek egyrészt csökkentik az éghajlatváltozás káros hatásait (hozzájárulnak a mitigáció céljaihoz), másrészt egyéb szociális, környezetvédelmi és gazdasági előnyökkel, többlet-haszonnal járnak.

Az önkormányzati és lakossági energiafelhasználást érintő lehetőségek

Az energiagazdálkodás kiemelt figyelemben kell részesülnön, mivel ez az a terület, ahol a beruházások nemcsak, hogy kímélik a környezetet, de hosszú távon anyagi megtakarítást is eredményeznek. Sőt, az energiahatékonysági beruházások és a megújuló energia alkalmazása kapcsán fontos azt is kihangsúlyozni, hogy ezeknek a jelentősége meghaladja a rövidebb-hosszabb távon megtérülő befektetések szintjét, hiszen kulcsszerepet játszanak az önellátás, az energiaszolgáltatóktól való függés mértékének csökkentésében is. Így akár alapszükségletnek is tekinthetőek, a települési infrastruktúra részét képezik. Az épületek, legyenek akár közintézmények, akár gazdasági rendeltetésű épületek, akár lakóházak, akkor üzemeltethetőek gazdaságosan, ha energiaigényüket

energiahatékonysági korszerűsítéssel csökkentjük, és ezt a csökkentett energiaigényt szolgáljuk ki megújuló energiahasznosítással.

Fontos, hogy az **önkormányzati épületek** mindegyikén elvégezzék a szükséges energiahatékonysági beruházásokat (szerkezeti felújítások és a teljes épületgépészeti rendszer korszerűsítése), így jelentősen csökkenne az intézmények energiafogyasztása.

A **lakóépületek** kapcsán az mondható el, hogy a különböző energiahatékonysági beruházások (hőszigetelés, ablakcsere, fűtésrendszer-korszerűsítés) révén a jelenlegi energiafelhasználás akár több mint fele lenne megtakarítható, ha minden háztartás elvégezné otthona energiahatékonysági korszerűsítését. Így évente jelentős mértékű szén-dioxid kibocsátásától mentesülne a város.

Ami a megújuló energia lakossági felhasználását illeti, a napenergia mellett a földhő és a biomassza alkalmazása indokolt, de a legutóbbi csakis szigorú levegőminőségi előírások mellett (füstgázsűrűk felhelyezése).

További hangsúlyos területek

A települési energiagazdálkodás mellett hangsúlyos téma a vízgazdálkodás, illetve a katasztrófavédelem és a szélsőséges időjárási körülményekre való felkészülés, hiszen a változó éghajlat komoly problémákat hozhat magával e területeken. Sajószentpéter városát eddig is rendszeresen próbára tette a szeszélyes vízjárás elsősorban az árvizek formájában, így a felkészülés a jövőben még nagyobb jelentőséggel fog bírni. Az alapszükségletek sorában tehát a vízgazdálkodás, a tiszta ivóvízellátás, a mezőgazdasági termeléshez szükséges vízigény biztosítása, illetve az időjárási szélsőségek okozta katasztrófahelyzetek elhárítása és kezelése élvez prioritást.

A város élhetőségének további kulcsterületei a települési zöldfelületi rendszer és a közlekedés; míg az előbbinek a mennyiségi növelése kívánatos, utóbbinak a csökkenő intenzitása eredményezhet kedvezőbb feltételeket. E két terület meghatározó szerepet játszik a levegő minőségében és az üvegházhatású gázok megkötésében, illetve kibocsátásában.

A zöldfelületek jelentősége

A zöldterületek fás állományai a levegőminőség javításán túl a helyben keletkező szén-dioxid megkötése révén töltenek be fontos szerepet.

A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (adaptáció) szempontjából a települési zöldterületek az éghajlatváltozással egyre erőteljesebben jelentkező városi hősziget-hatás intenzitásának csökkentése miatt lényegesek. Kiterjedésüktől függő mértékben képesek alakítani környezetük mikro- és mezoklimáját. Továbbá a zöldfelületi elemek a heves esőzések alkalmával sokkalta nagyobb mennyiségű csapadékot képesek elnyelni, mint a burkolt felületek, ezáltal csökkentik azt a csapadékmennyiséget, amely rendszeresen gondokat és károkat okoz.

Az éghajlatváltozás hatásait az ellenkező irányból is szükséges megközelíteni. A változó klimatikus viszonyokra egyes fajok, fajták érzékenyen reagálhatnak (különösen egyes díszfajták).

Az adaptáció lényege, hogy olyan módon segítsük elő a szélsőséges időjárási viszonyokhoz történő alkalmazkodást, hogy közben a károkat minimalizáljuk és az ezzel összefüggő előnyöket kiaknázzuk, elősegítve a fenntartható fejlődés követelményeit.

3 KATASZTEREZÉS

A felmérés térinformatikai adatbázisba lett rögzítve, így lehetőség van az adatlapok digitális kezelésére, továbbá az adatbázis későbbi bővítésére. A térképi adatok ingatlan-nyilvántartási térkép és adatbázis alapján lett rögzítve. A kataszter kiterjed a többségi önkormányzati tulajdonban levő vagy oda kerülő területekre és az állami tulajdonú területekre.

A kataszterezésnek két dimenziója van. A zöld infrastruktúra fizikai elemei a hálózat területi alapegységei, meghatározásuk a kataszterezés első lépése. Az alapegységeket a térbeli sajátságainak (vonalas, tömeges) valamint funkciójuk, karakterük (pl. fasor, játszótér, közpark, stb.) figyelembe vételével van meghatározva. Emellett a fák különálló, egységes kataszterbe kerültek.

3.1 A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FELMÉRÉS RÖGZÍTÉSE TÉRKÉPES ÉS SZÖVEGES DOKUMENTUMBAN, ADATBÁZIS KÉSZÍTÉSE (FIZIKAI ELEMOK KATASZTERE)

A település közterületein található fák digitális térképi helyének meghatározását a MindiGIS Kft. végezte. Minden felmért fáról külön fényképes adatlap készült, az adatok megtekinthetők -megfelelő hozzáféréssel- a következő weboldalon:

<https://sajoszentpeter.mindigis.hu>

A fakataszter a dokumentáció 2. kötetében található.

A fakataszter adatlapja a következő adatokat rögzíti:

Sorszám:
Fafaj, fajta:
Törzsátmérő (m):
Kormeghatározás:
Kiültetés jellege:
- fasor
- facsoport
- szoliter
- tuskó
- üres fahely
- kiszáradt fa
- állomány
Dendrológiai érték
3 - Értékes
2 - Közepesen értékes
1 - Átlagosnál kevésbé értékes
Védett terület
5 - Nemzetközi egyezmények alapján védett természeti területen
4 - Országos jelentőségű védett természeti területen
3 - Helyi jelentőségű védett természeti területen
2 - Egyéb védett területen
1 - Egyedi tájérték
0 - Nem védett
Elhelyezkedés
5 - Védett fa
4 - Védett területen álló fa
3 - Jelentős városképi környezet
2 - Magas laksűrűségű, környezetében ártalmakkal terhelt terület (lakótelep, ipari terület védőfasora) faállományának esetében
1 - Kertes beépítésű, alacsony laksűrűségű terület faállományának esetében
Élőhelyi adottságok
5 - Szabad zöldfelületben
4 - Zöldsávban
3 - Faveremben
2 - Burkolatban
Összesített érték (Ft)
Fénykép
Megjegyzés

4 HELYZETÉRTÉKELÉS

Az elemzés során feltárulnak azok a területek, melyek fejlesztésre szorulnak és kiderül, hogy hol milyen beavatkozás szükséges, mik az adott terület hiányosságai, erősségei. Ezzel együtt létrejön egy pontos **célrendszer**, amely a hálózattervezés alapjául szolgál. A célrendszer alapját az ITS-ben meghatározott, zöld infrastruktúrára vonatkozó fő elemek adják, továbbá a Város Zöldterület-fejlesztési Konceptiója. A ZIFFA további, illetve részletesebb elemeket is meghatároz, mely a későbbi fejlesztések elengedhetetlen alapja.

4.1 STRATÉGIAI DOKUMENTUMOK ELEMZÉSE

A helyzértékelés fontos részét alkotja a meglévő fejlesztési-tervezési stratégiai dokumentumok elemzése, mivel alapvető követelmény, hogy jelen munka megállapításai, prioritásai összhangban legyenek az ország, a megye és település stratégiai terveivel. A munka során a következő dokumentumok kerültek részletes elemzésre:

- **Biodiverzitás stratégia:** A biológiai sokféleség megőrzésének 2015-2020 közötti időszakra szóló nemzeti stratégiát a 28/2015 (VI. 17.) határozattal fogadta el az Országgyűlés. A stratégia alapja az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezménye. Fő célja, hogy a biológiai sokféleség csökkenése, és az ökoszisztéma szolgáltatások színvonalának hanyatlása a céldátumig, 2020-ig megálljon, sőt visszaforduljon. „Ehhez a biológiai sokféleség megőrzés szempontjainak be kell épülnie a szektorokat áthidaló szakpolitikába, stratégiákba és programokba, valamint azok megvalósításába”. A stratégia készítését a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium koordinálta számos szereplő, többek között Országgyűlés Fenntartható Fejlődési Bizottsága, az Alapvető Jogok Biztosának Jövő Nemzedékek Érdekeinek Védelmét Ellátó Helyettese, valamint számos civil szervezet részvételével. A stratégia részletes helyzetelemzést és helyzértékelést tartalmaz (védett területek, flóra, fauna, monitoring-tájékoztatás, természetvédelem hatóságai, civil szervezetek helyzete, táji sokféleség és tájpotenciál, ökológiai hálózat). A stratégia következő fejezete a zöld infrastruktúra tervezési és fejlesztési összefüggéseit részletezi, és felállítja a főbb fejlesztési alapelveket:
  - Zöldmezős beruházások helyett barnamezős beruházások preferálása
  - Települések szétterülésének („urban sprawl”) megakadályozása
  - Tájji és élőhelyi feldarabolás (fragmentáció) mérséklése
  - Ökológiai szolgáltatások kataszterezése, feltérképezése
  - Mezőgazdaság biológiai alapjainak biztosítása
  - Génbank, Nemzeti Diverzitás Központ (NöDiK)
  - Ökológiai gazdálkodás elősegítése
  - Méltányos hozzáférés a genetikai erőforrásokhoz
- **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK): a dokumentum főbb célkitűzései a következők:**
Szakpolitikai célok:
  - Versenyképes, innovatív gazdaság
  - Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszerfeldolgozóipar fejlesztése

- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

Területi célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése
  - A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
  - Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
  - Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
  - Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
  - Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása
- **Országos Területrendezési terv (OTRT):** az OTRT besorolása szerint a település jelentős része „vegyes területfelhasználású térség”, kisebb része (főleg a külterület) mezőgazdasági térség. A települést a 26-os főút, a 92-es számú (Miskolc-Bánréve) vasútvonal, valamint egy 400 kV-os távvezeték és egy földgázvezeték érinti. Egyéb vonalas infrastruktúra elem, lerakó, erőmű a településen nem található.
- **Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési koncepciója:** a 2014-ben elfogadott területfejlesztési dokumentum 5 átfogó és 6 stratégiai célt jelöl ki. A stratégiai célok között 5 horizontális és 6 területi cél került azonosításra. A horizontális célok az alábbiak:
- Gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése
  - A helyi társadalom munkaerőpiaci igényekhez történő alkalmazkodó-képességének javítása A munkaerőpiaci központok elérhetőségének javítása
  - Az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása
  - Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése
  - Környezeti állapot és környezetbiztonság javítása

Területi célok:

- Borsodi tengely
  - Mezőkövesd-Tiszaújváros térsége
  - Tokaj-Hegyalja-Zemplén térsége és kapcsolódóan Taktaköz és a Bodrogköz sajátos kezelése
  - Abaúj-Cserehát
  - Miskolc, mint high-tech kutatás-fejlesztési-innovációs zóna
  - Szlovák-magyar határon átnyúló együttműködések
- **Integrált Városfejlesztési Stratégia (ITS):** a hatályos városfejlesztési stratégiát a Város Képviselő testülete a 231/2016. (XII.15.) számú határozatával fogadta el. A dokumentum részletesen elemzi a város természeti-táji adottságait, demográfiáját, gazdasági életét, illetve az ezekben rejlő gyengeségeket-erősségeket/lehetőségeket-veszélyeket. Problématérkép segítségével a meglévő problémákat a térben is rendezzi. A dokumentum a részletes elemzést

nyolc városrészre bontva végzi el (Belváros, Kertváros, Nyugati városrész, Újbányatelep, Fecskeszög, Dusnok, Pincefalu és Zártekertek, Ibolyatelep és Üveggyár). A megfogalmazott jövőkép szerint:

„Sajószentpéter városi szerepkörének megőrzésével és megerősítésével megújuló, kedvezően élhető, fokozottan vonzó, lakható, komfortos, fenntartható várossá kíván válni az agglomeráció és a környező térségek, tájegységek találkozásánál”.

Ehhez átfogó célokként a következőket rendeli:

- A gazdaság élénkítése
- Az életminőség javítása
- Az épített környezet fejlesztése
- Fenntarthatóság

A dokumentum ezeket az átfogó célokat a fent említett városrészek esetében specifikálja, pontosítja, majd négy akcióterületet jelöl ki, ahol a fejlesztések koncentrálhatók, és egyfajta kritikus tömeget elérve az egész város fejlődését előnyösen befolyásolhatják. Ezek a következők:

- 1. Akcióterület: Üveggyár-Ibolyatelep
- 2. Akcióterület: Vasútállomás-egykori piactér környéke
- 3. Akcióterület: Kertváros városrész egy része a Harica-patak belterületi szakasza mentén
- 4. Akcióterület: a történelmi városközpont a Református templom-Városháza környékén

A dokumentum az egyes akcióterületekhez különféle (infrastrukturális, szociális, építészeti, zöldfelület-fejlesztési, stb.) fejlesztéseket rendel, és megadja ezek ütemezését, pénzügyi és egyéb erőforrás-igényét, monitoring- és indikátorrendszerét.

A városfejlesztési stratégia komoly anti-szegregációs tervet, illetve programokat tartalmaz, melyet a négy szegregált terület részletes elemzése egészít ki.

Végül a Városfejlesztési Stratégia tervhierarchiában való elhelyezkedése, a kapcsolódó tervekkel való logikai és szakmai kapcsolódás kerül bemutatásra. Ezt az egész városra kiterjedő monitoringrendszer, kockázatelemzés, társadalmassági javaslatok egészítik ki.

- **Sajószentpéter Város településfejlesztési koncepciója:** a hatályos koncepció a 165/2015 önkormányzati határozattal került jóváhagyásra. A dokumentum az ITS felosztását és logikáját követve határoz meg konkrét fejlesztési irányokat, különösen az ott kijelölt akcióterületeken (történelmi belváros, vasútállomás környéke, stb.)
- **Településszerkezeti terv:** a hatályos településszerkezeti tervet a Képviselő-testület 143/2016. (VII. 27.) határozata fogadta el. A jogszabályoknak megfelelően a teljes közigazgatási területen kijelöli a területhasználatot, a belterület határát, az építési övezeteket, a védett természeti, örökségvédelmi és régészeti értékeket, a szegregált területeket. Az ITS és a településfejlesztési koncepcióval összhangban az alábbi főbb településrendezési feladatokat határozza meg:
  - Koncentrált városközpont kiépítése a jelenlegi városközpont területén és a lineáris városközpont fejlesztése a város fő közlekedési tengelye mentén.
  - Különböző igény szintű lakóterületek egyedi megfogalmazású kisvárosi és kertvárosi és falusias lakóterületek fenntartása, fejlesztése és kismértékű bővítése.
  - A szociálisan terhelt területek rehabilitációjának elősegítése vagy rekonstrukciója.
  - Az intézményi struktúra és területek fenntartása és fejlesztése.

- Gazdasági területek rehabilitációjának elősegítése, a kijelölt zöldmezős gazdasági területek fenntartása.
- A zöldterületi rendszer fejlesztése.
- A közlekedési és közmű infrastruktúra fejlesztése.

A területfelhasználást veszélyeztető tényezők az alábbiak:

- Az iparterületeken, elsősorban az Üveggyártól északra fekvő területeken meglévő föltárt, de még nem kármentesített területek.
- Azokon a területeken, ahol a belvíz a vízügyi szakvélemény szerint megjelenhet, a tervezett területfelhasználást és a beépítéseket csak vízrendezés után lehet megvalósítani.
- A szegregált területeket a Településfejlesztési koncepció jelölte ki a KSH adatai alapján, melyeket a Településszerkezeti Terv is tartalmazza.
- A Pipiske településrész infrastruktúrájának helyzete.

Fontos megemlíteni, hogy: „A felülvizsgált Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozásának érdekében a meg nem valósult területfejlesztések közül elsősorban a lakóterület fejlesztések vonatkozásában jelentős visszalépéseket tartalmaz.” (4. oldal: 6.3. pont)

Elmondható, hogy jelen dokumentum készítésekor a fent említett tervek tartalma ismeretes volt, azok tartalmával nincs ellentmondás, csupán egyes pontjai kerültek kiegészítésre, pontosításra az egyes konkrét területeken, helyzetekben.

4.2 TÁRSADALMI RÉSZVÉTEL

A zöldfelületek fejlesztésébe, a tervezésbe és a fenntartásba minél inkább bevonandó a helyi lakosság, egyénenként és civil szervezetek keretében is. A közösségi tervezés módszertanának alkalmazásával pontosan felmérhetők az igények, a kívánt funkciók, valamint az így elkészült fejlesztést a lakosság jóval nagyobb mértékben érzi magáénak, rendeltetésszerűen használja, csökkennek a vandalizmusból, rongálásból eredő károk. A közösségi tervezési folyamat már önmagában is közösséget teremt. A lakosság bevonása a kivitelezési és később a fenntartási folyamatokba tovább erősíti ezt a kötődést. Erre jó példa lehet többek között az iskolások, civil szervezetek bevonása a faültetési munkákba, fák „örökbefogadása”, vagyis egy-egy csoport vagy egyén általi gondozásba-fenntartásba adása (természetesen szakmai felügyelet mellett), a kivitelezés előtti és alatti szervezett bejárása, lakossági fórumok, stb.

4.3 FIZIKAI RENDSZER ELEMZÉSE

4.3.1 FAKATASZTER

A ZIFFA készítésének keretében megtörtént a célterületen lévő közterületi faállomány kataszterezése. A kataszter **5 769 darab taxont (faegyedet) tartalmaz, ebből 2 707 db esik a kertvárosi akcióterületre.** A nagy szám ellenére fontos megjegyezni, hogy más városokhoz képest – sajnálatosan – Sajószentpéter faállománya kevésbé jelentős, ugyanis annak nagy részét viszonylag alacsonyra nővő, kis koronát növesztő és kevés dendrológiai értéket képviselő gyümölcsfák képviselik.

a) A gyümölcsfajok eloszlása és száma a következő:

Prunus domestica (szilva): kb. 1.000 db

Egyéb Prunus (csonthéjas) fajok és fajták: kb. 300 db

Prunus avium (vadcsereesznye): kb. 270 db

Juglans regia (dió): kb. 60 db

Sorbus (berkenye) fajok: kb. 40 db

Malus (alma) fajták: kb. 20 db

Cydonia oblonga (birs): kb. 20 db

A faállomány majdnem kétharmadát, 63%-át (kb. 1.700 db) gyümölcsfák alkotják.

b) A nagyméretű, alacsony és közepes dendrológiai értékű lombhullató fafajok eloszlása és száma a következő:

Acer (juhar) fajok és fajták: 215 db (kivéve Acer negundo – zöldbjuhar; özönfaj és Acer ps. 'Atropurpurea' – vérjuhar; értékes díszfa)

Catalpa bignonioides (szivarfa): 36 db

Betula pendula (nyírfa): 29 db

Populus (nyárfa) fajok és fajták: 25 db

Fraxinus (kőris) fajok és fajták: 21 db

Celtis (ostorfa) fajok: 11 db

A faállomány mintegy 12%-át (337 db) alacsony és közepes dendrológiai értékű lombhullató fafajok alkotják.

c) A magas dendrológiai értéket képviselő díszfa-fajok eloszlása és száma a következő:

Tilia (hárs) fajok: 134 db

Aesculus hippocastanum (vadgesztenye): 26 db

Sophora japonica (japánakác): 11 db

Ulmus (szil) fajok és fajták: 16 db

Acer pseudoplatanus 'Atropurpureum' (vérjuhar): 8 db

Platanus X hybrida (platán): 6 db

A faállomány mintegy 7,5%-át (201 db) alkotják dendrológiailag értékes, nagyméretű fák.

d) Az inváziós fafajok eloszlása és száma a következő:

Robinia pseudoacacia (fehér akác): 149 db

Acer negundo (zöld juhar): 12 db

Ailanthus altissima (mirigyes bálványfa): 11 db

A faállomány 6,3%-át alkotják özönfajok egyedi (172 db), ami viszonylag kedvező arány.

e) Az örökzöld, illetve fenyőfajok eloszlása és száma a következő:

Picea (luc) fajok és fajták: 25 db

Pinus (fenyő) fajok és fajták: 7 db

Taxus baccata (tiszafa): 3 db

Tuja fajok és fajták: 77 db

A faállomány mintegy 4%-át (112 db) alkotják örökzöldek, illetve fenyőfélék.

A kataszter alapján elmondható, hogy a területen lévő faállomány igen csekély részét alkotják dendrológiailag értékes, magas termetű díszfák. Az állomány legnagyobb részét, mintegy kétharmadát gyümölcsfák teszik ki. Pozitív, hogy az özönfajú fák száma viszonylag csekély (6,3%), ennek ellenére visszaszorítások, lecserélésük alapvető fontosságú, hiszen épp e növényfajok jellemzője a gyors elterjedés. A fajgazdagság, a biológiai sokféleség statisztikailag nem rossz, hiszen számos fafaj egyedei megtalálhatók, ugyanakkor sok csupán egy-két képviselővel. Így a valóságos biológiai sokféleség szegényes (1-es érték), illetve alacsony (2-es érték).

4.3.1.1 Lombhullató –nem inváziós- fák értéke a Kertvárosi településrészen

A számítások során a Magyar Faápolók Egyesülete Által javasolt faértékszámítási metódust alkalmaztuk.

A×B×C×D×E×M

ahol:

A = A fa ÁFÁ-val növelt faiskolai alapára

B = Korszorzó

C = A fa védetségének és településen belüli elhelyezkedésének szorzója

D = A korona-állapot együtthatója

E = A fa általános egészségi állapotát és életképességét jelölő együttható

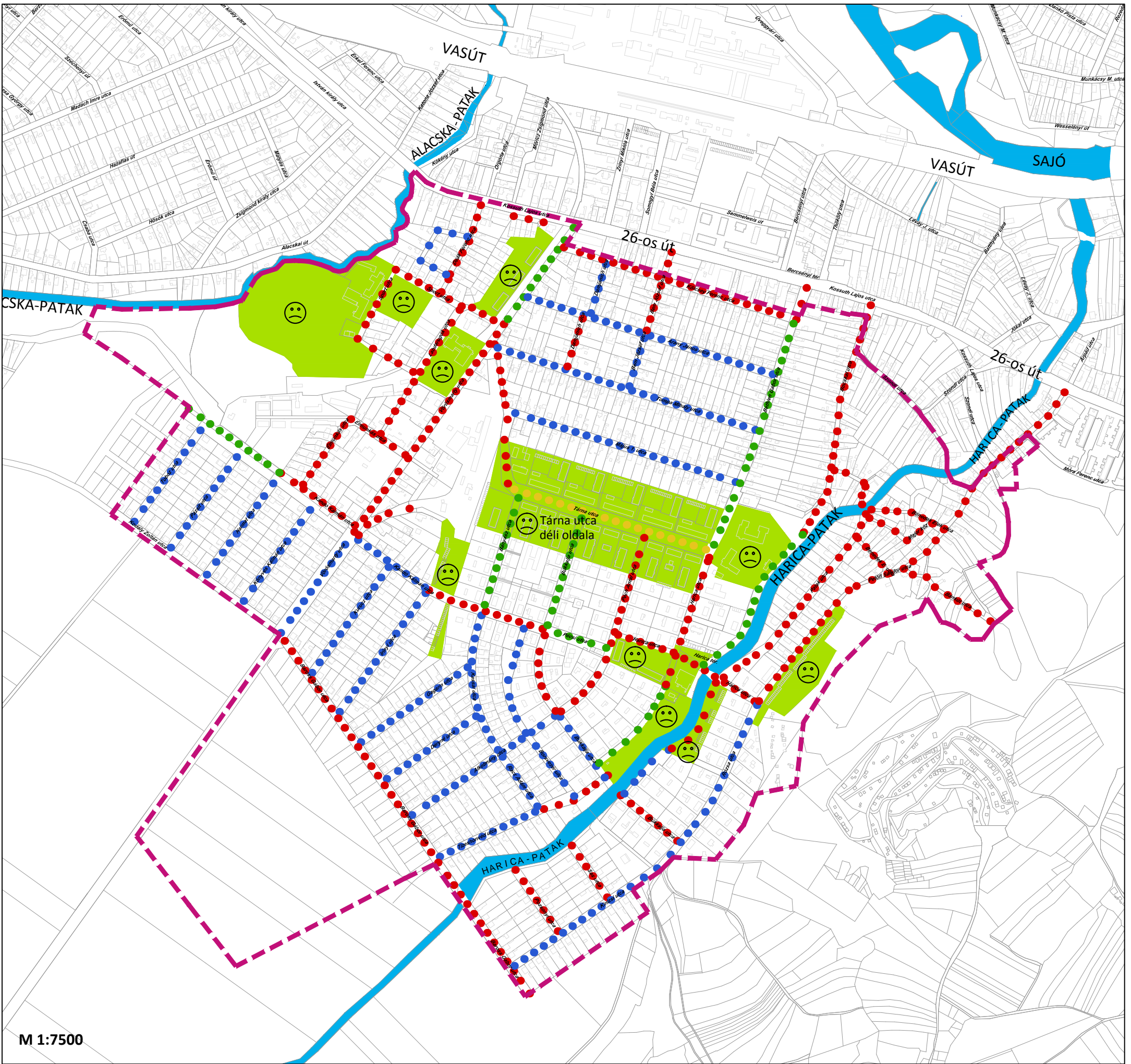
M = A faj dendrológiai értékét jelző szorzó

a) Gyümölcsfák	<i>db</i>	<i>érték (Ft)</i>
Szilvafák és egyéb csonthéjasok	1300	204 750 000
Prunus avium (vadcsereznye)	270	28 279 125
Juglans regia (diófa)	60	15 300 000
Sorbus sp. (berkenye fajták)	40	11 025 000
Malus sp. (almafa fajták), Cydonia oblonga (birsalma)	40	11 400 000
		270 754 125

b) Alacsony és közepes dendrológiai értékű fajok	<i>db</i>	<i>érték (Ft)</i>
Acer (juhar) fajok	215	19 047 656
Catalpa bignonioides (szivarfa)	36	850 500
Betula pendula (nyírfa)	29	5 138 438
Populus (nyárfa) fajok	25	4 746 094
Fraxinus (kőris) fajok	21	5 847 188
Celtis (ostorfa) fajok	11	742 500
		36 372 376

c) Dendrológiailag értékes fajok	<i>db</i>	<i>érték (Ft)</i>
Tilia (hárs) fajok	134	66 330 000
Aesculus hippocastanum (vadgesztenye)	27	7 897 500
Sophora japonica (japánakác)	11	14 355 000
Ulmus (szil) fajok	16	4 560 000
Acer pseudoplatanus 'Atropurpureum' (hegyi juhar fajta)	8	5 040 000
Platanus x hybrida (platán)	6	2 565 000
		100 747 500

A lombhullató –nem inváziós- fák értéke a Kertváros városrészen: 407 874 000 Ft

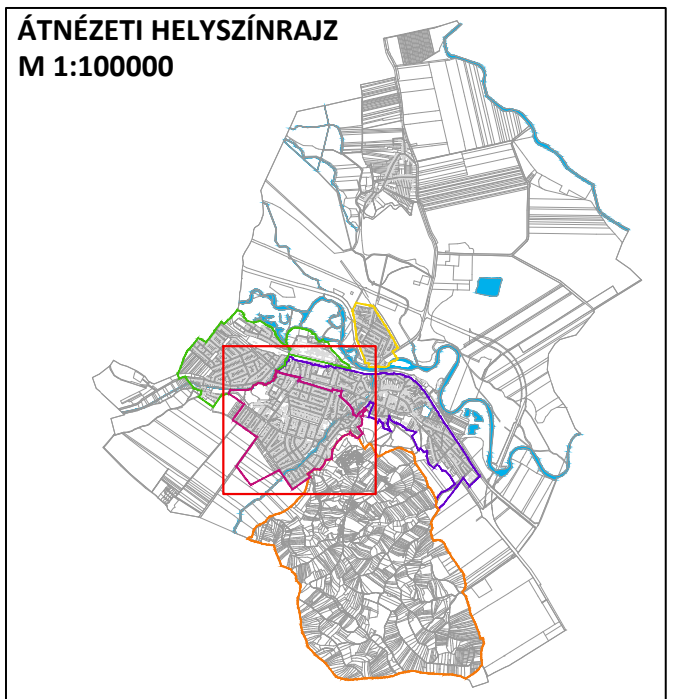

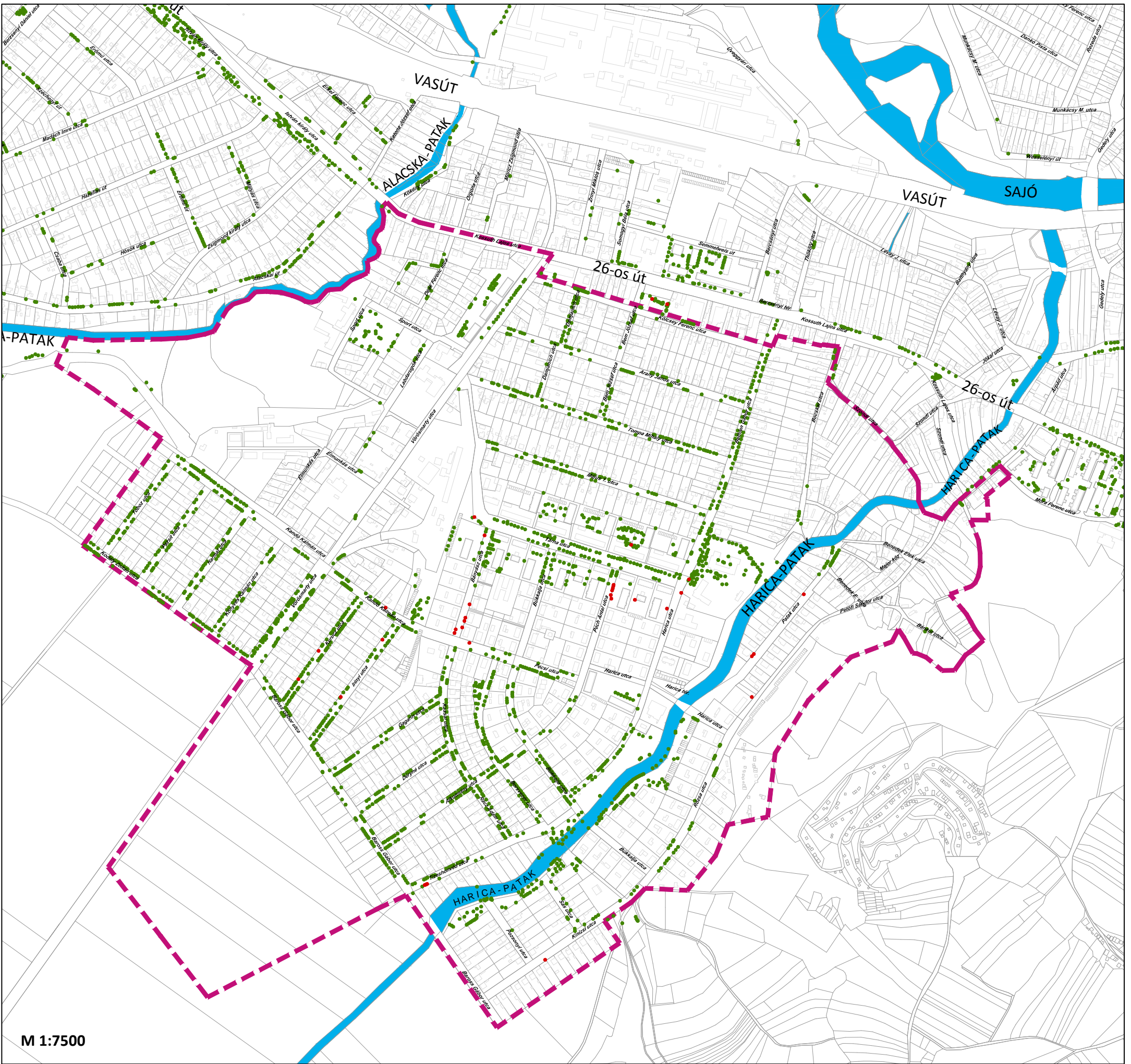
M 1:7500

JELMAGYARÁZAT

- Alulhasznált, rendezetlen zöldterület
- Értékes fasor
- Hiányos gyümölcs fasor*
- Hiányos nem gyümölcs fasor**
- Fasor teljes hiánya
- Vízfelület
- ZIFFA akcióterület határa

Megjegyzés:
 * A fasor elemei a helyi lakosok által ültetett gyümölcsfák, jellemzően szilvafa (*Prunus domestica*).
 ** A fasor elemei jellemzően nem gyümölcsfák, hanem egyéb sorsfák, mint juharfa (*Acer*), szivarfa (*Catalpa*), nyírfa (*Betula*), nyárfa (*Populus*), akác (*Robinia*).

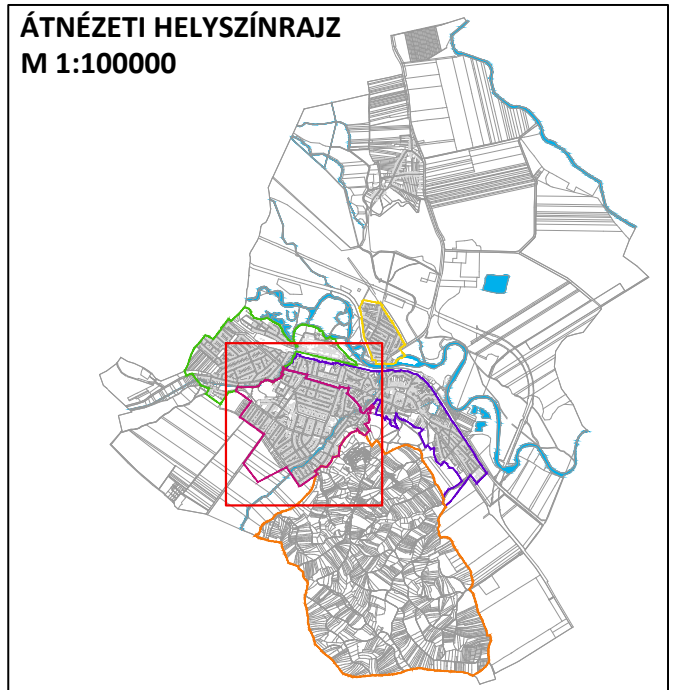

M 1:7500

JELMAGYARÁZAT

- Inváziós fafaj
- Nem inváziós fafaj
- Vízfelület
- ZIFFA akcióterület határa

**ÁTNÉZETI HELYSZÍNRAJZ
M 1:100000**

MEGBÍZÓ:
SAJÓSZENTPÉTER VÁROSI ÖNKORMÁNYZATA
3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4.

FŐVÁLLALKOZÓ:
STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.
3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

SZAKÁGI TERVEZŐK: TÁJÉPÍTÉSZET:
TÁJ-CONSULT BT.
4D TÁJÉPÍTÉSZ IRODA BT.
STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.

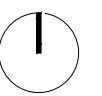
TELEPÜLÉSTERVEZÉS:
KÖZLEKEDÉS- ÉS
KÖZMŰTERVEZÉS:
LEVEGŐTISZTASÁG VÉDELME:

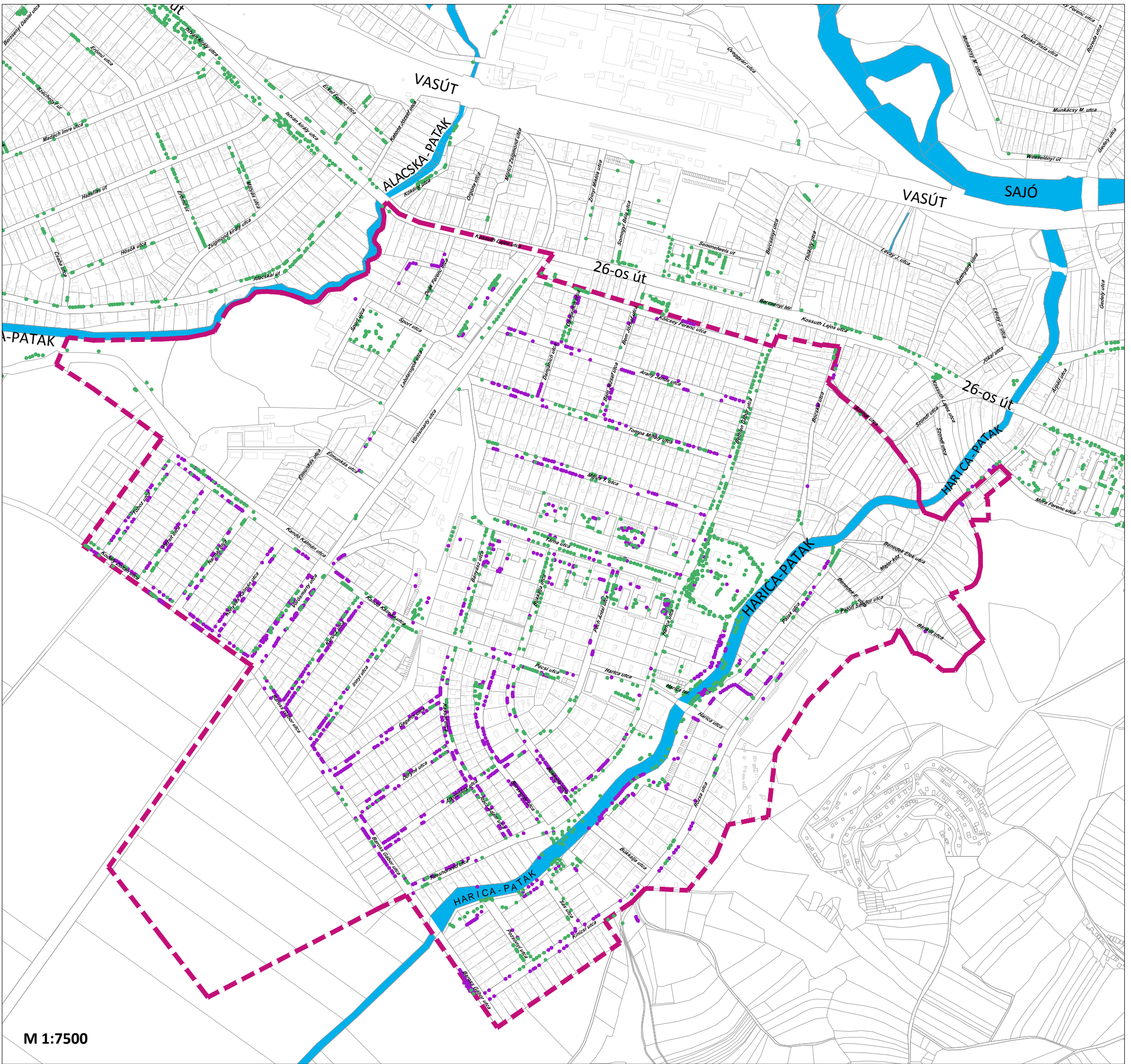
NÓVIA MÉRNÖKI IRODA KFT.
STE-FE KFT.

1131 Budapest, Gyöngyösi út 23.
1093 Budapest, Vármház krt. 11.
3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

3529 Miskolc, Perczel Mór u.4.
1122 Ráth György u. 24.

SAJÓSZENTPÉTER - ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV - KERTVÁROS INVÁZIÓS FÁK ARÁNYA

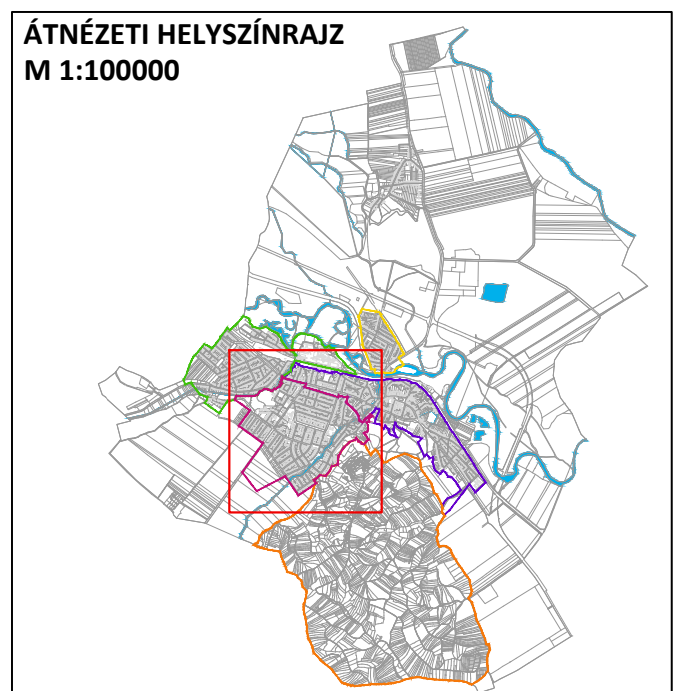

M 1:7500

JELMAGYARÁZAT

- Gyümölcsfa
- Nem gyümölcsfa
- Vízfelület
- ZIFFA akcióterület határa

ÁTNÉZETI HELYSZÍNRAJZ
M 1:100000

 MEGBÍZÓ:
SAJÓSZENTPÉTER VÁROSI ÖNKORMÁNYZATA
3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4.

4. FŐVÁLLALKOZÓ:
STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.
3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

SZAKÁGI TERVEZŐK: TÁJÉPÍTÉSZET:
TÁJ-CONSULT BT.
4D TÁJÉPÍTÉSZ IRODA BT.
STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.

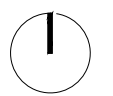
TELEPÜLÉSTERVEZÉS:
KÖZLEKEDÉS- ÉS
KÖZMŰTERVEZÉS:
LEVEGŐTISZTASÁG VÉDELME:

NÓVIA MÉRNÖKI IRODA KFT.
STE-FE KFT.

1131 Budapest, Gyöngyösi út 23.
1093 Budapest, Vámház krt. 11.
3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

3529 Miskolc, Perczel Mór u.4.
1122 Ráth György u. 24.

SAJÓSZENTPÉTER - ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV - KERTVÁROS GYÜMÖLCS FÁK ARÁNYA

4.3.2 FELMÉRT FIZIKAI ELEMÉK KIÉRTÉKELÉSE – KERTVÁROS

KÖLCSEY FERENC UTCA

Hrsz.: 534

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: útburkolat felújítás, járda felújítás

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, betonlap burkolatú járda, szőrt burkolatú parkolóhelyek

Beépítés: szabadon álló előkertes családi házak, a Kossuth út felé közintézmények (rendelő), élelmiszer-áruház

Zöldfelület jellege: zöldsáv, potenciális utcafásítás

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: közepes, fejleszthető

Jellemző fajok: *Prunus cerasifera* 'Nigra' (vérszilva), *Robinia ps. 'Umbraculifera'* (gömbakác)

Jellemző cserjefajok: *Hibiscus syriacus* (kerti hibiszkusz), *Yucca filamentosa* (kerti jukka)

Konfliktusok, problémák: az utca nyílt árkos keresztmetszete csak korlátozott mértékben teszi lehetővé az utcafásítást. Ezt a kedvezőtlen kialakítást a kétoldali légvezetékek tovább súlyosbítják. Az utcában továbbá gondot jelent a városközponti helyzetből adódóan megtelepedett, elhelyezett funkciók (szupermarket, orvosi rendelő) parkolóinak rendezetlen, fátlan kialakítása.

Javaslatok: javasolt a kapcsolódó Kossuth utcai intézmények hátsó frontjai előtt a parkolóhelyek rendezése, fásítása (nem közterület, de megjegyzendő, hogy a szupermarket parkolója teljesen fásítatlan). Az utca keresztmetszete csak korlátozottan teszi lehetővé fásítást, azonban azokon a helyeken, ahol ez lehetséges, mindenképpen javasolt. Lakossági szemléletformálással, akciókkal (növényvásár, tájékoztató füzetek) jelentős környezeti javulás érhető el az előkertekben. Itt javasoljuk a helyi klímát és talajt tőrő növények preferálását, a fenyőfélék és a mediterrán jellegű, tájidegen növények lehetőség szerinti mellőzését.

ARANY JÁNOS UTCA**Hrsz.:** 596**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása; járda elhanyagolt

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, aszfalt burkolatú járda, térkő vagy egyéb burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: szabadon álló előkertes családi házak, néhol villaszerű lakóházak (Bem utca sarka)**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** *Prunus domestica* (szilva)**Jellemző cserjefajok:** *Hibiscus syriacus* (kerti hibiszkusz), *Yucca filamentosa* (kerti jukka)**Konfliktusok, problémák:** az utcában a fásítás szinte teljes mértékben hiányzik, ugyanakkor az utca kétoldali árkos keresztmetszete csak korlátozottan tesz lehetővé fatelepítést (ugyanakkor ebből a szempontból kedvezőbb, mint a Kölcsey Ferenc utca).**Javaslatok:** javasolt az utca tervszerű fásítása a kétoldali árkok elhelyezkedésének és vízelvezető-képességének figyelembe vételével. Javasolt fajok: *Tilia* (hárs) fajták, *Corylus colurna* (törökmogyoró), *Acer* (juhar) fajták.

TOMPA MIHÁLY UTCA

Hrsz.: 656

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása, járda felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton járda, térkő és egyéb burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: szabadon álló, előkertes családi házak

Zöldfelület jellege: zöldsáv, potenciális utcafásítás

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: közepes, fejleszthető

Jellemző fajok: *Prunus cerasifera* 'Nigra' (vérszilva), *Acer pseudoplatanus* (hegyi juhar), *Prunus domestica* (szilva)

Jellemző cserjefajok: *Hibiscus syriacus* (kerti hibiszkusz)

Konfliktusok, problémák: az utcában a fásítás szinte teljes mértékben hiányzik, a faállományt jórészt szilvafák képviselik. Az utca kétoldali árkos keresztmetszete csak korlátozottan tesz lehetővé fatelepítést.

Javaslatok: javasolt az utca tervszerű fásítása a kétoldali árkok elhelyezkedésének és vízelvezető-képességének figyelembe vételével. A meglévő szilvafák és egyéb gyümölcsfák természetesen megtartandók, csak előregedésük után cserélendők. Javasolt fajok: *Tilia* (hárs) fajták, *Corylus colurna* (törökmogyoró), *Acer* (juhar) fajták.

MÁJUS 1. UTCA**Hrsz.:** 712**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, vegyes burkolatú gépkocsibeálló, járda nincs

Beépítés: szabadon álló, előkertes családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Prunus domestica (szilva), Tilia cordata (kislevelű hárs)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: az utcában a fásítás szinte teljes mértékben hiányzik, a faállományt jórészt szilvafák képviselik. Az utca kétoldali árkos keresztmetszete csak korlátozottan tesz lehetővé fatelepítést.

Javaslatok: javasolt az utca tervszerű fásítása a kétoldali árkok elhelyezkedésének és vízelvezető-képességének figyelembe vételével. A meglévő szilvafák és egyéb gyümölcsfák természetesen megtartandók, csak előregedésük után cserélendő. Javasolt fajok: Tilia (hárs) fajták, Corylus colurna (törökmogyoró), Acer (juhar) fajták.

DAMJANICH UTCA**Hrsz.:** 640, 547**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, vegyes burkolatú gépkocsibeálló, járda nincs

Beépítés: szabadon álló, előkertes családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Prunus domestica (szilva)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: az utcában a fásítás szinte teljes mértékben hiányzik, a faállományt jórészt szilvafák képviselik. Az utca kétoldali árkos keresztmetszete csak korlátozottan tesz lehetővé fatelepítést.

Javaslatok: javasolt az utca tervszerű fásítása a kétoldali árkok elhelyezkedésének és vízelvezető-képességének figyelembe vételével. A meglévő szilvafák és egyéb gyümölcsfák természetesen megtartandók, csak előregedésük után cserélendő. Javasolt fajok: Tilia (hárs) fajták, Corylus colurna (törökmogyoró), Acer (juhar) fajták.

BEM JÓZSEF UTCA

Hrsz.: 630, 562

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özönfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, vegyes burkolatú gépkocsibeálló, járda nincs

Beépítés: szabadon álló előkertes családi házak, közintézmény (városi könyvtár)

Zöldfelület jellege: zöldsáv, potenciális utcafásítás (keresztmetszet miatt korlátozottan)

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: közepes, fejleszthető

Jellemző fajok: Prunus domestica (szilva)

Jellemző cserjefajok: -

Konfliktusok, problémák: az utcában a fásítás szinte teljes mértékben hiányzik, a faállományt jórészt szilvafák képviselik. A városi könyvtár előtere, előkertje elhanyagolt, a parkoló fásítatlan, rendezetlen. Az utca kétoldali árkos keresztmetszete csak korlátozottan tesz lehetővé fatelepitést.

Javaslatok: javasolt az utca tervszerű fásítása a kétoldali árkok elhelyezkedésének és vízelvezető-képességének figyelembe vételével. A városi könyvtár méltó előterének megteremtése, a parkolóhelyek rendezése, fásítása javasolt (a könyvtár épületének felújításával összefüggésben). A meglévő szilvafák és egyéb gyümölcsfák természetesen megtartandók, csak előregedésük után cserélendők. Javasolt fajok: Tilia (hárs) fajták, Corylus colurna (törökmogyoró), Acer (juhar) fajták.

BETHLEN GÁBOR UTCA**Hrsz.:** 442**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása, járda felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, térkő burkolatú járda, aszfalt burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: szabadon álló előkertes családi házak, f+4 szintes társasház (Tárna utcánál), egykori általános iskola területe**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fafajok:** Betula pendula (nyírfa), Robinia ps. 'Umbraculifera' (gömbakác)**Jellemző cserjefajok:** -**Konfliktusok, problémák:** az utca a kertvárosi városrész egyik fő feltárási útja jelentős gépjármű – és gyalogosforgalommal. Az utcában gömbakác-sor található, ez helyenként hiányos. Az út keresztmetszete lehetővé tenné nagyobb méretű fasor telepítését is.**Javaslatok:** középtávon javasolt a meglévő gömbakác-sor hosszú távú cseréje nagyobb méretű fákra (Tilia-hárs, Acer-juhar, Corylus avellana-törökmogyoró), mert mind az utca úrszelvénye, mind a zöldsáv mérete lehetővé teszi ezt. Így a jelenleginél jóval nagyobb ökológiai érték, és előnyösebb utcakép érhető el. Megjegyezzük, hogy a gömbakác inkább szűkebb keresztmetszetű utcákban alkalmazandó, és a fajta fenntartásigényes, ugyanakkor csak kis lombtömeget és ennek következtében kisebb ökológiai értéket képvisel.

BOCSKAI UTCA (beépített szakasz)**Hrsz.:** 437**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, aszfalt burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: szabadon álló, előkertes családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás (keresztmetszet miatt korlátozottan)**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** *Betula pendula* (nyírfa), *Prunus domestica* (szilva)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: az utca szűk keresztmetszetű, az úttest mellett két oldalon csupán padka, valamint igen keskeny zöldsávok (melyek valós ökológiai értéket nem jelentenek) kerülhetnek kialakításra. Utcafásítás csupán igen korlátozottan lehetséges.

Javaslatok: a meglévő keskeny zöldsávot javasoljuk cserjékkel, évelő növényekkel beültetni, ebbe a folyamatba a lakosság is intenzíven bevonható, bevonandó. Az utca szűk kialakítása miatt utcafásítást nem javasolt, helyette az előkertek tulajdonosainak szemléletformálásával a jelenleginél tudatosabban kialakított zöldfelületek érhetőek el, amire az utcában már jó példák is vannak. Itt fontos a könnyen fenntartható, a helyi klímát és talajt jól bíró növények telepítése (pl. fenyőfélék, mediterrán jellegű növények kerülendők).

BOCSKAI UTCA (Harica-patak menti, beépítetlen szakasz)**Hrsz.:** 344**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: közepes számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 1 faj: Robinia pseudoacacia (fehér akác)
- előhelyek változatossága: közepes

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, járda nincs

Beépítés: beépítetlen, patakpart, egykori általános iskola zöldterülete**Zöldfelület jellege:** széles patak menti zöldsáv**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Tilia cordata (kislevelű hárs), Robinia pseudoacacia (fehér akác), Juglans regia (diófa), Prunus domestica (szilva)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: az utca e szakasza patak menti fekvéséhez képest alig fásított, nagyrészt csupán gyeppel borított, noha a zöldsáv szélessége lehetőséget adna a fásításra. Néhány idősebb, különösen szép fa mutatja, hogy a terület fásításában még jelentős potenciál van.

Javaslatok: javasoljuk az útszakaszt a Harica-patak hosszú távú rendezésével, illetve az egykori iskola területén megvalósuló fejlesztéssel összhangban komplexen kezelni. Gondos fásítással, a klimatikus viszonyokat és a patakparti elhelyezkedést kedvelő fákkal (Tilia cordata-kislevelű hárs), Acer (juhar), Platanus (platán) fajok a város egyik kiemelkedően kellemes, jó közérzetet biztosító helyét lehetne itt kialakítani, ami elhelyezkedésénél fogva jól kiegészítheti az egykori iskola területén, valamint a patakparton végrehajtandó fejlesztéseket.

PATAK UTCA**Hrsz.:** 289/14**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: közepes számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 1 faj: Robinia pseudoacacia
- előhelyek változatossága: közepes

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, aszfalt-beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibehajtók

Beépítés: szabadon álló előkertes családi házak; patakpart**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás; Harica-patak menti széles zöldsáv**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Betula pendula (nyírfa), Robinia pseudoacacia (fehér akác), Prunus domestica (szilva), Salix sp. (fűz fajok)**Jellemző cserjefajok:** Syringa vulgaris (orgona), Ligustrum vulgare (fagyal) sövény

Konfliktusok, problémák: az utca patakparti szakaszán főleg akácokból álló faállomány található. Ez árnyékot biztosít, ugyanakkor az akác özőnnövénynek minősül, ökológiai értéke viszonylag csekély. A családi házakkal beépített szakaszon elhanyagolható a fásítás, csupán néhány nyírfa és szilvafa található, noha az utca keresztmetszete lehetővé tenné a tervezett fásítást.

Javaslatok: javasoljuk a patakparti szakasz komplex fejlesztését a patakmeder hosszú távú fejlesztésével, renaturalizációjával összhangban. A meglévő akácos állomány középtávon lecserélendő, akár fokozatosan, értékesebb fajok alüültetésével. A beépített szakaszon tervszerű utcafásítást javaslunk, a klímát és a talajviszonyokat tűrő, ökológiailag értékes fajokból: Tilia cordata (kislevelű hárs), Acer (juhar) fajok.

TÁRNA UTCA**Hrsz.:** 749**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, térkő burkolatú járda

Beépítés: f+1 szintes sorházak, előkerttel, két oldalról megközelíthető lakásbejáratokkal**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, utcafásítás, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** jó állapotú, fejleszthető**Jellemző fajok:** Tilia cordata (kislevelű hárs) fásor, Aesculus hippocastanum (vadgesztenye)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: a Tárna utca a kertvárosi városrész egyik kiemelt jelentőségű útvonala. Északi oldalán a városban egyedülállóan fejlett és egységes Tilia (hárs) fásor található. Ugyanakkor a déli oldalon a fásor hiányos, és mindkét oldalon jellemzőek a magról nőtt, alászorult, fejletlen példányok, melyek a fásor egységességét, értékét rontják. Az ikerházak előkertjei jelentős részben üresek, gondozatlanok.

Javaslatok: javasoljuk a meglévő értékes fásor részletes, műszeres („fakopp”) vizsgálatának elvégzését, valamint a rövid-közép és hosszú távú faápolási teendők meghatározását, pénzügyi és szervezeti előkészítését. Ez a legjelentősebb és legszebb fásor a városban, mindenképpen különös odafigyelést igényel. Az északi oldalon javasoljuk az esetlegesen hiányzó, vagy kivágásra kerülő hársak pótlását (természetesen azonos fajból), a nem odaillő egyedek eltávolítását. A déli oldalon javasoljuk, egységes, Tilia (hárs) fásor ültetését. Lakossági szemléletformálással, tanácsadással javasoljuk az előkertek állapotának javítását, mellyel igényes, szép utcakép jöhet létre.

Tárna u. – Máj. 1. utca sarka

BÁNYÁSZ UTCA**Hrsz.:** 832**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: közepes
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: közepes

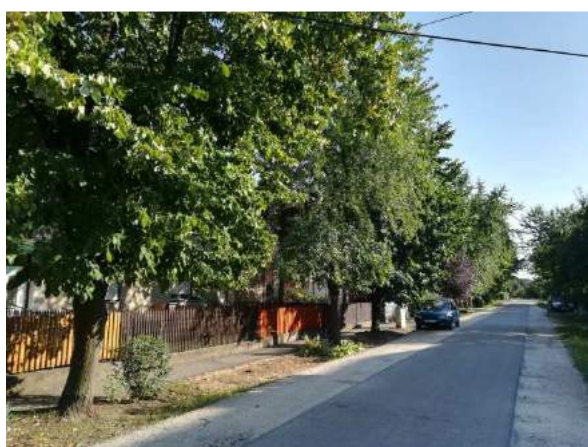
Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, aszfalt burkolatú járda

Beépítés: f+1 szintes, előkertes iker-bányásházak, f+1 szintes társasház (2 db, Tárna u. felé)**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, fasor**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Tilia cordata (kislevelű hárs), Acer saccharinum (ezüst juhar), Prunus domestica (szilva), Fraxinus excelsior (magas kőris)**Jellemző cserjefajok:** Ligustrum vulgare (fagyal) sövény, Yucca filamentosa (kerti jukka)

Konfliktusok, problémák: az utcában néhány rövid szakaszon ültetett idősebb fák jól mutatják, hogy a fásítás nem csak az utcaképet javítja, hanem a mikroklimára, a nyári árnyékolásra is előnyös hatással van. Az utca nagy része ezen kívül kevésbé fásított, a négyemeletes társasházak előtti tágas területek pedig teljesen kopárak. Az előkertetek jó része gondozott, itt néhány épület elé ültetett, és túlnőtt fenyőféle jelentet már rövidtávon gondot (köz művek, vagy épületek repesztése, felnyomása).

Javaslatok: az utca keresztmetszete lehetővé teszi egységes, tervezett fasor ültetését. Ezt közepes, vagy annál alig nagyobb fákkal javasoljuk elvégezni, hogy hosszú távon a túlzott árnyékolás elkerülhető legyen (Tilia – hárs fajok, Acer – juhar fajok). Mivel előkertes utcáról van szó, itt is fontos a lakossági személetformálás, illetve az említett közel nőtt fák eltávolításának elősegítése, esetleg a szükséges kivágások város általi elvégzése. A négyemeletes lakóházak előtti területek alkalmasak kisebb park, játszókert, vagy idősek számára pihenőkert kialakítására. Ennek megtervezésére érdemes a közösségi tervezés módszertanát alkalmazni, a konkrét igények felmérése érdekében.

BÜKKALJA UTCA

Hrsz.: 817, 793/2, 269/1

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony számú

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, aszfalt és betonlap burkolatú járda, vegyes burk.gépkocsibeálló

Beépítés: f+1 szintes, előkertes iker-bányász házak, f+1 szintes társasház (2 db, Tárna u. felé)

Zöldfelület jellege: zöldsáv, potenciális fasor (szűk keresztmetszet miatt korlátozottan)

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: közepes, fejleszthető

Jellemző fajok: Tilia cordata (kislevelű hárs), Juglans regia (diófa), Salix sp. (fűz fajok), Prunus domestica (szilva)

Jellemző cserjefajok: Ligustrum vulgare (fagyal) sövény, Yucca filamentosa (kerti jukka)

Konfliktusok, problémák: az utca jelentős részben fásítatlan, kopár. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva, cseresznye), illetve az előkertekben telepített örökzöld fák képviselik. A telepítések tervezetlenek, nem képviselnek jelentős esztétikai és ökológiai értéket.

Javaslatok: az utca keresztmetszete lehetővé teszi egységes, tervezett fasor ültetését. Ehhez közepes, vagy annál alig nagyobb fákat javaslunk, hogy hosszú távon a túlzott árnyékolás elkerülhető legyen (Tilia – hárs fajok, Acer – juhar fajok). Mivel előkertes utcáról van szó, itt is fontos a lakossági személetformálás, illetve az említett közel nőtt fák eltávolításának elősegítése, esetleg a szükséges kivágások város általi elvégzése. A négyemeletes lakóházak előtti területek alkalmasak (a Bányász utcai házakhoz hasonlóan) kisebb park, játszókert, vagy idősek számára pihenőkert kialakítására. Ennek megtervezésére érdemes a közösségi tervezés módszertanát alkalmazni, a konkrét igények felmérése érdekében.

PÉCH ANTAL UTCA**Hrsz.:** 786, 794**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: magas számú
- fajgazdagság - özönfajok száma: 2 faj: Robinia pseudoacacia (fehér akác), Ailanthus altissima (bálványfa)
- előhelyek változatossága: közepes

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, betonlap, öntött beton, aszfalt burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeállók

Beépítés: f+1 szintes, előkertés iker-bányászházak, f+3, f+4 szintes, szabadon álló társasházak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális fasor (szűk keresztmetszet miatt korlátozottan)**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejlesztendő**Jellemző fafajok:** Prunus domestica (szilva), Robinia pseudoacacia (fehér akác), Betula pendula (nyírfa), Ailanthus altissima (bálványfa), Acer platanoides (korai juhar), Acer pseudoplatanus (hegyi juhar), Populus alba (fehér nyár)**Jellemző cserjefajok:** Ligustrum vulgare (fagyal) sövény, Hibiscus syriacus (kerti mályva)

Konfliktusok, problémák: az utca jelentős része fásítatlan, kopár. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva), illetve az előkertekben telepített örökzöld fák képviselik. A telepítések tervezetlenek, nem képviselnek jelentős esztétikai és ökológiai értéket. A területen özönnövények (Ailanthus altissima-bálványfa és Robinia pseudoacacia – fehér akác) egyedei is találhatóak.

Javaslatok: az utca keresztmetszete lehetővé teszi egységes, tervezett fasor ültetését. Ezt közepes, vagy annál alig nagyobb fákkal javasoljuk elvégezni, hogy hosszú távon a túlzott árnyékolás elkerülhető legyen (Tilia – hárs fajok, Acer – juhar fajok). Mivel előkertés utcáról van szó, itt is fontos a lakossági személetformálás, illetve az említett közel nőtt fák eltávolításának elősegítése, esetleg a szükséges kivágások város általi elvégzése. A négyemeletes lakóházak előtti területek alkalmasak (a Bányász utcai házakhoz hasonlóan) kisebb park, játszókert, vagy időssek számára pihenőkert kialakítására. Ennek megtervezésére érdemes a közösségi tervezés módszertanát alkalmazni, a konkrét igények felmérése érdekében. Az özönnövények példányait mindenképpen javasolt eltávolítani, a város egészére kiterjedő özönnövény-mentesítés keretében.

PÉCSI SÁNDOR UTCA**Hrsz.:** 802/6, 925/110**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lággy- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özönfajok száma: 1 faj: Ailanthus altissima (bálványfa)
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, vegyes burkolatú gépkocsibeálló, járda nincs

Beépítés: f+1 szintes, előkertes bányász ikerházak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Acer pseudoplatanus (hegyi juhar), Ailanthus altissima (bálványfa), Prunus domestica (szilva)**Jellemző cserjefajok:** Syringa vulgaris (orgona)

Konfliktusok, problémák: az utca kevés kivételtől eltekintve részben fásítatlan, kopár. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva), illetve az előkertekben telepített örökzöld fák képviselik. A telepítések tervezetlenek, nem képviselnek jelentős esztétikai és ökológiai értéket. A területen özönnövények (Ailanthus altissima-bálványfa) egyedei is találhatóak.

Javaslatok: az utca keresztmetszete lehetővé teszi egységes, tervezett fasor ültetését. Ezt közepes, vagy annál alig nagyobb fákkal javasoljuk elvégezni, hogy hosszú távon a túlzott árnyékolás elkerülhető legyen (Tilia – hárs fajok, Acer – juhar fajok). Mivel előkertes utcáról van szó, itt is fontos a lakossági személetformálás, illetve az említett közel nőtt fák eltávolításának elősegítése, esetleg a szükséges kivágások város általi elvégzése. Az özönnövények példányait mindenképpen javasolt eltávolítani, a város egészére kiterjedő özönnövény-mentesítés keretében.

KASSAI UTCA – RÁCZ ÁDÁM UTCA**Hrsz.:** 925/180, 925/217**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: jó

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, betonlap burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Prunus domestica (szilva), Prunus avium (cseresznye)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: az utca kevés kivételtől eltekintve részben fásítatlan, kopár. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva, cseresznye), illetve az előkertekben telepített örökzöld fák képviselik. A telepítések tervezetlenek, nem képviselnek jelentős esztétikai és ökológiai értéket.

Javaslatok: javasoljuk az utca tervszerű fásítását a meglévő vízelvezető árkok figyelembe vételével. Ezt közepes, vagy annál alig nagyobb fákkal javasoljuk elvégezni, hogy hosszú távon a túlzott árnyékolás elkerülhető legyen (Tília – hárs fajok, Acer – juhar fajok). Mivel előkertes utcáról van szó, itt is fontos a lakossági személetformálás, illetve az említett közel nőtt fák eltávolításának elősegítése, esetleg a szükséges kivágások város általi elvégzése.

BORSVEZÉR UTCA**Hrsz.:** 925/243**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, betonlap burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** *Prunus domestica* (szilva), *Prunus cerasifera* 'Nigra' (vérszilva)**Jellemző cserjefajok:** *Syringa vulgaris* (orgona)

Konfliktusok, problémák: az utca kevés kivételtől eltekintve részben fásítatlan, kopár. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva, vérszilva), illetve az előkertekben telepített örökzöld fák képviselik. A telepítések tervezetlennel, nem képviselnek jelentős esztétikai és ökológiai értéket.

Javaslatok: javasoljuk az utca tervszerű fásítását a meglévő vízelvezető árkok figyelembe vételével. Ezt közepes, vagy annál alig nagyobb fákkal javasoljuk elvégezni, hogy hosszú távon a túlzott árnyékolás elkerülhető legyen (*Tilia* – hárs fajok, *Acer* – juhar fajok). Mivel előkertes utcáról van szó, itt is fontos a lakossági személetformálás, illetve az említett közel nőtt fák eltávolításának elősegítése, esetleg a szükséges kivágások város általi elvégzése.

HARICA UTCA**Hrsz.:** 776**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 1 faj: Robinia pseudoacacia (fehér akác)
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, betonlap burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+1 szintes, f+3 szintes, f+4 szintes, előkertes iker-bányászházak, élelmiszer-áruház, illetve a Harica-patak menti fejlesztendő zöldfelület, valamint az egykori iskola fejlesztési területe**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, részben meglévő fasor, nagyrészt potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fafajok:** Acer pseudoplatanus (hegyi juhar), Prunus domestica (szilva)**Jellemző cserjefajok:** -**Konfliktusok, problémák:** Harica-patakot követő utca keresztmetszetéhez, a zöldsávok szélességéhez képest alulfásított, a faállományt jelentős részben (a többi kertváros utcához) hasonlóan gyümölcsfák (szilva) képviselik. A területen ezen kívül özőnfajok egyedei (Robinia pseudoacacia-fehér akác) találhatóak. Cserjeállomány, többszintes lombkorona nem található a területen.**Javaslatok:** az utca fásítását, növényzetének gazdagítását a Harica-patak városi szakaszának rendezésével, revitalizációjával összhangban javasoljuk elvégezni. Ehhez fontos őshonos, a helyi klímát és talajt, valamint a vízközeli fekvést tűrő fákat javasolunk telepíteni: Alnus (éger) fajok, Salix (fűz) fajok, Fraxinus (kőris) fajok, Tilia (hárs), továbbá Corylus avellana (mogyoró), ártéri cserjék.

HARICA UTCAI PARK

(továbbá lásd: Akcióterületek fejezet)

Hrsz.: 764/14

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2010-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: utcabútorok, játszóeszközök kihelyezése

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 1 faj: Acer negundo (zöld juhar)
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú szervízút, aszfalt burkolatú járda

Beépítés: f+3 szintes társasházak (sávházak)

Zöldfelület jellege: közpark, potenciális zöldfelületi fejlesztési terület

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: rossz állapotú, közepes

Jellemző fafajok: Acer platanoides (korai juhar), Acer negundo (zöld juhar), Tilia cordata (kislevelű hárs)

Jellemző cserjefajok: Syringa vulgaris (orgona)

Konfliktusok, problémák: a terület a kertvárosi városrész kevés zöldfelületeinek, parkjainak egyike. Ennek ellenére faállománya csekély, a terület nagy része kopár, ugyanakkor a kihelyezett padok és játszószerkek igen népszerűek, intenzíven használtak.

Javaslatok: a területre koncepcióterv készült, mely a fent említett problémákat kezeli, fatelepítéssel, pihenőkert, és piknikezőhely kialakításával, valamint a megfelelő irányokban járdák-sétányok kiépítésével számol.

TIZESHONVÉD UTCA**Hrsz.:** 925/242**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** *Prunus domestica* (szilva), *Prunus cerasifera* 'Nigra'**Jellemző cserjefajok:** -**Konfliktusok, problémák:** a családi házakkal övezett utca a keresztmetszet nyújtotta lehetőségekhez képest fásítatlan. A faállományt főképp gyümölcsfák, és egyéb kisebb méretű díszfák (szilva, vérszilva) képviselik.**Javaslatok:** javasoljuk az utca tervszerű fásítását a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. Ehhez közepes méretű, a helyi klímát és talajviszonyokat tűrő fajokat javasolunk: *Tilia* (hárs) fajok, *Corylus colurna* (törökmogyoró), *Acer* (juhar) fajok. A meglévő, lakosság által ültetett gyümölcsfa-állományt természetesen nem javasoljuk lecserélni, azok az egyedek természetes előregedése után, vagy a lakosság egyetértésével távolítandók el.

ALKOTMÁNY UTCA**Hrsz.:** 925/179**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lág- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Prunus domestica (szilva), Prunus avium (csersznye), Prunus cerasifera 'Nigra'**Jellemző cserjefajok:** -**Konfliktusok, problémák:** a családi házakkal övezett utca a keresztmetszet nyújtotta lehetőségekhez képest fásítatlan. A faállományt főképp gyümölcsfák, és egyéb kisebb méretű dísfák (szilva, cseresznye, vérszilva) képviselik.**Javaslatok:** javasoljuk az utca tervszerű fásítását a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. Ehhez közepes méretű, a helyi klímát és talajviszonyokat tűrő fajokat javasolunk: Tilia (hárs) fajok, Corylus colurna (törökmogyoró), Acer (juhar) fajok. A meglévő, lakosság által ültetett gyümölcsfa-állományt természetesen nem javasoljuk lecserélni, azok az egyedek természetes előregedése után, vagy a lakosság egyetértésével távolítandók el.

DÉRYNÉ UTCA**Hrsz.:** 925/156**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** *Prunus domestica* (szilva), *Prunus avium* (csersznye), *Betula pendula* (nyírfa)**Jellemző cserjefajok:** *Syringa vulgaris* (orgona)**Konfliktusok, problémák:** a családi házakkal övezett utca a keresztmetszet nyújtotta lehetőségekhez képest fásítatlan. A faállományt főképp gyümölcsfák, és egyéb kisebb méretű díszfák (szilva, csersznye) képviselik.**Javaslatok:** javasoljuk az utca tervszerű fásítását a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. Ehhez közepes méretű, a helyi klímát és talajviszonyokat tűrő fajokat javasolunk: *Tilia* (hárs) fajok, *Corylus colurna* (törökmogyoró), *Acer* (juhar) fajok. A meglévő, lakosság által ültetett gyümölcsfa-állományt természetesen nem javasoljuk lecserélni, azok az egyedek természetes előregedése után, vagy a lakosság egyetértésével távolítandók el.

GAGARIN UTCA**Hrsz.:** 925/131**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lág- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özönfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Prunus domestica (szilva), Prunus avium (csersznye), Betula pendula (nyírfa)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: a családi házakkal övezett utca a keresztmetszet nyújtotta lehetőségekhez képest fásítatlan. A faállományt főképp gyümölcsfák, és egyéb kisebb méretű díszfák (szilva, csersznye) képviselik.

Javaslatok: javasoljuk az utca tervszerű fásítását a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. Ehhez közepes méretű, a helyi klímát és talajviszonyokat tűrő fajokat javasolunk: Tilia (hárs) fajok, Corylus colurna (törökmogyoró), Acer (juhar) fajok. A meglévő, lakosság által ültetett gyümölcsfa-állományt természetesen nem javasoljuk lecserélni, azok az egyedek természetes elöregedése után, vagy a lakosság egyetértésével távolítandók el.

IRINYI JÁNOS UTCA**Hrsz.:** 925/109**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Betula pendula (nyírfa), Prunus domestica (szilva), Prunus cerasifera 'Nigra'
(vérszilva)**Jellemző cserjefajok:** -**Konfliktusok, problémák:** a családi házakkal övezett utca a keresztmetszet nyújtotta lehetőségekhez képest fásítatlan. A faállományt főképp gyümölcsfák, és egyéb kisebb méretű díszfák (szilva, vérszilva) képviselik.**Javaslatok:** javasoljuk az utca tervszerű fásítását a meglévő egyoldali árok figyelembe vételével. Ehhez közepes méretű, a helyi klímát és talajviszonyokat tűrő fajokat javasolunk: Tilia (hárs) fajok, Corylus colurna (törökmogyoró), Acer (juhar) fajok. A meglévő, lakosság által ültetett gyümölcsfa-állományt természetesen nem javasoljuk lecserélni, azok az egyedek természetes elöregedése után, vagy a lakosság egyetértésével távolítandók el.

KURUCZ UTCA**Hrsz.:** 925/80**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Prunus domestica (szilva)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: a családi házakkal övezett utca a keresztmetszet nyújtotta lehetőségekhez képest fásítatlan. A faállományt főképp gyümölcsfák, és egyéb kisebb méretű díszfák (szilva) képviselik.

Javaslatok: javasoljuk az utca tervszerű fásítását a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. Ehhez közepes méretű, a helyi klímát és talajviszonyokat tűrő fajokat javasolunk: Tilia (hárs) fajok, Corylus colurna (törökmogyoró), Acer (juhar) fajok. A meglévő, lakosság által ültetett gyümölcsfa-állományt természetesen nem javasoljuk lecserélni, azok az egyedek természetes elöregedése után, vagy a lakosság egyetértésével távolítandók el.

VÖRÖSMARTY UTCA**Hrsz.:** 535, 925/54**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 1 faj: Robinia pseudoacacia (fehér akác)
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak, a belső szakaszon szabadon álló, f+3 szintes társasházak**Zöldfelület jellege:** (bizonyos szakaszon) széles zöldsáv, potenciális utcáfásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejlesztendő**Jellemző fafajok:** Prunus domestica (szilva), Prunus cerasifera 'Nigra' (vérszilva), Acer platanoides (korai juhar), Robinia pseudoacacia (fehér akác)**Jellemző cserjefajok:** -**Konfliktusok, problémák:** az utca a kertvárosi városrész egyik kiemelt közlekedési útja, igen jelentős gépjárműforgalommal. A háromemeletes társasházak előtti terület jelentős része kopár, fásítatlan, néhány idősebb fa található csupán a területen, melyek önmagukban kevés árnyékot adnak. A családi házakkal övezett szakasz sajnálatosan szűk keresztmetszetű, itt fásításra csak korlátozottan van lehetőség.**Javaslatok:** javasoljuk a társasházakat környező közterületek – zöldfelületek átfogó, fokozatos fejlesztését a lakosság bevonásával, a szükséges igények és elképzelések figyelembe vételével. A terület mérete lehetővé teszi nagyméretű fák (Platanus – platán; Aesculus – vadgesztenye fajok; Sophora – japánakác, stb.) telepítését, játszóhelyek, pihenőkertek elkülönített kialakítását, vagy akár szabadtéri sporteszközök kihelyezését. A családi házas szakasz fásítását a szűk keresztmetszet miatt nem javasoljuk, itt az előkertekben van lehetőség szemléletformálás általi javulásra.

BAROSS GÁBOR UTCA

Hrsz.: 925/109

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2010-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest kiépítése

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak (egy oldalon)

Zöldfelület jellege: zöldsáv, potenciális utcafásítás

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: rossz állapotú, alig fásított

Jellemző fajok: *Prunus domestica* (szilva)

Jellemző cserjefajok: -

Konfliktusok, problémák: jelenleg az utca egyik oldala beépített (noha a város hosszú távú terveiben szerepel területi bővítés, ennek realitása és hasznossága azonban kétséges). Az utca jelentős része kopár, fásítatlan, csak egy rövid szakaszon található szilvafa-sor, azonban az méreténél és ökológiai értékénél fogva nem tekinthető jelentősnek.

Javaslatok: javasolt a tervszerű, egységes utcafásítás, erre az utca keresztmetszete lehetőséget ad. A meglévő szilvafákat természetesen fokozatosan, azok elöregedése után érdemes lecserélni.

KINIZSI UTCA**Hrsz.:** 925/302**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda, vegyes burkolatú gépkocsibeálló

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes állapotú**Jellemző fajok:** *Prunus domestica* (szilva), *Prunus avium* (cseresznye), *Juglans regia* (dió)**Jellemző cserjefajok:** *Corylus avellana* (mogyoró)**Konfliktusok, problémák:** az utca a meglévő keresztmetszeti kialakítás ellenére is szinte teljes mértékben fásítatlan. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva, cseresznye, dió) képviselik.**Javaslatok:** javasoljuk az utca tervszerű fásítását, a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. A meglévő gyümölcsfa-állomány természetesen megtartandó, előregedése után, illetve a lakosság egyetértésével cserélendő. Javasolt fajok: *Tilia* (hárs) fajok, *Acer* (juhar) fajok, *Corylus colurna* (törökmogyoró).

POZSONYI UTCA**Hrsz.:** 925/278**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, vegyes burkolatú gépkocsibeálló, járda nincs

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes állapotú**Jellemző fajok:** *Prunus domestica* (szilva), *Thuja occidentalis* (keleti tuja)**Jellemző cserjefajok:** *Hibiscus syriacus* (kerti mályva)**Konfliktusok, problémák:** az utca a meglévő keresztmetszeti kialakítás ellenére is szinte teljes mértékben fásítatlan. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva, cseresznye, dió) képviselik.**Javaslatok:** javasoljuk az utca tervszerű fásítását, a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. A meglévő gyümölcsfa-állomány természetesen megtartandó, előregedése után, illetve a lakosság egyetértésével cserélendő. Javasolt fajok: *Tilia* (hárs) fajok, *Acer* (juhar) fajok, *Corylus colurna* (törökmogyoró).

ZÓJA UTCA (SAS UTCA)**Hrsz.:** 925/257**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágylé- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, vegyes burkolatú gépkocsibeálló, járda nincs

Beépítés: f+fél szintes, szabadon álló típus-családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes állapotú**Jellemző fajok:** *Prunus domestica* (szilva)**Jellemző cserjefajok:** *Hibiscus syriacus* (kerti mályva), *Syringa vulgaris* (orgona)**Konfliktusok, problémák:** az utca a meglévő keresztmetszeti kialakítás ellenére is szinte teljes mértékben fásítatlan. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva, cseresznye, dió) képviselik.**Javaslatok:** javasoljuk az utca tervszerű fásítását, a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. A meglévő gyümölcsfa-állomány természetesen megtartandó, előregedése után, illetve a lakosság egyetértésével cserélendő. Javasolt fajok: *Tilia* (hárs) fajok, *Acer* (juhar) fajok, *Corylus colurna* (törökmogyoró).

RÓZSA UTCA**Hrsz.:** 262**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2010-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lág- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özönfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, vegyes burkolatú gépkocsibeállók, járda nincs

Beépítés: f+1 szintes, előkertes ikerházak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** rossz állapotú, alulfásított**Jellemző fajok:** Prunus domestica (szilva), Sorbus aucuparia (madárberkenye)**Jellemző cserjefajok:** Hibiscus syriacus (kerti mályva), Syringa vulgaris (orgona)

Konfliktusok, problémák: az egyemeletes, előkertes ikerházas utca a meglévő keresztmetszeti kialakítás ellenére is szinte teljes mértékben fásítatlan. A faállományt főleg gyümölcsfák (szilva, cseresznye, dió), valamint az előkertekben ültetett örökzöldek (tuják, lucok) képviselik. A garázssor előtti térség rendezetlen, fásítatlan.

Javaslatok: javasoljuk az utca tervszerű fásítását, a meglévő kétoldali árok figyelembe vételével. A meglévő gyümölcsfa-állomány természetesen megtartandó, elöregedése után, illetve a lakosság egyetértésével cserélendő. A garázssor előtti terület burkolatai, illetve növényállománya egységesen, tervszerűen fejlesztendő. Javasolt a már meglévő, közlekedést nem akadályozó zöld területek növelése. Javasolt fajok: Tilia (hárs) fajok, Acer (juhar) fajok, Corylus colurna (törökmogyoró).

PETŐFI SÁNDOR UTCA**Hrsz.:** 290**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2010-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lág- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, helyenként aszfalt burkolatú járda (szűk keresztmetszet miatt)

Beépítés: földszintes, előkertes, illetve utcavonalon álló családi házak**Zöldfelület jellege:** szűk utcakeresztmetszet, néhol keskeny zöldsáv. Fásítás igen korlátozottan.**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** rossz állapotú, alulfásított**Jellemző fajok:** *Prunus domestica* (szilva)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: az utca keresztmetszete a legtöbb szakaszon szűk, a zöldsávok keskenyek, sőt, néhol még járda kialakítására sem nyílt lehetőség. Ugyanakkor a meglévő zöldfelületek alulhasznosítottak, az utcában elvétve találni fát. Itt is az előkertek jelentenek még zöldfelület-fejlesztési potenciált.

Javaslatok: az utca szűk keresztmetszete miatt egységes fasor kialakítására nincs lehetőség. A meglévő közterületi zöldfelületeken – egyenkénti mérlegelés után telepíthető közepes méretű fa: *Tilia* (hárs), *Acer* (juhar) fajokból, esetleg *Robinia pseudoacacia* 'Umbraculifera' (gömbakác). Az előkert-tulajdonosok szemléletformálásával, egyéb akciókkal (növényvásár) lehet a zöldfelületek ökológiai és esztétikai értékét növelni, kedvezőbb fásítási arányt elérni.

BENEDEK ELEK UTCA, MAJOR KÖZ

Hrsz.: 298, 320

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2010-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, helyenként aszfalt burkolatú járda (szűk keresztmetszet miatt)

Beépítés: földszintes, előkertes, illetve utcavonalon álló családi házak

Zöldfelület jellege: szűk utcakeresztmetszet, néhol keskeny zöldsáv. Fásítás igen korlátozottan.

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: rossz állapotú, alulfásított

Jellemző fajok: Prunus domestica (szilva)

Jellemző cserjefajok: -

Konfliktusok, problémák: a két közterület szűk keresztmetszetű (különösen a Major köz), itt nagyobb arányú fásításra, fasor kialakítására nincs lehetőség. Ugyanakkor a közterületi zöldsávok alulhasznosítottak, az utca és a köz szinte teljesen fásítatlan.

Javaslatok: az Benedek Elek utca, és különösen a Major köz szűk keresztmetszete miatt egységes fasor kialakítására nincs lehetőség. A meglévő közterületi zöldfelületeken – egyenkénti mérlegelés után telepíthető közepes méretű fa: Tilia (hárs), Acer (juhar) fajokból, esetleg Robinia pseudoacacia 'Umbraculifera' (gömbakác). Az előkert-tulajdonosok szemléletformálásával, egyéb akciókkal (növényvásár) lehet a zöldfelületek ökológiai és esztétikai értékét növelni, kedvezőbb fásítási arányt elérni.

**KODÁLY ZOLTÁN UTCA – KÖNYVES KÁLMÁN UTCA – HARMAT UTCA – PÁZSIT UTCA - TOBOZ UTCA
–KANDÓ KÁLMÁN UTCA ÁLTAL HATÁROLT TERÜLET**

Hrsz.: 926/50, 925/28, 925/591, 926/25, 926/51, 5100/1, 927, 924, 959/3

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2010-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása, játszótér létesítése

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, öntött beton burkolatú járda

Beépítés: földszintes, előkertes, illetve utcavonalon álló családi házak

Zöldfelület jellege: zöldsáv, potenciális utcafásítás

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: rossz állapotú, alulfásított

Jellemző fafajok: Prunus domestica (szilva)

Jellemző cserjefajok: -

Konfliktusok, problémák: az említett utcák a meglévő viszonylag széles keresztmetszet ellenére szinte teljes mértékben fásítatlanok. A Kertváros többi területéhez hasonlóan itt is a gyümölcsfák (szilva) alkotják a faállományt. Különösen a Kandó Kálmán utcában létesített park fásítatlan állapota jelent nagy hiányosságot, hiszen így az új park-játszótér használati és esztétikai értéke, árnyékoltsága csekély.

Javaslatok: a Kertváros többi részéhez hasonlóan javasoljuk az utcák tervszerű fásítását, a kétoldali árkok figyelembe vételével, a meglévő gyümölcsfák meghagyásával. A játszótér-park területe alkalmas nagyobb termetű fák, cserjefoltok, parkszerű növényzet telepítésére. Javasolt fák: Platanus x hybrida (platán), Aesculus (vadgesztenye) fajok, Tilia (hárs) fajok, Ulmus (szil) fajok, Acer (juhar) fajok.

ÉLMUNKÁS UTCA

Hrsz.: 911, 915

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, aszfalt burkolatú járda

Beépítés: földszintes, zárt sorú beépítés (északi oldal), idős faállományú használaton kívüli terület (déli oldal)

Zöldfelület jellege: zöldsáv (fásítatlan)

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: rossz állapotú, egy fa kivételével fátlan

Jellemző fafajok: *Prunus domestica* (szilva)

Jellemző cserjefajok: -

Konfliktusok, problémák: az utca egy szilvafa kivételével fásítatlan. Megjegyzendő, hogy az utcáról nyíló, jelenleg anyagdepónak, hulladéklerakónak használt telken igen értékes, idős, védendő faállomány található.

Javaslatok: javasolt az utca tervszerű fásítása, egy oldali fasorral (az utca keresztmetszeti adottságai miatt). Javasolt az említett, értékes faállományú terület védelme, esetleges közcélú hasznosítása.

LABDARÚGÓK UTCA

Hrsz.: 901

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest, járda nincs (szűk keresztmetszet)

Beépítés: földszintes, előkertes szabadon álló családi házak; iskolaépület együttese

Zöldfelület jellege: zöldsáv (keskeny)

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: jó állapotú, közepes

Jellemző fajok: - nincs, az utca fásítatlan

Jellemző cserjefajok: -

Konfliktusok, problémák: az utca legnagyobb része igen szűk, az úttesten kívül csupán két oldalon keskeny gyeperes zöldsáv található. Útsorfa telepítésére nincs lehetőség. A szélesebb szakasz – a meglévő hely ellenére – fátlan, kopár.

Javaslatok: a keskeny szakaszon fatelepítésre nincs lehetőség, itt a kerttulajdonosok szemléletváltása, tudatosabbá válása hozhat változást, amit a Város aktívan is elő tud segíteni (növényvárások, felvilágosítás).

SPORT UTCA ÉS BÁNYÁSZLELMŰ PARKJA

Hrsz.: 868/2, 878/1, 887

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: 2010-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: bányászlelmű (2002), hozzá kapcsolódó környezetrendezés, járda és vízvezető-rendszer felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágú- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- térkő burkolatú sétányok; aszfalt burkolatú úttest és gépkocsiparkolók (Sport utca)

Beépítés: földszintes, szabadon álló, előkertes családi ház, közintézmény: Város Művelődési Központ

Zöldfelület jellege: parkosított zöldfelület

Utak- és utcák zöldfelületi állapota: közepes állapot

Jellemző fafajok: Aesculus hippocastanum (vadgesztenye), Betula pendula (nyírfa), Populus alba (fehér nyár), Tilia cordata (kislevelű hárs), Catalpa bignonioides (szivarfa)

Jellemző cserjefajok: -

Konfliktusok, problémák: a park nagy területe ellenére kevésbé fásított, a cserjeállomány szinte teljesen hiányzik. A 2002-ben emelt bányászlelmű igényesen kialakított, a település múltjának fontos szegmensét mutatja be. Ugyanakkor kertépítészeti kialakítása az avatás óta eltelt időszakban elavult, a nagyméretű nyárfák a burkolatot több helyen felnyomták. A területen értékes, idősebb faállomány is található, de ezek nem adnak elegendő árnyékot, telepítésük nem átgondolt, ad hoc. A felújított, jó állapotú Művelődési ház előtti térrész méltatlan az épülethez, a parkoló fásítatlan, burkolata töredezett.

Javaslatok: javasoljuk rövidtávon a meglévő idősebb faállomány részletes műszeres („fakopp”) vizsgálatát, és az alapján megállapított szükséges kezelések elvégzését. Közép – és hosszú távon javasoljuk a park komplex, átgondolt kertépítészeti-tájépítészeti felújítását. Ehhez szükséges a meglévő igények (a park mint közösségi rendezvények színhelye, pihenőkert, zöldfelület) és funkciók tisztázása. A nagyobb terület miatt a parkban többszintes lombkorona, a jelenleginél jóval gazdagabb fa-és cserjeállomány telepítése is megoldható, így a terület a város egyik fő pihenő-szabadidőparkjává válhat, ami méltó kiegészítője lehet a Művelődési ház programjának. Ezzel egyidejűleg szükséges a Művelődési ház méltó előterének megteremtése, a parkolóhelyek rendezett, fásított kiépítése. A Bányászlelművet változás nélkül javasoljuk megtartani, a körülötte lévő, jelenleg a fák gyökere által felnyomott burkolat mindenképpen cserélendő.

VÁROSI SPORTPÁLYA

Hrsz.: 930/1, 930/2

Állapot:

- utolsó fejlesztés éve: -
- utolsó fejlesztés jellege: -

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- salak burkolatú futópálya, beton, zúzottkő burkolatú közlekedőfelületek

Beépítés: pavilonszerű; földműbe épített lelátó, sportpályák

Zöldfelület jellege: sportpálya, potenciális fásítás

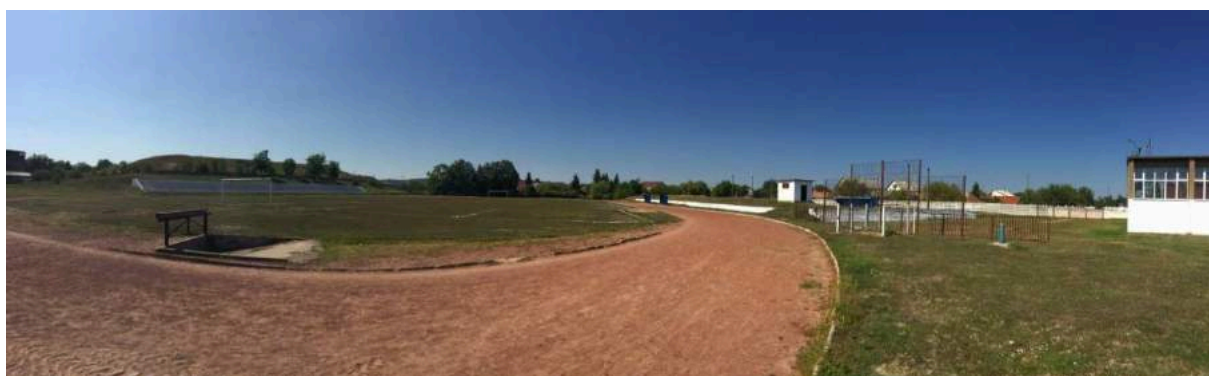
Utak- és utcák zöldfelületi állapota: rossz állapotú, alulfásított

Jellemző fafajok: -

Jellemző cserjefajok: -

Konfliktusok, problémák: a sporttelep épületállománya, burkolatai, a futópályák és a futballpályák elhanyagoltak, avultak. A sporttelep teljes szinte mértékben fásítatlan, kopár, a cserjeállomány is hiányzik. Napos időben nincs felüdülést nyújtó árnyék, hűs terület.

Javaslatok: a sporttelep távlati fejlesztését figyelembe véve javasoljuk a terület átfogó, ugyanakkor a funkcionalitást nem zavaró fásítását, cserjeállomány telepítését. Ennek során mindenképpen betartandók a sportterületekre vonatkozó szabványok és előírások, emellett is jelentős telepítésekre nyílik lehetőség. Az átgondolt tájépítészeti tervezés (mely összhangban van az esetleges fejlesztési elképzelésekkel) a sporttelepet ingergazdagabbá, mind a nézők, mind a sportolók számára kellemesebb, felüdülést nyújtó környezetté teheti. A terület nagysága miatt nagyobb ták, parkszerű növényállomány telepítésére is lehetőség nyílik.

DEÁK FERENC UTCA**Hrsz.:** 935**Állapot:**

- utolsó fejlesztés éve: 2000-es évek
- utolsó fejlesztés jellege: úttest felújítása

Biológiai sokféleség:

- fajgazdagság - lágymű- és fás szárú növények fajszáma: alacsony számú
- fajgazdagság - özőnfajok száma: 0 faj
- előhelyek változatossága: alacsony

Burkoltság:

- aszfalt burkolatú úttest

Beépítés: szabadon álló, földszintes, előkertes családi házak**Zöldfelület jellege:** zöldsáv, potenciális utcafásítás**Utak- és utcák zöldfelületi állapota:** közepes, fejleszthető**Jellemző fajok:** Rhus typhina (torzsás ecetfa)**Jellemző cserjefajok:** -

Konfliktusok, problémák: az utca néhány kiültetett ecetfától eltekintve fásítatlan, ugyanakkor néhány előkertben idősebb Picea abies (luc) példányok találhatók. Az utca keresztmetszete viszonylag szűk, a zöldsávok keskenyek (a mellékelt fényképen jobbra bekerítetlen magánkert látható).

Javaslatok: a szűk keresztmetszet miatt megfontolandó egy oldali fasor telepítése, vagy az előkertekben a fatelepítés ösztönzése. Ezzel ugyanolyan fásítottság érhető el, mint azt a már meglévő, nagyméretű lucok is bizonyítják.

4.3.3 HÁLÓZAT-ELEMZÉS

A zöldfelületi rendszer legfontosabb elemei: a Sajó ártere, az Alacska- és a Harica-patak, a Pipiske-hegy, valamint kisebb zöldfelületek: Harica-patak menti zöldfelületek, városi sporttelep, intézmények kertjei. További fontos elemeket jelentenek a magánkertek, ami a beépítés jellege miatt jelentős területére kiterjednek (Kertváros, kertes bányász-lakótelepek).

4.3.3.1 Fizikai szempontok

- a) kapcsolatok: Sajószentpéter zöldfelületi elemei egymástól elszigeteltek, jelentősen fragmentáltak. A belterület két szélén folyó patakmedrek (Harica- és Alacska-patakok) között nincs zöldfelületi kapcsolat. Mindkét patak a Sajóba torkollik, mely az egyik legjelentősebb zöldfelületi elem. Így e három kék elem között a kapcsolat megvan. A Sajó viszonylag szabályozatlan, széles ártere rendkívül nagy ökológiai kapacitású zöldfelületi elem. Ugyanakkor a várostesttől az üvegyár felhagyott, szennyezett területe, a vasútvonal (és hozzá kapcsolódóan a pályaudvar rendezővágányai) választják el. Az elválasztó hatást a 26-os út tovább erősíti. A Pipiske-hegy városszerkezeti elhelyezkedése kedvező, mind ökológiailag, mind vizuálisan kedvező hatást gyakorol a városképre (az erdős, hagyásfás domboldal szinte mindegyik utcából látható). A hegy egészen a városközpontig húzódik, és közvetlenül érintkezik a beépített területtel. A kisebb zöldfelületi elemek között sincs ökológiai kapcsolat, egymástól viszonylag távoliak, elszigeteltek.
- b) folytonosság: az egymástól távol eső kisebb-nagyobb zöldfelületi elemeket ökológiai folyosóként a fásított, széles, előkertekkel szegélyezett utcák köthetnék össze. Jelenleg a város utcáinak nagy része teljesen, illetve szinte teljesen fásítatlanok, így ezt a funkciót nem töltik be. Jelentős elválasztó hatást fejtenek ki a vonalas infrastruktúra elemek (vasútvonal, 26-os út).
- c) eloszlás: a zöldfelületi elemek eloszlása a fragmentáltság ellenére viszonylag kedvező: a Pipiske-hegy városszerkezeti helyzete, a belterület két szélén húzódó Harica-patak és az Alacska-patak völgyei, a Sajó széles ártere mintegy keretezik a várost. A belső részekben az intézménykertek, kisebb zöldfelületek, magánkertek jelentik a zöldfelületet.

4.3.3.2 Minőségi szempontok

- a) funkcionális kapcsolatok: a zöldfelületi rendszer elemei funkciószegények: a patak völgyek nem vagy csak részben bejárhatók, a Sajó ártere a város mentális térképéről „hiányzik”, főleg a vasút erős elválasztó hatása miatt. A belterületi kisebb zöldfelületi elemek rossz állapotuk, a fásítás hiánya miatt kevésbé használtak, közkedveltek a lakosság körében. A Pipiske-hegy zöldfelületei a városközpont-közei fekvés ellenére nehezen, csupán kieső mellékutcákon keresztül közelíthetők meg.
- b) települési zöld infrastruktúra külső kapcsolódásai: jelentős külső kapcsolódást, nagyobb térségi ökológiai folyosót jelent a Sajó, illetve ártere. A két patak közvetlenül a Bükk elődombságával, illetve magával a Bükk hegységgel teremt közvetlen ökológiai kapcsolatot. A Pipiske-hegy szintén közvetlen összeköttetésben áll a Bükk erdős tömbjével.
- c) ökoszisztéma szolgáltatás jellege: a zöldfelületi elemek ökoszisztéma szolgáltatásait a következő táblázat szemlélteti:

Elem neve	Ellátó szolgáltatás	Szabályozó szolgáltatás	Fenntartó szolgáltatás	Kulturális szolgáltatás
Sajó-ártér	alacsony	közepes	magas	alacsony
Harica-patak	alacsony	alacsony	közepes	alacsony
Alacska-patak	alacsony	alacsony	közepes	alacsony
Pipiske-hegy	alacsony	közepes	magas	közepes
Városi zöldfelületek	alacsony	alacsony	alacsony	magas
Intézménykertek	alacsony	alacsony	alacsony	magas
Magánkertek	alacsony	alacsony	alacsony	közepes

Az ellátó szolgáltatás minden elem esetén alacsony. Részben méretük, részben jellegük miatt. A szabályozó szolgáltatás a Sajó és a Pipiske-hegy esetében közepes, főleg méretük és ökológiai jelentőségük miatt. Ugyanezen okból ezen két terület fenntartó szolgáltatási értéke magasnak tekinthető, míg a két patak völgy közepes szintű. A városi közterületek, intézménykerteknek, magánkerteknek részben méretük, részben alacsony biodiverzitásuk miatt alacsony értékű a fenntartási szolgáltatási szintjük. A kulturális szolgáltatási szint a Sajó valamint a patak völgyek esetében alacsony, főleg elhelyezkedésük, várostól való elszigetelt helyzetük miatt. A városi zöldfelületek, intézménykertek kulturális szolgáltatási szintje közepes, elsősorban rossz állapotuk (fásítás hiánya, kertépítészeti kiépítetlenség) miatt. A magánkertek használati jellege miatt ezek kulturális szolgáltatási szintje szintén közepes értékű. A kerteket természetesen elsősorban a tulajdonosaik használják, ugyanakkor a város ingatlanainak jelentős része rendelkezik saját kerttel.

4.3.4 A TELEPÜLÉS EGÉSZÉNEK ELEMZÉSE

4.3.4.1 Ökológiai jellemzők

- a) biológiailag inaktív felületek: a település beépítésének jellege (kertes családi házak, előkertes bányász ikerházak, zöldfelületben álló társasházak miatt a biológiailag inaktív területek aránya viszonylag csekély. Ugyanakkor fontos problémát jelent a biológiailag aktív felületek ökológiai kapacitásának alacsony mértéke (fásítás hiánya, biodiverzitás hiánya). Jelentős inaktív területet, sőt ökológiai veszélyforrást jelent a városközpont közelében fekvő nagyméretű egykori üveggyári terület. A családi házas beépítés miatt a város külterjesnek tekinthető, a további szétterülés, új területek parcellázása mindenképpen kerülendő.
- b) környezetterhelés csökkentése: a város legnagyobb környezeti problémáját a jelentős forgalmú 26-os út belvároson áthaladó szakasza jelenti: súlyos lég-, por-, és zajszennyezéssel jár, amit súlyosbít, hogy közvetlen közelében több intézmény (Kossuth iskola, rendelőintézet) található. További súlyos szennyezést jelent a szomszédos települések (főként Kazincbarcika) ipartelepeinek szennyező hatása, amit az uralkodó (ÉNY) is felerősít. Téli időszakban jelentős szennyező forrást jelent a lakossági fűtés (különösen, ha a háztartási hulladék felhasználásával történik), ami a város völgy-végi, körbezárt fekvése még inkább felerősít. Súlyos talaj-és vízszennyezési veszélyforrás az egykori üveggyári terület, illetve a mellette lévő, ún. üveggyári lerakó (ennek rehabilitációja, rekultivációja, és közparki célú hasznosítása a közeljövőben várható).

4.3.5 TELEPÜLÉSRÉSZEK ELEMZÉSE

4.3.5.1 BELVÁROS

A 26-os út mentén, a város délkeleti kapujától az Alacska-patak völgyéig terjed, északon a vasút határolja.

Jól kivehető a Belváros funkciógazdagsága, lényegében a mezőgazdasági funkció kivételével mindegyik jelen van, s csupán az ipari-logisztikai, a zöldfelületi és a lakófunkció nem tekinthető dominánsnak. Itt összpontosul a város kereskedelmi, turisztikai, közösségi, közigazgatási és humán közszolgáltatási funkciói, ennél fogva a város és környezetének életében ez a legmeghatározóbb városrész.¹⁹

A zöldfelületi-rendszer tekintetében ezen a településrészen szigetszerűen jelennek meg a közhasználatú- és a közhasználat számára korlátozottan használható zöldterületek. További elemek még a vonalas jellegű utcai zöldsávok és a sávós elhelyezkedésű lakókerterek. A zöldfelületi fedettség nem megfelelő arányú, használati értéke alacsony.

BELVÁROS ²⁰	
POZITÍV TULAJDONSÁGOK	HÁTRÁNYOK
Lakóövezetek jelenléte	Szegregátumok jelenléte
Funkcionális központ	Zöldfelületi rendszer hiányosságai
Jó elérhetőség	Alulhasznosított területek jelenléte
Közüzemi ellátottsága teljes	Nagy átmenő forgalom, balesetveszély
Hasznosítható ingatlanok	Parkolók hiánya
	Kihasználatlan ingatlanok
	Funkcionálisan és építészetiileg is két városrészre osztott

¹⁹ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

²⁰ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

Extrém példa a vízvezető árok leburkolására

Gyakori jelenség a parkolók fásításának hiánya

Fasor hiánya a 26-os főút mentén

A Belváros zöldterületeit gyakran virágos felületek jellemzik

Piactér (megfigyelhető a fásítás hiánya)

Harica-patak

Lévay József emlékház, Tájház

Kálvin tér és a Polgármesteri Hivatal épülete

Református Nagytemplom, XIV. sz. (Kálvin tér 13.)

Kálvin téri park

Kossuth Lajos Általános Iskola és kertje (az épület előtere – szabadtéri zsibongója is teljesen fátlan, árnyékoltsága nem megfelelő)

4.3.5.2 KERTVÁROS

Kisvárosi és kertvárosi lakóövezetekkel jellemezhető városrész.

A Kertváros városrész ugyancsak több fontos funkcióval rendelkezik, ugyanakkor a belvárossal ellentétben itt már kevesebb a domináns funkció. Az ipari-logisztikai, valamint a mezőgazdasági funkció alig jelenik meg a területen, de a turisztikai, közlekedési, közigazgatási funkciók is csak színező elemként jelennek meg. Fontos ugyanakkor a városrészben a kereskedelmi, a zöldfelületi, a közösségi, humán közszolgáltatási és mindenekelőtt a lakófunkció jelenléte.²¹

A jellemzően sík területen változatos beépítéssel találkozunk. Megjelenik a kisvárosias telepszerű, többszintes és falusias beépítés. Ezen a településrészen két patak folyik keresztül (Alacska- és Haricapatak), melynek nyomvonalát a településszerkezet leköveti. Ökológiai szerepük fontos és fejlesztésre szorulnak, hogy erősítsék a Kertváros biológiai aktivitását. A zöldterületi ellátottság egyenletes, funkciójukban alulhasználtak. Rendezett településképpel találkozunk, ezt tükrözi a közterületeken a porták elé kiültetett –lakók által telepített és gondozott- gyümölcsfák általános jelenléte. Az itt található intézmények és többemeletes lakótömbök körüli zöldterületek alulfásítottak és lehetőségeik kiaknázatlanok. A rengeteg –ám kis lombkoronát növesztő- gyümölcsfák jelenléte nagyon alacsony lombkorona-fedettséget mutat, mely nem tudja kiszolgálni a zöldfelületi-rendszert (pl.: nem csökken a talajfelszín direkt sugárzása, a cserjék fák levélfelületén arányosan kevesebb por kötődik meg, kevesebb oxigén termelődik, nem csökken a hősziget-intenzitás stb.).

KERTVÁROS ²²	
POZITÍV TULAJDONSÁGOK	HÁTRÁNYOK
Zöldfelületek magas aránya	Korlátozott funkcióellátottság
Városközpont közelsége	Alulhasznosított zöldfelületek
Változatos területhasználat	Fejlesztésre szoruló úthálózat
Megfelelő intézményi ellátottság	
Kedvező közlekedési adottságok	
Rendezettség	

Bányászmező parkja (a lehetőségekhez képest csekély a lombkorona-borítottság)

²¹ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

²² Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

Hunyadi Mátyás Általános Iskola alulfásított kertje

Vörösmarty utca is alulfásított

Pozsonyi utca vegyes kiültetése

Tárna utcai hársfasor

Pécs Antal utca gyümölcsfái

4.3.5.3 NYUGATI VÁROS RÉSZ

Az Alacska-patakon túl, a 26-os főúttól délre lévő városrész.

A Nyugati városrésznek leginkább a lakófunkció jellege domborodik ki, de a 26-os út és az Alacsikai út révén jelentős közlekedési funkciója is van. Zöldfelületi ellátottsága is jó, igaz, ezek nagy része nem megfelelően hasznosul. Nincs jelen a turisztikai és a közigazgatási funkció.²³

Zöldfelületi elemei a sávos helyzetű lakókerterek és az utcai zöldsávok. Fasor ellátottsága ennek a területnek is hiányos. A csapadékvíz elvezetésének megoldásakor több utcában burkolt kialakítású árkokkal találkozunk, mely –tároló hiányában- nem segíti a csapadékvíz helyben történő elszívargását, újrafelhasználását.

NYUGATI VÁROS RÉSZ ²⁴	
POZITÍV TULAJDONSÁGOK	HÁTRÁNYOK
Kertvárosi jelleg	Alacsony komfortfokozatú lakások magas aránya
Jó infrastrukturális ellátottság	Fejlesztésre szoruló utak
Jó állapotú közterületek	Hátrányos megközelíthetőség
Berente és Kazincbarcika közelsége	Lakossági funkciók hiánya
	26-os főút forgalma terheli

²³ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

²⁴ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

4.3.5.4 FECSKESZÖG

A Sajó északi oldalán, a várostól a folyó által elválasztva létező, szegregált terület.

Fecskeszög a város legnagyobb területű és legnagyobb népességű szegregátuma. A lakófunkción kívül csupán a közösségi funkció emelhető ki, az elmúlt években közösségi térfejlesztés is megvalósult. Ezt kereskedelmi, zöldfelületi funkciók egészítik ki, de ezek egyike sem jelentős.²⁵

Döntően csak lakófunkcióval ellátott, falusias beépítésű teletyszerű településrészen a lakosság mintegy 14 %-a él, melynek 90 %-a roma származású. A városrész környezeti állapota hiányos és rossz. A terület zöldterületi ellátottsága nagyon alacsony, zöldfelületi rendszerszerű feladatát nem látja el. Az utak, utcák burkolatának megújításával az utcaképek rendezettebbé váltak, s a porták többsége a körülményekhez képest rendezett képet mutat. A településrész faállománya rendkívül kevés, az utcafásítás szinte teljesen hiányzik és a telken belüli fásítás sem jellemző. A fennálló szociális problémák miatt a tűzifa nagy kincs a területen, így összetett feladatot jelent a külterületre eső -még meglévő- természetes faállomány megőrzése. A terület pl.: faültetési programba való bekapcsolása azért is fontos, mert nem szabad hagyni, hogy -a problémák ellenére- ez a településrész kevésbé fejlődjön, elmaradjon a többi településrésztől. A településrészen élő helyi felelős vagy szervező bevonásával a helyi lakosság is talán jobban mozgósítható bizonyos feladatokra.

FECSKESZÖG ²⁶	
POZITÍV TULAJDONSÁGOK	HÁTRÁNYOK
Fiatalok magas aránya	Roma lakosság magas aránya
Főút melletti fekvés	Rossz állapotú és alacsony komfortfokozatú lakások
Kertvárosi környezet	Infrastruktúra hiánya, kiépítetlensége
27-es számú út közelsége	Alacsony képzettségi és foglalkoztatottsági mutatók
	Rossz állapotú közterületek
	Funkcióhiányos terület
	Szegregált terület

²⁵ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

²⁶ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

4.3.5.5 PINCEFALU ÉS ZÁRTKERTEK

Alapvetően mezőgazdasági jellegű külterület a várostól délkeletre.

A Pincefalu külterületi városrész, ugyanakkor olyan jelentős, más városrészekben nem jellemző, a gazdasági életben hasznosítható funkcióval rendelkezik, amely indokoltá teszi önálló nevesítését. A területen a mezőgazdasági, zöldfelületi, és a turisztikai-rekreációs funkció, illetve potenciál jelentős, a városrész fejlesztését ezek mentén érdemes elkezdni. Ezeken kívül más funkció – lakókörnyezet hiánya miatt – nem jellemző a területen.²⁷

A pincefalu és zártkerti városrész a város délkeleti területén helyezkedik el a Bükk-hegység lecsendesező domborzatán, mely meghatározó tájszerkezeti elem volt a város kialakulásában. A hegy országos ökológiai folyosó része, zöldfelületi fedettsége által a város tüdeje. A területhasználatában uralkodó elem a zártkertek, egyes kerthasználattal.

A régmúltban nagy hagyományokkal bíró szőlőművelés folyt e gazdálkodásra jó adottságokkal rendelkező területen. A szőlőművelés fénykorára utalnak a fennmaradt hagyományos pincesorok, melyek a Pipiske domboldalán a legyezőszerű kiépített földutakkal közelíthető meg. Három egységet alkotnak a pincék Pincefalut képezve, eltérő építészeti arculattal. A pincesorok közvetlen környezete erősen fás terület, melyben a honos és inváziós fafajok erdőt képeznek. A pincefaluból a városra és a tágabb környékre széttekintve pazar látvány tárul a szemlélődő elé.

A település beépített lakóterületeihez leszaladó domboldalon fátlan rétségek húzódnak, melyek a múltban legelőként hasznosultak. A domboldal mozgalmas felszínében két zöldterületi intézmény található; a zsidótemető és a református-temető. A táji környezetben tájképi értékkel bíró temetők napjainkban felhagyottak. A temetői állapotok kegyeletsértők.

A Pipiske „hegylába” talajerózióra érzékeny vízmosás árokkal kapcsolódik a Kertváros lakott területéhez.

A zsidótemetőhöz közel, a domboldalon lankásan szétterülő völgy húzódik, melyen hagyományosan majálist rendez a város két nevezetes ünnepnapon. A városnapi rendezvényre csak a felállított színpad és tűzrakó helyek utalnak a kialakulatlan helyszínen.

*A „Pipiske” a település arculatát meghatározó tájszerkezeti elem, táji érték, használata történeti múlttal rendelkezik, az összességében kiemelkedő természeti érték a város életében, melyet a jövőben értékként kell kezelni.*²⁸

PINCEFALU ²⁹	
POZITÍV TULAJDONSÁGOK	HÁTRÁNYOK
Értékekben gazdag terület	Zártkertek műveletlensége
Országosan is kiemelkedő, mintegy 500 pince	Feltáratlan terület
Igen kedvező környezeti feltételek	Hasznosítatlan értékek
Ökológiai folyosó része	Korlátozott területhasznosítás
	Sok az elhagyott pince
	Rossz állapotú utak
	Rossz vagyonbiztonság

²⁷ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

²⁸ Sajószentpéter Város Zöldterület-fejlesztési Konceptiója, 2015

²⁹ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

4.3.5.6 IBOLYATELEP ÉS ÜVEGGYÁR

Kettős jellegű városrész, egyik felé ipari, másik felén lakóövezeti településképpel.

Ibolyatelep funkcióellátottságára is rányomja bélyegét a terület kettőssége. A városrész keleti felét a volt üvegyár barnamezős területe foglalja el, míg a nyugati fele tisztán lakóövezeti jellegű. Ennélfogva az ipari-logisztikai és a lakófunkció egyaránt domináns a városrészben, amelyet zöldfelületi funkció egészít ki.³⁰

Üvegyár: 1890-től folyt a termelés a gyár területén, majd alig több, mint 100 év után (1994, 1999) a gyárat bezárták, s felszámolták. Jelenleg magántulajdonban van a terület. Az iparterület egy részén barnamezős beruházás részeként közel 10 hektáros területet kármentesítettek és 2014-től egy csőszerező cég működik az 'ipari parkban'. A terület teljes rekultivációja – a jogi helyzet miatt is – várat magára.

Üvegyári lerakó: a terület 5 ingatlanból álló telektömb (hrs.: 1755/1-5), amely a város északi területén helyezkedik el, az egykori üvegyár területétől ugyancsak északi irányban, az Üvegyári út mentén. Közel sík terep jellemzi a területet, az ártér irányában rézsú található. A lerakó északnyugati határa az Alacska-patak és azon túlmenően a Sajó árterülete. Északon a Sajó holtága és a folyó árterülete jelöli ki a természetes határt.

A terület közvetlenül határos az Országos Ökológiai Hálózatba tartozó ökológiai folyosónak jelölt területtel, illetve észak-északkeleti irányból a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természet megőrzési területtel – Sajó völgy (HUA20006). Épp e területek közelsége miatt is javasolt az egykori üvegyári hulladéklerakó területének rekultiválása. A terület könnyen megközelíthető. Az üvegyári út két végén is csatlakozik a településszövet belső közúthálózatához. Az Üvegyári út felújítást igényel. A tömegközlekedési csomópont (vasút, autóbusz) is lehetőséget biztosít a megközelítésre. A zajterhelés nem jelentős.

Ibolyatelep: területhasználatában kiegyensúlyozott városrész, zöldterületi, zöldfelületi ellátottsága megfelelő. Kertvárosias beépítés jellemzi, sávós zöldterületekkel, melyek elsősorban haszonkertként működnek. Megfelelő méretű zöldterület tartozik a piciny településrészhez, viszont lombkorona-fedettsége csekély mértékű így biológiai aktivitása alacsony. Széles burkolt utcákat találunk zöldsáv és fasorok nélkül.

IBOLYATELEP ³¹	
POZITÍV TULAJDONSÁGOK	HÁTRÁNYOK
Megfelelő közműellátottság	Nehéz megközelíthetőség
Felújított lakások	Funkció ellátottság hiánya
Csendes kertvárosi terület	Üvegyár alulhasznosított területe
Városközpont közeli fekvés	Közösségi terek hiánya
Rendezett lakókörnyezet	
Hasznosítható ipari terület jelenléte	

³⁰ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

³¹ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

Tignord kft.

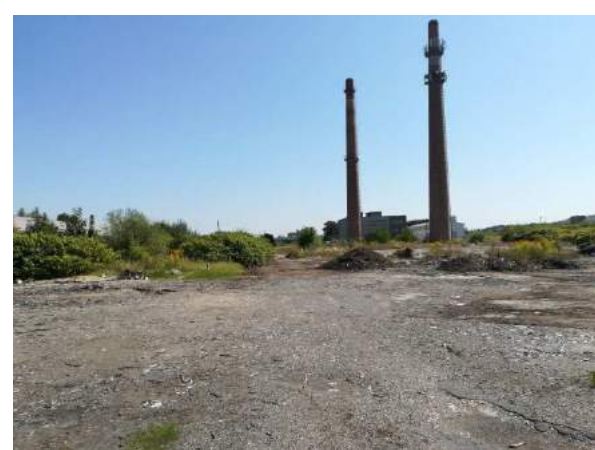
Üveggyári út

Üveggyári lerakó területe

Üveggyári út

Az (egykori) üveggyár területe

Az (egykori) üveggár területe

Ibolyatelep

4.3.6 AKCIÓTERÜLETEK ELEMZÉSE

4.3.6.1 KERTVÁROS TELEPÜLÉSRÉSZ

A Kertváros településrész általános elemzését a 4.3.5.2-es fejezet részletezi. Továbbá a 4.3.2-es fejezet utcai szintű jellemzést ad a városrészeiről.

4.3.6.2 PÉCSI SÁNDOR TAGISKOLA

Hrsz.: 441

Az egykori általános iskola bezárásával a Kertváros egy olyan potenciális területe maradt parlagon, melynek újjáélesztése elsődleges feladat. Szép, beállt növényállománnyal rendelkezik, lombkorona-fedettsége rendkívüli érték az amúgy alulfásított településrészen. Faállományában sajnos megtalálhatók olyan faegyedek is, melyek egészségi állapota miatt a fejlesztések során –kifejlett koruk ellenére- kivágandók.

A tagiskola városrészen elfoglalt helyzete rendkívül kedvező, a lakosok és a környékbeli településekről érkezők számára is könnyen megközelíthető.

4.3.6.3 HARICA UTCA ÉS HARICA-PATAK MENTI ZÖLDTERÜLET

Hrsz.: 778/3, 764/14

A Pécsi Sándor Általános iskolától délre található két területegység jelenleg alulhasznosított zöldterület. A lakótömb előtti terület fásítása nem megfelelő mértékű. Egybefüggő területe mindenképp előny, melynek megtartása fontos szempont a fejlesztések során. Jelenleg pihenőpark funkciót lát el. A tér ÉNY-i felében játszóeszközök vannak kihelyezve.

A Harica-patak menti terület erőssége, egyrészt a patak közvetlen közelsége és a szintén egybefüggő, nem szabdalt, felaprózott zöldterület. Így kondicionáló szerepét ki tudja teljesíteni. A fejlesztések során ennek megtartását figyelem előtt kell tartani. A területet határoló utcafásítástól eltekintve alig pár fa található a területen. Javasolt a természetes –tájra jellemző- növényállomány megtervezése, kiültetése, szakszerű fenntartása.

E két terület összekapcsolása tervezési feladat, mely megvalósulása esetén értéknövelő hatású lehet, a zöldfelületi-rendszer hatékony működését szolgálja.

Harica utcai park

Harica-patak menti zöldterület

4.3.6.4 ÜVEGGYÁRI LERAKÓ TERÜLETE

A terület 5 ingatlanból álló telektömb (hrsz.: 1755/1-5), amely a város északi területén helyezkedik el, az egykori üvegyár területétől ugyancsak északi irányban, az Üvegyári út mentén. Közel sík terep jellemzi a területet, az ártér irányában rézsú található. A lerakó északnyugati határa az Alacska-patak és azon túlmenően a Sajó árterülete. Északon a Sajó holtága és a folyó árterülete jelöli ki a természetes határt.

A terület közvetlenül határos az Országos Ökológiai Hálózatba tartozó ökológiai folyosónak jelölt területtel, illetve észak-északkeleti irányból a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természet megőrzési területtel – Sajó völgy (HUAN20006). Épp e területek közelsége miatt is javasolt az egykori üvegyári hulladéklerakó területének rekultiválása. A terület könnyen megközelíthető. Az üvegyári út két végén is csatlakozik a településszövet belső közúthálózatához. A tömegközlekedési csomópont (vasút, autóbusz) is lehetőséget biztosít a megközelítésre. Az Üvegyári út mentén nyárfák jellemzőek, míg az árterületen fűzfák.

Üvegyári lerakó területe

Üvegyári út

4.3.6.5 PIPISKE–HEGY

A Pipiske-hegy a város délkeleti területén helyezkedik el a Bükk-hegység lecsendesedő domborzatán, mely meghatározó tájszerkezeti elem volt a város kialakulásában. A hegy országos ökológiai folyosó része, zöldfelületi fedettsége által a város tüdeje. A területhasználatában uralkodó elem a zártkertek, vegyes kerthasználattal.

A régmúltban nagy hagyományokkal bíró szőlőművelés folyt e gazdálkodásra jó adottságokkal rendelkező területen. A szőlőművelés fénykorára utalnak a fennmaradt hagyományos pincesorok, melyek a Pipiske domboldalán a legyezőszerű kiépített földutakkal közelíthető meg. Három egységet alkotnak a pincék Pincefalut képezve, eltérő építészeti arculattal. A pincesorok közvetlen környezete erősen fás terület, melyben a honos és inváziós fafajok erdőt képeznek. A pincefaluból a városra és a tágabb környékre széttekintve pazar látvány tárul a szemlélődő elé.

A település beépített lakóterületeihez leszaladó domboldalon fátlan rétségek húzódnak, melyek a múltban legelőként hasznosultak. A domboldal mozgalmas felszínében két zöldterületi intézmény található; a zsidótemető és a református-temető. A táji környezetben tájképi értékkel bíró temetők napjainkban felhagyottak. A temetői állapotok kegyeletsértők.

A Pipiske „hegylába” talajerózióra érzékeny vízmosás árokkal kapcsolódik a Kertváros lakott területéhez.

A zsidótemetőhöz közel, a domboldalon lankásan szétterülő völgy húzódik, melyen hagyományosan majálist rendez a város két nevezetes ünnepnapon. A városnap rendezvényre csak a felállított színpad és tűzrakó helyek utalnak a kialakulatlan helyszínen.

A „Pipiske” a település arculatát meghatározó tájszerkezeti elem, táji érték, használata történeti múlttal rendelkezik, azaz összességében kiemelkedő természeti érték a város életében, melyet a jövőben értéként kell kezelni.³²

³² Sajószentpéter Város Zöldterület-fejlesztési Konceptiója, 2015

4.3.6.6 TERÜLETI SZOCIÁLIS KÖZPONT ÉS BÖLCSŐDE ÉPÜLETEGYÜTTES TERÜLETE

Az épületegyüttes a Belváros délkeleti egységében helyezkedik el, mely a következő 151/1, 151/3, 151/7 hrsz.-ú. Az épületek előtti, nagyterjedésű terület jelenleg használaton kívüli. Az épületek közvetlen környezete adottságokhoz igazodóan szolgálja ki a létesítmények funkcióit.

Az épületegyüttes előtere a jó területi adottságok (kiterjedés, fekvés, látvány) kihasználásával olyan parkká javasolt fejleszteni, mely látványával a várost is szolgálná, mint a város délkeleti fogadókapuja.

A kertépítészeti eszközökkel megvalósítható parkrendezés készítésénél átgondolást kíván az épített és zöldterületi elemek alkalmazásának helyes aránya, a parkhasználati feladatok meghatározása, s ennek keretében megvizsgálva az intézménykert és a közeli Móra lakótelep egymásra hatását is.

A megvalósítható tanulmányterv tájépítész vezetésével készíthető.³³

---

³³ Sajószentpéter Város Zöldterület-fejlesztési Konceptiója, 2015

5 STRATÉGIAI TERVEZÉS

5.1 HELYZETÉRTÉKELÉS, LEHETŐSÉGEK ÉS KORLÁTOK

A Bükk-hegység lábánál fekvő Sajószentpéter földrajzilag kedvező helyzetben van. Hegység és síkság találkozásánál terül el, és míg a település épített magja közel sík terepen alakult ki, úgy az egykori zártkertek világa és a szőlőművelés a Pipiske-hegyre összpontosult. A Sajó-völgyében kialakult nehézipar a levegőminőség nagyarányú romlásához vezetett. Az elmúlt két évtized során több ipari létesítmény bezárt, de a felhagyott területük –a rekultiváció hiánya miatt- további veszélyforrás a völgy lakóira és élővilágára nézve. Gyengeségként említhető, hogy gyakran a forráshiány miatt késnek ezek a beavatkozások, vagy a terület jogi viszonyai a hátráltató tényezők (pl.: magántulajdonban van az egykori ipari terület). Az Európai Unió pályázatokkal megnyílt a lehetőség ezen területek rehabilitációjára, illetve más jellegű fejlesztések megvalósítására is, mellyel Sajószentpéter évek óta nagyon eredményesen halad előre. A településre a kertvárosias lakóterület jellemző, de emellett megtalálható a városias, földszint+4-5 emeletes lakótömbök jelenléte a Kertváros településrészen (Tárna utca környéke), továbbá a vasút és a 26-os főút közötti területen találunk ilyen beépítést. A vasút mentén iparterületek létesültek, de ma már a megszűnőben lévő nehézipar nem használja ki a vasúti szállítás előnyeit, annak környezetre gyakorolt pozitív hatásai sajnos nem érvényesülnek. Veszélyt jelent, hogy a szállítás a 26-os, 27-es főutat terheli nagyon magas kamionforgalommal, melyből adódó levegő- és zajszennyezettség a település lakóinak egészségére, élővilágára, épített elemeire van negatív következménnyel. A települést kettészelő 26-os főút leterheltsége a gyalogos- és kerékpáros-forgalomra is veszélyt jelent.

A településen található zöldterületek jellege: vonalas és szigetszerű. Zöldterületi ellátottságban gazdag terület, ám jelenleg még kiaknázatlanok a lehetőségei. A zöldterületek közötti átkötések hiányosak, rendszerszintű működéskük kiépítése fontos feladat. Faszorok tekintetében gyengeségként mondható el, hogy hiányzik a település egészére alkalmazott fatelepítési terv, a különböző közterület-fejlesztések során nem fordítottak figyelmet a város lombtömegének növelésére. A különböző városrészek utcafásításai a helyi adottságoknak, igényeknek, jövőképnek kell megfelelniük, a biológiai aktivitás növelésének figyelembevételével. A tervek elkészítéséhez szakági tervező –tájépítészmérnök- bevonása szükséges. Erősségként említhető, hogy az önkormányzati intézmények jelentős méretű zöldterülettel rendelkeznek, melyek potenciálisan felhasználhatók facsoportok-, fasorok-, védőfásítások telepítésére vagy pótlásra, továbbá háromszintes növényállomány kialakítására. Ezek a zöldterületek szigetszerűen helyezkednek el, településrészenként egyenletes eloszlásúak, de használati- és biológiai aktivitás eltérő értékű. Gyengeség, hogy az intézmények kertjei területükhöz képest jelentősen alulfásítottak, pl.: Városi Stadion, Kossuth Lajos Általános Iskola, Hunyadi Mátyás Tagiskola, Területi Szociális Központ és Bölcsőde, egykori Pécsi Sándor Tagiskola, így a zöldfelületi rendszerben elvárható feladatokat nem tudják ellátni.

Sajószentpéteren a lombtömegfedettség eloszlása aránytalan és összességében kevés, biológiai aktivitásuk eltérő arányú. Legjellemzőbb a vonalas jellegű utcai zöldsávok, ahol a fasorok többségét gyümölcsfák teszik ki, melyek a helyi lakosok kiültetése. A településen a fasorok ritkán alkotnak összefüggő rendszert, -a nem tervszerű, spontán ültetések miatt- hiányosak. A fasortelepítési-, faállománynövelési- és egyéb növénytelepítési koncepció megalkotása során számolni kell a jövőbeni fenntartási költséggel.

A településen található vízfolyásoknak (Sajó-, Harica- és Alacska-patak) kondicionáló-, átszellőzést segítő szerepük van. A patakok ökológikusabb szemléletű rendezésével, a patakmenti vegetáció rekonstrukciójával a vizes élőhelyhez kötött állatvilág is visszatelepülhet. A patakmenti zöldterületek újrarendezésével a lakosság számára is feltárható rekreációs területek nyílhatnak meg.

Az alábbi oldalakon láthatjuk Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának (231/2016. (XII.15.)) SWOT analízisét és vizsgálati tervlapját, mely átfogóan mutatja be, hogy a zöldfelületi-rendszer fejlesztésénél is mely tényezőket kell figyelembe venni települési szinten.

A Stratégiában megjelenő problématerképet javasoljuk a zöldterületek fejlesztésével együtt alkalmazni.

SWOT analízis³⁴

TÁRSADALOM	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	Aktív korúak magas aránya	Jelentős elvándorlás
	Változatos nemzetiségi összetétel	Előregedés üteme növekszik
	Térségi szerepkör	Átlagtól alacsonyabb képzettségi szint
		Magas munkanélküliség
		Alacsony jövedelmi szint
	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
	Népességmegtartó képesség javítása	Magasabban kvalifikált munkaerő elvándorlásának fokozódása
	Foglalkoztatottság helyzetének javítása	Munkanélküliségi ráta javulásának elmaradása
Térségi szerepkör további erősítése		

TELEPÜLÉSI KÖZÖSSÉG ÉS IDENTITÁS	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	Közösségi terek kialakításához megfelelően hasznosítható területek	Erősen hiányos civil szervezeti élet
	Kulturális intézmények, sokszínű programkínálat	Jelentős kiterjedésű szegregált területek
	Ipari múltra építő települési identitás	Családbarát környezet hiánya
		Közösségi terek hiánya és nem megfelelő állapota
	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
	Civil szerveződés elősegítésének támogatása	Civil szervezetek forráshiánya
	Szegregált területek fejlesztése	Szegregált területek állapotának romlása
	Családcentrikus fejlesztések	Családbarát fejlesztések elmaradása
Hagyományörzés, identitás erősítése		

INTÉZMÉNYRENDSZER	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	Mikrotérségi jelentőségű intézményrendszer	Egészségügyi és szociális ellátás leterheltsége
	Diverzifikált intézményi struktúra	Intézményi szolgáltatások túlzott koncentrációja
	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
	Intézményi működés hatékonyságának javítása	Intézményi struktúra leterheltségének növekedése
Digitális intézményi szolgáltatások elterjedése	Intézményi szolgáltatások koncentrációjának fokozódása	

³⁴ Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

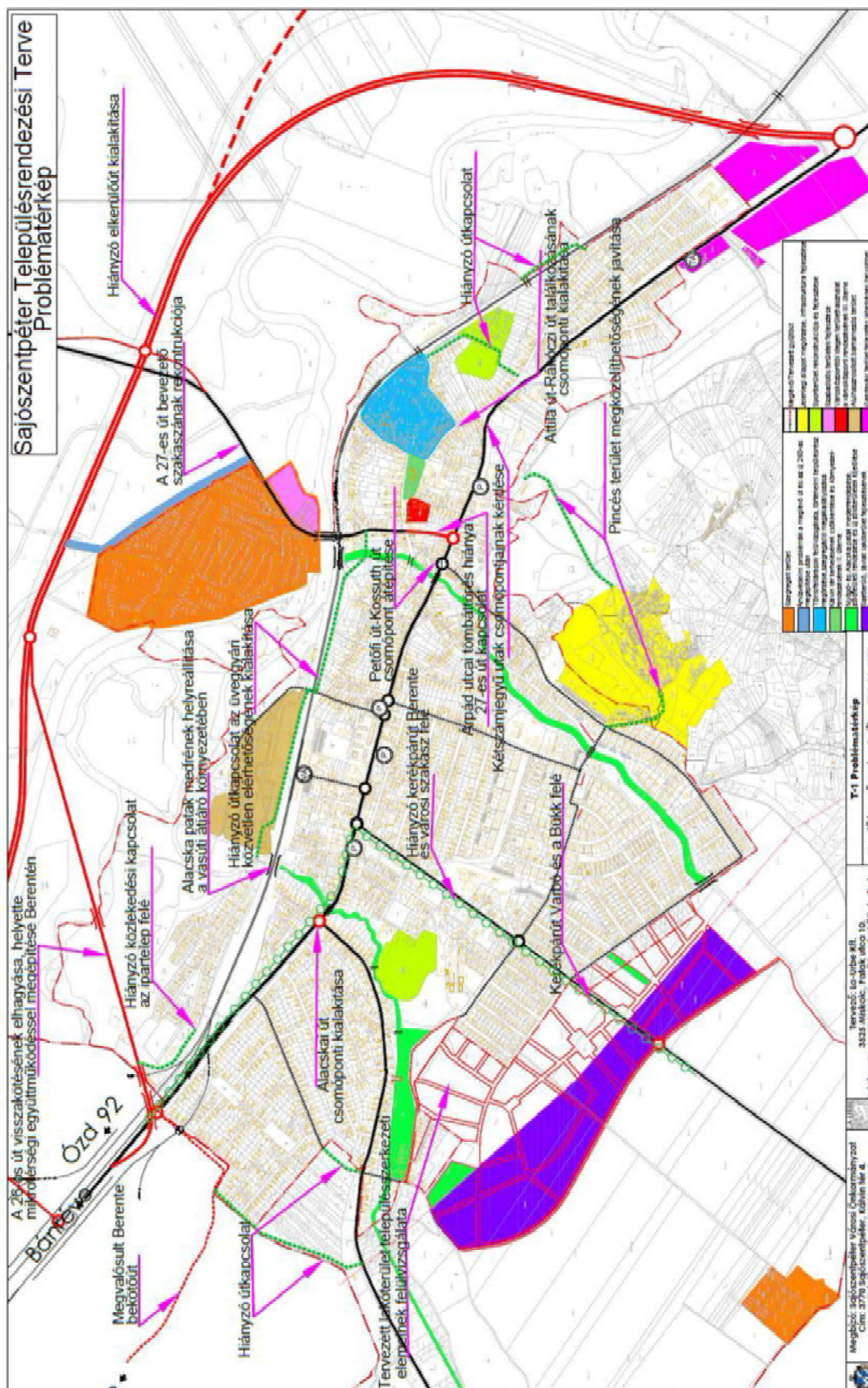
GAZDASÁG	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	Működő vállalkozások növekvő száma	Termelő jellegű struktúrák hiánya
	Kereskedelmi-szolgáltató tevékenység relatíve magas jelenléte	Mikrovállalkozások túlsúlya
	Turizmusban potenciálisan hasznosítható lehetőségek és látnivalók jelenléte	Szabad vállalkozási zónává kijelölés hiánya
	Befektetőbarát település cím	Alacsony iparűzési adóbevétel
		Turisztikai piacon nagyrészt ismeretlen
	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
	Helyi adottságokra építő vállalkozói aktivitás növelése	Iparfejlesztés elmaradása
	Új beruházások Sajószentpéterre vonzása, üresen álló önkormányzati ingatlanok vállalkozások számára történő hasznosítása	Adóbevételek növekedésének elmaradása
	Turizmus fejlesztése	Turisztikai piacra való sikertelen nyitás
	Térségi és térségközi gazdasági együttműködések erősítése	

TÁJ, TERMÉSZET, ZÖLDFELÜLETEK	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	Változatos természeti adottságok	Rendelkezésre álló zöldfelületek nem megfelelő szintű kihasználtsága
	Értékes táji elemek	Egységes települési arculat hiánya
	Kiterjedt vízfelületek	Gondozatlan és kihasználatlan területek
	Kiterjedt városon belüli zöldfelületek	Ár- és belvízveszély
		Urbanizáció miatti tájhasználati konfliktusok
		Nagy eróziós potenciál
	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
	Hagyományos tájhasználat újraélesztése	Környezeti kockázat növekedése
	Vízfelületek hasznosítása	Hagyományos tájhasználati formák eltűnése
	Táji értékekre épülő turizmusfejlesztés	Növekvő erózióveszély
	Egységes arculatra törekvés a fejlesztéseknél	Településkép romlása
Károsodott területek rehabilitációja		

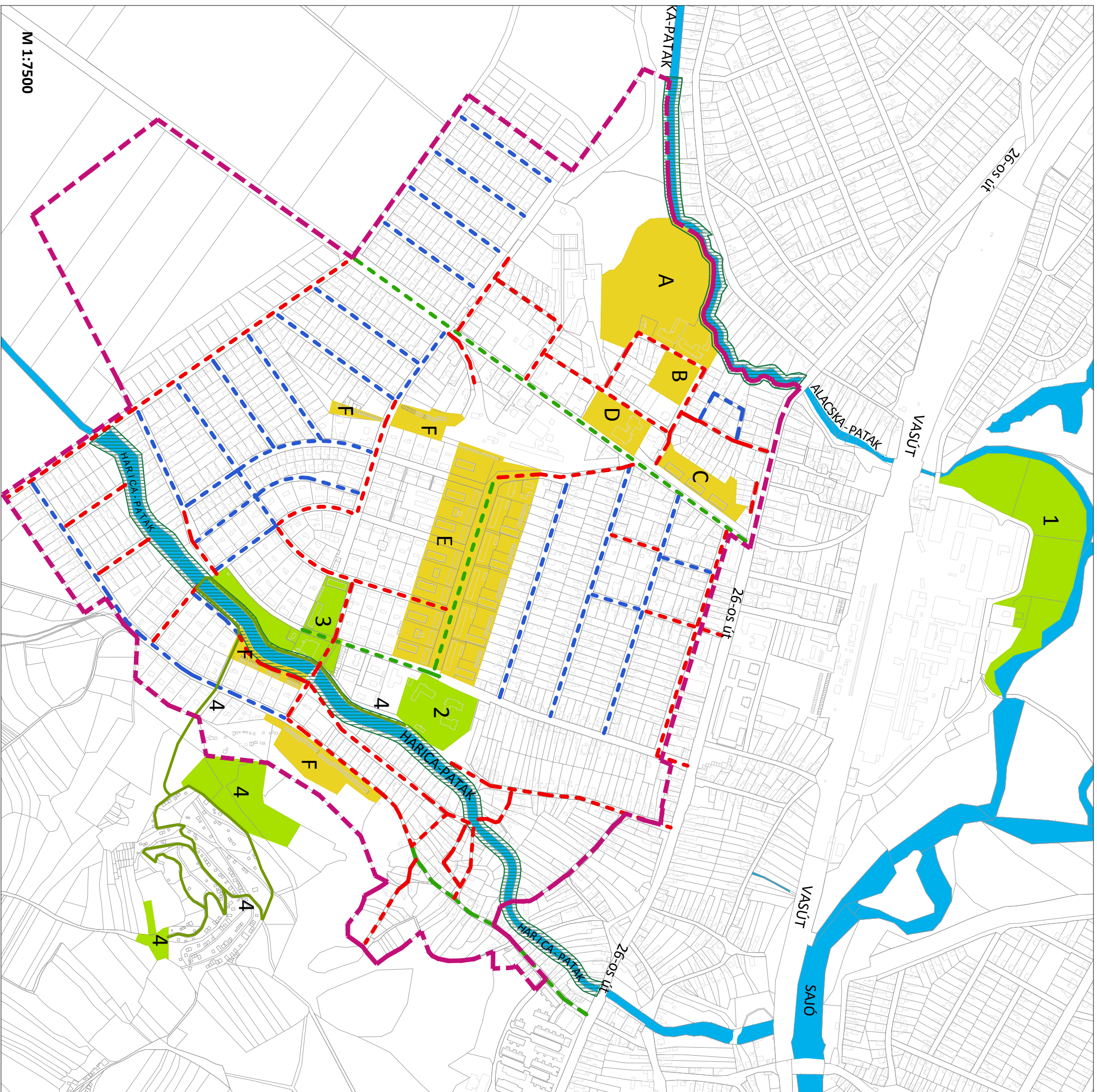

KÖZLEKEDÉS, KÖZMŰVEK	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	Vasúti közlekedés jelenléte	Városon áthaladó főút túlterheltsége
	Közúti csomóponti helyzet	Közlekedési csomópontoknál veszélyhelyzet
	Meglévő kerékpárforgalmi létesítmények	Belterületi úthálózat állapota
	Közműhálózat kiépítettsége jó	Elkerülő út hiánya
	Meglévő digitális hálózati szolgáltatások	Szegregált területeken közművek hiánya
	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
	Elkerülő út megépítése	Közúthálózat tovább növekvő leterheltsége
	Közösségi közlekedés erősítése	Közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának romlása
	Kerékpárutak hálózatba integrálása	Hiányzó útkapcsolatok megépülésének elmaradása
Belső közúti kapcsolatok kiépítése	Szegregált területek közművekre csatlakozása elmarad	
Közműhálózat kiépítettségének növelése	Digitális szolgáltatások hiányos igénybevétele	
Digitális hálózatok további térnyerése		

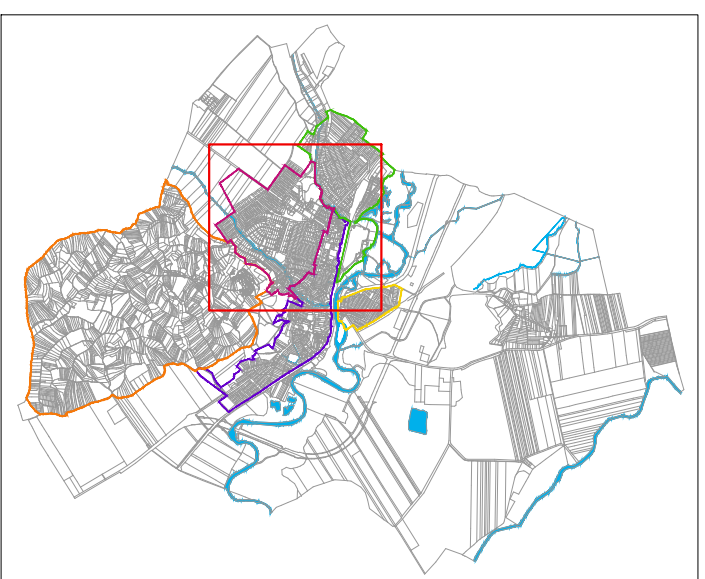
KÖRNYEZETVÉDELME	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	Rekultivált hulladéklerakó	Felhagyott, rekultivatlan ipari területek
	Energetikailag korszerűsített intézmények	Nem megfelelő csapadékvíz-elvezetés
		Rossz energiahatékonyságú ingatlanok
		Rossz levegőminőség
	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
	Közlekedésből eredő emisszió csökkenése	Fa- és széntüzelés elterjedésének fokozódása
	Elkerülő út megépítése	Közlekedésből eredő emisszió fokozódása
	Környezeti rehabilitáció elvégzése	Környezeti rehabilitáció elmaradása
	Városi élővízfolyások környezetének rendezése	

Forrás: Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 231/2016. (XII.15.)

M 1:7500

ÁTNEZÉTI HELYSZÍNRAJZ
M 1:100000

- ELSŐDLEGES FEJLESZTÉSI TERÜLETEK**
1. ÜVEGGYÁRI LERAKÓ REHABILITÁCIÓJA
  2. PÉCSI SÁNDOR TAGISKOLA ÉS ZÖLDTERÜLETE
  3. HARIÇA UTCA ÉS A HARIÇA-PATAK MENTI ZÖLDTERÜLET
  4. PIPISKE-HIEGYRE VEZETŐ TANÖSVÉNY, PIHENŐPARK ÉS TERVEZETT KIÁLTÓ HELYE
- MÁSODLAGOS FEJLESZTÉSI TERÜLETEK**
- A - VÁROSI SPORTPÁLYA ÉS KÖRNYEZETE
  - B - BÁNYÁSZEMLEKMŰ PARKJA
  - C - VÖRÖSMARTY ÚTI LAKÓTELEP KÖRNYEZETE
  - D - HUNYVADI MÁTYÁS TAGISKOLA KERTJE
  - E - TÁRNA UTCAI LAKÓTELEP ZÖLDTERÜLETEI
  - F - GARÁZSSOROK KÖRNYEZETE

JELMAGYARÁZAT

- Elsődleges fejlesztések
- Másodlagos fejlesztések
- Rövidtávú fasortelepítés
- Középtávú fasortelepítés
- Hosszútávú fasortelepítés
- Ökológiai folyosó fejlesztése
- Vízfelület
- ZIFFA akcióterület határa

MEGBÍZÓ:
SAJÓSZENTPÉTER VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4.

FŐVÁLLALKOZÓ:
STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.
3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

SZAKÁGI TERVEZŐK: TÁJÉPÍTÉSZET:
TÁJ-CONSULT BT.
4D TÁJÉPÍTÉSZ IRODA BT.
STÚDIÓ Észak-magyarországi Tervező Kft.

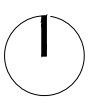
TELEPÜLÉSTERVEZÉS:
KÖZLEKEDÉS- ÉS
KÖZMŰTERVEZÉS:
LEVÉGŐTISZTASÁG VÉDELME:

NÓVIA MÉRNÖKI IRODA KFT.
STE-FE KFT.

1131 Budapest, Gyöngyösi út 23.
1093 Budapest, Vámház krt. 11.
3530 Miskolc, Rákóczi utca 6.

3529 Miskolc, Perczel Mór u. 4.
1122 Ráth György u. 24.

**SAJÓSZENTPÉTER - ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI-
ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV
JAVASLATI TERV - FASOROK ÉS ZÖLDTERÜLETEK
M 1:7500**

5.2 PILLÉREK

Ebbe a fejezetbe kerülnek meghatározásra azok a javaslatok, célok, melyek a zöldfelületi kataszter elemzése alapján a zöld infrastruktúra fejlesztésére-, fenntartására- és védelmére vonatkoznak.

5.2.1 Közterületek felújításának stratégiai jelentősége

A városrehabilitáció egyik legeredményesebb eszköze a közterületek felújítása, rehabilitációja. A közterületek felújítása a magyar és nemzetközi tapasztalatok szerint a kapcsolódó területeket felértékeli, megnő az ingatlanok értéke, megélnékül a kereskedelem, a vendéglátóipar, a terület idegenforgalmi szempontból is értékesebbé válik, nő az adott településen a turisták által eltöltött idő. A lakóterületek-lakótelepek közterületeinek felújítása jelentősen javítja a lakosság közérzetét, segíti a rendeltetészerű köztérhasználatot, különösen, ha részesei lehetnek a tervezési folyamatnak. Javasoljuk a közterületek felújításának folytatását a Sajószentpéter Zöldterület-fejlesztési Koncepció által meghatározott területeken. E területeken különösen ajánljuk a közösségi tervezés elveinek alkalmazását.

5.2.2 Közterületek felújításának ütemezése, komplexitása

Javasoljuk a közterületek felújításának ütemezését, azok állapotának, igénybevételének függvényében. Célszerűnek tartjuk a lehetőség szerinti komplex közterület-felújításokat: a közműcseréket az útburkolat felújításával, a járdák és a parkolók rendezésével, a fásítás felújításával, fasortelepítéssel egyidejűleg elvégezni. Így nem csupán az építési költségek optimalizálhatók, hanem jelentősebb megújulás, környezeti javulás érhető el. A komplex közterület-felújítás során a tervezetés is egyszerűsödik, a különböző szakterületek (úttervezés, zöldfelületi tervezés stb.) szempontjai jobban összehangolhatók, a közjót a lehető legjobban szolgáló műszaki megoldások jöhetnek létre.

5.2.3 A közterületek felújításának speciális, helyi szempontjai

Sajószentpéter utcáinak jelentős részén a felszíni vízelvezetés nyílt árkokban történik. Ezek kis mértékben burkoltak, többségük gyepes kialakítású. A kertvárosi területen az utcák viszonylag széles keresztmetszetűek, melyekben a zöldsáv is kellő szélességben kap helyet, ám a valóságban ez maga a gyepes árok. A település kertvárosias beépítéseiben nem jellemző a központilag irányított és kivitelezett utcafásítás, hanem a helyi lakosok telepítéseivel találkozunk, melyek többsége gyümölcsfa (szilvafa). A fákat legtöbbször a gyepes árok koronavonala és –ha van- a járda közé ültetik, ami helyenként egy gyümölcsfának is szűk helyet jelenthet. A kertvárosi beépítések utcáinál ez általános jelenség, így ez közép- és hosszútávú feladat, hogy az utcakeresztmetszetekbe kényelmesen elültethető legyen legalább egy közepes lombkoronájú fa.

A település szétterülő jellegűen növekedett és beépítésük legnagyobb részét a kertvárosias beépítés jellemzi. A kis lombkoronájú fák arányosan kevesebb szén-dioxidot tudnak megkötni, és az egyre melegebb nyarakon minimális árnyékot adnak, így a lakóépületeket nem tudják leárnyékolni, így azok sokkal gyorsabban és tartósan felmelegsznek, ami magával vonja a légkondicionáló berendezést használók egyre növekvő aránya.

Lehetőség szerint javasoljuk a közepes (és nagy) lombkoronájú fák kiültetésének alkalmazását, mind közterületekre, intézménykertekbe, továbbá lakossági tájékoztatással, faültetési programokkal a kertekben is megnőhet ezeknek a fáknek az aránya. Ennek következtében előnyére változik a város mezoklimája és jelentősen javulhat a város levegőminősége, mely a lakosok egészségi állapotát is kedvezően befolyásolhatja.

5.2.4 Fasorok ápolása és pótlása, fasorok telepítése, parkolófásítás, egyéb fásítás, növénytelepítés

- a) A városban több helyen is találkozunk idősebb faállománnyal (Kálvin tér, Élmunkás utca – Vörösmarty utca sarkán álló telek faállománya, Tárna utca, Bányász utca, Kossuth Lajos út egy-egy rövid szakasza. Ezen fák növényápolását (fakopp-vizsgálat, rendszeres gallyazás, üreg-és sebkezelés). Fasorok esetében az esetleg hiányzó, illetve a későbbiekben kivágásra kerülő példányok pótlását javasoljuk az adott fasorra jellemző fajból, megfelelően előnevelt, iskolázott fákból.
- b) Sajószentpéter legtöbb utcájában nincs, illetve hiányos-szakaszos a fasor. Javasoljuk ezen utcák tervszerű fásítását, fasorok létesítését a városklímát tűrő, megfelelően előnevelt és iskolázott fákból. Az utcákban különösen fontos a keresztmetszetnek megfelelő fafaj kiválasztása. Az utcák tervszerű fásítása a városképi előnyök mellett a város klímáját is javítja.
- c) A belváros jelentős problémája a parkolás. A parkolóhelyek gyakran ad hoc jelleggel kerültek kialakításra, a közterületek felújításakor tervszerűen létesülő parkolóhelyeket előírászerűen javasoljuk befásítani. Ez nem csupán városképi előnyt jelent, de pozitív hatással van a parkolók mikroklímájára is.
- d) A város oktatási intézményei jelentős méretű zöldfelülettel rendelkeznek és így a város zöldfelületi hálózatában is jelentős szerepet töltenek be. Növényállományuk mégis nagyon szerény. Nem teljesül a háromszintes növényalkalmazás (gyep-, cserje-, lombkoronaszint). Kiemelten javasoljuk ezen intézmények mielőbbi –tervszerű- növényállomány-fejlesztését. Közérzetjavító hatása mellett, javul az intézmények mikroklímája és erősödik a terület zöldfelület-rendszerben betöltött szerepe is.
- e) Sajószentpéter egyéb önkormányzati intézményeinek kertjeinél is javasoljuk a háromszintes növényállomány –tervszerű- kialakítását.
- f) A Szepesi Gusztáv Városi Stadion szintén egy nagyméretű eleme a város zöldfelületi rendszerének. A stadion megújítása során komplex környezetrendezési terv szükséges, amiben kiemelt fontosságú a két- illetve háromszintű növényállomány tervezése, telepítése. A sportpályán tartandó városi szabadtéri programok igénylik a faállományból adódó megfelelő árnyékoltságot.
- g) A Tárna utcára merőleges lakótömbök (sávházak, fsz.+4 emelet) környezete alulfásított. Javasoljuk ezen épületek komplex környezetrendezését, ezen belül pihenőterek kialakítását, többszintes növényállomány megtervezését, közepes- és nagy lombkoronájú fák kiültetését, közvilágítás rendezését.
- h) Az egykori üveggyár magánterület, így a rekultivációja bizonytalan időre tolódhat. Ezért javasoljuk, hogy az üveggyári lerakó területének rekultivációja során tervezzenek védőfásítást az Üveggyári út mentén, elválasztva ezzel az egykori üveggyár területét. További véderdők kialakítása javasolt a Zöldterület-fejlesztési Koncepció (2015) által meghatározott területeken és módokon.
- i) Harica-patak menti területek rendezése során javasoljuk az inváziós növények visszaszorítását és a tájbailló, patakmenti vegetációnak megfelelő növényzet kiültetését.

- j) A Bányász-emlékmű parkja (Sport utca) is alulfásított. Javasoljuk a parkban található nyárfák egészségi állapotának felülvizsgálatát, kezelésüket. Közepes- és nagy lombkoronájú fák kiültetésére itt megfelelő tér adatott.

5.2.5 Inváziós növények visszaszorítása

- a) A Harica-patak mentén problémát okoznak a medrében nőtt Fallopia japonica (japán keserűfű) állományok. Ezek visszaszorítása, helyére őshonos növénytársulások visszatelepítése elsődleges fontosságú.
- b) A városban nem számottevő az inváziós fajok jelenléte (Ailanthus altissima – mirigyes bálványfa, Robinia pseudoacacia – fehér akác, Acer negundo – zöld juhar, Gleditsia triacanthos – tövises lepényfa). Fontos, ezen egyedek mielőbbi, ütemezett eltávolítása, pótlása nem invazív, várostűrő, tájbailló fajokkal. Ezek az inváziós fák nem csupán az értékesebb növénytársulásokat szorítják ki, hanem elhelyezkedésükkel, spontán növekedésükkel gyakran közműveket, épített elemeket zavarják.

5.2.6 Zöldfelületi hálózat fejlesztése

- a) A hálózat hiányzó elemeinek fejlesztése: hiányos fasorok pótlása, új fasorok telepítése, parkolók fásítása, intézményterületek zöldfelületein a növényállomány növelése. Az alulhasznosított zöldfelületek felélesztése, rekreációs jellegük erősítése. Törekedni kell a zöldfelületi elemek térbeli folytonosságának megtartására, fejlesztésére.
- b) A hálózat intenzitásának, ökológiai értékének növelése: a fasortelepítések során többségében közép és nagy lombkoronájú fák kiültetése a javasolt, amennyiben az utca térszerkezete, közművek stb. lehetővé teszik. A közművek fejlesztésénél, utak, járdák felújításánál, árkok kialakításánál figyelemmel kell lenni arra, hogy az előbb említett fák a jövőben telepíthetők legyenek.
Javasoljuk a háromszintes (gyep-, cserje-, lombkoronaszint) növényállomány kialakítását, a közbiztonsági szempontok figyelembe vételével. Így a területek ökológiai értéke a növekszik (flórája, faunája gazdagabbá válik).
- c) Zöldfolyosók, átszellőzés, városklíma: Sajószentpéter a Sajó-völgyének déli 'végében' fekszik, mely átszellőzés szempontjából azért nem kedvező, mivel a várostól északra lévő települések működő ipara és ebből adódó –jelentős- átmenő kamionforgalom negatívan hat a város levegőminőségére. Ezért a helyi zöldfelületi-rendszer elemeinek erősítése nagyon fontos lépés (ld. a),b) alfejezet). Ezen túlmenően a Kertváros meghatározó eleme a Harica-patak, szerepe szerint zöldfolyosó és átszellőzést is biztosító elem. Rekultivációja, fejlesztése jobb ökológiai kihasználást eredményez és a Kertváros településrész mikroklímáját pozitívan befolyásolja.

5.2.7 Zöldfelületek funkciói

Fontos feladat meghatározni a város zöldfelületi elemeinek funkcióit, mivel a fejlesztések során így adhatunk megfelelő válaszokat - az ökológiai igények figyelembe vétele mellett- a városi szintű-, ill. a lakossági igényekre. Ilyen zöldfelületek az intézmények kertjei – melyek potenciális szabadterei rendezvényhelyszínek, továbbá a város egyéb zöldfelületei (pl.: Harica utca – kertvárosi központ, Harica-patak menti teresedések potenciálisan rekreációs célú helyszínek, Szepesi Gusztáv Városi Stadion területe, Sport utcai Bányász-emlékmű parkja, üveggyári lerakó területe).

Javasolt figyelembe venni a különböző rendezvénycsoportok igényeit (kulturális fesztivál, nagy tömegeket vonzó sportrendezvények, különleges igényeket támaztó gasztronómiai fesztiválok stb.) Javasolt a város zöldfelületeinek funkció szerinti differenciálása, és ennek lehetőség szerinti betartása (pihenőkertek, játszóterek, fesztiválok-rendezvények helyszínei, sportterületek, sétaterek, emlékkertek).

5.2.8 Fenntartható zöldfelületek, korszerű öntözési formák és csapadékvíz-kezelés

- a) Mind gazdaságilag-pénzügyileg, mind ökológiailag fontos szempont a meglévő és létesítendő területek fenntartása, illetve fenntarthatósága. Erre mind a meglévő, mind a tervezett zöldfelületek esetén kiemelt gondot szükséges fordítani, nem csupán pénzügyi szempontból, hiszen a jól karbantartható és karbantartott közterületi zöldfelületi-rendszer közérdek. A jó fenntartás magában foglalja a magyar klímának leginkább megfelelő növényállomány telepítését, az öntözés optimalizálását, a könnyen és egységesen pótolható utcabútorozást, a lehetőség szerinti vandálbiztosságot. A fenntarthatóság szempontjait a következő fejezetben részletezzük.
- b) A fenntartáshoz szorosan kapcsolódik az öntözés kérdése. A korszerű, csepegtető-izzadócsöves öntözési technológiák nem csupán hatékonyabbak, hanem jelentős vízmennyiség megtakarítását eredményezik. Ez nem csupán pénzügyileg, hanem ökológiailag is előnyös. Ezt kiegészítheti az esővíz minél nagyobb arányú tárolása, felhasználása öntözés céljára.
- c) Javasoljuk korszerű csapadékvíz-kezelési formák bevezetését, elterjesztését. A jelenlegi tervezési-engedélyezési gyakorlatban a csapadékvizek teljes elvezetése történik az érintett területekről, ami ökológiailag és vízháztartási szempontból is előnytelen. Sajószentpéteren a kertvárosi beépítésű területek utcáira a nyílt –gyepes felületű- vízelvezető árok a jellemző, mely nagyban hozzájárul a csapadékvíz helyi elszivárgásához. A további fejlesztések során szükséges megvizsgálni azokat az utcákat, ahol az előbb említett rendszer nincs, vagy nem alkalmazható, és megoldást kell találni a csapadékvíz helyben való, gyűjtésére, tárolására, hasznosítására.

5.2.9 Parkolási helyzet rendezése, fásított parkolók kialakítása

Sajószentpéteren a parkolás többnyire szép, rendezett képet mutat. Hiányként a parkolók fásítását jegyeznénk meg. Javasoljuk, hogy készüljön koncepció a városi parkolók fásítására, ahol a meglévő adottságokhoz való alkalmazkodás mellett már számolni lehet a jövőbeni közterületi fejlesztésekkel is.

5.2.10 Növényvédelem, zöldhulladék gyűjtése, kezelése

- a) A város közterületi faállományának kis részét platánok, illetve vadgesztenyék adják ki. Ezeket a fafajokat az utóbbi évtizedekben több kártevő is megtámadta (platánpoloska, vadgesztenye-aknázómoly). A város feladata ezen kártevők elleni védekezés. Javasoljuk esetleges kiterjesztését az intézményi és lakossági zöldfelületekre is. A védekezés hatékony eszköze a levelek összegyűjtése és elégetése. Ezzel a fertőzöttség lokálisan csökkenthető.
- b) A közterületeken és a lakosságnál keletkezett zöldhulladék tervszerű gyűjtése, komposztálása nem csupán ökológiailag kedvező, hanem a fenntartási költségeket is csökkenti, a keletkezett nagyméretű szerves anyag – komposzt előállításával, ami a városi zöldfelületek

tápanyagellátását javítja, részben kiváltva a drágább és a környezetet jobban igénybe vevő mesterséges tápanyagellátást.

5.3 PRIORITÁSOK

E fejezet írja le a településfejlesztési koncepcióban és integrált településfejlesztési stratégiában illetve egyéb releváns koncepcionális dokumentumokban szereplő, a zöld infrastruktúra fejlesztésével, fenntartásával és védelmével kapcsolatos legfontosabb stratégiai beavatkozási területek meghatározását, integratív elemzését.

Jelen dokumentum a Sajószentpéter Integrált Településfejlesztési Stratégiáját- és a Zöldterület-fejlesztési Koncepcióját követően készült el, ezekkel összhangban próbál további iránymutatásokkal szolgálni a település fejlődéséhez.

5.3.1 Pécsi Sándor tagiskola fejlesztése

Az iskolakert gazdag fásítottságából adódóan, olyan zöldterületté javasolt fejleszteni, ahol az épített és a kerti környezetben közösséget szolgálón „egészség megőrzését segítő” sport és játékeszközök széles tárházának alkalmazásával, egyedi felszerelések kerülhetnek elhelyezésre.

A külső udvarban, így például, minden korosztály számára, nem megszokott játszó-, és sportolásra is alkalmas eszközök kihelyezése, egy kalandpark kialakításának a lehetőségére.

Épületen belül helyet kaphatnak fitnesztermek, valamint konferencia termek, mindezeket kiszolgáló, és ellátó egységek helybiztosításával. Így megvalósulhat egy működőképes egészséget megőrző centrum.

Megvalósíthatóságát alternatívák kidolgozásával szükséges megalapozni.

A tagiskola újrahasznosíthatóságának az ajánlása abból a zöldfelületi ellátottságból fejlődött, ami a felhagyott intézmény kiterjedt udvarán található. A volt iskola kiemelt minőségű növényállománnyal rendelkezik, melynek megtartása lakossági érdek, az élettér védelme céljából. Sajószentpéter város Településfejlesztési Koncepciójában, kiemelt célként van meghatározva a lakosság életkörülményeinek fejlesztése és védelme. Ennek hangsúlyozására a tanulmányterv készítésének a kiírásában a meglévő növényállomány megtartását követelményként kell előírni a helyi értékvédelemre javasolt történelmi településrészben.³⁵

Az egykori iskola településen belüli előnyös elhelyezkedése, könnyű megközelíthetősége erősítheti a terület forgalomvonzó hatását, mivel a helyiek és a környékbeli települések lakói nagyobb kedvvel keresik fel az ilyen előnyökkel is járó területeket. Sajószentpéter életében fontos hozzáadott érték a rekreációs területek létrehozása, mivel ennek ma még nagy hiányát élik. Az iskolakert fontos eleme a város zöldfelületi-rendszerének. Környezetéhez képest jelentős mennyiségű beállt faállománnyal, közel megfelelő lombkorona-fedettséggel rendelkezik. Ezeknek a fáknek a számbavétele, kezelése védelme és a növényállomány erősítése elsődleges szempont kell, hogy legyen a tervezés során, mert csak így láthatja el a zöldfelületi-rendszerben betöltött szerepét. Jelenlegi zöldfelületi értéke miatt kiemelt fejlesztési terület.

³⁵ Sajószentpéter Város Zöldterület-fejlesztési Koncepciója, 2015

5.3.2 Harica utcai zöldterület- és a Harica-patak menti rekreációs park fejlesztése

A nagy kiterjedésű, jó adottságokkal rendelkező zöldterület a Pécsi Sándor tagiskolától délre helyezkedik el. Felszereltsége, a használati eszközök elhelyezése esetleges. A parkban rekonstrukció ajánlott, mellyel a park használati egységeinek az elrendezése (korcsoportos játszótérek, labdázó tér, családias jellegű közösségi hely) és azok funkcionális kapcsolódása megoldottá válna a parkot feltáró sétányok kiépítésével együtt és a fásítás gazdagításával.

A park, mivel területileg határos a Harica-patakkaival, a tájépítész alkalmazásával készülő rekonstrukciós tervnek figyelembe kell venni a patak fejlesztési célkitűzéseit is. Ebből következően a park növényállományának a gazdagítására irányuló telepítési tervet a *Harica-patak*nak, mint "zöldfolyosónak" az ökológiai szemléletű fejlesztési feladataival összhangban kell megoldani.³⁶

A Harica utcai zöldterület és a Harica-patak menti területek rendkívül alulhasznosítottak, nem látják el feladatukat, mind biológia aktivitás tekintetében, mind pedig a helyi közösségek életében. Rendkívül csekély növényállománnyal rendelkezik mindkét terület, továbbá a kapcsolat is hiányzik e két –közel szomszédos- terület között. Ennek megoldására kiemelt gondot kell fordítani a tervezés során. A zöldfelületi rendszer potenciális eleme e két terület, melyek kellő odafigyeléssel kellemes mikroklimát, rekreációs területet, árnyékot, az állatvilágnak kedvezőbb életteret, a helyieknek esztétikusabb lakókörnyezetet nyújthatnak.

5.3.3 A Pipiske-hegyre vezető tanösvény megépítése, kilátó építése, pihenőpark kialakítása a Pipiske-hegyen

Annak érdekében, hogy a „Pipiske” a város életének szerves részévé váljon, hogy e városrész a lakosság és a városba látogatók számára is vonzó hely legyen, meglévő értékekre épülő fejlesztések javasoltak, a használati értékek továbbfejlesztésével, biológiai értéknövelő beavatkozásokkal, oly módon, hogy a helyszín alkalmassá váljon a fejlesztési programok befogadására.

Továbbfejlesztésre javasolt meglévő használati értékek, programjavaslatokkal:

- Pincefalu,
- Szőlőművelésre alkalmas földrajzi környezet,
- Gyümölcsstermesztésre és egyéb kert kultúrákra alkalmasság,
- Közösségi összejövetelekre alkalmas táji részletek, majális, piknik- park, játszótér,
- Kilátóhely létesítésének a lehetősége, kilátóval,
- Séta- és terepfutásra alkalmas útvonalak kijelölése,
- Pihenőhelyek kijelölése pincefalu területén, sétautak mentén,
- Tanösvény kialakítása többféle céllal (gazdálkodás, táji- és természet közeli értékek bemutatása),
- Téli sport, szánkózás tansípályák, sífutás lehetőségei.

Biológiai értéknövelő fejlesztési javaslatok:

- Erdősítés temetői környezetében, kegyeleti céllal,
- Véderdők létesítése erózióra érzékeny területeken,
- Fásorok telepítése utak mentén, facsoportok létesítése közösségi terek környezetében.

³⁶ Sajószentpéter Város Zöldterület-fejlesztési Konceptiója, 2015

Annak érdekében, hogy e hosszabb távú fejlesztési programjavaslatok valósággá váljanak, *rövidtávon el kell indítani, s ütemezett kivitelezéssel megvalósítani a városrész infrastrukturális ellátottságát!* A városrész megoldásra váró feladatai; vízi közmű (ivóvíz-, csapadékvíz elvezetés) ellátás, a szennyvízelvezetés, a közvilágítás és a közlekedési hálózatok; a közúti és gyalogos közlekedési rendszerek kiépítése.

A rövidtávú kiépítésre ajánlott rendszerekkel egy időben, javasolt megvalósítani a Településfejlesztési Konceptióban *védőerdősítésre* kijelölt helyszínek telepítése erdészeti módszerrel a táji adottságnak megfelelő növényfajok alkalmazásával.

Rövidtávon belül a *Majális park továbbfejlesztésére* is ajánlott; a széles völgy tereprendezése, hogy a vásárosok sátrainak a kihelyezése rendezett terepen legyen megoldható, az „óriás- máglya” helyének rendezése megfelelő nagyságú teresedés biztosítására. Ajánlott megfontolni a tűzrakó helyek, családi piknikező helyek jelenlegi területen történő megtartását kegyeleti okból a zsidótemető közelsége miatt, valamint egy fedett-nyitott építmény létesítése védelem céljából.

A Pincefalu hosszú távú rehabilitációjának kiegészítéseként fejlesztési célként ajánlott átgondolni a Majális park rendezvénytervének fejlesztését, mely kapcsolódhat a pincelátogatásokhoz szervezett rendezvények lebonyolításához. Meggondolás tárgya lehet a meglévő színpad- köré nézőtér kialakítása, és vizesblokkok elhelyezése is.

A Pipiske városrész értéket megőrző, újakat teremtő hosszú távú fejlesztési programja mivel az infrastruktúrák kiépítése nélkül nem oldható meg, ezért a *rövidtávú programjavaslatok sorából a legfontosabb feladat az infrastruktúrák fejlesztése megvalósíthatósági tanulmánytervek elindításával.*

A fejlesztési javaslatok összetettségéből adódóan a tanulmányokat regionális tervezésben is jártas, nagy tapasztalattal rendelkező tervezői team felkérésével javasolt elkészíttetni.³⁷

A tanösvény figyelemkeltő hatása a helyi lakosság és az erre kirándulók számára. Kiemeli a táj-, természeti értékeket, felhívja a figyelmet a természet- és környezetvédelemre. Továbbá lehetőséget nyújt a rekreálódással egybekötött ismeretszerzésre.

5.3.4 A volt üveggyári lerakó területén tervezett barnamezős rehabilitáció

A város életében ez a terület az Üveggyár termelése során (1890 óta) nőttön-nőtt és -ezzel arányosan - csak elvett a Sajó árteréből, a természetes élőhelyből. Ezzel folyamatosan csökkent e terület szerepe a zöldfelületi-rendszerben, s annak feladatát ma csak minimálisan látja el (a hulladéklerakó felületén egyszintes vegetáció alakult ki, a cserjeszint hiányzik és a lombkoronaszint is csak a határterületekre jellemző, pl.: Üveggyári út mentén, vagy a lerakó északi végében található rézsú mentén. Ennek az egykori ártéri vegetációnak a visszaállítása sajnos lehetetlen feladat, viszont a jelenlegi probléma kezelésére van mód és ez által a növényállomány tervszerű, átgondolt telepítésével visszakapcsolhatóvá válik a zöldfelületi-rendszerbe. Mivel ipari hulladéklerakó rekultivációjáról beszélünk, így a növénytelepítési terv gondos, körültekintő tervezést igényel. Az Üveggyár területének teljes kármentesítése bizonytalan időre tolódhat (a terület magántulajdona végett, így javasolt véderdő telepítése az Üveggyári út és a lerakó menti sávban.

Fontos kiemelni, hogy bár a terület, ha nem is közvetlenül határos az Ibolya- teleppel, a tervezett funkciója révén azzal kölcsönhatásba fog kerülni. Célközönségének egy része erről a területről fog kikerülni és a terület funkcionális terhelése (zaj, forgalom, stb.) hatással lesz a telep mindennapjaira.

³⁷ Sajószentpéter Város Zöldterület-fejlesztési Konceptiója, 2015

5.3.5 A Területi Szociális Központ és Bölcsőde épületegyüttes területének fejlesztése

A tervezési terület Sajószentpéter területén, a 151/9 hrsz.-ú ingatlanon helyezkedik el, a telken található a Területi Szociális Központ (TSzK) és a vele egy épületben üzemeltetett bölcsőde. A TSzK körüli telek nagy része jellemzően szabad gyepes térség jelenleg teljesen kihasználatlan, funkciótlan. A telek nincs bekerítve, átjáróként is használják a gyepes területeket. Az épület főbejárata előtt kisebb térkövezett fogadótér található virágágyással kiegészítve. A fogadótér megközelítése a bekötőút felől járdán és rossz állapotú lépcsőn keresztül lehetséges. A több, mint 1,5 ha kiterjedésű terület a főúttól a TSzK felé ~8,0 m-t emelkedik. A területet rézsűk osztják meg. A területet északról a 26. sz főút határolja, közvetlen közelében van a nagy forgalmú ún. edelényi elágazás. Keleti irányból családiházak lakótelek, nyugatról üresen álló, gazdasági-kereskedelmi hasznosításra szánt telek határolja.

Bár a terület nincs szorosan véve a település központjában, mégis forgalmas, frekventált helyen fekszik. Mindenféle szociális helyzetű társadalmi réteghez, ill. minden korosztályhoz tartozó lakos megfordul a terület közelében, ill. a területen. A közeli forgalmas főút és csomópont miatt a távolabb élők, vagy a településen áthaladók számára is jól feltárul a tervezési terület, melynek közvetlen közelében jelentős mennyiségű parkolóhely is található.

Az intézménykertet oly módon szükséges átalakítani, felújítani, fejleszteni, hogy az minden korosztály, az eltérő szociális és egészségi helyzetű emberek számára egyaránt nyújtson új szolgáltatásokat, a terület akadálymentesen használható legyen. A legfőbb cél, hogy az Intézmény és az intézménykert kiegészítse egymást, a kert segítse a TSzK működését, bővítse annak szolgáltatási körét. Az energiahatékonyság érdekében a világítási rendszer is fejlesztésre kerül.

Cél egy olyan többfunkciós közösségi intézménykert létrehozása:

- melyben minden társadalmi réteg, és minden korosztály tagja talál számára megfelelő kapcsolódási lehetőséget,
- családbarát funkciók kerülnek kialakításra,
- szolgálja a mentális és testi egészség fenntartását,
- közösség építésre alkalmas funkciók találhatóak benne,
- az intézménykert kialakítása esztétikus és reprezentatív,
- a kert kialakítása során az akadálymentesség és az egyetemes tervezés szempontjai érvényre jutnak
- az intézménykert hosszútávon gazdaságosan fenntartható legyen.³⁸

³⁸ Dobos Sára: Sajószentpéter, Területi Szociális Központ intézménykertjének fejlesztése, 2016. április

5.3.6 Magánszemélyek előkertjeinek, udvarainak zöldfelületi fejlesztései

A város beépítési adottságai miatt (szabadon álló családi házak, kertés bányász ikerházak nagy aránya) a zöldfelületek igen nagy része magánkézben van. Ezért ezek fejlesztéséhez, az ökológiai kapacitás növeléséhez elengedhetetlen a lakosság minél intenzívebb és szakmailag magas szintű bevonása. Ez elsősorban szemléletformálással, a helyi médiumok (tv, újság, szórólapok, hirdetések) bevonásával lehetséges. Szakcikkek, riportok, tanfolyamok segítségével növelhető a lakosság tudatossága, kertészeti ismeretei (általános problémát jelentenek az egész országban az épületekhez túl közel ültetett, majd „megnőtt” fák esetei). Hasznos eszköz lehet a „növényvásár” (ingyenes cserepes virágosztás, kedvezményes növényvásárlási lehetőségek biztosítása), hiszen itt a szervezők proaktívan befolyásolhatják a lakossági növényalkalmazást: elérhető, hogy a helyi klímát és talajt kedvelő/elviselő növények, fák kerüljenek kiültetésre, a tájidegen növények használata elkerülhető legyen.

5.4 TÁRSADALMI EGYEZTETÉS

A prioritások kialakításánál fontos a helyi szereplők bevonása. Különösen a konkrét projektek, intézkedések, akciók kidolgozása során szükséges az egyeztetés. Az érintettek köre a téma jellegétől és területi kiterjedésétől függ. Fontos az eredmények dokumentálása (a folyamat leírása, elfogadott és elutasított vélemények indoklással), integrálása a prioritásrendszerbe. Javasolt az interaktív módszerek alkalmazása (tervezési workshop lehetőleg helyszínhez kötötten, pl.: közösségi tervezés), valamint a jól előkészített, jövőorientált módszerek (charrette, syncon, jövőkerék stb.), amelyek illeszkednek a tervezés jellegéhez, egyben fejlesztik az érdekeltek komplex és integratív gondolkodás iránti érzékét, felelősségtudatát. Javasolt e fázisra külső koordinátort/folyamatvezetőt bevonni. Az előkészítést javasolt megkezdeni a tervezés, kataszterezés indítása idején.

5.4.1 Intézmények, egyházak, magánszemélyek bevonása a zöldfelületi stratégiai tervezésbe

A város zöldfelületi-rendszerének jelentős részét teszik ki az intézménykertek, a Harica-patak menti területek, a Szepesi Gusztáv Városi Stadion területe, a Bányászemlékmű parkja, a Kertváros területén található földszint+4 emeletes lakótömbök környezete, valamint a magánkertek. A zöldfelületi stratégia részeként javasoljuk ezen területek használóinak bevonását, az intézkedések összehangolását például az alábbi fejlesztések, projektek kapcsán: Pécsi Sándor tagiskola fejlesztése, Harica utcai zöldfelület és a Harica-patak menti rekreációs park fejlesztése, a Pipiske-hegyre vezető tanösvény megépítése, kilátó építése, pihenőpark kialakítása a Pipiske-hegyen, a volt üveggyári lerakó területén tervezett barnamezős rehabilitáció, magánszemélyek előkertjeinek, udvarainak zöldfelületi fejlesztései.

5.4.2 Környezeti nevelés - a lakosság bevonása

A zöldfelületi hálózat jelentős részét képezik a lakossági zöldfelületek (előkertek, udvarok). Ezek esztétikus, magas ökológiai értéket képviselő kialakítása érdekében javasoljuk a lakosság minél erőteljesebb bevonását saját környezetének alakításába. Tanácsadással, szemléletformálással, növényvásárokkal, faültetési-kezelési programokkal, a növényvédelmi kezeléseket (pl. vadgesztenye-permetezés) magánkertekre való kiterjesztésével.

5.5 EGYSÉGES ARCULATI STRATÉGIA KIDOLGOZÁSA

Sajószentpéteren jól látható az egységes településképi arculatra való törekvés. Ezt talán az is segítette, hogy a város útjait, utcáit az elmúlt másfél évtizedben időről-időre komplex módon egységesen, jól átgondoltan fejlesztették.

A jelenlegi helyzet megőrzése érdekében és a jövőbeni fejlesztések segédleteként javasoljuk egységes városarculati stratégia kidolgozását, amely magában foglalja a város grafikai megjelenítését (logó, kiadványok) ugyanúgy, mint a városban elhelyezendő köztéri utcabútorok (padok, kandeláberek, hulladékgyűjtők, faveremrácok, buszvárók, pollerek stb.) javasolt típusait adott esetben városrészek szerinti bontásban. Az arculati stratégiába illeszkedik a városban kiültetésre javasolt fafajok listája is.

6 HÁLÓZAT-FEJLESZTÉS

6.1 AKCIÓK VAGY INTÉZKEDÉSEK

Sajószentpéter zöldfelületei jelenleg egymástól elszigeteltek, fragmentáltak, így kondicionáló, illetve ökológiai hatásukat kevésbé tudják kifejteni (lásd: vizsgálati tervlap). A két patak völgy, illetve a Sajó árterülete a település három oldali határa mentén jó adottság, ugyanakkor az ezeket összekötő zöldfelületi elemek teljesen hiányoznak, ráadásul a patak völgyek a rendezetlenség, a beépítettség miatt a potenciálisnál kevesebb ökológiai értékkel rendelkeznek. Ezért rendkívül fontos cél a két patak völgyének ökológiai fejlesztése, és ezek zöldfelületi-rendszerszintű összekötése. Ehhez megfelelő eszköz lehet a köztes, illetve kapcsolódó zöldfelületek (Sportpálya, Bányászemlékmű parkja, Harica menti zöldfelületek) fejlesztése, illetve a gondos, tervezett utcafásítás. Hasonlóan kiemelt jelentőségű a Pipiske-hegy, és az arra felvezető tanösvény fejlesztése, az értékes hagyásfás legelő, illetve erdő rekonstrukciója. Város közeli helyzeténél fogva a hegyoldal a település egyik legjelentősebb ökológiai kondicionáló területe. Hasonlóan értékes terület a Sajó – máig viszonylag szabályozatlan, széles – ártere. Ennek rendezése meghaladja a Város kompetenciáit (ez állami feladat), ugyanakkor ökológiailag rendkívül értékes terület. Az uralkodó szélirány, átszellőzés szempontjából fontos továbbá a délnyugat-északkelet irányú kertvárosi utcák (Alkotmány, Déryné, Gagarin, stb) a két patakot összekötő utcákhoz hasonlóan tervezett, gondos fásítása. (Fejlesztéseket lásd a vonatkozó fejlesztési tervlapon).

6.2 PROGRAMOK, PROJEKTEK

6.2.1 Önkormányzat által megvalósítható programok, projektek, feladatok

- zöldterület-fejlesztési tervek készíttetése
- komplex fásítási program kidolgozása, megterveztetése
- társadalmi egyeztetések, közösségi tervezés kialakítása stb.
- programok megalkotása, projektek megterveztetése
- programok- projektek kivitelezése

6.2.2 Közösségi szint

A közterek, közparkok megtervezésében vagy a faültetési koncepció megalkotásában társadalmi egyeztetés ajánlott, így a tervezést követő kivitelezés során –lehetőség nyílik a lakosság bevonására (helyi lakosok, intézmények dolgozói, tanulói stb.). A lakosság nagyobb kedvvel, nyitottsággal vesz részt ilyen programokon, ha már a döntés-előkészítés-, együttgondolkodás szakaszában is részt vehetnek (pl.: közösségi tervezés stb.).

A közterületfásítás különböző lakossági akciók, programok keretén belül is elvégezhető, mely gazdaságossági- és közösségépítő előnnyel is jár. Ilyen napok lehetnek valamely jeles napok, mint Föld Napja – április 22., Madarak és Fák Napja – május 10., vagy ami a fák megeredése szempontjából kedvezőbb, valamely őszi hétvége kiválasztása pl.: október – magvető hava stb.

Egy-egy ilyen közösségi növényültetés véget érhet pl.: egy közös vacsorával, ahol a megpihenés mellett közösen lehet örülni a 'köz'-terület fejlődésének, szépülésének. Az ilyen akciók azért is fontosak, mert ez által a helyiek kötődése nagyobb lesz a kiültetett területhez és a növényekhez. Ezt követően kevesebb a rongálás aránya is.

6.2.3 Magántulajdont érintő program

Bevezethető faültetési program, mely során az Önkormányzat biztosít kedvezményesen vagy ingyen fákat (pl.: fa, cserje, virágvasárok tartása évente egy-egy kijelölt időpontban), melyek telken belül elültethetők. A program során szót kell ejteni a fák szakszerű ültetéséről, ápolásáról.

6.3 AKCIÓTERÜLETEKEN TERVEZETT BEAVATKOZÁSOK

Sajószentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája ((231/2016. (XII.15.)) és a Zöldterület-fejlesztési Koncepció (2015) figyelembevételével a város a következő területeket gondolta fejleszteni:

6.3.1 Pécsi Sándor tagiskola fejlesztése

6.3.2 Harica utcai zöldterület- és a Harica-patak menti rekreációs park fejlesztése

6.3.3 A Pipiske-hegyre vezető tanösvény megépítése, kilátó építése, pihenőpark kialakítása a Pipiske-hegyen

A fejlesztési irányokat bemutató tervlapot ld. a következő A3-as oldalon.

PROJEKTELEMEK

1. A tanösvény kiindulópontja fedett-nyitott térképházzal, információs fállal
2. Tanösvényi állomások vandálbiztos információs táblái
3. Támla nélküli széles ülőkövek szabálytalan alaprajzi kontúrral
4. Fedett-nyitott ikerépítmény, közepén kerékpátárolóval, két szélén kerékpáros pihenővel és esővédő tetővel
5. A tanösvény Harica téren átvezető szakaszának megépítése az aszfaltozott zóna megbontásával
6. Az áruházi falkerítés minimalizálása, intenzív "zöld fal" kialakításával, három patakparti napozó-pihenő terasszal
7. Mozgáskoordinációs játszótér a meglévő elemek megtartásával, új egyensúlyozó játszószerkezetek telepítésével
8. Szabadtéri pihenőterület létesítése a játszótér mögötti területen, gyepes játéktérrel
9. A tanösvény folyamatosságát biztosító gyaloghíd a Nyögő-patakon keresztül
10. Utat kísérő új fasor telepítése
11. Tanösvény állomás a szőlőhegy általános bemutatásával, útjelző táblával, pihenő paddal kombinálva
12. Pihenőpark kialakítása tereprendezéssel, zöld teraszok létesítésével
13. Felső panorámás támfaljáró, a galériaszérien megjelenő felső zóna fokozatosan gazdagítható (csúszdák)
14. Szabadtéri színpadi alépítmény létesítése mobil színpadépítmény fogadására, beépített elektromos csatlakozással
15. Mobil wc-k fogadására kialakított felület, hulladékátrolóval, állandó üzemeltetésre kiépített iker komposzt wc
16. Szabadtéri kialakításokra alkalmas zöldterasz
17. Szabadtéri színpadokhoz csatlakoztatott pihenő és információs ház, esővédő funkcióval
18. Szőlőhegyi tanösvény 2. állomása
19. Az úthoz csatlakoztatott panorámás pihenőhely, rálátással a Nyögő-patak menti városrészre
20. Kattanszerűen megjelenő tufafalkarék, korabeli pincelejárókkal: lehetséges rendezvényhelyszín fedett-nyitott építménnyel
21. Meglévő tereplépcső rendbehozatala, biztonságos korlátok beépítésével, közbenső pihenővel
22. A pincehegyi utak közül kiválasztott ajánlott turisztikai sétány növényzetének gazdagítása, pihenőpadok elhelyezése
23. Új kilátóhoz vezető önkormányzati útszakaszok felújítása, rendbetétele szőrt burkolati tükör kiépítésével
24. Önkormányzati telken felépítendő 15 méter magas új kilátó építése vb magos terméskő burkolattal
25. Alsó pincés út kilátóhoz történő rámpás-lépcsős felvezetése
26. Önkormányzati pince előtti teresedés piknikező térré fejlesztése, esővédő ikerépület elhelyezése, rálátással a városra
27. Önkormányzati borházban kiállítás elhelyezése
28. Parkolók kialakítása a pihenőpark szélén, szőrt burkolattal, vízelvezetéssel /30 gépkocsiallás/
29. Térfigyelő kamerák telepítése a harica patak mentén 3, a szőlőhegyen 5 helyre

ÉPÍTETŐ: SAJÓSZENTPÉTER VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT/
3770 Sajószentpéter Kálvin tér 4.
TERVEZŐ: STÚDIÓ ÉSZAKMAGYARORSZÁGI TERVEZŐ KFT. /
3530 Miskolc, Rákóczi u. 6. sz.

MUNKA MEGNEVEZÉSE:
TOP-1,2,1-16 kódszámú "Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés"
Pittyaplaty völgy településein/ SAJÓSZENTPÉTER
Nyögő-patak menti és a Pipiske hegyre vezető tanösvény, kilátó és Pipiske hegyi pihenőpark kialakítása

HELYSZÍN:
Sajószentpéter: Nyögő-patak, Pipiske hegy
TERVEZÉSI FAJTA:
VÁZLATTERV

RAJZNEV:
Átnézeti helyszínrajz 2000
DÁTUM:
2017. július

RAJZSZÁM:
E02
LEPTÉK:
1:2000

6.3.4 A sajszentpéteri 1755/1-5 helyrajzi számú belterületi ingatlanok (volt Üveggyári lerakó) tekintetében a TOP-2.1.1-15 kódszámú „Barnamezős területek rehabilitációja”

A fent felsorolt területekre koncepcióterv készült. A fejlesztések létrejöttével a település jelentős rekreációs célú, minőségi zöldterülettel gazdagodik, mely pozitív élettani hatással lesz a lakosságra, az élővilágra, a mikroklímára. Emellett a problémával terhelt területek száma csökken és erősödik a zöldfelületi-rendszer. A funkciók tekintetében turisztikai szempontból is pozitív változás várható.

6.3.5 Piac tér rekonstrukció

A Belvárosban folyamatban lévő zöldterület-fejlesztést érintő beavatkozásról van szó, jelenlegi állapota: terület-előkészítési fázis.

7 FENNTARTHATÓSÁG

7.1 FENNTARTÁSI TERV

7.1.1 PARKFENNTARTÁSI FELADATOK

7.1.1.1 Fűvel borított (gyep, pázsit) felület

Munkaműveletek:

- Tavaszi levegőztető gereblyezés
- Gereblyezés utáni hulladék elszállítása
- Öntözés
- Kaszálás, fűnyírás
- Kaszálék letakarítása, elszállítása
- Gyepszél vágása
- Lombgereblyezés
- Talajszellőztetés
- Gyomirtás
- Takarítás, hulladék elszállítás

Fenntartási kategória szerinti elvárások:**I. kategória**

A takarítás napi rendszerességgel történik, a jelentős virágfelület és növényzet miatt a fenntartás naprakészsége a jellemző.

A hulladékgyűjtők ürítését naponta egyszer szükséges biztosítani.

Kaszálás gyakorisága évente 12 alkalom.

II. kategória

Elvárás a heti kétszeri takarítás. Virágfelület jelentős, a növényzet fenntartása színvonalas. A hulladékgyűjtők ürítését naponta egyszer szükséges biztosítani.

Kaszálás gyakorisága évente 8- 10 alkalom.

III. kategória

Jól fenntartott lakótelepi köztertek és közparkok, jellemző a hetenkénti takarítás. A hulladékgyűjtők ürítését minden munkanap biztosítani szükséges.

Kaszálás gyakorisága évente 6-8 alkalom.

IV. kategória

A lakótelepi köztertek és közlekedési zöldfelületek, jellemző a kéthetenkénti takarítás. A hulladékgyűjtők ürítését hetente három alkalommal (hétfő, szerda, péntek) szükséges biztosítani.

Kaszálás gyakorisága évente 4-6 alkalom.

V. kategória

Ebbe a kategóriába a külterjesen fenntartott zöldfelületek, nem parkosított zöldterületek (beközlekedő utak, kerékpárút melletti zöldfelület, önkormányzati beépítetlen ingatlanok) és a patakok medre tartozik, jellemző az évi 3 alkalommal történő kaszálás. A hulladékgyűjtők ürítését hetente szükséges biztosítani.

A fűnyírás mennyiség évi 3 alkalom. Kaszálási időpontok - május 30-ig; július 30-ig; szeptember 30-ig.

A fenntartási munkák során keletkező zöldhulladék elhelyezését komposztálótelepen (annak hiányában hulladék lerakóhelyen) kell biztosítani. A fenntartási munkák során keletkező egyéb hulladék elhelyezését a hulladék lerakóhelyen kell biztosítani.

7.1.1.2 Játzóterek fenntartása

Feladat meghatározás:

Játzóterek takarítását, az ott lévő hulladékgyűjtők ürítését minden munkanapon biztosítani szükséges, a parkfenntartási munkák végzését a III. fenntartási kategória szerint kell elvégezni.

A játszótéri homokozók frissítése, lazítással évente 12 alkalommal szükséges. A fenntartás keretében évi két alkalommal (április hónapban, július hónapban) biztosítani szükséges a homokpótlásokat, a homokozóból kiszóródott homok összeszedését és elszállítását évente egy alkalommal (április hónapban) kell elvégezni. A homokozóban és a játszótéri eszközök alatti ütécscillapító felületeken lévő szennyeződések eltávolítását a fenntartási munkák keretében kell biztosítani.

Homokcserét április 30-ig szükséges biztosítani.

Az ütécscillapítóként alkalmazandó homok iszapos és agyagos részeket nem tartalmazhat, szemcse nagyságának 0,2-2 mm-nek kell lennie.

7.1.1.3 Zöldfelületi hrsz-on lévő út, tér, járda, parkoló (gyöngykavics, egyéb burk.) Munkaműveletek:

- Tavaszi felületgereblyezés	takarítás április végéig
- Hulladék elszállítása	I. n. év végéig
- Felülterítés	szükség szerint min. 2 évenként
- Hengerezés	I. n. évben és szükség szerint
- Sarabolás	minimum két alkalommal szükség szerint
- Gyomirtás	évente egy alkalommal
- Takarítás	kategória szerint
- Síkosság-mentesítés	kategória szerint

A fenntartási kategória szerinti elvárás**I. kategória**

Elvárás a napi takarítás, a hulladékgyűjtők ürítését naponta egyszer szükséges biztosítani.

II. kategória

Elvárás a heti kétszeri takarítás. A hulladékgyűjtők ürítését naponta egyszer szükséges biztosítani.

III. kategória

Jellemző a hetenkénti takarítás, a hulladékgyűjtők ürítését minden munkanap biztosítani szükséges.

IV. kategória

Jellemző a kéthetenkénti takarítás. A hulladékgyűjtők ürítését hetente három alkalommal (hétfő, szerda, péntek) szükséges biztosítani.

V. kategória:

Jellemző a havonkénti takarítás. A hulladékgyűjtők ürítését hetente két alkalommal (kedd, péntek) szükséges biztosítani.

Általános követelmény:

A kavicsos területek karbantartásánál az elvégzendő legfontosabb munkák a gyomos területek sarabolása valamint az Önkormányzat részéről kijelölt kapcsolattartóval egyeztetett vegyszeres gyomirtás évente egy alkalommal. A kavicsos területek karbantartására vonatkozó ütemtervet március 15-ig kell elkészíteni.

Az aszfalt és egyéb burkolatú sétányoknál, tereknél a takarítást főleg kézi erővel szükséges biztosítani (gépi erővel is, ha a szükséges paraméterek adottak) kategória szerinti gyakorisággal. A fenntartási munkák során keletkező egyéb hulladék elhelyezését a hulladék lerakóhelyen kell biztosítani.

7.1.1.4 Cserjével (talajtakarók) borított terület Munkaműveletek:

- Tavaszi talajlazítás	II. n. év végéig
- Metszés	I. n. év végéig
- Ifjítás (nyesedék elszállításával)	IV. n. év végéig, ifjítás 2-3 évente a teljes cserjeállományánál
- Gyomlálás, gyomirtás	szükség szerint
- Talajlazítás	két alkalommal
- Tápanyag-visszapótlás	IV. n. év végén (tápanyag-szükséglet szerint)
- Öntözés	szükség szerint
- Lombgereblyezés (cserjefelületek alól is)	évi 3 alkalommal
- Őszi ásás	IV. n. év végéig
- Növényvédelem	szükség szerint
- Takarítás/nyitás	szükség szerint
- Hulladék elszállítás	szükség szerint

A fenntartási munkák során keletkező zöldhulladék elhelyezését komposztálótelepen (annak hiányában hulladék lerakóhelyen) kell biztosítani. A fenntartási munkák során keletkező egyéb hulladék elhelyezését a hulladék lerakóhelyen kell biztosítani.

7.1.1.5 Sövények Munkaműveletek:

- Metszés	Ifjításkor, télen
- Talajlazítás	(ásás, kapálás) szükség szerint Nyírás II. n. évtől folyamatosan háromszor, közlekedési csomópontoknál az 50 cm-t belátási három szögben nem haladhatja meg, lakossági ültetés esetén is
- Gyomirtás	szükség szerint
- Talajjavítás	IV. n. év, ha tápanyagigény jelentkezik
- Lehullott lomb kiszedése	évi 3 alkalommal
- Takarítás, hulladék elszállítás	szükség szerint

A fenntartási munkák során keletkező zöldhulladék elhelyezését komposztálótelepen (annak hiányában hulladék lerakóhelyen) kell biztosítani. A fenntartási munkák során keletkező egyéb hulladék elhelyezését a hulladék lerakóhelyen kell biztosítani.

7.1.1.6 Egynyáriak, kétnyáriak, hagymás növénykiültetések Munkaműveletek:

- Virágágy előkészítés (ásás, gereblyezés, vonalazás)	kiültetés előtt
- Talajjavítás	szükség szerint
- Ültetés (egynyári virág 30 db/m ² , kétnyári virág és hagymás növény 20-30 db/m ² , annak függvényében, hogy a kiültetés vegyes-e)	tavaszi fagyok (V. 15. után)
- Gyomlálás	szükség szerint
- Kapálás	szükség szerint
- Öntözés	szükség szerint
- Elvirágzott részek eltávolítása	szükség szerint
- Növényvédelem	szükség szerint
- Pótlás	szükség szerint
- Hulladék elszállítás	szükség szerint

A fenntartási munkák során keletkező zöldhulladék elhelyezését komposztálótelepen (annak hiányában hulladék lerakóhelyen) kell biztosítani. A fenntartási munkák során keletkező egyéb hulladék elhelyezését a hulladék lerakóhelyen kell biztosítani.

7.1.1.7 Évelők Munkaműveletek:

- Kapálás	II-III. n. évben esetenként
- Gyomlálás	II-III. n. évben esetenként
- Visszavágás	szükség szerint (ősz, tavasz)
- Öntözés	szükség szerint
- Tápanyag-visszapótlás	IV. n. év
- Növénypótlás	a faj virágzási idejétől függően
- Elvirágzott részek eltávolítása	szükség szerint
- Hulladékszállítás	szükség szerint
- Karózás, kötözés	szükség szerint

A fenntartási munkák során keletkező zöldhulladék elhelyezését komposztálótelepen (annak hiányában hulladék lerakóhelyen) kell biztosítani.

A fenntartási munkák során keletkező egyéb hulladék elhelyezését a hulladék lerakóhelyen kell biztosítani.

7.1.1.8 Rózsák

Munkaműveletek:

- Nyitás (kitakarás)	április-május
- Metszés	április-május
- Elvirágzott részek lemetszése	folyamatosan, szükség szerint
- Kapálás	legalább kétszer
- Vadalás	folyamatosan
- Talajjavítás	IV. n. évben
- Pótlás	IV. n. évben
- Takarás	IV. n. év, fagyok előtt
- Öntözés	szükség szerint
- Nyesedék elszállítása	szükség szerint
- Növényvédelmi permetezés (kártévők megjelenésének függvényében)	évente 2 alkalommal

A fenntartási munkák során keletkező zöldhulladék elhelyezését komposztálótelepen (annak hiányában hulladék lerakóhelyen) kell biztosítani. A fenntartási munkák során keletkező egyéb hulladék elhelyezését a hulladék lerakóhelyen kell biztosítani.

7.1.1.9 Parkfák, sorfák, örökzöldek fenntartása

Munkaműveletek:

- Tápanyag utánpótlás évenként
- Tányérozás évente min. 2 alkalommal
- Öntözés időjárás függvényében
- Talajlazítás szükség szerint
- Gyomtalanítás szükség szerint
- Hóvédelem (örökzöldeknél) szükség szerint
- Sarjazás szükség szerint
- Koronaalakító metszés (ültetést követő 5 éven belül) évenként
- Támrudak, kötözés pótlása (ültetést követő 5 éven belül) szükség szerint

A fenntartási munkák során keletkező zöldhulladék elhelyezését komposztálótelepen (annak hiányában hulladék lerakóhelyen) kell biztosítani.

7.1.1.10 Fák növényvédelme

Az Önkormányzat tulajdonában és kezelésében lévő közterületeken növényvédelmi munka végzését a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet valamint az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. Törvény alapján kell biztosítani.

Vadgesztenyefák növényvédelme:

- vadgesztenyelevél aknázómoly és levélbarnulás ellen

A permetezést évente háromszor a károsító rajzásának figyelembe vételével (tojásrakása előtt) szükséges biztosítani. A vadgesztenyelevél aknázómoly rajzásának jelzésére szexferomon csapdát kell elhelyezni.

Szívó-, rágó kártevők, kórokozók elleni védekezés:

A munkavégzés az Önkormányzat részéről kijelölt kapcsolattartóval előzetesen egyeztetve a kártevők, kórokozók megjelenésének függvényében történik.

Általános követelmény:

- A növényvédelem elvégzése a fertőzöttség megszüntetésével, a fertőzésmentesség fenntartásával.
- A munkavégzésről építési naplót kell vezetni.
- A növényvédelmet a rajzásokhoz igazítva kell elvégezni.
- A kezelés növényvédelmi szakmérnök közvetlen irányításával történhet, a munka-egészségügyi és a kémia biztonsági szabályok maradéktalan betartásával.
- A permetezés technológiájánál a fák teljes magasságában a permetlé egyenletes eloszlását biztosítani kell.
- Közterületi növényvédelmi munkák végzésére III. kategóriás, nem mérgező, 0 munkavédelmi várakozási idejű, méhekre nem vagy mérsékelten veszélyes szerek használhatóak.
- A növényvédőszer engedélyokirat előírásait szigorúan be kell tartania.
- A lakosságot a munkavégzésről 4 nappal előtte értesíteni szükséges. A felhívást a helyi médiákban (tv, rádió, napilap) meg kell jelentetni, valamint az érintett utcákban, helyszíneken ki kell függeszteni.

7.1.1.11 Parkfák, sorfák, örökzöldek, cserjék ültetése

Általános követelmény:

A parkfák ültetése 50 %-os talajcserével, a sorfák és örökzöldek ültetése 100%-os talajcserével történik. Ültetőgödör mérete: 1x1x1 méter. Cserjék ültetése esetében az ültetőgödör mérete minimum: 0,4 x 0,4 x 0,4 méter. A fák támrudazását, kötözését a faültetéssel együtt el kell végezni. A karó a fa törzsénél kissé magasabb legyen és még a gödör betemetése előtt kerüljön elhelyezésre. A fa indító metszésére szintén a fa ültetésekor kerül sor. A kiültetett fákat évente négyszer tányérozni kell, időjárás függvényében locsolásukról gondoskodni szükséges. A sorfák minőségi követelménye: egyenes törzs, legalább 220 cm törzsmagasság, a törzs felülete hibátlan, színe a fajra jellemző, a fa koronáját a törzs meghosszabbításában lévő erőteljes sudár és legalább 4-5 db koronavessző alkotja. A gyökérzet átmérője legalább 50-60 cm. A gömbkoronájú dísfáknak sudara nincs, a koronavesszők legkisebb mérete 30 cm. A gyökérzet egészséges és a gyökérvégeket kivéve sérülésektől mentesek. Az ültetés során alaptrágyázásról, belocsolásra gondoskodni szükséges.

A fenntartási munkák során keletkező egyéb hulladék elhelyezését a hulladék lerakóhelyen kell biztosítani.

7.1.1.12 Utcabútor karbantartása

A közparkok berendezési tárgyainak számítanak a különböző típusú padok, hulladékgyűjtők, kerékpártárolók, virágtartó oszlopok és ládák, pollerek valamint ivóutak.

- A fenntartási területen szükséges az utcabútorok festése.
- A sérült, használhatatlanná vált utcabútorokat a közterületről el kell szállítani.
- A sérült, de még használható utcabútorok javításáról gondoskodni kell.
- A gazdaságosan nem javítható utcabútorok leselejtezését minden évben felül kell vizsgálni.

7.1.2 JÁTSZÓTEREK FENNTARTÁSA (ELLENŐRZÉSE, KARBANTARTÁSA)

Feladat meghatározás:

1. Játzóterek ellenőrzése

1.1 Rendszeres ellenőrzés szemrevételezéssel

A szemrevételezés során az olyan, szemmel látható veszélyforrások felismerése a feladat, amelyek a vandalizmus, az időjárás hatásának következményei, illetve a használatból eredő sérülések.

A szemrevételezéses ellenőrzés során vizsgálni szükséges:

- A tisztaságot, az esési felületek épségét, tisztaságát. A játszótér területén üvegdarabok, sérülést okozható tárgyak (pl. kő, deszkázat stb.) nem lehetnek.
- A használatból eredő súlyos sérüléseket (leszakadt lánc, csúszdatest kilyukadása, törése)
- A gumilapos ütéscsillapító felület épségét, hiánymentességét.
- Az esési tér akadálymentességét. Az esési térben akadály nem lehet (pl. letört faág, leszakadt elem stb.)!
- Játzóeszköz alapját. Alap nem lehet szabadon!
- Alkatrészek hiánymentességét. Alkatrészek, összekötő elemek nem hiányozhatnak (pl. felfogatásokból csavarok)!
- Mozgó alkatrészek kopottságát.
- Az építmény statikai szilárdságát.
- Eltulajdonításokat. Az eltulajdonítás tényét azonnal jelezni szükséges a tulajdonos felé!

Amennyiben a játszóeszköz biztonságos használatra azonnal nem javítható, akkor a berendezés használatának megakadályozására azonnal intézkedni szükséges!

A játszóterek karbantartásakor az MSZ EN 1176-7 szabványban foglaltak szerint kell eljárni.

3. Ütéscsillapító felületek karbantartási munkái

A karbantartási munkák keretében a műszaki ellenőrrel történt előzetes egyeztetés alapján biztosítani szükséges a sérült gumiburkolat helyreállítási, javítási munkákat, illetve a faapríték, fakéreg zúzalék ütéscsillapító anyagok esetében a szabványban előírt rétegvastagság biztosítását a szükséges pótlással.

Feladat teljesítés dokumentálása

A játszóterek ellenőrzési és karbantartási munkáinak végzéséről külön jegyzőkönyvet kell vezetni. A munkavégző személy (játzóterei eszközök helyi operatív felülvizsgáló) a 290/2007. (X. 31.) Korm. rendeletben foglaltak szerint köteles rendszeres ellenőrzési naplót, operatív ellenőrzési naplót és karbantartási naplót vezetni a játszóeszközök és az ütéscsillapító felületek fenntartási munkáiról. A naplókat tíz évig meg kell őrizni.

7.1.3 FÁK KEZELÉSE

1. Feladat meghatározás:

- Élet és vagyonbiztonságot potenciálisan veszélyeztető gallyak eltávolítása.
  - Épületet, építményt veszélyeztető vagy károsító gallyak eltávolítása, a veszély, illetve károkozást megállapító hivatalos szerv által előírt mértékig.
  - A biztonságos jármű- és gyalogos közlekedést akadályozó, a fa környezetében lévő műtárgyakat zavaró gallyak eltávolítása, szükség esetén fakivágás. (A közutakra érvényes szabványok előírása: 4,7 m magas út-űrszelvény biztosítása.)
  - Elektromos légvezetékkel érintő fák gallyazása.
  - Kiszáradt fák kivágása.
  - Közvilágítási lámpát takaró ágak eltávolítása.
  - Száraz gallyak eltávolítása élő részig.
  - Ifjító metszés szükség szerint, hajtás válogatása az ifjító metszés utáni években (2-3 év, III. n. év).
  - Koronaalakító metszés (1-5 évig, IV-I. n. év).
  - Kertész-szakmai szempontból indokolt egyes gallyak eltávolítása, a fa biológiai, illetve esztétikai harmóniájának helyreállítása, v. egyéb konkrétan megjelölt célból. Ennek a gallyazásnak a mértéke nem lehet több az összes gallyazási munka 10%-nál.
2. Az 1. pontban felsorolt munkák sorrendje egyben fontossági sorrend, melyet a munkavégzés során figyelembe kell venni.
  3. A fenntartás feladatkörébe tartozik a rendszeres szemle, a fák állapotának vizsgálata, a potenciális veszélyhelyzet felderítése szemrevételezéssel, szükség esetén favizsgáló műszer igénybe vételével történik. A fák állapotának vizsgálatát a naplóban rögzíteni szükséges.
  4. A fakezelési munkákat a vonatkozó szabványoknak megfelelően, jó minőségben, szakszerűen kell biztosítani. A fakezelési munkát csak az végezheti, aki szakirányú végzettséggel és szakmai tapasztalattal rendelkezik. A szakirányú végzettséget igazoló dokumentumok másolatát az önkormányzatnak be kell nyújtani.
  5. A gallyazást roncsolás, kéreghasadás nélkül kell végezni. A 4 cm-nél nagyobb átmérőjű vágási felületeken a sebkezelést minden esetben alkalmazni kell.
  6. A fakezelési munka elvégzését követően a helyszín takarítását biztosítani szükséges.
  7. A fakezelési munkákat lehetőség szerint a fészkelési időszakot figyelembe véve kell ütemezni. A munkavégzés során a védett fauna és flóra világra, védendő értékekre fokozottan oda kell figyelni. Amennyiben a munkavégzés védett élőlények élőhelyét érinti, a Bükk Nemzeti Parkot értesíteni szükséges.

A fakezelési munkák végzéséről a munkavégző cég a 290/2007. (X. 31.) Korm. rendeletben foglaltak szerint kell eljárjon.

7.2 TERVEZÉSBE VALÓ INTEGRÁCIÓ

Jelen zöld infrastruktúra fejlesztési- és fenntartási akciótér Sajószentpéter város elfogadott és érvényben lévő Integrált Településfejlesztési Stratégiájával (ITS), településszerkezeti tervével és szabályozási tervével összhangban készült, azok tartalmával nincs ellentmondásban. Az említett tervek megállapításait csupán kiegészíti, pontosítja és elmélyíti, valamint az ott megfogalmazott stratégiai célok további stratégiai és taktikai megvalósítását szolgálja. Az itt meghatározott akcióterületek részben megegyeznek az ITS által kijelölt akcióterületekkel, illetve az ott megjelölt feladatokkal.

7.3 TÁRSADALMASÍTÁSI ESZKÖZÖK

Fontos feladat az itt meghatározott zöldfelületi fejlesztések, illetve a későbbiekben azok fenntartásának társadalmasítása. Ehhez szükséges mind az érintett területek, mind az egész város lakosságának bevonásba már a tervezés előkészítése során. Ehhez alkalmas médiumok a helyi sajtó (városi televízió), valamint tájékoztató plakátok, anyagok, lakossági fórumok, nyilvános területbejárások. A tervezés során mindenképpen érdemes a közösségi tervezés módszertanának alkalmazása, nem csak az igények és lehetőségek pontosabb megállapítása céljából, hanem azért is, mert a tapasztalatok szerint az így létrejött fejlesztést az érintett területek lakossági jobban magáénak érzi, rendeltetésszerűen használja, a rongálás, vandalizmus jóval kisebb mértékű. Emellett maga a közösségi tervezés folyamata is közösségépítő jellegű, produktív tevékenység. Megfontolandó egyes, szakértelmet nem igénylő fenntartási munkák (nyári fűnyírás, új fák elültetése) civil szervezetekkel, kisebb-nagyobb lakossági csoportokkal közös megszervezése, adott esetben „esemény” jelleggel (pl.: kertvárosi közös faültetés, vagy „Bányászemlékmű park közös gondozása”). Ezek az események szintén hozzájárulnak a város és a városlakók közös identitásának ápolásához, intenzívebb kötődés kialakításához, illetve hosszú távon rendezettebb és rendeltetésszerűen használt közterületeket eredményeznek.

7.4 MONITORING RENDSZER KIDOLGOZÁSA, FEJLESZTÉSE

Fontos szempont az elkészült fakataszter folyamatos frissítése, felülvizsgálata, valamint az elkészült projektek további figyelemmel követése. A lakossági visszacsatolások érdekében érdemes egy-egy projekt lezárásakor „közös” megbeszélést, értékelést tartani, kérdőíveket kitölteni és értékelni, valamint az adott esetben felmerülő ötleteket, igényeket, de akár problémákat is figyelembe venni a következő projekt előkészítésekor, illetve megvalósításakor. Ez a fajta monitoring megerősíti a helyiek kötődését az elkészült fejlesztéshez, és az előzőekben részletezett közösségi tervezéshez hasonlóan rendeltetésszerű használatot, nagyobb lakossági odafigyelést eredményez, így hosszabb távon gondozottabb, rendezettebb közterületek, ideálisabb lakossági hozzáállás, nagyobb igényesség érhető el.

7.5 FENNTARTHATÓSÁG

7.5.1 ÖKOLOGIKUS ZÖLDFELÜLETEK VÁROSI ALKALMAZÁSA

A településeken a kiemelten kezelt, valamint az átlagos és extenzíven fenntartott zöldfelületek területe a fenntartás minőségével fordított arányban nő. Így az extenzív, nagy területeket felölelő, és az átlagos fenntartási igényű területek kezelésénél különös hangsúlyt kell fektetni azok ökológiailag megfelelő habitusára, hogy minél kisebb költség ráfordítással minél nagyobb esztétikai élményt nyújtsanak. A fenntartásban a zöldfelületek ökológiai adottságainak figyelembevételén kívül fontos szempont a terület eredeti ökoszisztémájának megidézése, és a település javára való fordítása. A területen honos növények és növénytársulások esztétikai értékének kiaknázása nagy nyereséget hozhat, hiszen ezek a taxonok az adott területen minimális fenntartás mellett fejlődnek, így közterületi alkalmazásukkor a rájuk fordított költség is minimális lesz.

Fontos a biológiai sokféleség, a biodiverzitás fogalma. A természet alkotta társulások szépségét a különböző, de azonos ökológiai igényű fajok sokaságának egysége adja. Ennek közterületre való adaptálásával olyan önfenntartó zöldfelület alakítható ki, amelynél nemcsak a tápanyag utánpótlás, kaszálás, öntözés költségei foghatók vissza, de a növényvédelem drága eszközei is elhagyhatók.

A monokultúrákkal ellentétben a nagyobb fajgazdagsággal operáló zöldfelületeken a betegségek nem tudnak nagy területeket érintő pusztítást végezni, így az ilyen károkozások is elkerülhetők.

Ha a település nagyobb területű zöldfelületeinek fenntartása és kialakítása ökológiai szempontok szerint történik, több forrás koncentrálható a település kisebb területű, de intenzíven fenntartandó zöldfelületeire, így a település valamennyi zöldterülete funkciójának megfelelő minőségű és megjelenésű lesz.

Az új technológia az intenzív fenntartási igény helyett, extenzív, alacsonyabb költségvonzatú és hosszútávon fenntartható, magasabb biológiai értékkel rendelkező zöldfelületeket eredményez. A tervezéstől a fenntartásig szem előtt tartja a városi klíma viszonyait, a növénytársulások ökológiai szerepét, az egyes fajok növényélettani sajátosságait. Hazánkban eddig figyelmen kívül hagyott tényezőkre épít pl.: őshonos fajok használata, környezetbarát talajjavítási technológiák alkalmazása, alternatív mulcshasználat.

A hosszútávon fenntartható városi zöldfelület-gazdálkodás érdekében, ajánlott a külföldi szakismeret átvétele, gyakorlati tapasztalataik megismerése és az új eljárások adaptálása. Ezeknek a technológiáknak a fejlesztésében, tervezésében, közterületi alkalmazásában a svájci ZHAW wadenswill-i kampusza a világ élvonalában jár. Hazánkban a FŐKERT Nonprofit Zrt. és a Deep Forest Kft. végzett kutatásokat e területen.³⁹

³⁹ Bíró Borbála, Pápai Veronika: Ökológikus zöldfelületek városi alkalmazása. Budapest, 2016

Ökológiai stratégiák

- C (Competitive) – versengő, C-stratégia: jó ökológiai viszonyokat igénylő évelőkiültetés (nagy napfény, tápanyag, vízigény)

Tipikus képviselői pl.: magas díszfüvek.

Ökológiai igények: napfény, talaj magas tápanyagtartalma, rendszeres vízellátás.

A kifejlett egyedek nem igénylik a folyamatos gondozást. A zavarást nem tűrik.

Zavarás: visszavágás, kaszálás, kapálás, talaj mozgatása, feltörése.

Jó szerkezetű talaj szükséges. Növények visszavágása általában egyszer, a vegetációs időszak kezdetén történik. A nyesedéket nem szabad elszállítani, a növények alatt kell hagyni, hogy nőjön a talaj tápanyagtartalma. Megfelelő fajgazdagsággal kialakított évelőágyás rendkívül jól ellenáll a betegségeknek. Hazánkban ezekhez a növényekhez kevés a csapadék. A rendszeres öntözés megnöveli a fenntartás költségeit. Hagymások telepítése ősszel esedékes.

A C típusú növények nagy díszértékűek (egynyári ágyak szintjén van), de fenntartási igényük elenyésző és járulékos költségei jóval alacsonyabbak.

- S (Stress tolerant) – stressztűrő, S-stratégia: szélsőséges viszonyokat toleráló évelőágyás (árnyék, szárazság, forróság, extrém hideg). Tipikus képviselői pl.: mediterrán területek örökzöld évelői, vagy sziklakerti növények.

Fejlődésükhöz igénylik a folyamatos stresszhatást (szárazság/pangó víz, forróság/extrém hideg, árnyék, gyökerekkel való konkurencia, talaj alacsony tápanyagtartalma). A folyamatos stresszhatás alatt kisebb biomasszát termelnek és azt próbálják minél hosszabban fenntartani, így visszavágásuk, zavarásuk nem kívánatos (visszavágás, kaszálás, kapálás, talaj mozgatása, feltörése). A folyamatos stresszhatást viszont fenn kell tartani.

A stresszhatást csökkentő, így kerülendő fenntartási tevékenységek:

- öntözés – szárazságtűrő növények esetében
- tápanyagutánpótlás – nem szabad tápoldatozni, komposztot teríteni, a tavaszi visszavágást követően a nyesedéket el kell szállítani

A legkitettebb területek alakíthatók alacsony fenntartási költséggel. Jól alkalmazhatók nagy területű közlekedési zöldsávok, extenzív területek, nehezen megközelíthető zöldfelületek esetében, száraz és/vagy árnyékos területek beültetésénél. A növények mSajószentpéterősödéséért érdemes öntözni a területet.

- R (Ruderal, vagy Rapid propagation), zavarást tűrő v. gyors terjedésű növények (az élőhely folyamatos zavarásnak van kitéve pl.: kaszálás, talajjavítás). Tipikus képviselői pl.: egynyári növények, gyomok. Fejlődésük során sok tápanyagra és vízre van szükségük. Hajtások visszavágása a tövek erősödését, a virágzási erély növekedését eredményezi, gyökérzetük laza, átmozgatott talajban fejlődik jól. Ökológiai igények: napfény, talaj magas tápanyagtartalma, rendszeres vízellátás. Megfelelő fejlődésükhöz zavarás szükséges, ilyen: visszavágás/kaszálás, kapálás/kapálással való gyomlálás, talaj mozgatása, feltörése.

Átmeneti megoldásként –pl.: építési területek környezete, területek időszakos rendezése során - egynyári magvetés alkalmazható.

Általánosságban elmondható, hogy a mulcsozás használata szükséges a kiültetés stabilizálódásáig, ilyen lehet (növényi és ásványi eredetű). PH semleges, 5-12 mm-es frakciójú zúzottkő v. folyami kavics terítése javasolt. Az ásványi mulcs javasolt vastagsága: 5-8 cm. Az évelőágy képe 10-12 év alatt jelentősen változhat. Az évelők évszakos változásával számolni kell. Friss évelőkiültetésben egyényári kiültetés alkalmazása javasolt az évelők záródásáig.

Budapesti példák:

- 16 000 m²-es tanösvény a Hajógyári-szigeten
- dinamikus kiültetésű évelőágy a BAH csomópont, Lehel út/Róbert Károly krt.-i zöldsávokban, Margitszigeten
- alternatív gyepgazdálkodás a Tabánban, Gellérthegyén

7.5.2 ALTERNATÍV GYEPGAZDÁLKODÁS

Az alternatív gyepgazdálkodás a települési fenntartásban olyan innovatív és költségkímélő technológia, mely a természetes növénytakaró biológiai, esztétikai értékeire épít. A település gyepfelületeinek újszerű fenntartási módszere a füves területek költséges és ökológiai szempontból a magyarországi klímát nehezen toleráló monokultúráit váltja fel a területre eredetileg jellemző, biológiailag sokféle, természetes növénytársulásokra. A gyeses területek berögzült kezelése megakadályozza az értékes növények szépségének kibontakozását, így bizonyos helyszíneken a folyamatos kaszálást el is lehetne hagyni.

Ha a település zöldfelületi a hagyományos fenntartási tevékenységek ellenére megtartották biológiai potenciáljukat, és a talajok magbankjai nem szegényedtek el, akkor egyszerű eszközökkel értékes virágzó mezőkké alakíthatóak a szükségszerűségből tartott extenzív gyepek (közlekedési sávok, körforgalmak, rézsűk). A budapesti tapasztalatok szerint a városi zöldfelületek általában igen gazdagok taxonokban, így a kaszálások ritkítása már az első évben látványos vizuális hatást hoz.

Az alternatív gyepgazdálkodás javasolt helyszínei

Az alternatív gyepgazdálkodás olyan területek biodiverzitásának növelésére alkalmas technológia, ahol funkcionális szempontból nem követelmény a növényzet alacsonyan tartása. A fenntartási költségeket az évi négyszeri kaszálás évi egy-két alkalomra szorításával lehet csökkenteni. A nehézkesen megközelíthető, extrém terepviszonyokkal rendelkező helyeken, vagy a kevésbé frekvenciált területeken a természetes ökoszisztéma megtartása, megjelenése nem ütközik a területhasználattal. Így alternatív gyepgazdálkodásra javasolható területek lehetnek a közlekedési zöldsávok, körforgalmak, meredek, nehezen fenntartható rézsűk, természetközeli parkrészek.

Sajószentpéteren a következő helyszínekre javasoljuk: a közeljövőben létrejövő fejlesztési területeken, mint pl.: a pipiske-hegyi pihenőpark és kilátó környezetében (az 'aktív zónán' kívül eső területeken); az üvegyári lerakó területének azon részén, mely nem az aktív, funkciókkal sűrűn ellátott terület; a Harica-patak mentén. Közép- és hosszú távon pedig minden zöldterület-fejlesztés során érdemes ezzel a gazdálkodással számolni.

**SAJÓSZENTPÉTER
ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI- ÉS FENNTARTÁSI AKCIÓTERV**

ÚT- ÉS KÖZMŰHÁLÓZAT

8 MŰSZAKI („SZÜRKE”) INFRASTRUKTÚRA RENDSZEREK VIZSGÁLATA

8.1 SAJÓSZENTPÉTER KÖZLEKEDÉS-FÖLDRAJZI HELYZETE

Borsod megye jellegzetes földrajzi adottsága a folyóvölgyekkel szabdaltnak hegy- és dombvidék, mely a megyeszékhelynél találkozik a síksággal. A folyóvölgyek sugaras szerkezetet alkotnak, és Miskolc északi, észak-keleti agglomerációs térségében találkoznak. A fő- és mellékvölgyek találkozási pontjainál jött létre a Miskolcot övező első városgyűrű, melynek tagjai többek között, Sajószentpéter, Szikszó és a Bódva völgy torkolatánál települt Edelény, de itt csatlakozik a Sajó völgyhöz a Bükk lábáig futó paraszniai völgy is. Ezek a földrajzi adottságok a meghatározói a sajószentpéteri térszerkezetnek és településszerkezetnek, valamint ennek nyomán a térség úthálózatának is.

Meghatározó jelentőségű az is, hogy a város északi határán gyakorlatilag összenőtt Kazincbarcikával, mely a Sajó-völgy Miskolctól északra eső szakaszának legfontosabb, fejlődő ipari települése.

Sajószentpéter a Sajó völgyét feltáró fő artéria, a 26. sz. Miskolc-Bánréve másodrendű főút és a 92 számú Miskolc-Bánréve-Ózd vasútvonal két oldalán fekszik. Minthogy Kazincbarcika, a BorsodChem és Sajószentpéter vonzáskörzetéhez tartozó kisebb települések forgalma a megyeszékhely felé Sajószentpéteren át éri el a 26-os főutat, ez jelentős átmenő forgalmat generál a város főútjain.

Az átmenő forgalom a 26. és 27. sz. főutakon és a 2517. sz. összekötő úton (Parasznyai út) jelenik meg.

A város településszerkezetét tekintve kedvezőtlen helyzetben van, mert ez a - földrajzi meghatározottság következtében generálódó - átmenő forgalom a városközponti területeken tud csak áthaladni a városon.

Berentével való közúti kapcsolatában Berente területén a közelmúltban kiépült második bekötés révén javult a térségi kapcsolata. Ugyanakkor a vasúton túli területek Sajószentpéter és Berente közötti kapcsolata hiányzik.

A város közúti elérhetőség szempontjából kedvező helyzetben van. A 26-os főútvonal Miskolc és Sajószentpéter között 2x2 sávval kiépített. A megyeszékhely elérhetősége így kiváló, Kazincbarcika és a térség városai, Edelény, Szendrő és Putnok elérhetősége jó.

Közlekedéshálózati elemek

- Országos főút
  - 26. sz. Miskolc-Bánréve másodrendű főút
  - 27. sz. Sajószentpéter-Tornanádaska másodrendű főút
- Országos mellékút
  - 2517 sz. Miskolc-Parasznya-Sajószentpéter összekötőút
- Helyi gyűjtőút
  - 25129. sz. Alacskai bekötőút
  - 26308. sz. vasútállomási bekötőút

A 26-os út 2x1 sávós szakaszai túlterheltek, amely különösen igaz Sajószentpéter átkelési szakaszára, ahol a helyi forgalmi funkciókkal keveredve a forgalmi terhelés élethetlenné teszi a város központját. Hasonlóan problémás a 27 sz. főút átkelési szakasza, melynek vonalvezetése kedvezőtlen, településen belüli helyzete hátrányos a város legszebb műemléke közvetlen közelében.

A probléma megoldására évtizedek óta szerepel a térségi és településrendezési tervekben Sajószentpétert (és Kazincbarcikát) elkerülő szakasz, mely még nem valósult meg. A 26. sz. út átkelési szakaszának kiváltása döntő fontosságú beruházás lenne mind a városközpont fejlesztése, mind az átmenő forgalom kiiktatása szempontjából. Az elkerülő szakasz egyszerre mindkét főúti átkelési szakasz átmenő forgalmának kiiktatását megoldaná.

Az átmenő forgalom gondjának leküzdésében igazi áttörést a keleti elkerülő út megépítése jelentené (lásd az ábrát) amely a beépített területek lényegében teljes elkerülésével biztosítaná az észak-déli forgalom átvezetését.

A közlekedés-földrajzi adottságok tekintetében említést kell tenni a vasúti ellátottságról. Vasúti hálózat tekintetében Sajószentpéter átmenő forgalmi helyzetben van.

A település a 92 sz. Miskolc-Bánréve-Ózd villamosított, vasúti fővonal mentén fekszik. A vasútvonal Miskolc felől Sajószentpéter vasútállomásáig kétvágányú. A térségi vasúti közlekedés tekintetében Sajószentpéter kedvezőtlenebb helyzetben van, mint a közúti közlekedés esetében.

Két megállóhely van a városban; Sajószentpéter vasútállomás és Sajószentpéter-Piactér megállóhely. A vonalon csak személyvonatok közlekednek, naponta 15 vonatpár.

A vasútállomás szerepe – ezt vágányhálózatának kiépítettsége is mutatja – inkább a térségi teherszállítás szempontjából jelentős. Ez az állomás az indító helye a BorsodChem és a hajdani Sajószentpéteri Üveggyár területe iparvágány hálózatának is.

8.1.1 KÖZÚTI FORGALOMNAGYSÁGOK

ÁNF (Átlagos napi forgalom) Egységjármű/nap

	26-os főút észak-kelet	26-os főút dél-nyugat	27-es út (Rákóczi F.u.)
1995	11 389	8 882	3 590
2000	11 882	9 296	3 884
2005	15 922	12 773	4 093
2010	17 861	10 882	4 448
2015	17 039	12 530	3 817

Az átlagos napi forgalom (ÁNF) alakulását 20 év távlatában mutató fenti táblázat adatai jól szemléltetik a forgalom változását, benne az átmenő forgalom növekedésének problematikáját.

8.1.2 AZ ÁTMENŐFORGALOM HATÁSAI

Az közlekedés földrajzi helyzetének általános áttekintése után megvizsgálható, hogy ez miképpen hat ki a város életére.

Mint az előzőekben szó volt róla a település főúthálózatát az átkelési szakaszok határozzák meg. Bár a közelmúltban fontos fejlesztés volt a Harica-patak hídjának kiépítése a Lévy József utcán, összekötve a patak két partján lévő településrészeket, a 26-os út teljes átkelési szakasza tekintetében kedvező irányú változás nem következett be. Nem jöttek létre a főút közelében olyan folyamatos, párhuzamos nyomvonalak, melyek a 26. sz. főút tehermentesítésére szolgáló, településen belüli alternatív kapcsolatok lehetnének.

Továbbra is egytengelyűnek tekinthető a településszerkezet, ahol a 26-os főút átkelési szakaszára mint gerincre halszákkaként kapcsolódnak a település egyéb fontos útjai, rendre: a 27. sz. út átkelési szakasza, a Bercsényi utca, vasútállomáshoz vezető út, Alacsikai út, Vörösmarty utca, Bethlen utca, Petőfi utca – anélkül, hogy az ezen utcák között szükséges folyamatos összekötések létrejöttek volna. Ennek következménye, hogy a főútvonal átkelési szakaszának belső forgalom alól való tehermentesítésére így jelenleg nincsen mód, ezért még az út azonos oldalára eső településrészek közötti mozgásokhoz is többnyire igénybe kell venni a főutat. Az átmenő forgalom így a település belső forgalmát is megnehezíti, a rá- és leforduló mozgások akadályozásával.

A 26-os út átmenő forgalmának zavaró hatása a forgalom nagyságán túlmenően azért is fokozott, mert a településközponti funkciók a főút két oldalán lineárisan helyezkednek el.

Mindezek okán a város számára a legfontosabb közlekedési beruházás – a már évtizedek óta napirenden lévő, de folyamatosan elnapolt – 26-os elkerülő út megépítése lenne.

8.2 A VÁROS ÚTHÁLÓZATÁNAK SZERKEZETE

Sajószentpéter átmenő forgalommal harántolt helyzete részben földrajzi adottságok következménye. A 26-os út a település nyugat-keleti tengelye. Az e köré szerveződött településmag beszorult a déli dombok és a Sajó közé. További, a város kiterjedését akadályozó fizikai akadály a vasútvonal, amely esetében a limesz szerepet a vasútvonal és a Sajó közelsége is fokozza.

A város úthálózatában két eltérő szerkezet figyelhető meg. A Kossuth utca és a vasút között, valamint a Harica-patak völgyében (Petőfi utca környéke) nőtt településszövetet találunk, melyre a szabálytalan, kanyargós és szűk utcák jellemzőek 6-10 m-es beépítési szélességekkel. A többi – új – településrész, beleértve a vasúton túli Ibolya telepet és a Sajón túli Dusnokot is már telepített-tervezett szabályos, raszteres úthálózatú, döntően lakóterületi településrészek, szélesebb, döntően egyenes utcákkal.

A nőtt településrészek forgalmi szempontból nehezebben alakítható ki hálózat, sok a (kényszerből) egyirányúsított utca és a zsákutca, melyek főként a vasút felé futnak ki, és ily módon a főútra kapcsolt beépítési szigeteket tárnak fel.

Az új beépítésű területek a főúttól délre eső városrészekben – bár több szigetet alkotva – olyan utcahálózattal rendelkeznek, melyek lehetővé tették-teszik egymással való összekapcsolásukat. Ennek eredményeként alakult ki a majdnem folyamatos összekötő útvonal a Petőfi és Alacskai út között a Harica u.-Kandó Kálmán u. -Erzsébet telep nyomvonalon.

Berente új közúti kapcsolata Sajószentpéterről az Erőmű és Széchenyi utcákon keresztül közelíthető meg az Alacskai út felől.

Az Ibolya-telep az üvegyárral együtt a vasút és a Sajó közé „szorult” zsák településrész. Zsák jellege ellenére a terület kettős megközelítéssel rendelkezik egyfelől a Kökény utcai aluljárón, másfelől az üvegyárat kerülő Üvegyári úton keresztül. Megállapítandó ugyanakkor, hogy mindkét útvonal rossz állapotú, az aluljáró nem szabványos közúti úrszelvényt rendelkezik.

8.3 AZ UTAK LÉGTÉRÁRÁNYA, AZ ÚTTERÜLET FELOSZTÁSA

Az utcák, utak légtéraránya és az úttér berendezése talán a legfontosabb tényezők a zöld infrastruktúra és a városlakók közérzete szempontjából. Az út légtéraránya alatt a beépítési szélesség/beépítési magasság arányát értjük. Minden település, településrész lineáris közterület hálózatának van egy kialakult jellemző légtéraránya. Az azonban általánosan elmondható, hogy legotthonosabbnak (leginkább emberi léptékűnek) azokat az utcákat érezzük, ahol ez az arány az 1:1 és a 3:1 között mozog. (Nem véletlen, hogy az emberek turistaként döntően az ilyen jellemzőjű területeket keresik)

Sajószentpéter történelmi szerkezetű utcahálózatán az 1:3, arány a jellemző, de a település legnagyobb részén inkább a falusias utcakep a jellemző 1:4, vagy annál nagyobb légtérarányokkal. Az 1:3 vagy annál kisebb légtérarány esetén az utcákon zöldterületek nem nagyon, legfeljebb csak foltszerűen, vagy mobil jelleggel helyezhetők el. Ilyen esetben a beépítési „kulissza” mögötti kertek, udvarok zöldterületei, növényzete, fái biztosítják a városrész egészséges zöldhálózatát.

Az utcák légtéraránya nem csak a beépítéssel, hanem a növényzettel, legtöbb esetben fasorok létesítésével is módosítható, illetve a kívánt légtérarány beállítható. A fasorok által optikailag három részre bontható egy úttér, azaz mind a járdán közlekedő gyalogosok, mind a közúton közlekedő járművek számára előállítható egy városiasabb, 1:2 - 1:1 légtérarány.

Sajószentpéterre kevésbé jellemző a régi telepítésű egységes fasorok jelenléte, inkább szoliter fák találhatók az utcákban. Egyre több példa van azonban fiatal fasorok telepítésére. Ezek révén egyre több utcában tolódik el a légtérarány és az utca karaktere városiasabb irányba.

Nem elhanyagolandó az a körülmény sem, hogy a kisebb légtérarányú úttérnek kedvező hatása van a járművezetők által kifejtett sebességre is. A szűkebb úttér – még ha az csak optikai is – sebességcsökkentő hatású.

A falusi-kisvárosi karakterű utcakep és légtérarány ellenpéldája a városban foltszerűen megjelenő, döntően a 70-es években épült lakótelepi beépítések, általában négyszintes bérházakkal. A települési karaktertől idegen légtérarányt létrehozó beépítési mód – különösen ahol csak az utca egyik oldalára

jellemző – idegen a jellemző településképtől. Ezeken a helyeken fontos eszköz a fásítás mind a takarás, mind a településre jellemző légtérarány helyreállítása céljából.

8.4 PARKOLÁS

A zöld város legnagyobb ellensége a parkoló gépjármű. Az egyre növekvő járműállományt tárolni kell valahol. és erre legolcsóbb és első látásra legkézenfekvőbb megoldás a gépkocsik szintbeli parkoltatása – döntően a közterületen, az úttérben. Ez a megoldás pedig egyre gyorsabb tempóban emésztí a zöldterületek számára hasznosítható felületeket. Ezen a folyamaton kíván enyhíteni a fásított parkoló intézménye, amely azonban csak ritkán váltja be a hozzá fűzött reményeket. A fásítást biztosítani kívánják a tervezési előírások is, melyek szerint négy parkolónként egy-egy fát kell telepíteni. A szűk hely és a túlburkolás miatti kis favermekből a fák többnyire kipusztulnak, ha pedig nem, gyökerekkel előbb-utóbb deformálják az őket körülvevő burkolatot. A parkolók fásításánál ezért törekedni kell a minél nagyobb területű zöldszigetek biztosítására, vagy még inkább a fák parkoló melletti zöldsávba való telepítésére.

Sajószentpéteren ez a probléma főként a Kossuth Lajos utcát (26-os út átkelési szakaszát) kísérő szolgáltató-kereskedelmi-intézményi zónában jelentkezik. Megállapítható ugyanakkor, hogy a főút menti zöldterületek kiültetése, virágosítása, azok gondozottsága mintaszerű.

Sajószentpéter város mérete, a beépítés karaktere, a gépjárműhasználati szokások egyelőre nem indokolják intenzív parkolási létesítmények létesítését. Ugyanakkor a jövőben a belvárosban létesítendő nagyobb intézmények esetében célszerű pincszinti parkolás biztosításában gondolkodni.

8.5 JÁRMŰVEK, KÖZFORGALMÚ KÖZLEKEDÉS - FELKÉSZÜLÉS A KORSZAKVÁLTÁSRA

A járműpark, és ezzel a közlekedés egész rendszere korszakváltás előtt áll. 10-15 éven belül a járművek nagy többsége már elektromos motorral hajtott vezető nélküli jármű lesz. Egy olyan gyors átmenetnek leszünk tanúi a járműpark területén, mint amit az asztali telefonkészülékektől a mobiltelefonokig megéltünk.

Ma még futurisztikusnak tűnik, de az egyéni és közforgalmú közlekedés összemosódását fogják eredményezni a házhoz hívható, kisméretű, vezető nélküli elektromos kabinok, melyekkel a lakóterületek és a városközpont és/vagy a lakóterületek és a közforgalmú közlekedés termináljai közötti utazások lebonyolíthatóak lesznek.

Sajószentpéter vasútvonalán (vasútállomásán) előbb-utóbb elérhető lesz a tramtrain rendszer, mint a miskolci elővárosi közlekedés egy fejlett verziója. Az elővárosi villamos, mely várhatólag Kazincbarcikát is beköti majd, jelentős forgalmat vonz át a közútról, mind az autóbusz közlekedés, mind a személygépkocsi forgalom vonatkozásában.

Ez a jelenleg még futurisztikusnak ható korszakváltás a városok „zöldülésének” kedvező fordulata lesz.

8.6 KÖZMŰVESÍTETTSÉG

A település gyakorlatilag 100%-osan közművesített. A közművek döntően földalatti vezetékek, csak a belváros széli lakóutcákban találkozunk gyengeáramú, közvilágítási vagy kifeszültségű elektromos légkábelekkel.

A magas közművesítettség sajnos nem kedvez az utcafásításnak és a közterületi zöldterületek létesítésének. Ellenérdekeltség van jelen a városi érdek és a közmű üzemeltetők érdekei között. A zöldsávok alatti közmű vezetést el kellene kerülni, ugyanakkor közmű gazdák egy része kifejezetten tiltja a burkolat alatti közmű fejlesztést, félve a meghibásodás esetén rá háruló helyreállítási költségektől.

A zöld városfejlesztés érdekében megoldást kellene találni egy érdekközösség létrehozására.

8.7 CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS

Sajószentpéterben elválasztott rendszerű csatornázás üzemel. A csapadék csatornák a belvárosban kiépítettek. Kezelőjük Sajószentpéter Város. A csapadékcsatornák vizének befogadója közvetve, vagy közvetlenül a Sajó-folyó.

A belváros vízvezetése gyakorlatilag kizárólagosan zárt rendszerben üzemel. A csapadékvíz szinte azonnal a méretezett szelvényű csapadékcsatornába kerül, amik a befogadóba vezetik a csapadékvizet. Az esővíz területen való visszatartása egyáltalán nem jellemző. Szikkadás kizárólag a nagyobb zöldterületek, parkok gyepes felületein történik. Csapadékvíz gazdálkodásról nem lehet beszélni. Sajnos ma Magyarországon ez sehol sem járatos. Szemléletváltásra lenne szükség.

Sajnos a hatóságok nem támogatják az esővíz helyszínen tartását, talajba juttatását. Vízügyi engedélyeztetések kapcsán azonnal számon kérik a közvetlen vízvezetési megoldást. A környezetvédelmi és vízügyi hatóságoknál olyan belső útmutatás van érvényben, hogy szikkasztást csak legvégső esetben, olyan szituációban lehet engedélyezni, ha semmilyen más megoldás nem jöhet szóba. Drain rendszerek csak a talaj víztelenítésére tervezhetők, a víz talajba juttatására nem.

Minthogy csak az azonnali vízvezetés támogatott, a tervezők nem ismerik és így nem is alkalmazzák a kifinomultabb talajvíz háztartást támogató vízvezetési megoldásokat, a víz helyben tartásának, illetve hasznosításának módszereit. Talán éppen a Zöld Város projektek segítenek beindítani egy esővíz gazdálkodási szemléletváltást.

A város külső területein jelenleg van folyamatban a nyíltárkos vízvezetési rendszerek zárt rendszerré való átépítése. A fejlesztés kapcsán törekedni kellene arra, hogy a megszűnő árkok helyén kialakuló zöldterületek vápaként legyenek tereprendezve, melyből csak a nagy vizek esetén jut a csapadékvíz a zárt rendszerbe, kis esők esetén a víz a helyszínen marad, szikkad el, kedvező körülményeket teremtve a növényzet számára.

8.7.1 A VÍZMEGTARTÁS ÚTÉPÍTÉSI ESZKÖZEI, BURKOLATOK

A vízmeztartás szempontjából kedvező burkolattípusok a kiselemes, más néven térkő burkolatok, melyek vízáteresztő aljzatra kerülnek, tehát nem habarcsba vannak rakva. A zúzottkő, vagy CKT alapra rakott, homokkal fugázott térkő engedi leszivárogni a csapadékvizet, míg a nagy és intenzív záporok a felületen folynak el, így a talaj nem tud átvizesedni.

A térkő burkolat előnyei más vonalon is jelentkeznek. Közmű javítási igények esetén a térkő burkolat könnyen felszedhető és gyakorlatilag nyom nélkül helyreállítható, helyreállításához nem kell nagy technikai apparátus és nyomában nem marad „patchwork” (rongyszőnyeg), mint az aszfaltburkolatok esetén. Kőburkolatok esetén ezért a közmű üzemeltetőkkel is könnyebb elfogadtatni, hogy ne a zöldsávba, hanem a burkolat alá tegyék a vezetékeiket.

A zöldsávok estében kedvező megoldás, ha a zöldsáv nem a járda, vagy az útpálya felé lejt, hanem enyhe „V” szelvényrel a zöldsáv közepe felé. Ekkor több csapadékvíz képes elszikkadni és helyben maradni. Különösen előnyös ez a megoldás, ha a fasorban zöldsáv is van. Ekkor célszerű a mélyvonalat a fasor tengelyében kialakítani.

Amennyiben az úthoz csatlakozó járdák másik oldalán szélesebb zöldsáv van, a járdát arrafelé célszerű lejtetni (természetesen épületekre nem rávezetve a vizet), és ott kialakítani „V” szelvényt.

Favermekbe ültetett fáknál kiemelt szegély helyett süllyesztett szegély alkalmazásával, és a fánál mélypont kialakításával lehet a vizet a gyökérzethez vezetni. Ha egyéb szempontok miatt a kiemelt szegély a célszerű, a szegélyen biztosítani kell a víz átjutását (pl. cső beépítésével).

Nagyobb zöldfelületek mellett kedvező lehet egy-egy olyan víznyelő beépítése, amely nem a csapadékcatornába vezeti a vizet, hanem a zöldterület alatt kiépített drainscő hálózatba.

A Zöld Város projektek keretében szorgalmazni kellene ezeknek a megoldásoknak az elfogadtatását, a víz visszatartásának és helyi hasznosításának megoldásaira vonatkozó tervezési útmutatók kidolgozásával.